

ŠTĚPNICE SRDCE PÁNĚ.

PODLE FRANT. HATTLERA

VZDĚLAL

FR. H.

TŘETÍ VYDÁNÍ.

S CÍRKEVNÍM POVOLENÍM.

TISKEM A NÁKLADEM OBČANSKÉ TISKÁRNY V BRNĚ.

Na počátku mého duchovního života bývalo mi nemalou radostí představovati si duši svou jako zahradu, v níž se prochází můj Bůh a Pán. I prosívala jsem Ho, aby rozmnožil vůni těch ctností, jež jako poupátka se v ní počínaly rozvíjeti; aby je živil, sílil, ke své cti a slávě nechal vykvést — a pak jich sobě natrhal.

Sv. Teresie.

Na srozuměnou.

„Zavřená zahrada jsi ty, sestro
má, nevěsto má!“

(Píseň Šalomounova.)

Obyčejně se říká: „K n i h a d o b r á
l e p š í j e s t, n e ž p ř í t e l.“ I tato kní-
žečka přichází k tobě, milý čtenáři, jako
dobrý, upřímný přítel, ovšem jen v rouše
prostém a nepatrném. Nemůže a také ne-
chce se rovnati těm nádherným knihám,
které s chlubným titulem a ozdobnou vaz-
bou zevně, s obsahem mnohoslibujícím a
s pestrými obrazy uvnitř jako vyzdobení
rytíři ze středověku nyní tak hojně na světlo
Boží vycházejí a za rozličným účelem do
širého světa táhnou. Těm a podobným zje-
vům novomodním ráda uhne s cesty. Také
nehledá svých čtenářů v palácích boháčů,
ale raději vchází do tiché chýše svaté pro-

stoty, kde ještě u dveří nalezne kropenku s vodou svěcenou a na zdi kříž s Ukřižovaným.

I k tobě přichází dnes na své pouti v tom nejlepším úmyslu. Nese ti totiž pozdrav z krajů dalekých — nadhvězdných a chce ti v jisté velmi důležité věci upřímně poraditi, totiž v záležitosti s r d c e t v é h o !

Než, abys nikdo neřekl, že jest to smělé obtěžování a vtírání se, klepá dříve, jak se sluší a patří, na dveře čtenářova srdce a chce věděti, jsi-li doma, a bude-li vůbec s tebou jaké pořízení. Protož buď již tak laskav a pojd' dříve ven ke dveřím, milý příteli, na slovíčko, bych zvěděl, smím-li dále vstoupiti a u tebe se uhostiti. Poslyš!

Byl jednou jistý vznešený pán, velmi bohatý sice na leta — čítalť přes 80 — ale chudý na to, co jsou ty pravé poklady, totiž na dobré skutky. I stalo se, že když jednoho dne probíral se ve svých starých papírech ještě z let studentských, přišel mu do ruky lístek, na němž byl poznamenán pořádek života, jakýž tehda, jsa údem jistého marianského bratrstva, zachovával. Tu stálo:

<i>Na každý den</i>	Růženec a hodinky k Panně Marii se pomodlíš; třikráte jazyk i oči ukrotíš a večer před spaním zpytuj kleče své svědomí.
<i>V sobotu</i>	Ke cti a chvále Rodičky Boží se budeš postiti a z peněz určených pro zábavu dáš desátý díl chudým.
<i>V neděli a svátek</i>	Budeš přítomen mši svaté a kázání v kapli spolkové.
<i>Každých 14 dní</i>	Vykonáš zpověď a sv. přijímání.

Sešedivělý pán vzal lístek ten do ruky, poznal své písmo, a začal čísti. Přečetl jej jednou — a čte znova; čte — a zamyslí se, pak si zhluboka vzdychne a praví skoro s pláčem sám k sobě: „Ó, t o b y l k r á s n ý život v mé mladosti! — — ach, kam se poděl? Jak se to všechno časem změnilo! Jak zcela jiný život vedl jsem od těch dob až posud?! „Každý den modliti se růženec a smysly své krotiti. Ó, ubohá modlitbo! Ubohé sebe-

mrtvení! Na to jsem již ani ne-
vzpomněl!....“

Tak četl dále ten starý pán a porovnával
v duchu své „nyní“ a „jindy“. A to
„nyní“ přivedlo ho na to, co asi brzy
„bude“ a co ho „potom“ čeká — a
duši jeho obkličuje děsná hrůza a úzkost —
smutek a žal jímá srdce jeho, a stařec šedý
klesá konečně na kolena a pláče; hořce opla-
kává před Bohem nynější život svůj a
vstává s upřímnou lítostí a jde, by očistil
své srdce v hříších sestaralé a pořádek učinil
s Bohem svým. A vskutku, měl právě nej-
vyšší čas; neboť brzy po vykonané správě
Boží vložili jeho staré kosti do chladné země
a duše odešla na věčnost k soudu. Bůh jí
buď milostiv!

Tak se poštětilo tomu starému pánu
spravit si svůj „pas“ či průvodní list dřív,
než přišel na hranice té neznámé země, tam
za hrobem. Zda i tobě, milý čtenáři, se to
poštěstí? To nevím spíš ne, než ano.
Neboť stojí psáno, že přijde Pán, jako
„zloděj v noci“, a zloděj neřekne nikdy,
kdy a kudy, jak a kam se vloupá, musíš
sám před ním býti na stráži a bdíti. Protož

bylo by i pro tebe velmi dobré a užitečné, kdybys jako ten starý pán učinil jednou přísnou prohlídku v srdci svém a v té obrázkové knize svého života, ve svém svědomí totiž, hezky porovnal svoje j i n d y a n y n í, abys jedenkrát jako ten stařec i ty tam nahoře u hraničního strážníka mohl se proukázati řádným průvodním listem, s kterým by tě pustil do života věčného!

Nuže, vezmi si dnes trochu času, usedni někam stranou a nahlédni do svého svědomí. To je deník života tvého, kde je všechno zapsáno a vyobrazeno podle dnů a měsíců a let tvého věku. Již tedy otevři knihu tu a listuj zpět, až přijdeš na ten první titulní list, na němž psáno: „Den mého narození“.

Co tu spatřuješ? Jaký to překrásný obraz! Tvá duše přeměněna jest v utěšenou líbeznou zahrádku, tak spanilou jako malý ráj. Bujná zeleň se tu rozprostírá a v ní pučí tisíce kvítků něžných a poupat mnohoslibných, z nichž vykvéstí mají bohumilé ctnosti jako: víra, naděje, bázeň Boží, nábožná modlitba, vroucí láska k Bohu atd., všechno je tak čerstvé a bujné jako

rozkvétající jaro. A jaký také div?! Tajuplně ukrytá působí v nich ta síla tvůrná — l á s k a B o ž í, a celou zahrádečkou prýští se v nesčíslných potůčcích m i l o s t B o ž í vše pohánějíc k růstu a květu. Uprostřed pak v tichém chládku stojí milohrádek či besídka, ve které jako ve svatyni přebývá s á m D u c h s v a t ý. V sněhobílých oblacích nad zahrádkou vznáší se Bůh Otec a Maria, Matka Boží, s potěšením a s úsměvem, žehnajíce jí. Kolem ní obcházejí milé postavy andělské jako stráž a prozpěvují za tebe chvalozpěvy Bohu Otci, Synu i Duchu svatému.

Ano, milý čtenáři! Buď si kdo buď, tak vypadalo srdce tvé v den tvého sv. křtu, tak rozkošně krásné jako rajská zahrada. A kdo že ji tam založil, kdo byl ten mistr zahradník? Není-liž pravda, o tom máš již povědomost, že mistr ten nebyl nikdo jiný, než Ježíš Kristus, tvůj Spasitel! I jeho božské Srdce jest zahrada a sice ta nejkrásnější zahrada Boží, plná pestrých, skvostných květin, ctností to, jichž vůně Otci nebeskému zalíbení a rozkoš působí. Když pak tys přišel na svět, viděl Spasitel,

že na půdě tvého srdce spočívá ještě ta kletba Adamova: „Trní a bodláčí ploditi budeš.“ I slitoval se nad tebou a jal se spuštěnou tu zemi proměňovati ve kvetoucí štěpnici a sice podle vzoru Svého nejsvětějšího Srdce.

V tu chvíli, když kněz nad tebou vyřkl slovo: „já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“ — vyslovil tam s hůry nebes i Spasitel nade tvou duší své všemohoucí: „b u d i ž“ a — tu byl jest stvořen ten rozkošný ráj spravedlnosti a svatosti, tu vštípena jest ve tvém srdci zahrádka prvotní nevinnosti — čili š t ě p n i c e n e j s v ě t ě j š í h o S r d c e K r i s t o v a.

Podívej se ještě jednou na ten rozkošný obraz — tak bylo tenkrát v duši tvé! A nyní obrať, obrať list za listem v knize života svého, až přijdeš na ten poslední, t. j. na letošní rok svůj. Čili jinými zas slovy: Rozpomeň se trochu, zkoumej nynější stav duše své a viz, jak to v ní asi stojí s vírou, nadějí a láskou k Bohu, s modlitbou, čistotou . . . atd. Nuž, máš otevřen ten poslední list? . . .

Ó přežl! Co jest to? Vždyť to tu vypadá

jako v krajině, v níž zuřily průtrž mračen a hrozná krupobití a lité přívaly vod! Ani kvítečka, ani lístku zeleného není ke spatření, vše potlučeno, rozbito a zničeno až do kořene! Ó, kde jest kvítko víry, naděje, lásky? Ó, kde jest lilie čistoty a nevinnosti? Ach, i trůn Ducha sv. jest pobořen a On sám odešel; zvenčí pak, kde tehdá andělé své písně zpívali, plíží se jakási černá, příšerná postava; a nahoře, kde Bůh Otec a Matka Maria tak utěšeně dolů shlíželi, táhnou nyní těžké, černé, zkázonosné mraky a husté mlhy! Ó synu, dcero, probůh; co se to stalo s tou krásnou zahrádkou ve tvém srdci, ve tvé duši?

Ach, ty, ty to víš nejlépe, i ty se dnes hrozíš tohoto pohledu, ty se rmoutíš a jakýsi bolný cit jímá srdce tvé, že se slzami v očích, jako ten starý pán si vzdycháš: Ó má šťastná mládost! Ó vy krásné, utěšené dny mé nevinnosti, kam jste se poděly! Ach, j i n d y — a n y n í ! ? Ó truchli jen a plač, mé dítě ubohé, plač hořké slzy nad ztrátou takovou; jestliže kdy, jsou tentokráte na místě!

Než, co myslíš, napraví se to pouhým pláčem a nářkem? Změní se tím ta poušť

tvého srdce opět v rozkošnou zahradu? Ach, to nikoliv, to bys marně doufal. Pláče sice také dítě nad hrobem svého otce, pláče rolník nad spáleništěm domu svého, ale pouhým pláčem nevzkřísí ani dítě svého otce ani rolník z popele svůj dům! Než, řekni mi upřímně, že, má duše drahá, chtěla bys aspoň, by se to s tebou zlepšilo? Těšilo by tě opravdu, kdyby se v srdci tvém zeleňala opět utěšená, kvetoucí zahrada Kristova? A máš také vůli býti k tomu nápomocnou? Přisvědčíš-li k těmto otázkám, pak ti přináším velikou a dobrou naději! Neboť co již Isaiáš byl prorokoval o Ježíši (58. k. 12. v.): „A vzděláno bude skrze Tebe, co pusté od věků“ — to platí podnes o NĚm, a jako se již po svém zmrtvýchvstání sv. Maří Magdaleně byl zjevil v podobě zahradníka, tak jest a zůstává podnes k ní plán a vzor ve svém Srdci; ano, co by na NĚm záleželo, raději již dnes než zítra chtěl by znovuzřídit tvou zpustlou zahrádku. Neboť i On žaluje a naříká nad zkázou její, poněvadž pro Sebe byl stvořil srdce tvé, aby v něm jako v ráji s Bohem Otcem a Duchem svatým přebýval a tobě

žehnal. On má podnes i semena všech těch krásných květin a výborných stromů, jež v zahradě Jeho nejsvětějšího Srdce rostou, kvetou a vůní svou i nebe i zemi naplňují. Tak si Ho představuje i ctihodná panna Johanna z Kříže, když volá k Němu: „Ó Srdce Ježíšovo! Ty vzkvétáš jako tajuplná zahrada milosti a lásky, která svou vůní líbeznou nebe i zem a tisíce světů oblažuje! Ó Ježíši! Ty tu stojíš jako mládeneček, ruce plné květin, jichž moc léčivá hojí všeliký lidský bol a slouží k zažehnání vši bídy pozemské; držíš lilie, na jichž listech sněhobílých rdí se krupěje krve tvého přehořkého utrpení; máš ranné růže, které všeliký zápach hříchů zapuzují.“ Hle, a tyto všecky květiny tak rád by nasázel Kristus Pán do všech lidských srdcí. S tímto úmyslem stojí dnes i u tvých dveří a čeká a klepe, zda Mu otevřeš, a zda Mu také p o m ů ž e š k z n o v u v z d ě l á n í t v é z p u s t l é z a h r á d k y. Teď jsme u věci, o níž má jednati tato knížečka. Nyní však jest řada na tobě, milý čtenáři!

Nuže, pověz mi dnes doopravdy: máš pevnou vůli s pomocí Boží své srdce zase

jednou z gruntu vyčistiti ode všeho, co tam nepatří, vypleti a znovu zrýti a znovu osázeti? Nebo jinými slovy: míníš doopravdy svléknouti se sebe starého člověka, odložit staré tvrdé srdce s těmi hříchy a žádostmi a obléci na sebe nového člověka, jenž má cit pro Boha, a nové srdce podle srdce Ježíšova? Zkrátka a dobře: míníš doopravdy **již jednou se obrátiti?**

„Obrátiti?!“ — se obrátiti?! Jako bych tě viděl, drahý čtenáři, kterak s udivenýma očima stojíš nad tímto slovíčkem, zaleknut a zaražen, jako bys nechtěl ani svým očím věřiti! Tušil jsem to také, že toto nevčasné „středověké“ prožluklé slovo mnohého čtenáře zastraší, jako ten hastroš ptáky na poli; a již snad mnohý lituje, že si tu knížku koupil, zavře, aniž by dále četl a hodí ji mrzutě někam stranou. Než, to mi nic nevadí, přes tuto obavu napsal jsem zde to „hrozné slovo“. Neboť knížka tato neobsahuje žádný napínavý a krvelačný román o nějakém rytíři a jeho princezně, ani žádné šprýmovné kousky enšpiglovy; není vůbec psána pro zábavu a kratochvíli, nýbrž co obmýšlí, povídá napřed a zřetelně, totiž:

znovuzřízení štěpnice Kristovy v srdci tvém. Komu však na této věci nic nezáleží, ten si to měj, já za to nemohu. A proto koho z vás čtenářů to slovo svrchu pohoršilo, ten odlož mou knížku raději dříve, není pro tebe! Aby však peníze za ni nebyly vyhozeny, nezničuj ji, nýbrž odlož jen někam stranou, snad se ti zalíbí někdy později. Jsoutě chvíle v životě lidském, kde taková knížečka milejší je člověku než přítel, na př. až budeš ležeti nemocen upoután na lůžko, a nebudeš věděti pak dlouhou chvílí co počíti. Jsoutě v ní rozmanité příběhy, jež může každý dobře poslechnouti. Zatím však jsme spolu domluvili.

A nyní obrátím se zase k tobě, má drahá duše, jížto to n y n í a j i n d y v životě není tak zcela lhostejné, ale toužebně a smutně vzdycháš po tom bývalém krásném j i n d y. Tobě se také nebude tak přičítati to slovo: s e o b r á t i t i, ale ráda svolíš k obnovení svého srdce. Nuže, podej mi pravici svou k tomuto dílu svatému, chci ti totiž touto knížečkou jako dobrý přítel v té důležité věci býti nápomocným. Podávám ti v ní tak jako z a h r a d n i c k ý k a l e n-

d á ř, který ti poví, jaká v každém měsíci práce ti nastane v té duchovní zahradě. Ale jako rolník nekupuje takový stoletý kalendář jen proto, aby v něm čítal, nýbrž dle něho své práce polní také zařizuje: tak si to žádám i na tobě.

I my budeme míti co pleti a ořezávati, co orati a rýti a zalévati. Napotom budeme v zahrádce božského Srdce Páně to nejlepší kvítí vyhledávati a do tvé přenáseti, proto ten nápis: „Š t ě p n i c e S r d c e P á n ě“, teď již budeš rozuměti, co to asi znamená?

Chceš-li míti z toho užitek, čti jen zvolna měsíc za měsícem; nejlépe začítí o novém roce.

Abys lépe porozuměl těm zahradnickým pravidlům, přidal jsem ti ke každému měsíci obraz, na němž takřka očima můžeš patřiti, kterak ten svatý neb ta svatá ono duchovní zahradnictví prováděli.

Dále přicházej také začasť k svému mistru Kristu Ježíši a p r o s v r o u c n ě, aby ti pomohl, co zkaženo, zase napravití. Nebo bez Něho, má dušinko, nic nezmůžeš, nic nesvedeš se zahradou! Dám ti proto již

dnes s sebou vhodnou modlitbu. Modlívej se ji každý měsíc a častěji.

Ale naopak ani čtení ani modlení není ještě všechno, nýbrž i ty musíš ruku k dílu přiložit a pilně pracovat, podle starého: „M o d l i s e a p r a c u j !“

Také nebude škoditi, když se na konci každého měsíce ohlédneš zpět a rozpomeneš, zdali a jak jsi asi svou měsíční úlohu vykonal? Jen si pamatuj, že nebudeš pracovat zdarma, nýbrž učiníš-li tomu nebeskému zahradníku místo v srdci svém, pak i On otevře ti jedenkrátě bránu svého ráje a řekne ti: „Pojď, služebníče věrný, a vejdi do radosti Pána a Mistra svého!“

Tolik n a s r o z u m ě n o u !

A nyní, libo-li ti, dáme se ihned do díla „s Pánem Bohem“, ale ne, jak to u mnohých bývá, s pouhým tím slovem, nýbrž ty hezky poklekni, udělej kříž a pomodli se se mnou tuto:

Modlitbu zahradníka k božskému Srdci Páně.

(Pochází od sv. Alfonse Liguori.)

O Ježíši, odlesku světla věčného, nezkalené zrcadlo velebnosti božské a živý obraze

božství! Ty jsi mi v otevřeném boku svém ukázal čisté zrcadlo Tvého božského Srdce, abych v něm své skvrny, svou ohavnost poznal, odložil a Tvé ctnosti oblekl! V Tvém Srdci nalezám psáno, co já ve svém mám mysliti; nebo Ono jest vzorem a pravidlem, dle něhož mají lidé své srdce pořádati. K tomuto vznešenému Srdci chci i já přistoupiti, jeho dokonalosti shlédnouti, abych je s Tvou milostí do svého srdce přenesl. Tvé Srdce, můj Bože a Spasiteli, bylo vždy prázdno vší žádosti po zalíbení se, prázdno všech nepravých úmyslů, marných myšlenek a zbytečných starostí, prázdno vší netrpělivosti a svévůle. Ó příteli našich duší, dej, ať i moje srdce se zproští těchto nedokonalostí a Tvému nejčistšímu Srdci zcela se podobá! Amen.

I. LEDEN.

Hospodin potěší Sion! Poušť
jeho učiní zahradou.

(Isaiáš.)

Zima, sníh a led.

Tuhá zima ovládla nyní celou přírodu; zima, ta nepřítelkyně všeho tepla a života. Její poslové — podzimní větry — smetly nejprve se stromů a křovin poslední lupen a pakli se někde nějaká květinka opozdila, zlomil jí přes noc mrazivý vítr ten slabounký život, takže nám nic nezbylo, co by nás na leto pamatovalo. A když pak všečen život utichl, i ptáčkové se odstěhovali, i ten potůček v bílou ztuhlou mrtvolu se proměnil, tu zasedla na trůn sněhovým pláštěm oděná přísná královna z i m a, a jakoby na tom panství venku neměla dosti, dobývá se okny a každou skulinou do teplé světnice.

Laškujíc ještě s člověkem maluje mu na okna překrásné kvítí, chce ho snad, jako ten pokušitel pekelný, vylákati z tepla ven, aby mu mrazem jako metlou rozšlehalá tvář a ozábala údy, anebo aspoň zastuzením kašel a jiné nemoci mu nasadila do těla? . . .

Tak smutno, pusto a prázdno jest nyní v přírodě. Ale viš-li pak také, milý čtenáři, proč a odkud to pochází? Naše země jest toho sama vinna! Jako v rodině, kde choť choti činí vzdory, jen zády se k sobě obrací, bývá vždy nevůle, nepořádek, hádky a sváry a všecko jde na rub: tak prý jest to i s naší zemí. Jak učení páni vykládají, přijdou jí jednou v roce ty vrtochy do hlavy, že jakoby zlostí odvrací se od slunce, jen šikmo a po straně na něho pokukujíc a co z toho má? Krutou, smutnou a pustou zimu!

A jako s naší zemí, tak jest to i se zpustlou zahrádkou ve tvém srdci, milý příteli! Co je totiž slunce se svým teplem a světlem pro zem, to Kristus Ježíš se svou milostí pro naše duše! Kam on může podle svého srdce světlo a teplo vysílati, tam

tvoří pravé divy, jako když na jaře slunce vzbudí zemi ze sna a vše se počne hýbati, pučeti, růsti a kvěsti, vůni i ovoce hojného vydávati. Ano, na blízku, abych tak řekl na výsluní Srdce Ježíšova daří se všecken život bohumilý.

Když však člověk tak zpozdíle jedná jako naše země na podzim, t. j. když od božského Srdce Páně se počne odvracet, od Něho pryč a k světské marnosti blíže, ó pak běda mu, špatně to s ním bude, nebo čím dále od božského Srdce, tím rychleji v sídci jeho vše zakrní, odumře a zahyne a nastane tam také taková smutná, prázdná a pustá zima jako teď v naší přírodě.

A tak snad to vypadá i v tvém srdci, milý čtenáři, a ty to ani nepozoruješ? A přece dokud to nenahlédneš, dokud nepoznáš tu spoustu a zkázu svého srdce, dotud nemůže býti ani řeči o znovuvzdělání tvé zahrádky. Dej tedy pozor, já ti dnes ukáži, jak se ta šeredná „zima“ vloučila do tvého a do tak mnohého jiného srdce!

1. Když máme v létě po sv. Janu Křtiteli,

tu zůstane asi 14 dní délka dnů stejná, ale pak jest brzo znáti, že už dne ubývá, t. j. že později den a dříve noc, tedy světla nám ubývá, známka to, že se naše země od slunce zase odvrací.

Vidíš, tak je to zrovna i s člověkem, když se počíná odvracet pryč od svého Spasitele Ježíše Krista. Dosud měl hezký čas a utěšené léto v duši své jsa na blízku nejsv. Srdce Páně. Posvěcující milost Boží svítila a hrála v něm jako slunce v takový jasný a teplý letní den a na výsluní lásky Boží vykvetl a uzrál v něm již tak mnohý dobrý skutek ke cti a chvále Boží. Avšak tu se v něm zpolehounka cosi připravuje, dříve skrytě, ale nedá-li pozor, brzo i zjevně, čím mu počíná ubývat světla a tepla Božího.

Počkej, příteli, abys tomu rozuměl, povím ti to v příkladech:

Tu je dítě, které matka s takovou pečlivostí vychovala a před zlými kamarády chránila, jako vtělený Anděl strážce. Podnes je tak čisté ještě a neporušené jako lilie, že neví ani, co se v jistém přikázání Božím zapovídá. Tak odrůstá, přibývá mu let a s lety také síly těla a v těle probíhá vždy

živější krev. Dítě počíná cítiti, že se v něm ještě něco hýbe, o čem dříve nevědělo a neví posud, co to je (jest to zatím smyslnost a žádost těla, která sice ještě není hřích, nýbrž jen staré símě Adamovo). Avšak ten pud a chtíč po lecjakémsi novém a nebezpečném vyražení již se probudil a neschází mnoho, přeskočí též meze sobě vykázané, t. j. všetečné dítě naučí se již od jiných kamarádů leccemus, co věděti nemusilo a nemělo. Kdyby teď v modlitbě své tak nábožné a k svému zpovědníku jakožto k otci tak upřímné bylo jako dříve, nebylo by takového nebezpečí; ale, žel Bohu, právě v tomto nebezpečném čase modlitba mu nechutná, zpovědi se vyhýbá a tak doutná bez překážky ta ošklivá jiskra v srdci dál. Již pociťuje nešťastné dítě napolo zalíbení v myšlenkách a obrazech, o nichž se nechce žádnému svěřiti, tu a tam činí podivné otázky, mezi svými kamarády prořekne již slovo dvojsmyslné, ba již se ani nezapýří růměncem studu, když před ním velcí ne slušné žerty a šprýmy tropí, ale rádo by vědělo, co v tom jest atd. Hle, dítěti tomu počínají se otvírati oči, ale tak, jako kdysi

Adamovi a Evě, když poznali, že nemají šatů na těle; ono již ví, co se v jistém přikázání Božím zapovídá, ba již necítí před tím žádné hrůzy a ošklivosti, ano naopak hřích přichází mu vhodnější a Boží přikázání těžší . . . Víš, co to znamená? V té nešťastné duši u b ý v á s v ě t l a — p o č í n á s e s t m í v a t i. Nebo tu je m l á d e n e c — p a n n a, jimž pominula škola a nadešel čas, kde mysl z dětinné prostoty a nevinosti jako z kolébky se probouzí a smyslnost zajímají marnivé obrazy. Známost a přátelství s bývalými spolužačkami trvá dále, dívky se scházejí k zábavám, na nichž i hoši podílu berou. V srdci se ozývá žádost zalíbiti se jiným hezkým šatem, ostatní předčítí a ta touha po společnostech a zábavách vzmáhá se víc a více, celou duši ubohou zajímá jakýs klamný sen budoucího manželství a dusí všechny ostatní něžné city nábožnosti a lásky k Bohu.

Má duše, neznáš nikoho tohoto druhu? Není ti známa osoba, v níž podobně ten duch světa se probouzí a která si libuje v hezkých šatech, v lichocení jiným a v tajné známosti s jistou osobou, kdežto

zatím zalíbení v Bohu a v modlitbě víc a více z ní mizí? A j, t o b r a t s r d c e !

Anebo: Ty jsi již snad dospělá osoba, svobodná neb vdaná. Ondy byl svátek Královny nebeské a ty jsi zas jednou přijala sv. svátosti. Cítila jsi se tak spokojenou a šťastnou, bylo ti lehké u srdce, nebe zdálo se ti o polovičku bližší a cesta k němu mnohem snazší a příjemnější než jindy — zkrátka slunko duchovní svítilo a hrálo v duši tvé jako o polednách, a tak to mohlo také zůstat, kdybys byla chtěla; ale měla jsi se chrániti jistých lidí, měla jsi dáti pryč jistou knihu a to ono vyražení, jako tanec, divadlo, měla jsi si odepříti a staré náklonnosti potlačovati. Ale ze všeho toho nic jsi ne učinila, aneb jen něco na polo a tak se stalo, že zase koukol v srdci tvém rychleji vyrostl než pšenice a zlé přemohlo dobré. Co jsi sobě po tolikráte již ošklivila, už se ti zase líbí, svět je ti krásnějším, milejším, než nebe, v dobrém setrvati jest ti skoro nemožno, za to však cesty starých hříchů jsou ti tak schůdnými a pohodlnými jako železnice atd. Víš, co to znamená? V tvém srdci není sice ještě noc, a l e d e n,

den lásky Boží již se velmi
zkrátil! Dále:

2. S ubývajícím světlem ubývá v přírodě
i tepla a v říjnu, listopadu bývá již chlad-
no a studeno citelné. Zrovna tak i v srdci,
které se jednou již odvrátilo od svého slunce,
Krista Ježíše, přibývá poznenáhla nejen
tmy, ale i zimy, t. j. ono již nevzpomíná tak
často a rádo na svého Spasitele, jako jindy,
nýbrž teď více na sebe a svou zábavu. Místo
Ježíše v nejsvětější Svátosti vyhledává si
teď jinou společnost — ty budeš vědět, kde
a u koho; tím samým ztrácí žádost a chuť
po chlebu andělském a baží po egyptských
hrncích masa.

Víš, příteli, dle čeho nejsnadněji poznáš
takovýto podziměk v srdci svém?
Řekni mi jen, zdali čítáš ještě tak rád To-
máše Kempenského a legendy svatých, jako
jindy? Vid', teď se divíš sám sobě, jak se ti
něco takového mohlo jen líbiti? Teď sáhneš
raději po lecjakém oplzlém, pošetilém románu!

Anebo do nedávna jsi byl se svým zpo-
vědníkem zcela spokojen, ano prosíval jsi
o přísnost; teď, teď se ti znechutil, že se
mnoho vyptává; anebo té, oné osobě ná-

božné, s kterouž jsi jindy tak rád o nebeských věcech rozprávěl, teď se jí vyhýbáš a její řeči tě nudí; jindy jsi míval svůj obrázek P. Marie, neb božského Srdce Páně, vždy na očích a v těžké práci jsi jej líbal, a teď? Jindy jsi se mohl usoužiti nad nelaskavým slovem neb jinou přenáhleností a teď? Teď tě pro takové a horší ještě hříchy svědomí ani nehryže ... ó věz, t e ě u b ý v á t e p l a v s r d c i t v é m a z i m y p ř i b ý v á !

3. Když se byla naše zeměkoule již hodně daleko od slunce odchýlila, takhle ke konci listopadu, tu za jasné jedné noci udeří první m r á z, a zrána si vypravují lidé tu nejnovější novinku: „dnes mrzlo“; to je poslední poselství, že teď již brzy všecko se promění.

A v srdci lidském, v němž to už tak daleko přišlo, že na modlitbě, svátostech a Pánu Kristu nemá již žádné zalíbení, nýbrž jen na světských marnostech a rozkoších a z chyb a poklesků také si už nic nedělá, že to nejsou zrovna hříchy smrtelné, ó tu nadejde již brzy chvíle, kde znenadání led je pokryje. A jak se to stane? Buď se toho dočte ve špatné knize, nebo octne se jednou ve společnosti, kde se mnoho rozpustile

mluví, zpívá a dovádí. Žert a víno roz-
ohňují krev — — a ostatní dokončí takový
náhončí ďáblův — buď surový chasník
v dílně, nebo vyžilý student z vysokých
nebo nízkých škol. Mnohou duši zase žádost
po strojení a fintění se přivedla do osidla.
Žádost, aby v novém oděvu viděna byla a
jiným se líbila, přivedla ji do hospody —
k muzice — k tomu pohřebišti vší ctnosti
a nevinnosti. Tu se pije a tančí a křepčí, až
je hřích dokonán a děvče svedeno. Tu mohl
bych o tak mnohém džbánečku vypravovati,
s kterým se tak dlouho chodilo ke studánce,
až se rozbil; ubohé oči mohly pak vytéci ža-
lostí, ale co platno? Co jednou ztraceno, již
se nevrátí!

Arciť nestane se vždy tento nešťastný pád
tak zjevně, že se o tom svět doví, mnohdy
padne ten mráz smrtelného hříchu toliko
v srdci samém myšlenkou, žádostí a svolením,
o čemž pak zví jen ty tři neviditelné
osoby, totiž: Bůh vševědoucí a spravedlivý,
jenž k tomu tiše mlčí a milosrdně shovívá;
ten druhý se potutelně směje a radostí
mne ruce řka sám u sebe: „Tak, teď jsi můj!“
a to je ďábel. Ten třetí odvrací se pryč,

rukou zakrývá slzící oči a zdlouha s těžkým srdcem odchází odtud, zrovna jako matka od mrtvolky svého jedináčka, a to je Anděl strážce. A co se stalo v duši, od níž odchází? První smrtelný hřích! Ó běda, a hřích ten jako ledová kůra pokryl ji a pod tím ledem hyne a mrzne vše, co ještě zbylo z květin ctnosti; ten život bohumilý a nevinný utuchl dočista a dobré skutky i všecky dřívější zásluhy jsou teď jako tráva mrazem spálená a poschlá a všecka krása zmizela.

4. Jiná známka, že se zima blíží, jest stěhování se odtud z p ě v n ý c h p t á č k ů, a kdo by jim to také měl za zlé, že když se podzim schyluje, táhnou odtud do krajin teplejších? Vždyť ptáče rádo zpívá, v zimě však, kde všude je pusto a prázdno, všecko ztuhlé a zmrzlé, nikde ani lístku, ani travičky, ani kvítka, ani stínu, ani rosy, ani zrnka pod širým nebem, ať kdo by tu měl chuti ke zpěvu?! Proto je také v zimě tak ticho a mrtvo v přírodě, jako v hrobě, ani ptáče se neozve, leda nějaká vrána, a to jen chraptivým hlasem žaluje nám svůj nlad a prosí o drobty.

A zase můžeme říci, že zrovna tak i

v srdci hříšníka umlkly radostné zpěvy nevinného mláďa, odletěly ty dětinské upomínky na krásné nebičko a andělíčky, jež všem duším svatým nesou vstříc zlaté koruny, radost z prvního sv. přijímání... to všecko utichlo a pominulo a místo toho je tu hoře a žal, trpké výčitky svědomí na místo spokojenosti, že mnohdy takový hříšník sám na sebe se hněvá, sám sobě je břemenem. Slyší-li zvony vyzvánět — div mu to uši neutrhá; spatří-li kněze — jakoby mu sůl do očí sypal; mluvit o smrti, to už dokonce před ním nesmíš, to nesnese! Znal jsem takového člověka v plném zdraví, který, když jedenkrát měl jíti na hřbitov na nový pomník se podívat, se sizami v očích prosil, aby ho jen doma nechali! — Jindy zase jsem našel mladou osobu v hořkém pláči; i ptám se, co jí schází a mohu-li jí něčím pomoci? I vypravuje mi ukrutnou svou hanbu, do níž upadla, a praví: „Kdyby mi někdo před rokem tak špatného a ohavného člověka byl ukázal, jaká jsem já teď, s ošklivostí byla bych mu ve tvář plivla, a dnes, otče duchovní, musím říci: to jsem já!“

Milý čtenáři! Pamatuj si to, jaký zármutek a jakou žalost jediný hřích člověku způsobí, má-li jen ještě drobkou svědomí v těle; o tom ani nemluví, jak štípe a hryže uvnitř, že mnohý takový nešťastník, než by déle snášel ta muka, buď se dobrovolně soudu udá nebo sám si sáhne na život.

A proč medle je tak úzko a smutno srdci hříšnému? Poněvadž se tam neozývá již to, čeho by mu bylo teď nejvíce potřeby, totiž m o d l i t b a ! Ale tu právě hledí ďábel překaziti a zameziti, a čím déle mlčí modlitba, tím kůře! „Před několika lety,“ vypravuje jeden kněz, „shledal jsem se s jistým mladým pánem, kterého jsem znal ještě ze školy jako nábožné a hodné dítě. Ale od té doby se s ním musila státi veliká změna. Ačkoliv mu na zdraví a jmění nic nescházelo, byl přece celý smutný a zasmušilý. Jednoho dne natrefím ho obzvláště zkormouceného. Chtěje ho potěšiti, ptám se důvěrně, co asi se mu stalo? Mladík neodpovídal. I dodávám mu chuti, jestliže snad nemá v srdci všechno v pořádku, ať proto netratí myslí, to že se upřímnou zpovědí dá všechno zase napra-

viti, zatím jen aby se častěji pomodlil Otčenáš a Zdrávas Maria. Sotvaže mladík zaslechl slova: Otče náš a Zdrávas Maria, jakoby mu lítostí srdce pukalo, vyřinul se potok slzí přes bledou tvář a hlasem tak žalostným, jakoby to nejdražší byl ztratil, zasténal: „A c h, m o d l i t i ? M o d l i t i ? J á s e v š a k n e m o h u j i ž a n i m o d l i t i !“ a hlavu skloniv na prsa, zůstal němý jako prve. Nikdy, dokládá onen kněz, nikdy mně z paměti nevyjde ten nešťastný mladík a to hrozné, zoufalé slovo: „já se nemohu již modliti!“ — To je duše mrazem hříchu spálená!

5. Po prvním mrazu netrvá to již dlouho a přijde první sníh, který přes jednu noc pokryje hory a doly bílým rubášem. Na mnohých vysokých horách navěje však vítr ohromné spousty sněhu, které časem z rozličných příčin s hromovým rachotem sřítí se s vrchu dolů a všecko, co je v cestě: stromy, ploty, chalupy, dobytek, lidi, všecko s sebou strhnou do propasti!

A hle! Zrovna takové, ba hroznější ještě spousty umí udělati hřích v duši lidské. Pakliže první těžký hřích ihned pokáním

a zpovědí se nevyklidí, přitáhne za sebou brzy druhý a třetí atd. Ještě se ozve v srdci tu a tam nějaké dobré slovíčko, které tam druhdy zbožná máť aneb pečlivý otec uložili; jako opožděný bílý motýlek poletuje někdy v mysli upomínka na utěšené mládí a jako hlásek stříbrného zvonku zdálí zaznívá to v srdci hříšníka: „Tenkrát bylo lépe se mnou! O mé šťastné, blažené, nevinné mládí . . .“ a je-li kdesi o samotě v tiché přírodě v neděli neb ve svátek, tu jest mu jakoby jakási neviditelná bytost u něho a nad ním plakala, ale co! Zlé pokušení spustí do toho svou vábivou a svůdnou píseň o rozkoších hříchů, ďábel ji provází kouzelnou flétnou a před touto pekelnou hudbou musí umlknout i to nejlepší hnutí srdce!

Po prvním hříchu následuje tedy brzy 2., 5., 10. atd. a s každým novým pádem přibývá té sněhové kůry na srdce víc a více, t. j. zlá náklonnost stává se silnější a dobrá vůle vždy slabší. Jako nové panstvo roztahují se teď v srdci zlé náruživosti, a nemajíce tu již místa, vyřítí se ven a o t r a v u j í a kazí zase jiné duše nevinné při

každé příležitosti: doma i na poli, ve škole a na pastvě, v dílně, v továrně i v hospodě, při tanci a po tanci na cestě domů. Soptí obyčejně proti Církvi a kněžím, proti svátostem a růženci, proti neděli a svátku atd., všelijaké jiné bejlí z těch smrdutých kalužin a močálů vyrůstá! V zaslepenosti své nešetří nikoho a vymstí se i na statku aneb na životu svého bližního, i dítek, sester, neb manželky. Na příklad:

V horách jižního Tyrolska vede přes hlubokou propast zející mezi dvěma vysokými stěnami skal kamenný most, zvaný Vysoký most (Ponte alto). Člověka se zavrať chytá, podívá-li se s něho dolů v hlubinu, na jejímž dně hučí divoká řeka. Před lety byli dva bratři z blízké odtud vesnice pro nepatrný kousek políčka v rozepři, již soud rozhodl ve prospěch mladšího. Nicméně šli oba spolu od soudu domů. Na cestě však, právě když přišli na zmíněný most, uchopil vztekle starší mladšího bratra a svrhl ho přes zábradlí. Tento se ale šťastně zachytil oběma rukama vyčnívající skály, které se křečovitě držel. Vise takto nad propastí prosil s velkým nářkem bratra za milost

a o pomoc, takže by se byl kámen musil ustrnouti; ale starší bratr se neustrnul, nýbrž naopak namáhal se odtrhnouti prsty bratrovy ode skály, a když to nezmohl, šel, našel si ostrý kámen a tímto vražedným nástrojem usekal bratru jeden prst po druhém, až se sřítíl v hlubokou propast, kde bídne zahynul! Tak umí zuřiti v člověku vášeň a hřích! V jednom pýcha, v druhém nenávisť, v třetím lakomství, obžerství, smilstvo atd.

A kam medle to přijde konečně s takovýmto člověkem, jehož srdce od slunce zahřívající lásky Kristovy jest daleko odvrácené a umrzlé a pod těžkou kůrou ledu a sněhu takřka pohřbené?! Slyšel jsi již, milý čtenáři, o těch vysokých horách, jichž temena kryje věčný led? Co myslíš, kdy asi tam vyroste první fialka? Což abys byl odsouzen čekati tam tak dlouho!?

„Ach,“ zvoláš, „to nebude na věky věkův, nebo ten led věčný neroztaje dříve, až v onom ohni, jenž v poslední den stráví celý svět a i ten vrch v prach a v nivec obrátí!“

Ano, dobře máš, příteli, ale zrovna tak bude i s duší hříšníka. Více a více se v ní

tmí a více a více mrzne. Učení sv. víry ho děsí, každá upomínka na nebe se mu znechutila, máf on jen na světě svůj ráj; a proto má mnohý to samé přání, co ona Alžběta, královna anglická, kteráž pravila: „Celé nebe bych ráda oželela, kdybych jen 60 let mohla ještě zůstatí na zemi!“ Tak vyhasla v člověku poslední jiskra lásky k Bohu a pouhá již myšlenka ho dopaluje, že Bůh přece jest a zůstane; on se hněvá na Boha, poněvadž se ho musí báti, on se rouhá Bohu a hromadí hřích na hřích, a každý nový smrtelný hřích novým ledem pokryje srdce jeho. A jako na ledě nemůže nic vyrůstí, jako mrtvý není s to sám sebe vzkřísiti: tak člověk v stavu smrtelného hříchíu není s to ani něco dobrého a záslužného mysliti, tím méně něco vykonati, tím méně hříchíu sám se zbaviti, slovem — jest duchovně mrtev. A tak by musilo — jako onen věčný led — i srdce takového hříšníka tak pusté a prázdne, ztuhlé a mrtvé zůstatí, až by je také onen poslední oheň světa uchvátil a do věčné hrůzy uvrhl — kdyby — kdyby nebylo milosrdenství Božího! Než, o tom budoucně.

Teď však budeš si, milý čtenáři, již mysliti. a pln netrpělivosti snad se tázati: „Co pak má však pořád s tou zimou, lede m a s n ě h e m b ý t i ? K a m p a k s t í m m í ř í ?“ Jen už strpení, příteli, ihned se to dozvíš! Chtěl jsem ti jen ukázati, jak hrozně vypadá teprve zima v duši lidské. Nyní však mi pověz, neznáš-li nikoho na blízku, v jehož duši to také tak smutně vypadá, nebo aspoň již již začíná? Což nepoznáváš v tom zrcadle sám sebe? A není ti úzko při pomyslení, že to třeba i s tebou běží k takovému strašnému konci? Ó, kéž bys tu jen hodnou hrůzu a úzkost pocítil, až by tě mráz posel na celém těle, to bych sobě i tobě přál; nebo pak bych dosáhl, co jsem dnes chtěl, totiž: Chtěl jsem ti ukázati, kterak to místo v srdci tvém vypadá, kde rozkošná by měla bujetí zahrádka! Chtěl jsem tě z es na vyburcovati, a bys sám tu spoustu shlédla se vzchopil, pokud čas, ke znovuvzdělání srdce tvého! Neboť všecko se může ještě změnit, pakli jen budeš následovati zemi, a obrátíš-li se

zase ke slunci duchovnímu, jako ona v lednu počíná se již obracet ke svému. Jak to máš začít a co tento měsíc budeš mít za práci, to ti ještě v krátkosti povím.

Nejprve musíš vypátrati duchy! „Tak?“ budeš se diviti, „jsou skutečně nějakí duchové?“ Ba jsou, příteli, a mnozí hrozní a zkázonosní pro člověka, povím ti o jednom celou a pravdivou historii, jen se neboj!

Slyšel jsi nebo četl jsi již něco o duchovním cvičení nebo „e x e r c i c i í c h“ sv. Ignáce, kde člověk po 3 neb 8, nebo i 30 dní odloučen od světa v tiché samotě rozjímá věčné pravdy naší svaté víry? Tato cvičení konali mnozí již za živobytí sv. Ignáce a jim právě má mnohý co děkovati za své obrácení. Můžeš si domyslit, že to nemálo hněvalo a pálilo nevěrce, nezabohy a vůbec nepřátele všeho dobrého, a proto roztrušovali proti těmto cvičením sv. Ignáce, jak to obyčejně bývá, ty nejpodivnější a nejšerednější věci; mezi jiným, že prý člověk při tom spatří samého ďábla a jiná strašidla a duchy. Toho se chytili jistí mladíci, tuším studenti „z vysokých škol“ a chtěli se o tom přesvědčiti. I poslali

nejčipernějšího a nejsrdnatějšího kamaráda k Jesuitům s tou záminkou, že chce konati duchovní cvičení. Že se uměl dobře přetvařovati, přijali ho opravdu Jesuité na 30-denní cvičení. Kamarádi zatím netrpělivě očekávali třicátý den. A sotva že nadešel, sešli se všichni, jak umluveno, na jistém místě čekající druha svého. Ale, kterak se všichni ulekli! Když se dostavil, byl zcela zjinačený v pohledu a chůzi, v řeči i chování.

„Nuž, co pak se ti stalo? Co je ti? Viděl jsi duchy?“ dotírali se všech stran na něho.

— „Ba že, kamarádi, viděl jsem!“ odpověděl tázaný. — „Ha, ha, ha!“ dali se mu ostatní do smíchu, „toť výborně hraješ svou úlohu, že by ti skoro člověk uvěřil!“

„Ó mýlíte se, bratří,“ odvětil, „mně není zcela nic do žertu! Slyšte jen, co se mně stalo, a uchte se i vy z toho, že není s životem co zahrávat. Byl jsem první den v celi o samotě a posadím se podvečer, abych dle návodu ctih. kněze si rozjímal: „odkud jsem, a kam jdu?“ a tu pojednou se mi v dálce objeví postava divokého a vyděšeného vzezření, kterouž, zdá se mi, že bych měl znáti. Každou hodinu následujících

rozjímání přicházela mi ta postava na oči a sice vždy blíž a blíže. Tahy její tváře již nabývaly určitosti, ale také hrůzy a ošklivosti. Poznávám, že nese na rukou a nohou těžká pouta, za něž ji jakási neviditelná moc sem tam škubá a tahá, kolem ní obskakují jiné šeredné, černé nestvůry, posměch si z ní tropíce. Z prsou šlehá jí jakýsi příšerný bílý plamen, sžírající však, ne smrtící. Pojednou z ní byl zase kostlivec, jenž dutými hnáty svými chřastěl, zuby na mě cenil a rukou kýval. Tak se přiblížila ta příšera jednoho dne až ke mně, já couvám zpět, ona však za mnou; já zavru oči, vidím ji však přece. Konečně stojí až přede mnou a volá dutým hlasem jako ze hrobu: „Znáš mne?!“ Já zvedám ustrašen oči, hledím a dívám se — a dívám se ostře — a tu — tu spatřím — s e b e s a m é h o ! Ano, ten šeredný duch byla v l a s t n í m á d u š e a já spatřil svůj divoký a zpustlý život dosavadní. V světle nebeských pravd viděl jsem svou minulost, přítomnost a budoucnost, já poznal hroznou bídu ubohé duše své, a zhrozil, zděsil jsem se sám nad sebou! Ale, díky Bohu! Otec duchovní za-

žehnal mi v generální zpovědi tohoto ducha příšerného, a teď, přátelé, s Bohem! S duší nejsou žádné žerty!“

Teď, milý příteli! snad chápeš, jaké to duchy máš vypátrati. Mním tvou vlastní duši přísným zpytováním svědomí. V tomto měsíci tedy zasedni u večer před spaním a podívej se do svého srdce až tam na dno, až k tomu prvnímu těžkému hříchu tvého života. Ale nesmíš mi tuto práci jen tak „ledabylo“ a povrchně odbýti, nýbrž našel-li jsi nějaký hřích, nebraň, nepřikrývej, neomlouvej ho, ale uchop jej a strhni s něj tu falešnou škrabošku a podívej se mu do tváře, jak vypadá. A abys ho dobře poznal, přidám ti tuto tři světélka a s těmi si posvět.

P r v n í j e s t h r o m n i č k a, t. j. než večer ulehneš, poklekni u svého lože a vzpomínej si, jak ti asi bude, až tu budeš ležeti na lůžku smrtelném maje v ruce hromnici? Vzpomeň si, jak by ti bylo, kdybys již d n e s a této noci již musil k soudu Božímu? Řekni mi upřímně, nebál bys se? Ach, člověče, příteli! Co jen řekneš, až se ti objeví všichni ti hříchové tvoji hned od maličkosti,

tak jak jsou před Bohem! Řekni mi dále, nenalezne-li pak věčný Soudce nějaký mezi nimi, z něhož jsi se ještě nikdy, nebo jen napolo zpovídal? Co si pak počneš? Co si budeš přát? Co asi pak si budeš vroucně přát, to učiň hned a tak se zbavíš strachu před smrtí a soudem.

Za druhé světlo vezmi si jednu pochodeň z pekla, t. j. představ si hodně živě, že se ti pod nohama otevřela země a otvorem tím že vidíš do pekelné propasti, do toho moře ohně a síry a v něm hlavu na hlavě stlačeny ty miliony zatracenců od bratrovraha Kaina až k Jidášovi bohozrádci a od Jidáše až na toho posledního, který včera nebo dnes pro pomluvu, pro dané pohoršení aneb pro přestoupení postů se tam octl... O představ si ty nešťastníky a ptej se jich jednoho neb druhého, pro čten přišel? A dej dobře pozor na odpověď! Snad některý z toho ohně vztáhne vyzáblou ruku a ukáže prstem na ten onen hřích ve tvém svědomí a zvolá: „Pro tento zde hořím!“

Za třetí světlo vezmi si jeden plamen lásky z božského Srdce

P á n ě. Jak to zase myslím, poznáš z následujícího příkladu, který jsi snad již jinde četl neb slyšel: Ve Florencii, v krásném městě, ještě krásnější zemi vlašské, žila před časy jistá marnivá a lehká osoba. Jí naproti bydlel pak nábožný kněz. Jak byla vše-tečná, pohlížela často z okna do jeho pří-bytku a tu pozorovala na jedné stěně viset zlatý rám, před nímž kněz dlouhé chvíle stává a upřeně na něj hledí. Jsouc sama marnivá, držela i jiné za takové a nemyslila jinak, než že na stěně visí z r c a d l o, ve kterém se kněz tak často a dlouho shlíží. A proto, potkavši ho na ulici, požádala ho jako žertem, aby jí také jednou zapůjčil to krásné a veliké zrcadlo, před nímž ho vídá stávati. Kněz to ochotně přislíbil a přinesl jí sám své zrcadlo. Ale můžeš si, čtenáři, pomyslití zděšení té ženštiny, když místo lesklého zrcadla spatřila v rámu obraz „Ecce homo“ trpícího Spasitele s trnovou korunou na hlavě a třtinou v ruce. „To je to moje zrcadlo,“ dí kněz, „do něhož tak často nahlížím a učím se znáti onu neskončenou lásku, která mého Pána až k tomu přivedla, že za mne tolik trpěl! I ty bys

měla denně se na něj dívati. Viz, jak od katanů zohavena jest Jeho svatá tvář, tak zohavena hříchy jest duše tvá. O umej, očisť ji v slzách upřímné kajícínosti a pak spatříš jednou místo zohavené, oslavenou tvář tvého Spasitele v nebesích!“ — Jako ostrý meč proniklo to slovo hříšníci, takže uposlechla kněze, pozorovala často trpícího Spasitele a Jeho lásku k nám a naproti té lásce byli hříchové její tak ohyzdni, že se jich odřekla a vedla kající, zbožný život až do smrti.

Ty, milý příteli, učiň taktéž: zadívej se častěji na božské Srdce Ježíšovo nebo na Jeho kříž, obé jest kniha tvých dluhů; tu stojí psáno, co jsi od Boha přijal, jaké nescíslné milosti Kristus Pán svou krví ti získal, a co jsi vydal — hříchy, nescíslné hříchy, které tvůj Spasitel tak draze musil zaplatiti.

Když s tímto trojím světlem budeš pátrati v tvém svědomí, tu v mnohém se ti vyjasní, a co dosud držel jsi za „maličkosti, které ani za řeč nestojí,“ ukáže se ti jako velký, těžký hřích!

A když pak pilným zpytováním se náš

dobře stav své ubohé duše, že se ti samému až zhnusí a zoškliví, že se počneš třásti a báti o svou minulost, přítomnost a budoucnost: pak se vrhni na kolena před obraz božského Srdce nebo před Ukřižovaného a bije se v prsa svá zvolěj: „P a n e, z a c h o v e j m n e, j i n a k z a h y n u ! S m i l o v á n í, m ů j J e ž í š i !“

A učiníš-li svědomitě v tomto měsíci, jak jsem ti radil, bude to tak, jako bys po prvé v té spustlé štěpnici božského Srdce počal rýčem odhazovati sníh a půdu rýti.

Nuže, začni již dnes! Bůh ti pomáhej!

Čeho ti ještě třeba vědět, ukáže ti následující obraz.

P r v n í o b r a z.

Svatá Angela.

(4. ledna.)

Kdybych se tázal, milý čtenáři, přeješ-li si slyšeti zevnější události života této svě-
tice čili raději vnitřní vývin její duše, volil
bys bezpochyby raději ono první. Kdybych

však mohl otázku tu předložit sv. Angele a otáze se, co ona z obého raději by o sobě vyprávěti slyšela, jsem jist, že by rozhodla o duševním svém životě. Protož již nehněvej se, milý čtenáři, učiním-li raději podle vůle její, nežli podle tvé, a věř mi, že i ty při tom lépe pochodíš.

Ovšem nikdo z lidí by věděti nemohl, co a jak se v duši této světice dalo, ale ona sama k poučení a vzdělání jiných vyjevila nám, co na ní Bůh byl učinil, a praví, že na cestě svého obrácení bylo jí stoupati po 18 stupních vzhůru.

Vypravujeť o tom následovně:

1. s t u p e ň. Přemýšlela jsem o hříších svých, až jsem je dokonale poznala. Ale poznání toto naplnilo mne strachem velikým a byla jsem celá uděšena nad tím, že jsem navždy zavržena! I plakala a naříkala jsem hoře.

2. s t u p e ň. Já se počala hanbiti a styděti za hříchy své tak, že jsem nebyla s to ze všech se vyzpovídati. Zamlčevši je mnohokrát, přijala jsem svatokrádežně večeři Páně. Avšak těmito novými hříchy pobouřilo se svědomí mé ještě více a dnem

i nocí trýznilo mne svými výčitkami, takže jsem vroucně o pomoc volala. Naleznuvši duchovního otce ze všeho úplně jsem se mu vyznala a dosáhla rozhřešení. Ale i při této generální zpovědi necítila jsem ještě žádné lásky, nýbrž jen hořkost, ošklivost a zahanbení.

3. s t u p e ň. I počala jsem nyní s velikou vytrvalostí konati, co mi byl zpovědník za pokání uložil; ale i při tom zůstávala jsem beze vší útěchy, plna bolesti a žalu.

4. s t u p e ň. Tu přišlo mi rozjímati o nestihlém milosrdenství Božím, které tak dlouho mi shovívalo, až mne k úplné zpovědi přivedlo a tak od pekla vysvobodilo. Nabyvši takto lepšího poznání o Bohu, pocítila jsem také větší lítosti, než prve a umínila jsem si přísněji se káti.

5. s t u p e ň. Poznavši sama sebe, že nemám ničeho jiného, leč chyby a poklesky, uznávala jsem se za hodnu věčného trestu v pekle; a bylo mi velmi žalostivo nad touto bídou mou.

6. s t u p e ň. Hloubajíc dále cítila jsem i velikou tíži hříchů svých, jimiž jsem se byla prohřešila proti Bohu a proti všemu,

co On pro mne stvořil. I vzývala jsem bla-
 hoslavenou Rodičku Boží a všechny svatě
 v nebi, aby se přimlouvali za mne a prosili
 Boha milosrdného, by slitoval se nade mnou
 a milostí svou vzkřísil k novému životu
 mrtvou duši mou. Také všechno stvoření od-
 prošovala jsem, by nežalovalo na mne u
 Boha, že jsem je v jich Stvořiteli urážela.
 A mně bylo, jakoby všichni ti svatí a tvo-
 rové Boží měli útrpnost a lítost nade mnou,
 a já nevím, jak se mi dalo, počala jsem se
 s velikou vroucností a láskou k Bohu mod-
 liti, jak jsem se ještě nikdy před tím ne-
 modlila!

7. s t u p e ň. Napotom dostalo se mi
 zvláštní milosti, která mne obrátila ke
 kříži, a pobádala k rozjímání o umučení a
 smrti Ježíše Krista. Ovšem i toto rozjímání
 bylo ještě suchopárné.

8. s t u p e ň. Brzy však rozbřesklo se mi
 v hlavě a já poznávala zřetelně, kterak jsem
 svými hříchy Ježíše ukřižovala. Tu vzpla-
 nula v srdci mém taková horoucí láska a
 z lásky lítost, že jsem si ustanovila odřící
 se všeho a sebe Jemu v náhradu obětovati.
 Tenkrát jsem slíbila Pánu věčnou čistotu

zachováti vůbec a nížádným údem těla Ho
 • vícekrát nehněvati. Poněvadž však, co
 s jedné strany horoucí láska k slibu tomu
 mne poháněla, s druhé zas úzkost a
 bázeň mne jímala, dostojím-li vždy slibu
 tomuto: prosila jsem tedy Boha co nej-
 vroucněji, bý mi pomohl učiněný slib do-
 držeti.

9. s t u p e ň. V tomto hledání a toužení
 jest mi ukázána cesta kříže, jako útočiště
 všech hříšníků, a zjeveno mi, že chci-li
 touto cestou kráčet, musím sobě prve uvol-
 niti a ulehčiti, t. j. všem, kdo mne urazili,
 odpustiti, všeho se zbaviti, co jsem a co
 mám, srdce své dáti Ježíši Kristu a tak na-
 stoupiti trudnou cestu kříže a utrpení.
 I odložila jsem tedy všecken lepší šat a
 zřekla jsem se lepšího jídla, ač mi to ještě
 za těžko bylo, anaf láska Boží ve mně byla
 ještě slabá.

10. s t u p e ň. Na mé dotazování: co
 bych ještě měla činiti, bych se Pánu Kristu
 zalíbila, ukázal se mi někdy sám přibit na
 kříži a kázal mi Jeho rány shlédnouti. Uká-
 zav mi všecko dopodrobna, co za mne vy-
 trpěl, doložil: „Co můžeš ty učiniti pro

mne, co by tomu dostačilo!“ I vzpomněla jsem opět s bolestí hříchů svých, jimiž jsem i já znovu Ho mučila. Dále vyjevil mi i své vnitřní utrpení a opakoval opět: „Co můžeš ty učiniti, by dostačilo?“ A tu pojala mne taková lítost nad hříchy mými, jako nikdy před tím. Já plakala mnoho a hořce, že se mi až oči zapálily a studenou vodou jsem je musila ochlazovati.

II. s t u p e ň. Znova jsem sobě ustanovila, za své hříchy přísnější činiti pokání; ale nevědouc, jakým způsobem, pokud všemi statky a bohatstvím vládnou, předsevzala jsem si všeho se zbaviti, abych jen řádně se káti a ke kříži dostati se mohla. Moje přání bylo teď úplná chudoba, a žíti potud, až bych všeho zbavena byla. Avšak tu mimo nadání bylo mi přestáti veliké pokušení. Mne počala totiž znepokojevati obava, že jsem ještě mladá, že neslušno bude pro mne žebrati, ano i nebezpečno; že zbavím-li se všeho, hladem, žízní, zimou a nahotou bídne zahynu. Podobně i všickni lidé od mého předsevzetí mne zrazovali. Tu však slitoval se Bůh nade mnou, osvítil srdce mé světlem nebeským a posilnil vůli

mou tak, že jsem se rozhodla, že, byť to vše mne potkati mělo, a já Bohu se tím líbila, ráda z lásky k Bohu tímto způsobem i zahynouti bych chtěla!

12. s t u p e ň. Také jsem prosila vroucně Rodičku Boží Pannu Marii a sv. Jana evangelistu, aby mi pro ony bolesti, jež byli oba pod křížem vytrpěli, na Bohu vyprosili té milosti: míti ustavičně na paměti přehořké utrpení Páně.

13. s t u p e ň. Majíc stále tuto žádost na mysli, spatřila jsem ve snách nejsvětější Srdce Ježíše Krista a řečeno mi: „V tomto Srdci není klamu žádného — tu všecko pravda!“

14. s t u p e ň. Ano, Spasitel sám ukázal se mi, anať v modlitbě pohřížena jsem byla, u ještě větší jasnosti a mně bylo, jakoby mne krví z boku svého tekoucí byl napojil a obmyl. Cítila jsem při tom sice velmi sladkou útěchu, ale spolu ještě žalost nad tím, co pro nás vytrpěl. I prosila jsem Ho, bych směla z lásky k Němu všecku krev svou vylíti, jako On učinil pro mne, bych na všech údech těla ještě více mučena byla, než Jemu se stalo. Ovšem, ač bych ráda pro

víru a pro lásku Kristovu nejtrapnější smrt byla podstoupila, cítila jsem se spolu býti nehodnou tak krásné smrti, jakou sv. mučeníci umírali.

15. s t u p e ň. Opět jsem obrátila všecku svou modlitbu k sv. Janu evangelistovi a k Matce Boží, aby mi dosáhli jinou milost, bych pocítiti směla bolesti Kristovy aneb alespoň ty bolesti, jež sami oba pod křížem trpěli; a hle, dosáhla jsem toho. Bolest nad vše pomýšlení velikou jsem ucítla a zvěděla, že sv. Jan pro Ježíše a spolutrpicí Mateř Jeho větší muka vystál, než kterýkoliv jiný z mučovníků. A znovu mne to pudilo všecko do posledního rozdati chudým a nic si nepodržeti. Až dosud však byla jsem ještě zarmoucena z hříchů svých a těžkomyslná nevědouc, bude-li obět má Bohu milá, čili nic. I pravila jsem v hořkosti srdce svého: „Pane, jsem-li i zavržena na věky, chci nicméně činiti pokání, všeho se zřící a Tobě jedině sloužiti!“

16. s t u p e ň. Jdouc jedenkrát z chrámu Páně, prosila jsem Boha o nějakou milost, a hle, co jsem se „Otče náš“ modlila, bylo mi, jakoby Bůh tuto modlitbu do srdce mi

vložil. Já viděla obsah a výklad každého slova a s velikou vážností zvolna jsem je odříkávala. Tu poznávala jsem s jedné strany dobrotu Boží, s druhé pak cítila jsem veliký stud nad svými hřichy, takže jsem se neodvážila ani svých očí pozdvihnouti k nebi neb ke kříži, jediné blahoslavené Panně Marii jsem se poroučela, aby ona mi vyprosila milost odpuštění.

17. s t u p e ň. A hle, na přímlovu Její dostalo se mi té milosti, že víra moje se zcela změnila, totiž tím způsobem, že dosavadní má víra připadala mi jako mrtvá, a vše, co až dosud jsem pro Boha byla vykonala, zdálo se mi býti příliš malé a nepatrné. Já nabývala spolu pevné naděje, že skrze utrpení Ježíše Krista dojdou spasení, a blahý, sladký mír v Bohu ovíval duši mou. Ale že dosud žádné jistoty jsem neměla, střídal se v srdci mém ještě zármutek a já nepožívala ještě pravého pokoje."

Tu jsme na 17. stupni. Dříve však, než uslyšíme sv. Angelu o stupni 18., chci tě, milý čtenáři, na něco upozorniti. Především nemysli, že snad sv. Angela, anať své „obrácení“ vypisuje, vedla dříve nějaký hříšný

život; nikoliv, nýbrž ona byla asi tak živa, jako z většiny řádné hospodyně žijí, ba snad ještě o něco lépe; přece ale, jak vidíš, chtějí se dostat k životu bohumilému, a svatému, musila zvolna a namahavě, s mnohou bolestí a bídou stoupati po těchto 17 stupních.

Netvrdím, že snad každý člověk toutéž cestou kráčetí musí, chtěje se obrátiti, tolik však tvrdím, že pravé a řádné o b r á c e n í č l o v ě k a jest věc mnohem těžší a namahavější, než si to lidé obyčejně myslí. Nebo, vedl-li jsi dříve hříšný život, nyní pak změniv jej z hříchů svých jsi se vyzpovídal, tu, milý příteli, jest ještě veliká tvá otázka, jsi-li již opravdu obrácen, a je-li tvá vina již smazána?

Ovšem, Bůh náš velmi rád odpouští, ale komu? Toliko duši obrácené, vpravdě kající. Avšak pravých obrácení teď na světě, věru, málo! Neboť hřích tak snadno své staré hnízdo neopustí, a duše uondaná, zemdlená a omrzelá není dávno ještě duše obrácená.

Ach, opravdové obrácení, to stojí člověka mnoho modlení, mnoho bojování proti

tělu, světu a ďáblu, a mnohé odloučení se od věcí prve milovaných; k tomu třeba mnoho poučování zkušeným zpovědníkem, pilným čtením duchovních knih a rozjímáním; k tomu třeba i časté přijímání sv. svátostí! Neznáš-li těchto věcí, pak, milý příteli, buď jist, že jsi dosud neučinil ani první krok k svému obrácení.

Dále poznáváš ze slov sv. Angely, že každý člověk, jenž pracuje na svém obrácení, všecku svou víru, naději a lásku musí obrátit k ukřižovanému Spasiteli, v Němž a skrze Něhož jediné všeliká milost jest k nalezení. Čím více tedy duše hříšná častým rozjímáním a uvažováním o umučení Páně v Jeho sv. ranách a v té krvi přesvaté, abych tak řekl, duchovně se koupá a umývá, tím jistěji bude vyhojena a spasena.

Jako kus skla pečlivým broušením a hlažením nabude čistých hran, jimiž pak světlo sluneční jasně proráží a v tisícových barvách září: podobně i duše sv. Angely postupem na cestě milosti Boží byla víc a více ohlazována, takže světlo nebeské pravdy pronikalo jí a zobrazovalo se v ní dnem

i nocí krásnými myšlenkami a pocity. Touto cestou dostalo se jí mnohého zjevení o přehořkém utrpení Ježíše Krista. Na př. vypravuje: „Mimo jiné jest mi zjevena ona pronikající bolest, kterouž Spasitel v duši své pocítil, bolest to tak veliká, že ani žádné srdce si ji úplně představit ani žádný jazyk lidský cele vyjádřiti nemůže. Také jsem poznala, co Spasiteli mému tuto bolest způsobilo, a sice: předně že podstoupil tak těžký trest z veliké lásky k lidem takovým, kteří přes to vše tak zlomyslně se Mu posmívali a necitelně Ho tupili a to v té chvíli, kdy On svou krev za ně vyléval. Za druhé: že viděl a dokonale poznával ten veliký, ba největší hřích, jaký jen býti může, anť Ho, Syna Božího, křižovali, a v dábelské zlobě Jeho čest i jméno vyhubiti se snažili; a třetí příčina: že učeníci Jeho u víře ještě tak slabí a vrtkaví pronásledování jsou a že Mateř Jeho spolu s Ním tak hrozné bolesti trpěti musí; a čtvrtá příčina: že Jeho přesvatá duše v tu chvíli, kdy ji se všech stran tělesné bolesti svíraly, byla plna úzkosti a žalu, nemajíc nikoho, kdo by ji byl potěšil. Jindy zase zjeveno

mi, kterak každý úd těla lidského, každá síla duše jiného hříchu se dopouští a kterak pro všechny krev Kristova jest jediným lékem, pakliže jen člověk hřích svůj nahlédne, pozná a vyzná a to činí, co mu lékař nebeský, Ježíš Kristus, předpisuje.“

Ano, Spasitel sám vyjevil jí, kterak za každý hřích lidský musil zadostučinit a trpět. Na př.: za m a r n i v o s t, s jakou lidé své vlasy upravují a tvář všemožně okrášlují, byl Spasitel v tvář bit, že se tato krví zalila a otekla, byl uplván a posléze trnovým věncem korunován. Za hříchy, jichž se lidé dopouštějí o č i m a, musily Jeho oči prolévat proudy slzí, musily trpět velikou palčivost krví, která stékajíc s čela do nich se vlévala, a posléze byly katany na potupu nečistým šatem zavázány. Za hříchy, jichž se lidé dopouštějí s l u c h e m, musil Spasitel vyslechnouti zlých a trapných řečí, falešné obžaloby, pomluvy a potupy, posměch a bohopusté rouhání, nespravedlivý rozsudek a posléze bolestný, srdce prorývající nářek milované matky. Za hříchy, jichž se lidé dopouštějí nestřídmým j í d l e m a p í t í m, musil Spasitel trpěti hlad a

žízeň, napájen jsa octem a žlučí. Za všechny hříchy lidské, j a z y k e m spáchané, mlčel Spasitel ke všem výčitkám a žalobám neotevřev ani úst svých.

Takovýchto zjevení účastnou se stávala sv. Angela; až konečně dostoupila na s t u p e ň 18. O tomto dí sama: „Tu jsem našla v modlitbě takovou radost a blaženost, že jsem necítila již žádnou žádost po jídle; ano, přála jsem si, bych nemusila již nic více požívat a raději na modlitbách dlíti. Duch Páně mluvil ke mně: „Ty jsi dcera má a můj chrám; já tě miluji více, jak ty mne!“ I ukázáno mi, že v Bohu není nic jiného, než láska; proto pravil Duch Páně dále: „Znamení ti dám, že láska má jest v tobě, že, kdykoliv tě někdo potupí a urazí, ty nejen tiše a trpělivě to poneseš, ale za milost od Boha to míti budeš, že se ti příkoří děje.“ A tak se skutečně stalo. Angela dostoupila tak daleko, že jsouc poháněna a hrubě uražena netoliko se nehoršila, nýbrž naopak radovala, a potěšením velikým bylo jí modliti se za ty, kteří jí zle činili. Již pak se nedivila těm a takovým svatým, kteří za katany a vrahy se modlili.

Než dosti již! Na tomto obrazu sv. Angely lze zřetelně viděti postup duše obrácené k Bohu. Lze také viděti, že takovýto křesťan kající krásný, tichý a svatý život vede uvnitř, o jakém žádný světák ani pojem nemá, podobně jako ten červ pod mechem v lese ani zdání nemá o životě orla, jenž nad vrcholy hor k modrému blankytu se vznáší a své démantové oko ztápí v ohni slunečním.

Ach, co jest na tom našem světě bídy a nářku! A přece všem lidem, i tomu nejbídnejšímu lazarů byla by již zde na zemi pomoc, všem by se kříž jejich ulehčil a snad i osladil, že by jej posléze milovali a v Bohu mnohých radostí zakoušeli, kdyby jen upřímně a z celého srdce k Bohu svému se obrátili!

II. ÚNOR.

Vyliji na vás vodu čistou a
očistění budete; a dám vám
srdce nové a ducha no-
vého položím uprostřed vás: a
odejmu srdce kamenné z těla
vašeho a dám vám srdce z masa!

Ezech. 36.

Obleva - Mýtění.

V daleké zemi na východě stojí o samotě
panský dvůr; kolem dvora jsou rozsáhlé
pastviny a na pastvinách se prohání právě
stádo vepřů. Nemají však skoro do čeho
kousnouti, neboť všechna zem je daleko ši-
roko proměněna v poušť; po dlouhý čas ani
nekáplo a v celé krajině panuje hrozný hlad.
Tam u koryta, opřen o zeď sedí pasák
stáda. Bílá, hebká kůže jeho a útlejší údy
prozrazují na první pohled, že se v tom ře-
mesle nenarodil; vyzáblá pak tvář neklamně

dává svědectví, že ho hryže velká nouze a hlad. Vpadlé oči pohlížejí hltavě na dobytek mlátem v korytě se živící, jakoby jim potravy té záviděly, pak zase hledí smutně do dálky, jakoby cosi hledaly. Duší pasákovou pak táhne celé mračno trudných myšlenek, jimiž se obíraje takto sám k sobě mluví: „Ach, mně nevedlo se vždycky tak bídne, za dnů mé mladosti věděl a cítil jsem také, co je domov a co je srdce otcovské! Ó nešťastná ta chvíle, kdy jsem ho opustil a do světa odešel! Svět mne bídne oklamal a srdce mé rozerval a utýral — — Ó kéž jen jednou ještě spatřím otce svého! Ó, na jeho srdci bych si ulehčil a bol svůj vyplakal!“ Tak sám s sebou rozmlouvá a jakoby skutečně v náručí otcovským odpočíval, rozplakal se opuštěný chudás v té smutné, pusté cizině. Několik dní však na to nebylo ho tu již; kam odešel, nemusím ti snad, milý čtenáři, teprve povídati, víš to snad ještě z biblické dějeprawy a pamatuješ se ještě na m a r n o t r a t n é h o s y n a.

Avšak jestli jsi dobře a svědomitě poslechl mou radu v předešlém měsíci, pak

jsi jistě také našel syna, který onomu tam na východě jest na vlas podoben a také bolestně touží po šťastném mládí svém a také přemýšlí, zda by to nešlo vrátiti se z té pouště do domu otcovské říše? Nejsi to, příteli, podle všeho t y s á m ?

Ó chováš-li opravdu tuto touhu, pak mám z tebe velikou radost, pak se to jistě už v tomto měsíci s tebou a s tvým srdcem obrátí k lepšímu; nebo jde-li člověk s upřímnou vůlí Pánu Bohu vstříc, pak se všechno daří: „pahrbkové se snášejí a doliny se vyplňují, co křivé, se narovnává, co drsné, se uhlazuje, a všeliké tělo uzří spasení Boží“; jedním slovem půjde to s tebou jako s touto přírodou naší v měsíci únoru. Povím ti to zase jedno po druhém, dej pozor, abys mně rozuměl, jak to myslím.

Okolo Hromnic budete i u vás pozorovati, že si slunečko z rána o několik minut přivstane a dřív vyjde, u večer pak zase o několik minut déle svítí. Odkud to? Toho příčinou jest 21. prosinec, sv. Tomáše den; tu se octla naše země nejdál od slunce a proto je ten den nejkratší a noc nejdelší v celém roce. Ale v tutéž noc jest zimní slun o-

v r a t, t. j. naše zeměpůle počíná se obracet a kloniti zase ke slunci, dne přibývá a noci ubývá. Sluneční paprsky hřejí zase tepleji, sníh a led taje a brzo budou zase pole a louky zeleny a fialky a nebesklíče vystrčí své hlavičky, skřivánek a slavík budou zase zpívati a pak hola! Bude zase jaro, bude zase veselo! Arciť nebude to tak hned, naše země bude míti ještě dlouho co snášeti následky zimy, ale přece již je naděje, že bude zase lépe. Ó, jak se již na to já těším! Ale ani ne tak z té změny v přírodě, jako spíše z tebe, má duše drahá, se těším, že miníš s celým srdcem se zase obrátiti a navrátiti ke Spasiteli svému. Byť bylo to srdce tvé dosud sebe zpustlejší a ztuhlejší, vzkřísí se v něm přece brzo teploučké jaro, t. j. onen krásný utěšený život pravého dítky Božího. Způsobí to zahřívající paprsky láskyplného Srdce Ježíšova; jen nezapomeň, že Ono jest sluncem našich duší a že se nesmíš od něho již odvrátiti aneb dokonce překážky mu činiti, nýbrž ochotně dveře i okna svého srdce mu otevři, aby tam s milostí svou hodně svítilo a hřálo. Víš, co se pak v tom srdci tvém bude dít?

I. Bude obleva, sněh a led roztaje! — nebo jak píše prorok Ezechiel: „obměkčí se kamenné srdce a pohne se konečně nad bídou svou a bude kvíleti nad Spasitelem jako dítě, jež trápí vnitřní bol, že svého drahého otce zarmoutilo, opustilo a ztratilo,“ zkrátka: **v e t v é m s r d c i v z n i k n e p r a v á , u p ř í m n á l í t o s t n a d h ř í c h y !**

Toť se rozumí samo sebou: Kristus a hřích jsou dva nesmiřitelní nepřátelé, horší, než voda s ohněm; kde se jeden ukáže, nezůstane druhý ani chvíli. Protož hlavním a základním pravidlem našeho zahradnictví jest to: „**P o k u d m i l u j e š h ř í c h , p o t u d n e n í a n e m ů ž e b ý t i ř e č i o p r a v é l á s c e a ú c t ě k b o ž s k é m u S r d c i J e ž í š o v u !** Rozumíš? Přečti si to ještě jednou! Do kterého srdce má tedy náš Spasitel zavítati, tam pošle napřed anděla s plamenným mečem, aby jako tenkrát z ráje vyhnal všechny hříchy, velký i malý, starý i teprv vyrůstající, a anděl ten slove: ošklivost, nechuf a odpor proti hříchu. Nepořídí-li jeden takový anděl nic, pošle jich Pán více, třeba celý pluk, kteří to srdce lidské pak obléhají a dobývají.

O tom Ti mohu ihned něco bližšího sdělit: — O sv. Johaně z Kříže, řádu sv. Kláry, vypravuje legenda, že v mládí svém ztrávila několik let v pošetilostech světa. Ač cítila v sobě neomylný hlas nebeského Ženicha, aby se Jemu zcela zasvětila, nádherné šatstvo a krášlení těla bylo jí milejší. Avšak Spasitel ji nechtěl jen tak zhola nechat světu za kořist. Co tedy učinil? Před jejíma očima zemřel milovaný bratr, to byl první anděl s mečem. Pak upadla matka v těžkou a nebezpečnou nemoc, otec pak nad tím v trudnomyslnost, takže mladé Johanně zůstal celý dům na starosti, a po její marnostech a pošetilostech bylo zatím veta. Proti vůli své stala se nyní vážnou, ano zarmoucenou z celého srdce. Nyní se ohlížela po útěše a pomoci, a kde ji hledala? Počala se zase vroucněji modlití než dříve. A hle, matka ozdravěla; za to však Johanna onemocněla — svou prvnější marnivostí a touhou po vdavkách. Tu vyslal Spasitel ještě jednoho anděla a sice v osobě nábožného mnicha Tomaso, jenž jí měl důrazně připomenouti, že není pro ten nízký, marný svět stvořena, nýbrž Kristem samým za ne-

věstu, že jest vyvolena. Avšak byť i srdce s tím souhlasilo, bujná její mysl nechtěla povoliti a raději se mnichovi vyhýbala, jak mohla. V srdci měla nepokoj a úzkost, ale bojovala proti tomu, takže i tělo chřadlo a svěží barva tváří bledla. Boj a odpírání to trvalo více než rok. Zúmyslně se vrhala v roztržitý život světa, aby jen potlačila v srdci ten přísný hlas. Ale, bláhová! Jakoby ji Spasitel ve světě nenašel! Jednoho dne byla zase ve společnosti veselých družek kdesi na vinobraní. Všecko zpívalo a jásalo, jen Johanně to nejde od srdce, neví ani sama, proč. Pojednou hlásí se po ní jistá Kornara, přítelkyně z celé duše Bohu oddaná a nábožná. Johanně však nepřichází dnes vhod, ráda by se jí vyhnula; ale co? Kornara stojí již před ní, z očí jí září veselost bez přetvářky, odznak to vnitřní blaženosti. Upřímná její slova působí na Johannu jako chladící déšť v letním páru; výčitky Boží ozývají se v srdci mocněji než jindy, až konečně přemožena vrhá se s pláčem v náruč Kornary a na její prsou oplakává hořce svůj dosavadní odpor a vzdor proti Kristu Ježíši. Kornara pláče

s ní. Ihned opustivši Johanna veselou společností odstranila se na samotu, a tu mluvil Spasitel k srdci jejímu: „Více než rok námáhal jsem se vnitřním hlasem tě obrátiti, konečně musil jsem však přece vzíti ostrý šíp a tvrdé srdce probodnouti, až se vyronil proud slzí a tys se mi poddala. Nyní mi již neujdeš!“ Slovem tím vzňala se bolestná lítost, lítost vzbudila pokoj a pokoj vzbudil v ní nejvroucnější, nikdy nehynoucí lásku k nebeskému Ženichu, jemuž v řádu sv. Kláry celý svůj život zasvětila.

Tak, milý čtenáři, činí až podnes Kristus Pán s duší lidskou, která je váhavá a nerozhodná s hříchy svými. Čas od času dá jí totiž pocítiti, jakou bídu a hořkost z nich má, aby si je hodně zošklivila. Na př. jest taková osoba v kostele na kázání; tu přijde také v něčem řeč, která se na její bolavé a děravé svědomí tak dobře hodí jako záplata, nebo jako náplast na ránu; ale on štípe jako hořčice a čistí krev a táhne tak dlouho, až se konečně začne něco hýbat v srdci jako otázka: Což, neměla bych taky už jednou začítí život lepší?

Anebo jindy zase pracuje ten neb onen,

o němž lidé v obci nic dobrého nepovídají, k poslední hodině. Soused a jeho dobrý kamarád, jenž také není zrovna nejlepším křesťanem, sedí u jeho lože a vidí, kterak ta ukrutná smrt nešťastníku hrdlo svírá a stahuje víc a více, až zůstane s vypoulenýma očima mrtev ležeti. Tu vstoupí sousedu do hlavy: „Kde asi je teď duše nebožtíkova? A jak se jí asi vede?“ A tato myšlenka chytí se a drží se jeho srdce jako hladová pijavice a nedá pokoje, až z něho vytáhne tu nezdravotu, t. j. hřích!

Anebo zase jiná osoba, která se vůbec počítá mezi nábožnější a ráda ve svatých knihách říká, byla se dopustila před časem těžšího hříchu a aniž se byla s Bohem smířila, nedbá a zapomíná na to; přichází jí to jako zbytečné vrtochy. Tu jednoho dne kráčí samotna někde tichým lesem; u cesty spatří kříž neb obraz Matky Boží a na něm nějaký nápis na př.: „Synu, dcero, dej mi srdce tvé!“ Častokráte šla již okolo, stokrát viděla nápis a ničeho neznamenal; dnes však jest jí, jakoby ten obraz svatý oživil a za ní volal: „Poutníče, kam míříš s takovým životem?“ Aneb: „Umřel jsem nadarmo pro

tebe? A je to tvůj dík?!“ A hlas ten budí v srdci jejím upomínku, že to bývalo jindy s ní lépe. I přemýšlí dále o svém stavu nynějším — až — nejraději by zaplakala, ale ne hořkostí, nýbrž radostí . . .

Hle, tací a podobní bývají ti andělé, jež dobrý náš Spasitel posílá před sebou, aby Mu připravili cestu do srdcí lidských, vzbuzující v nich upřímnou lítost a žal. Arciť může člověk i před těmito posly Páně zavřítí dvěře a je odbýti. Proto jsem ti, milý čtenáři, hned pravil, že musíš sám ochotně o t e v ř í t i své srdce těmto poslům, paprskům to milosti, jež Božské Srdce Páně k tobě posílá, a musíš jíti vstříc Špasiteli svému a spolu působiti, aby tím dříve sníh a led ve tvém srdci pustil.

Abys však věděl, jak toho docílit, povím ti — či vlastně ne já, nýbrž sv. Bonaventura — které paprsky lásky Kristovy lépe hřeji. On píše: „R á n y K r i s t o v y j s o u ší p y o h n i v é, k t e r é i z k a m e n ě l é s r d c e p r o n i k n o u a d u š i j a k o l e d z m r z l o u r o z o h n í.“ Rozumíš tomu světci? Chci říci tolik, že nejlepší prostředek ke vzbuzení upřímné lítosti jest: rozjímání

o přehořkém Utrpení Pána Ježíše; a k tomu zase, myslím, nenajdeš lepší a zřetelnější knihy než: o b r a z n e j s v ě t ě j š í h o S r d c e J e h o.

Protož ti, příteli, dávám pro tento měsíc tu radu, abys častěji před tímto obrazem poklekl a rozjímal trochu ty odznaky lásky a bolesti Krista Ježíše. Zkus to a uvidíš, že takové rozjímání v duchu a vpravdě jest pro člověka tak, jako když se ponejprv ukáže teplé jarní slunečko nad sněhem.

Pojď, je-li ti libo, zkusíme to hned; poklekni tu vedle mne, já ti budu z té knihy nejsv. Srdce trochu předčítat, ostatního se musíš sám dovtípit.

Co vidíš především na tom Božském Srdci? Že jest kolem trnů ovinuto, není-liž pravda? Jak víš, nesl Pán za živa takovou korunu trnovou na hlavě a ty ostré špičky bodaly Ho hluboko do čela a v spánky, že celá tvář podlívávala se krví. Ó hrůza! Představ si, jaká to musela býti bolest!? Píchneš-li se náhodou dost málo jehlou do prstu, vyskočíš bolestí a slzy ti vyhrknou z očí. Ale považ, že čelo, spánky jsou mnohem citelnější než prst.

Což, kdyby ti někdo vrazil jehlu do čela, až by spánkem projela, óh, óh, již to pomýšlení pouhé svírá srdce. A co teprve, kdyby ti to zlovolně učinilo tvé vlastní dítě! Anebo bratr, kterého jsi měl tak rád, aby znenadání vrazil do dveří a nožem desetkrát bodl tě do srdce, ach, jak bys křičel bolestí, pokud bys mohl, a ještě více by tě bolelo to, že je to tvůj bratr, kteréhož jsi miloval. Ó zajisté, přisvědčím ti; n e v d ě k bolí srdce více než bodnutí nožem. A hle, tvůj Spasitel má k o l e m s r d c e celou trnovou korunu, která tento nejútlejší a nejcitelnější úd probodá, víš, co to znamená? To je taková bolest duše a trápení srdce n e v d ě k e m, a to jsi Mu ty, milý příteli, způsobil!

Myslíš si: jak to může býti, ani jsi Jeho Srdce nespatriil, tím méně poranil? A přece tomu tak! Poslyš: Když tenkrát v zahradě Getsemane tvůj Spasitel v smrtelné úzkosti krví se potil a jeho duše zarmoucena byla až k smrti, tu se Ho ještě žádný katan nedotkl a netrýznil, a jaká nevýslovná bolest zuřila v srdci Jeho! Kdo Mu ji tedy způsobil? T v o j i h ř í c h o v é ;

neboť tak jasně a zřetelně — jako je to písmo teď před tvýma očima, že je můžeš rozeznávat i čísti — ba ještě jasněji stáli hříchové tvoji už tenkrát na zelený čtvrtek před duší Spasitele Ježíše Krista, že je mohl vidět a počítat i poznat, kterak všecko utrpení, jež pro tebe chce na se vzít, nebude u tebe ani tolik platiti, abys Mu aspoň vděčným byl, Ho miloval a hříchu zanechal. A tento tvůj nevděk, jak jej předvídal, ten ranil tak hluboce Jeho Srdce a každý tvůj hřích byl jeden trn bodavý.

Víš a chápeš teď, co ti káže ta trnová koruna? Či nic se v tobě nehýbe? Necítíš aspoň žádné útrpnosti se svým Spasitelem? A nemrzíš se sám nad svou necitelností a tvrdostí?

Blahoslavené Markétě Alakoq. zjevil se jednou Spasitel v bídné a strastné postavě. Srdce se všech stran a kol kolem samé trní, samá rána a samá krev, že hrozno se bylo podívat, a pravil, že tyto rány způsobilo mu několik klášternic svou lenivostí, řka: „Viz ty rány, jichž Srdci mému se dostalo od mých vyvolených. Jiní lidé spokojí se bítí tělo mé, tyto však míří na mé Srdce, které

je neustává milovati“. Příteli netýká se tato žaloba i tebe? Neviděl Spasitel již tam na hoře Olivetské, že i při těchto slovech zůstane tvé srdce nepohnuto, a že bude dále hřích milovati a páchat? Ó věz, pak byl i tento den jedním ostrým trnem, který v oné noci bodal Srdce Jeho! Jak? A ty zůstáváš ještě chladným? Ó pak slyš, jak ukončil Pán ono své zjevení světicí. „L á s k a m á,“ pravil, „u s t o u p í k o n e č n ě m ě m u h n ě v u k p o k á r á n í t ě c h z p u p n ý c h a k z e m ě u p o u t a n ý c h d u š í, k t e r é m n e s t á l e o d s t r k u j í a m í l u j í t o, c o s e m í p r o t i v í.“

Teď odlož na chvílku knihu a zadívej se na to Srdce Božské na tvém obrázku a zahlobej se do své duše.

Co spatřuješ dále na Srdci Kristově? Š i r o k o u, h l u b o k o u r á n u, kterou Mu zasadilo to ostré kopí na první velký pátek. Arci, rána ta nebolela Ho již, visel již bezduchý na kříži, ale ona je zase jen obraz jiné rány, kterou utrpělo Srdce Jeho pokud žil, a která pronikla duší Jeho až do hloubí a odtrhla ji od těla hořkou smrtí.

A kdo vlastně zase tu smrtelnou ránu Mu zasadil? Když se ve středověku stala nějaká vražda, tu býval obyčej, že příbuzní zavražděného vzali člověka, na něhož padlo podezření, přivedli ho k mrtvole, a tu musil vložiti svou ruku do rány. Byl-li vinen vraždy, tu prý se otevřely znovu rány a krev z nich prýštila. Byl-li nevinný, zůstaly zavřeny. Tak aspoň vypravují nám staré knihy.

Nuže, křesťanská duše, máš tolik zmužilosti jíti a vložiti svou ruku na onu ránu Kristovu? Nemusíš se též obávat, že se otevře a svědčiti bude proti tobě, že jsi vinna této rány?

Ó řekneš: jak by to zase mohlo býti, když Kristus Pán před více než 1800 lety trpěl, aniž já při tom byla; pohanští a židovští katané Ho tak trýznili a ubili, já nikoliv!

Máš pravdu, příteli; ale přece ne docela. Otevř jen v Písmě sv. knihu proroka Isaiáše kapitolu 53., tam najdeš slovo, které i tobě klade spoluvinu na vraždě Syna Božího. Ono zní: „Vpravdě naše neduhy nesl a naše bolesti vložil na sebe. Za malomocného měli

jsme Ho, tak Ho Bůh ranil a ponížil,“ a nyní to přijde: „A v š a k **zraněn jest pro nepravosti naše a potřen jest pro hříchy naše!**“

Příteli, to jest tolik, že kdyby nebylo bývalo našich hříchů, Kristus Pán by nebyl musil tolik trpěti a tak bolestnou smrtí zahynouti. Budeš asi zase myslet: vždyť jsem však nehřešil já sám, aby se mé hříchy nazývaly příčinou Jeho smrti! Než, milý brachu, kdyby i žádný jiný člověk nebyl hřešil krom tebe, bylo by nutno bývalo Kristu tolik trpěti, aby tě vykoupil. Ano, kdyby byl trpěl a ty nehřešil, tenkrát ne-mohla by se ti žádná vina klásti; ale takhle jsi a zůstaneš hříchy svými vinen na Jeho utrpení, mukách i smrti; t. j. i pro tvé nepravosti jest On zraněn a pro tvé hříchy potřen. A když tomu tak, řekni mi, člověče, jak můžeš s tichým srdcem hleděti na tu ránu v Jeho Srdci? Nehrozíš se, že bude jednou i proti tobě svědčiti? A nebudeš teď aspoň míti útrpnost s Kristem a lítost nad svými hříchy?

Zkušenost nás učí, že mnohé dítě, které k rodičům svým bylo zlé a hrubé, aspoň pak,

když je utrápilo a do hrobu připravilo, pak aspoň hrozí se svého skutku, nemá pokoje svědomí a ze zármutku mnohdy i v zoufalství upadne. Tak na př. žil před časy ve Francii jistý hrabě Anžú u velkém hněvu se samým otcem svým, kterýžto hněv skončil tím, že jedenkrát v návalu zlosti syn otce zabil. Teď však se nezdárníku otevřely oči; řval dnem i nocí, nehty chtěl otce z hrobu vyhrabati, aby jen jedinké slovíčko z úst jeho slyšel. Úzkostí a zlým svědomím trýzněn utekl konečně z vlasti a vydal se na pout do Svaté země na pokání za hrozný svůj hřích. Sebou vzal toliko dva sluhy a zavázal je přísahou, že budou všechno činit, co jim poručí. Když došli Jerusalema a blížili se k svatému hrobu Kristovu, rozkázal, aby jeden dal mu okolo krku provaz a za něj ho vlekl, druhý pak aby metlami tak dlouho cestou ho mrskal, až sklesne bez sebe na zem. Sluhové musili poslechnouti a mladý hrabě vlečen na provaze volal po každé ráně: „Bože, zhřešil jsem! Zabil jsem toho, jenž mi život dal. Otče, můj zločin není k odpuštění!“ a při slově o t e c sklesl přemožen hořem, jako mrtev, v náruč slu-

hovu. Jako centy tížila jeho duši ta vzpomínka na hrozný čin. A přece on jen zabil otce; ty však, milý čtenáři, kdykoliv se dopustíš smrtelného hříchu, činíš se vždy vinným smrtelné rány tvého Boha, tvého Pána Ježíše Krista! A nad tím zločinem necítíš žádné bolesti a žádné lítosti? Ó pak přistup ještě blíže a pozoruj t e n š l e h a-
j í c í p l a m e n, j e n ŝ v ů k o l t o b o ŝ-
s k é S r d c e obkličuje, víš-li pak, co to znamená? To je oheň lásky, s jakou On tebe tak nevýslovně miluje. Nehne-li tě Jeho bolest, pohne snad tebou Jeho láska!

Máš na živu ještě svého otce a matku? Pak-li ano, Bůh ti je i dále zachovej. Ale představ si aspoň, že je vidíš mrtvé před sebou; oči vpadlé, tváře bledé, ústa němá, ruce studené, srdce nehybné. Ó, jak úzko, ó, jak pusto v srdci dítěti u mrtvol jeho rodičů! A představ si dále, že zemřeli z lásky k tobě! Upadl jsi na př. v ruce lupičů, jimž by jsi byl jistě podlehl, ale trefil se k tomu otec, vrhl se mezi tebe a lupiče, a hle, rána, která tobě platila, zásáhla otce a skolila k zemi; rci, s jakým citem tu teprve hleděl bys na smrtelnou ránu otcovu,

maje na mysli: „T o p r o m n e, t o z l á s-
k y k e m n ě u č i n i l!“ A kdyby konečně
tvá lehkomyšlnost a nepředloženost byly
příčinou smrti otcovy, pro Bůh, jak hořké
slzy bys proléval z lítosti a lásky nad
ztuhlou mrtvolou otcovou?!

Nuže, podívej se teď na to Srdce božské
a viz, co strmí uprostřed z něho? Ó, je to
k ř í ž, a co ten ti hlásá? I ty jsi mnohdy-
krát neuposlechl Jeho slov, když tě před
hříchem varoval, a lehkomyšlně, ne-li do-
konce zlomyšlně utekl jsi od Něho a octl
jsi se v hříších, které zpustošily duši tvou,
a nescházelo mnoho, byl bys býval odsou-
zen k věčným mukám, ty víš, kam? A hle,
Spasitel viděl hrozný osud tobě hrozící.
On jej předzvídal, když ještě na zemi chodil;
tvá zkáza Mu šla k srdci, i postavil se tedy
mezi tebe a trestající spravedlnost Boží,
rány tobě platící vzal na sebe a s láskou
nejvřelejší tě zachránil; ale stálo mu to
život. Z tisíců ran vykrvácel a srdce Mu
puklo láskou k tobě. Rozvaž si to jednou,
příteli, a pak mi řekni, jak je ti při tom
kolem tvého srdce?!

Ó vrhni se na kolena před křížem tvým

a zvolej: „Ach, kterak jsem mohl já Tvůi vykoupenec, všecku Tvou milost a všecku Tvou lásku ke mně tak ohavným splácet nevděkem!? Ó, kéž možno, před celým nebem žaloval bych lítost svou a přál bych si, aby se na tisíc kusů žalostí rozpuklo to srdce mé! S hlubokou zkroušeností patřím na patero Tvých svatých ran a srdcem bolestně dojatým Tebe vroucně prosím: pronikni duši mou pravou lítostí nad hříchy mými a uděl mi pevnou vůli život svůj polepšiti.“

Když takhle častěj v tomto měsíci učiníš, rozjímaje před obrazem Srdce Páně Jeho bolest a Jeho lásku, pak zajisté z rány Jeho aspoň jeden paprsek jako ohnivý šíp zalétne do tvého srdce a roznítí v něm upřímný žal a lítost, sníh a led v něm roztaje a práce může dále pokračovati, může začíti.

2. Mýtění. Když to v srdci tvém přijde tak daleko, že lítostí navlhne a změkne půda, pak ucítíš sám, k čemu tě to bude poháněti. Napovím ti to trochu následujícím příkladem:

Před lety vyšel si v Tyrolsku záhy z rána

otec se synem na honbu. Nešli dlouho lesem, když tu v dáli spozorují stádo kamzíků. I rozešli se tedy jeden vpravo, druhý vlevo na čekání. Po chvíli slyší syn šustot v ne-dalekém houští a pozoruje, že se tam cosi ukrývá. Nemešká, namíří — a strelí. V tom však je slyšeti bolestný výkřik člověka. Syn tam běží a nastojte, v krvi na zemi svíjí se vlastní otec jeho. Slabým hlasem ještě promluvil: „Hochu, dobře jsi trefil!“ a vypustil duši, neboť koule mu projela prostřed srdcem! Čtenáři, můžeš si pomyslit, jak při tom bylo synu. Lomil rukama, plakal, řval bolestí, až se to lesem rozléhalo, ale ze srdce to nevyplakal a pokoje také neměl, až se sebral a téhož dne udal sám celou věc soudu. Tak, milý příteli, p o v e d e se i tobě. Budeš-li míti opravdovou lítost, nedá ti to také uvnitř pokoje, až dojdeš k soudu, ježž Bůh nad takovým hrdelním právem ustanovil a tam na sebe všecky přečiny i obmeškání věrně udáš, aneb jiným slovem, až se u řádného kněze náležitě v y z p o v í d á š.

„Z p o v ě d ě ! O p ě t z p o v ě d ě ! bu-
deš se zase diviti a vyvalíš oči na ty ubohé

písmeny, jakobys ani svému zraku nevěřil; pak se zamračíš a začneš mi vykládati na krám celou řadu výmluv a vytáček, jak že je ti to tuze obtížné a nemilé, a jak se před knězem ostýcháš, a kterak . . . Bůh ví, co ještě všecko. Já však ti zaklepám na rameno a řeknu: „A což, přítelínku, neostýchal-li jsi se činiti, co bylo zlé a špatné, nemusíš se pranic ostýchatí jíti ke zpovědi, je to věc zcela dobrá a spasitelná. A ostatně, jak pak s tou zahrádkou ve tvém srdci? Chceš ji přece opravdu zřídití anebo ne? Řekni mi to jednou upřímně! Nechceš-li, nuže, buď si tu s Pánem Bohem, nebudu tě déle obtěžovati a půjdu zase, odkud jsem přišel. Chceš-li však ze svého srdce míti utěšenou zahrádku, pak, má drahá duše, vidíš, není jiné pomoci, než že musíš z něho všecku tu pustinu vymýtití; všecko to bejlí a koukol a jedovatý plevel a ty staré zakořeněné stromy musíš i s kořeny vytrhati, vyházeti a udělati místo novým štěpům a ušlechtilým květinám. K tomu však nestačí jen pouhá lítost, ale je zapotřebí řádná zpověď! Nahlížím sice, že kdybys sám a sám měl jeden strom po

druhém (t. j. h ř í c h y s m r t e l n é) sporážeti, a pak ty hromady kopřiv a bodláků (totiž v š e d n í h ř í c h y) vypleti, bylo by to skoro nemožné, ale právě tuto obrovskou práci nechal si náš Mistr pro sebe; na tobě jest jen, abys ve sv. zpovědi udal, co všecko divokého a jedovatého ve tvém srdci vyrostlo, On pak dá služebníkovi svému, totiž knězi, tu divotvornou moc, že pozdvihna posvěcenou ruku svatým křížem a jediným slovem: a b s o l v o t e, t. j. rozhřešuji tebe, jako jednou ranou prorazí všecken hřích a očistí půdu ve tvém srdci. Tedy o nějakých obtížích nemůžeš tu nic mluvit, přijde jen na to, máš-li dobrou vůli.

Ale ty máš ještě něco za lubem a na jazyku ti vězí ještě nějaká výmluva, nuže, jen ven s tím!

„Kdo ví,“ pravíš ostýchavě, „bude-li ten náš Mistr zahradník ještě tak milostiv ke mně, když jsem Mu tak dlouho vzdoroval!“ Ach, arcif, co se toho týče, zasloužil jsi již nejednou, aby tě zanechal v té bídě a spoustě, v níž si libuješ; ale co by měl z toho? Zahrádka Jeho byla by na věky ztracena. A jak víš, zahrádka ta, totiž

tvé srdce, náleží Jemu dle práva stvoření a vykoupení; je to Jeho statek, který si za velkou cenu koupil, s velkou prací vzdělal, krví svou zaléval a svými milostmi osázel; protož nemůže Mu býti zkáza a ztráta ta lhostejna! Viděl jsi již jednou, jakou radost, ano jakou lásku má zahradník ke svým květinkám? Když mu na jaře vzcházejí a den po dni rostou až v létě v plném květu a vůni stojí: tu chodí mezi nimi zahradník tak vesel a tak se z nich těší, jak by to byly dítky jeho a rozmlouvá s nimi, jakoby sluch a rozum měly. A jakmile zajde slunce, slouží jim a snáší tu občerstvující vodu, tu dobrou zem a hnojivo, a vyskytne-li se někde krtek, housenka, červ neb jiný škůdce, tu nemešká je zahubiti. Když však za letního parna vyvstanou černé mraky na nebi a hrůzný víchř ženou před sebou, který jednu květinu po druhé k zemi kácí, a pak lijavec a krupobití je poláme, zdrtí a v zem zaráží stonky i květ i list; ó, tu stojí ubohý zahradník se srdcem bolestným vida všecku svou radost zmařenu! Ale ihned dá se zase do díla, zdvihá, rovná a napravuje, kde se co ještě napravit dá,

vždyť je to jeho milá zahrádka a jeho kvítí
vychované a vypěstované!

Pak-li však prostý člověk, na př. takový
zahradník, k němým tvorům, jaké jsou kvě-
tiny jeho, tak soucitné srdce má: ó, příteli,
považ si jen, jak musí býti teprve Ježíši
Kristu kolem srdce, spatří-li svou zahrádku,
totiž tvou rozumnou a nesmrtelnou duši
hříchy zarostlou a ďáblem zpustošenou!?
Jakou On musí cítiti útrpnost a jak rád by
pomohl! Či nepřišel právě k tomu s nebe
dolů? Neležel proto právě tak maličký, tak
chudičký v jesličkách, aby zvedl, narovnal
a vzkřísil polámané kvítí?

Dobře, že jsem přišel na jesličky, povím
ti něco o nich, či vlastně o malém Ježíškovi
v nich. Tam do oné jeskyně Betlemské, kde
jesličky stály, přišel také sv. Jeroným a
častokráte vedl v duchu s malým Ježíškem
rozprávku. „Ach, můj Pane Ježíši Kriste!“
pravil jednou, „jak se třeseš strachem o
mé spasení! Čím pak se Ti za tu starost
odměním?“ A dítko Božské odpovědělo:
„Nežádám ničeho, leč slávu na výsostech
Bohu!“ — „Ale přece, milé dítě, přece Ti
něco musím dáti,“ dí Jeroným, „dám Ti

všecky své peníze!“ — „Ale,“ odvětí Jezulátko, „vždyť mé jest nebe i země, já ničeho nepotřebuji, dej peníze chudým a já je přijmu tak, jako bys mně je byl dal.“ Načež Jeroným: „S radostí tak udělám, drahé dítě, ale musím míti přece něco přímo pro Tvou osobu, co bych Ti dal, jinak nebudu míti pokoje.“ A tu řeklo Jezulátko: „Nuže, povím ti, co mi dáš: dej mi tvé hříchy, tvoje zlé svědomí, tvé věčné zavržení!“ — „Co pak však s tím počneš?“ ptá se zase Jeroným, a dítko Boží odpovídá: „Vezmu to na bedra svá a ponesu na Kalvarii a přibiju na kříž; a to bude nejlepší dílo mé: když sejmu s tebe hříchy, zlé svědomí ti ukonejším a ze záhuby věčné tě vysvobodím!“ — „Tu jsem zaplakal,“ praví sv. Jeroným a „s pohnutým srdcem dím: ‚Ó vezmi, milé dítě, vezmi, co mého jest, a dej mi, co Tvého a tak mi pomůžeš k životu věčnému‘.“

Vidíš, příteli, jak ochoten je Spasitel pomoci k odstranění té spousty z tvého Srdce! Duši hříchů zbaviti, to je Jeho největší radostí. Nechej tedy už všech výmluv a jdi a vyhoď všecken ten plevel a jedovatinu

ze srdce, nebo nedáš-li to pryč, bude tě to jednou hrozně páliť na duši. Jdi, dej to jako sv. Jeroným Ježíškovi, nabudeš zase jednou pokoje svědomí a pak to půjde dobře se zahrádkou dál.

Podruhé ti tedy ještě radím, abys tak ku konci tohoto měsíce vykonal řádnou zpověď: nebude snad škoditi, vezmeš-li to ze základu, z celého svého života; třeba ti uvízla již od mnoha let tak nějaká kost v krku, která tě píchá, ta musí ven, nemá-li způsobiti zapáleninu.

Ale, příteli, neodkládej mi tuto zpověď a vykonej ji dojista tento měsíc! Neříkej: o velkonoci je také času; budeš-li živ do velkonoc, můžeš jíti zase; možná dost však, přítelínku, že velkonoce už nespatriš a tato upomínka zde vytištěná je snad poslední upomínka a prosba Spasitele tvého, abys spravil duši svou. Neposlechneš-li a toto moje s n a d stane se skutečností, co potom? Slyšíš? Jak se ti potom povede?

Roku 1851 — tak čtu v jedné knize — vykonal jistý hoch, jménem Pavel, své první sv. přijímání. Při tom si učinil jen jedno, za to ale pevné předsevzetí, že jak-

mile se dopustí smrtelného hříchu, ten samý den ještě půjde k zpovědi a dříve že nelehne. Neštěstí to, totiž smrtelný hřích, potkalo ho za několik měsíců potom. Bylo to v sobotu, kněz daleko a nečas ukrutný. Již se chtěl upokojiti s tím, že v nejbližších dnech půjde ke zpovědi, ale tu mu napadlo ono předsevzetí a jakýsi vnitřní hlas nutkal: „Učiň, co jsi slíbil, a zpovídej se hned!“ Hoch ještě otálí a jde do své komůrky spát, poklekne na zem a počne se s tím nepokojným srdcem modliti; modlí se k Panně Marii a modlitba taková je vždy spása duší. Pojednou vstal, oblekl se a dal se na cestu do města, kde vykonal svou zpověď. Na zpáteční cestě potkala ho jistá žena a ptá se, odkud tak pozdě přichází? S radostí vypravuje jí všechno a doložil, teď teprve že bude tiše spáti, když má Boha zase přítelem. Z rána na to, že byla neděle, nechala ho matka déle než jindy spáti. V 7 hodin jde však a klepá na dvéře a volá k vstávání, ale nic se neozývá. Po čtvrt hodině přijde zase, Pavel ještě spí; matka klepá opět a se slovy: „I ty ospalče, vždyť již bude půl osmé, nestydíš se ležet?“ Vkročí a jde syna

budit; vezme ho za ruku, než, co to? Ruka studená! Se žalostným výkřikem „Pavle!“ klesla matka do mdlob, Pavel však se již neprobudil, byltě přes noc zemřel!

Nuže, ty křehké a smrtelné stvoření, nemohlo by se i tobě něco podobného státi? Vid, pak bys byl rád, že jsi uposlechl mé rady. Stane-li se to opravdu, nevím, ale ty také ne, a proto pro všecken případ a pro tvou jistotu povím ti ještě něco: Jistý nábožný kněz radil jednomu starci, aby učinil řádnou závěť, a sice dle tohoto vzoru: „Ve jménu nejsvětější Trojice Boží a pod křížem na Kalvarii odkazuji všecky své hříchy upřímné lítosti a pokání; smyslnou žádost svou a všecku okušenou radost hříšnou odevzdávám opovržení; kající slzy nad ztracenou nevinností poroučím svým očím; touhu po spáse a věčné milosti svému srdci, rozjímání nebeské slávy svému rozumu; celou svou bytost pak Beránku Božímu, jenž snímá hříchy tohoto světa.“

Tento testament, příteli, předkládám já dnes i tobě k podpisu. Když totiž vykonáš sv. zpověď, postav se pak pod kříž, jako by to bylo naposled ve tvém životě, a podpiš

tuto závěť; nemusí to býti zrovna pérem a inkoustem, u Boha stačí dobrá vůle tvá a pevné předsevzetí. Anděl strážce tvůj bude při tom notářem. A poněvadž taková listina musí míti platnou pečeť, pros Pána Boha, aby tuto závěť svou milostí potvrdil a zpečetil. Nejjistější však pečet bude sám Spasitel; neboť On volá sám ze svatostánku a prosí tě: „Polož mne jako pečeť na srdce své, jako pečeť na rámě své!“ Učiň tak, příteli, ve sv. přijímání.

Nyní pak stojíme před druhým obrazem a tu tě nechám o samotě.

S tím tě do ochrany Boží poroučím, a v březnu, dá-li Pán Bůh, přijdu opět.

O b r a z d r u h ý.

Svatý Vilém.

(10. února.)

„Kdožkoliv čteš život tohoto světce — tak začíná jistá stará legenda — nehorši se nad tím, že týž tak záhy a tak daleko odchýlil se od pravé cesty, a tak hluboko klesl; nýbrž dobrořeč raděj Pánu, který jej z temnosti bludů a hanby přivedl na

světlo pravdy a svatosti. Vždyť nikde nečteme, že spasen bude ten, kdo dobře začal, nýbrž ten, kdo v dobrém až do konce setrval; neboť ačkoliv žádá a přeje si Bůh prvotiny člověka, t. j. jeho mládí, nicméně nezamítá i v stáří srdce zkroušené a ponížené, jak to osvědčil i na sv. Vilému.“

Týž narodil se ze vznešeného hraběcího rodu, a byl také rodiči dle toho ve všem přepychu a nádheře vychován. Že se mu svět zalíbil, zakořenila se mu záhy v srdci nemírná láska a náklonnost ke všelike poštilosti světské. Z jeho mládí není nám mnoho známo, leč to, že jak prospíval věkem, prospíval i zlobou před Bohem a lidmi. Jaký div tedy, že když v muže dospěl, byl také dokonalý — s v ě t ě k.

Stav se po otci hrabětem v Poitiersu a vévodou v Gascognii, byl tu nad jiné vysoko povýšen, na statcích bohat, dle těla ušlechtilé tváře a lepého vzrostu, mravů uhlazených, v boji statečný a neohrožený. Avšak to všecko: bohatství a důstojnosti, krása a ostatní přednosti, to vše musilo sloužiti tělu a nikoliv duchu. Jeho žádostem nestálo nic v cestě, ale vše dokořán

bylo před ním otevřeno. Némírným jídlem a pitím, jakému se oddal, zbujnělo jeho tělo beztoho v rozmařilosti vychované tak, že zpupnost a smělost jeho neznala mezí. Nedosti na tom, že v žádné šarvátce nechyběl, vycházel ještě sám začasť beze všeho průvodu na dobrodružství, potýkáje se s každým, kdo mu do rány přišel. Rychlý byl k hněvu, ale váhavý a tvrdý k odpuštění. Vzpurný a vzdorovitý k cizím, necitelný ku svým.

Toho času vypukl hrozný nesvár v církvi Boží a smutným rozkoem roztržena jest jednota její; neboť současně zvoleni jsou dva papežové proti sobě. Zpupný vévoda Vilém přidal se ku straně Anakleta, papeže neprávem zvoleného a každého, kdo nedržel s ním, krutě pronásledoval, ano i biskupy ze sídel vyhnal aneb k útěku přinutil aneb pokutami na penězích trestal, jako dravý vlk rádě v ovčinci Kristově. Než dosti již na tom, co vypravováno o zlobě jeho; poslyšme nyní, kterak z dravého vlka stal se tichý beránek, ze Šavla — Pavel!

Aby byl učiněn konec přesmutnému roz-

kolou v církvi Boží, poslán jest věhlasný toho času muž, svatý Bernard, k vévodovi Vilému. Bernard spoléhaje se na milosrdenství Boží ihned po svém příchodu do Akvitanie vzkázal vévodovi, by k němu do kláštera přišel. Zde po 7 dní ho zdržel v zátíší a slovy výmluvnými snažil se zpupného rytíře na jinou mysl přivést. Kázal mu a poučoval o životě člověka a o smrti, o trestu zlých a odplatě dobrých, dokazoval příklady svatých atd., avšak že Bůh ještě neosvítí duši jeho, bylo všecko namáhání lidské marné. Srdce Vilémovo zůstalo jako kámen a jako kladivo o kovadlinu odráželo se od něho slovo Boží; zuby skřípěl, pěstě zatínal, zuřil a vyhrožoval s tupením a rouháním muži svatému.

Ale po 4 letech přišel opět sv. Bernard do Akvitanie, aby s milostí Boží ukrotil a obrátil zuřivého nepřítele Páně. Ale i nyní nic neprospívalo domlouvání jeho, tak že byl z toho velice zarmoucen a sklíčen. Než když lidská síla nestačila, vzal útočiště k síle Boží. S největší vroucností obětoval novozákonní oběť na oltáři za ten zpupný a vzdorný lid, co zatím vévoda se svým prů-

vodem přede dveřmi chrámovými čekal, nejsa připuštěn k oběti mše sv. Po pozdvihování vzal sv. Bernard, roznícen ohněm nebeským, tělo Páně do rukou a vyšel tak před dvěře k Vilémovi. Oheň zářil z očí jeho, tvář plála svatým zápalem, an tu neohroženě jako pravý muž Boží jal se mluvit: „V zájmu nebeského Jerusalema, t. j. v zájmu celé sv. církve katolické, prosili jsme tě za pokoj, ale tys nás neslyšel! Celý zástup sluhů Božích, biskupů i kněží prosili tebe v pokoře, ale tys je zničil! Ó, běda ti, pohrdači! Než viz tuto! Za služebníky svými přichází sám Pán a Bůh náš s prosbou k tobě! Ó, viz Syna Panny, viz hlavu sv. církve, již pronásleduješ. Tu přítomen jest před tebou tvůj a všech tvých budoucí soudce, před Jehož jménem všeliké koleno se shýbá i na nebi i na zemi i pod zemí! Svědek a soudce tvůj, do jehož rukou tvá duše jednou přijde. Nuž, jak? Zamítneš i Jeho, jako jsi zavrhl Jeho služebníky?“

Na slova tato vypuklo vše vůkol v pláč. I modlili se s horlivostí ještě větší, očekávající konce.

Vévoda Vilém však patře na sv. muže,

anť s přísnou tváří nejsvětější tělo Páně v rukou k němu se běře, ztrnul na všech údech a jako leknutím poražen klesl k zemi. Zbrojnoši pozdvihli ho sice, on však opět padá na tvář k zemi a slova nemluví. Milost Boží dostihla ho! (Komu tu nepřipadne na mysl Šavel před městem Damaškem?)

Sv. Bernard přistoupiv blíže dí mu: „Vstaň a poslyš soud Boží! Biskup Poitiërský, kterého jsi násilím z chrámu a sídla jeho vypudil, jest zde přítomen, nuže, jdi a smiř se s ním svatým políbením pokoje, podrob se řádnému papeži Innocencovi a poslechni hlavu Bohem zvolenou, jako ji poslouchá společnost všech pravověřících!“

A hle, slovy těmito, jež Duch Páně mluvil ústy Bernardovými, ale ještě více přítomností nejsvětější Svátosti oltářní přemožen nehlesl Vilém ani slovem, ale pospíšiv k nadzmíněnému biskupovi s ním se usmířil a za jáсотu celého města na stolec biskupský sám ho uvedl. Sv. Bernard pak velebě Boha vrátil se do svého kláštera.

Hle, ten Bůh, kterýž z kamení sobě může vzbuditi syny Abrahamovy, probudil i to kamenné srdce Vilémovo k lítosti a k pra-

vému pokání. On rozpomíná se na svůj minulý zdivočilý život, na myslí mu taže velebná postava Bernardova, i jeho mírnost, vážnost a zjevná svatost a v uších mu zní jeho přímá slova a otcovská napomenutí. Ale není divu, že sv. muž zlomil zbujnou mysl Vilémovu a podrobil tělesnou zpupnost jeho ducha, vždyť bez ustání se za něho modlil a syn tolika modliteb, tolika slzí nemůže přijíti ve zkázu.

Vilém odhodlav se jednou k pokání, hledal moudrého zpovědníka duchovního, věda dobře, že nezkušenému a nemoudrému učeníku podrobuje se ten, kdo sám sebe chce vésti. I šel tedy na radu k jistému starému poustevníku. Tento pak uložil mu, aby bosýma nohama puťoval k papeži a podle jeho nařízení Bohu za své hříchy pokání činil. Vilém pokorně uposlechnuv odebral se ihned do Remeše, kde tehdejší papež Eugen III. se zdržoval. Na svém těle nesl železný pancíř devíti řetězy obtížený a na hlavě přilbu železnou. Přišel takto k papeži padl v nejhlubší poníženosti k nohám jeho, líbal je a hořké slzy prolévaje takto prosil: „Ach, otče, otče můj, smiluj se nade mnou a pro-

buď k životu duši mou, neb jsem velice hřešil! Zhřešil jsem proti tobě a proti nebi, již nejsem hoden slouti synem, ba ani služebníkem tvým; neboť opustil jsem chléb synů tvých a jedl chléb tvých nepřátel a vrahů. Já jsem ten nešťastník, kterýž jda z Jerusalema do Jericha upadl mezi vrahy, kteří oloupivše ho o šat obrazu Božího, zbili a zranili na duši velice velmi. O přijmi mne, prosím, a uveď jako ovci zbloudilou na pastvu, již jsem opustil. Zbaviž a sprostíž mne hříchů, s nimiž k tobě se utíkám, otče, otče můj!“

Papež bohabojný slyše pokorná slova kajcníka, vzpomněl si na neskonalé milosrdenství Boha nebeského, který nikomu ani v té poslední hodině odpuštění neodpírá, odpověděl: „Muže nad jiné moudrého a soudného doporučím tobě. patriarchu v Jerusalemě; k němu tě odkazují a jemu veškerou pravomocnost nad duší tvou odevzdávám!“

Na to odebral se Vilém do Jerusalema a vykonav u patriarchy řádnou zpověď, uchýlil se na poušť, kde v tuhém boji proti sobě, proti světu, tělu a ďáblu až do konce sva-

tého života svého setrval. Divoké jeskyně a sluje byly jeho obydlí, černý chléb jediný pokrm a voda nápoj jeho, železný pancíř a těžké řetězy jeho šat, země jeho lože, kámen poduška a přikrývka tam nahoře ta modrá klenba nebes. Tak žil v největší chudobě 9 let na zemi nemaje ničeho, ale bohat na zásluhy, poklady své v nebi ukládaje. Častokráte probděl celé noci na modlitbách, pěstí bije se v prsa, kolena zarýváje v tvrdou zem, pláčem a štkáním naplňoval skrýše své.

Bylo by ještě mnoho vyprávěti o tom, kterak jeho přátelé a příbuzní vypátravše jeho úkryt všecko vynakládali, aby ho zpět do světa přivedli, on však útekem se před nimi uchránil. A dále, kterak i ten závistivý kníže temnosti ho znepokojoval a nejednou s celým zástupem nečistých duchů svatého poustevníka za nočního bdění napadal. Avšak ani lichocením manů ani hrozeb a všelikých jiných lstí dábelských nedbal sv. Vilém, nýbrž setrval až do poslední hodinky miluje pokání jako svůj život. Zesnul v Pánu smrtí svatých dne 10. února r. 1156 jako vznešený příklad neunavné kajicnos i.

Paměti zasluhují jeho slova: „Chraň se
vší marnivosti a dávej tělu jen tolik, mnoho-li
mu nevyhnutelně třeba, nebo běda těm, kdo
žádostem svým hoví!“

III. BŘEZEN.

„Přes pole člověka lenivého šel jsem a přes vinici muže blázna; a hle, všecko porostlo kopřivami a trní pokrylo vršek jeho a ohrada kamenná byla zbořena. To, když jsem viděl, vložil jsem to v srdce své a příkladem tím naučil jsem se kázni.“
Přísl. Šalomouna.

Co ještě třeba v zahrádce připravit?

Naši staří říkali, že co za něco má státi, nedá se jednou ranou odbýti, ale potřebuje náležitě přípravy.

Nemysli si tedy, milý čtenáři, že i ty pouhou z p o v ě d í, a byť byla sebe lepší, máš ve svém srdci všecko spraveno a že můžeš ruce své zas volně složiti v klín! Ba, věř mi, že by za krátko opět zarostlo tvé

srdce hříchů jako prales, a že by se zase vrátily ty smutné časy zimy a tmy, mrazů a ledů, kterých jsi se nedávno zbavil, ne-li ještě horší; bývajíť aspoň obyčejně „poslední věci takového člověka horší, než byly první.“

Někdy se arci stalo, že vzal Pán takové zbídněné srdce lidské, o jakém jsi v lednu četl, a že je pohroužil v ohnivě moře své svrchované lásky a jedním sv. rozhřešením spálil v něm všechn koukol a bejlí se vším všudy až do základu; na př. svatě Maří Magdaleně. Také o Šavlu budeš věděti, že takřka jednou ranou byl Pavlem učiněn a o jednom rolníku vypravuje se něco podobného.

V předešlém století žil totiž v jednom bavorském městě nábožný kněz, tuším že Hofreuther slul, leč na jménu nezáleží. Tomu dal Bůh ten zvláštní nebeský dar, že i zatvrzelé a zastaralé hříšníky dovedl přivést na dobrou cestu. Jednoho dne se dívá z okna svého a tu vidí jakéhosi venkovana na statném koni mířiti zrovna k jeho domu. Ostré oko kněze poznalo ihned, že to bude jistě také nějaká ztracená ovečka s duší

zarezovatělou, a proto bez rozpaku jde mu vstříc, otevře dvěře a praví: „Jen dále, příteli, hledáte bezpochyby pátera Hofreuthera, nuže, jen s chutí dále, on vám rád poslouží.“ Přívětivá ta slova otevřela cizinci srdce i ústa. Vyzpovídal se a šťasten a blažen vrátil se domů. Po 6 letech pak se stalo, že venkovan tento ležel na smrtelné posteli a místní duchovní přišel ho zaopatřit svátostmi. Když bylo všecko vykonáno, zvedl se ještě jednou umírající a pravil: „Velebný otče, až umru, prosím, buďte tak laskav a vyřídte P. Hofreutherovi, že ho pozdravuji a že jsem se od té zpovědi před 6 lety u něho vykonané ž á d n é h o s m r t e l n é h o h ř í c h u j i ž n e d o p u s t i l a n e v í m, a b y c h i v š e d n í h ř í c h b y l l e h k o m y s l n ě s p á c h a l.“ Je to veliké slovo! Ale tak řekl statečný rolník a na to skončil.

Takový obrat člověka jednou zpovědí jest však, jak řečeno, zvláštní a velmi řídká milost Boží; obyčejně zůstanou kajicníku i po dobře vykonané zpovědi z b y t k y h ř í c h u v srdci, od kterých musí býti prvé úplně očistěno, než se počne se sazbou no-

vých květin a stromků. Čeho k tomu zapotřebí, obstaral již náš mistr zahradník, Ježíš Kristus, kterýž všecka pravidla tohoto duchovního zahradnictví dal dílem napsati v knize sv. Písma, dílem pak je ústně svým vyučencům sdělil. Co tobě tedy, milý čtenáři, dnes povídati budu, nepochází z hlavy mé, ale četl jsem to v oné knize všech knih.

Nuže, pojd a posad se vedle mne a tak bedlivě jako v minulých měsících poslechni, jakou tenhle měsíc březen přináší ti práci. Nastává ti ještě č t v e r á p ř í p r a v a srdce tvého a sice:

I. vykořenění pozůstalých v něm nedobrych návyků; neboť, jak sám víš, když se kus lesa porazilo, dávno ještě není taková paseka polem nebo zahradou; dříve musí ven ty staré pařezy, jejichž kořeny někdy i na sáh v zemi vězí; tyto pařezy i s kořeny musí se vykopati, vysekati a třeba i vypáliti ohněm, a pak teprve lze půdu zorati.

A tak, milý příteli, zbylo i ve tvém srdci ledacos, co musíš chtěj nechtěj odkliditi. Neboť usadí-li se v člověku jen na krátký čas takový smrtelný hřích, nezůstane v něm

nečinně ležeti, nýbrž jako semeno do země vsazené pučí a žene nahoru kmen a listy a květ a to jsou zevnější následky hříchu, nepravosti s ním spřízněné a z něho pocházející; on však žene také dolů a pouští hloub a hlouběji kořeny do srdce, t. j. on se stává čím dál tím milejší člověku a někdy mu tak přiroste k srdci, že bez něho ani býti nemůže. Vyvrátí-li se i ve sv. zpo-
vědi takový starý kmen, zůstane po něm ještě množství malých a velkých kořenů v srdci vězeti; jsou to návyky a ná-
k l o n n o s t i k tomutéž hříchu. A takovéto zbytky jsou, jak ti každý zahradník do-
svědčí, velmi ošemetná a nebezpečná věc; nebo ony zůstanou při síle, která nemá pokoje a tu a tam zase ze země vyžene nové odnože. A víš, příteli, čím teprve pro ďábla jest takový skrytý kořínek v srdci kajic-
níka? Slyš!

Svatý Anselm viděl jedenkrát na ulici hocha, který měl na niti uvázaného ptáčka na hračku. Ptáče totiž, cítíc se svobodno, vyletělo vždy vzhůru; tu však zatáhl hoch za niť a ptáče spadlo zase na zem, z čehož měl hoch velkou radost. Svátý muž se

díval delší čas na tu hru a litoval ptáčka. Ptáče vylétlo poznovu do povětří, hoch trhl zase nití, ale tentokráte se niť přetrhla a ptáče ulítlo nadobro. Tu se dal hoch do pláče, sv. Anselm však zatím se radoval. I divili se okolostojící lidé, kterak ta dětská hra může zajímati muže tak vážného a starého, jako byl sv. Anselm, arcibiskup kanterburský. On jim to pověděl a pravil: „Vizte, jako to dítě s ptáčkem, tak pohrává si ďábel s člověkem, kterého byl nějakým hříchem upoutal. Člověk se vyzpovídá a myslí, že je na svobodě a chce se zase vzhůru k Pánu Bohu povznést, ďábel však najde v jeho srdci takovou nitku tajné náklonnosti a za tu ho strhne opět k zemi, opět do starého hříchu!“ Ano, tak se stává; na př. má někdo, jak říkáme, h o r k o u k r e v, která pro nepatrnou maličkost hned se rozpálí a překypí a v zlosti, lání a kletbě se vyleje. On uznal svou chybu a také v poslední zpovědi se jí zcela odřekl. Ale co! Při nejbližší příležitosti, najde-li stéblo křížem přes cestu, má ústa zase plná kletby, asi tak jako dělo desítiliberkou nabitě, a běda tomu, na koho si zamíří!

Nebo jiná osoba byla uvyklá míti v celém městečku neb vesnici ty nejlepší šaty, podle nejnovější módy a dělá vždy, kdekoli se objeví, velkou parádu, jako ten nadutý páv; procházejíc ukazuje se světu, jakoby říci chtěla: „nu, jen pak se na mne podívejte, jak mně to sluší!“ Od nějakého času však jí to zašlo, chce tu marnivou páví náтуру zcela odložití a oblékati se skrovně, jak se na její stav sluší a patří. To by bylo také zcela moudré, kdyby jen bylo tak snadno zlý návyk odložití; nebo hle, ta paráda visí jí nejen na těle, ale i na duši a na srdci, či vlastně její srdce visí na ní a nedá se tak snadno od ní odloučiti. A podobně vede se člověku i s jinými hříchy, jako jsou: posuzování a pomlouvání jiných, přivyknutí té a oné osobě, která ho ku hříchu přivádí, aneb ty schůzky a pitky noční atd. V těch a takových pádech nestačí želeť nového poklesku a zase dobré předsevzetí obnoviti; nebo než se naděješ, vyžene ta stará vada zase jiný proutek.

Nuž a jak tedy odpomoci tomu svízeli? Sám bych pro tebe, milý bratře, rady nevěděl, ale otevř knihu našeho Mistra a viz,

kterak tam čteš u sv. Matouše v 5. kapitole? „Pohoršuje-li tě oko tvé, vylup je a vrz od sebe, a pohorší-li tě ruka tvá, utni ji a vrz od sebe!“ Tedy nejen: zavři oko nebo schovej ruku pod kabát, když tě pohoršuje, nikoliv, ale utni ji, vylup je, t. j. odstran ten starý kořen hříchu důkladně, se vším všudy, ze základu!

„Ano,“ přisvědčíš mi, „tak se musí státi, ale v kořenu je mnohem tvrdší dřevo než v kmenu, čím je tedy zmohu?“ Arci sám, milý příteli, bys to zase nezmohl, ale jest zde opět tvůj nebeský Mistr a ten ti v malé komůrce — zpovědnici — připravil pevnou, ocelovou sekeru, a tou vydobudeš všechny hříšné návyky, byť sebe hlouběji byly v tvém srdci zakořenily. Rozumíš-li pak mně? Chci říci tolik: jako tě sprostila svatá zpověď hříchů tvých, sprostí tě také zlých zbytků jejich, které ti zůstaly ještě v duši vězeti; neboť se budeš snad ještě pamatovati, že jsi se v katechismu učil: „svátost pokání má také tu zvláštní moc, že kajicníka nových poklesků uchrání.“ Nuže, příteli, jdi a chodívej častěji k svému

duchovnímu otci a při každé řádně vykonané zpovědi utne ti — mocí Kristem mu svěřenou — jeden nebo i několik těch nedobrych kořenů a to tak tiše a pozvolna, že sám nebudeš ničeho znamenati; a tak bude půda tvého srdce očištěna.

2. Druhá příprava a úprava jest: p o s t a v e n í p e v n é h o p l o t u ; nebo není nikde řádné zahrady bez plotu, bez ohrady, a tedy musíš i ty v srdci svém tu štěpnici obehnati plotem. Potulujef se světem rozličná luza a sběr, viditelná i neviditelná, která dnem i nocí obchází a hledí se do ní vkrásti, umořiti tam to nové osení ctnosti, zpustošiti ji (jako psáno jest v žalmu 79.: „rozryl ji vepř z lesa a zvěř pouště spásla ji“) a nasíti tam znova koukole. K uvarování této zkázy musíš tedy svou zahrádečku pevným a neproniknutelným plotem ochránit dříve, než se v ní počne sázeti. „J a k ý t o z a s e p l o t m á a s i b ý t i ?“ pomyslíš si, než to ti udává sám Mistr a Pán náš. Máš-li po ruce nový zákon, otevři si evangelium sv. Matouše, kapitolu 16. Tam se vypisuje, že to má býti jakýsi ž i v ý plot, který spolu chrání a spolu také

krášlí a že je utvořen z jistého keře růžového; bude míti tedy mnoho, mnoho ostrých trní, ale také hezkého vonného květu. Ježíš Kristus jej nazývá: sebezapírání či sebe mrtvení a praví: „Kdo nebude sebe sama zapírati a neponese svůj kříž, ten nemůže býti mým učedníkem!“

Jak velice třeba takového pevného plotu, to pocítíš, milý bratře, nejlépe sám, až začneš opravdu kající život vésti. Nebo tu se všech stran tě obklíčí nepřátelé jako divoká vojska a budou na tebe dorážeti. Vpředu, jak se samo sebou rozumí, jejich generál či kníže temnosti; ten přileze k tobě pln lásky a sladkosti, jako nejlepší přítel tvůj a bude mluvit: jakže tě lituje; že teď ve světě nic neužiješ; bude na prstech počítati, cos měl jindy dobrého na světě a co teď po svém obrácení musíš oželeť a kterak celá ta cesta, kterou jsi sobě vyvolil, je tak úzká a těsná a tuze nepohodlná, samé trní a ostré kamení, a kterak trpí při tom tvé zdraví a že to tak dlouho nevydržíš atd.

Za tímto vůdcem přiklušou jeho zbroj-

noši a pomahači, totiž tvoji bývalí kamarádi, žijící ještě v tom způsobu, jaký ty míníš opustiti, a s nimi přijdou ti vlašníci, řekl bych poloviční křesťané a katolíci, kteří pouhým svým: „já jsem také katolík“ — Pána Boha odbývají, o více se nestarajíce; tedy tato cháska přijde k tobě a ostrými jazyky svými budou metati na tebe šípy posměchu a úštipků, jako na př.: „Ty duše nábožná, ty růženečkáři, ty tmáři zakuklený, již si netroufáš ani z díry vylézt na světlo Boží jako pravý hlemýžď?! Jaký to skrbílek lakomý se z tebe stal, že ani tu sklenici piva si nedopřeješ v neděli a v modrý pondělek nedáš se teď ani vidět! Či jsi snad dlužen za obuv, že se ani k muzice neukážeš? Jdi, jdi si jen, když se ti to líbí celý den vězet v kostele, svět pro tebe nebude naříkat!“ atd.

Mimo těchto zevnějších nepřátel nedají ti pokoje i oni vnitřní, totiž žádost těla, žádost po penězích a marnost světa. I ti obejdou tě lstivě a znenadání napadnou a přímo k srdci tvému namíří své kopí. Ó, příteli! Tu třeba co nejvíce se míti na pozor, tu nutno hrdinsky se brániti a třeba

i násilí si učiniti a s těmi nepřáteli ani nevyjednávati, nechceš-li býti ztracen.

Ďábel, odvěký nepřítel tvého spasení, a jeho spojenci, uvnitř, budou rozličným způsobem tebe pokoušeti, tak jako samého Mistra a Pána našeho na poušti pokoušeli. Kterak máš odolati všemu pokušení, naučil tě svým příkladem Kristus Pán; následuj a zvítězíš.

Obzvláště, má drahá duše, měj se na pozor před těmi nepřáteli, jichžto povahu nám udává Bůh v 6. a 9. přikázání. Přijdou-li takové myšlenky neb žádosti, nebo řeči, nebo lidé, jako vábivé volavky, nedráždí je v té domněnce, že jsi sebe jist a že tě nezmohou, nedej se s nimi do žádné řeči, do žádného smlouvání, nýbrž utec před nimi, utec, čím dříve a čím dále, tím lépe; ba atíkaje ani se po nich útrpně neohlídej; víš, jak draze zaplatila Lotova žena takové ohlédnutí se po Sodomě; nepusť je ani k plotu své zahrádky, utec a jen tak zvítězíš! Že to člověku možné, ukáže ti následující příběh:

Roku 1863 byl v jednom městě ve Štyrsku sv. misie. Mezi nábožnými poslu-

chači nalézala se také dívka, která si dříve s jistým mladíkem ledacos dovolila, o čemž nyní teprve zvěděla, že to také smrtelný hřích v 6. přikázání zapovězený. Slyšela také, co je pravé pokání a jak pevné předsevzetí musí míti člověk, má-li v polepšení života vydržeti. „Raději umřítí, než opět hřešiti,“ kladl misionář všem na srdce. A hle, to slovo padlo u naší dívky na dobrou půdu a dobře se ujalo. Šla, vykonala generální zpověď a víckráte si hochu nevšímá. Ten však jí nedá pokoje, stále jí nadbíhá a dopadnuv ji prosí a hrozí, bude-li mu vzdorovati. Dívka však stojí pevně na svém a opakuje: „Raději umřítí, nežli zhřešiti.“ Tu dopálil se ničemník tak, že ve zlosti vytáhl nůž a dívku probodl. Klesnouc smrtelně raněná k zemi žila ještě dvě hodiny a v tom smrtelném zápasu s úsměvem ve tváři opakovala si ustavičně: „Raději umřítí, nežli zhřešiti!“ Na její pohřeb však sešlo se z celého vùkolí takové množství lidu, že se to spíše vítězoslávě, nežli pohřbu podobalo. Naučení z tohoto příběhu můžeš si vzít sám, milý čtenáři.

Jdou-li proti tobě nepřátelé vnitřní, těm

se postav přímo na odpor a třeba i s namáháním, s násilím proti nim se braň, t. j. učiň zrovna opak toho, co oni chtějí. — Ozve-li se ve tvém srdci ten štěkavý, neurvaný pes zlosti a sváru, který pro každé příkré slovo bližního chce pokousati aneb pohafati, tu buď zrovna hodně vlídným a laskavým, a tomu, kdo ti ublížil, prokaž ihned něco dobrého nebo alespoň se za něj pomodli.

A ozval-li se v tobě ten nenasytá a nedopita, naříd ihned přísný půst; a vkrade-li se ti do srdce taková postava, která se chce všude roztahovati, chlubiti a pyšniti jako páv, vyškube jí to lesklé peří a zahodí pryč atd. zkrátka s takovými, milý brachu, na kříž!

Budeš se zase ptáti, jak to myslím? Inu, tak asi jako jedenkrát sv. Bernard. On potkal totiž jednou průvod, v němž vedli známého vraha a loupežníka na popravu. I chopil se provazu, jímž byl odsouzenec svázán, a poručil zastaviti a zavolati knížete pána. Když kníže přišel, prosil ho sv. Bernard, aby mu odsouzence daroval. Knížeti se to však nezdálo, namítal to a ono, že ta-

kovému vrahu se nesmí trest odpustiti. — „Dokonce ne!“ přisvědčil sv. Bernard, „naopak, on zasluhuje větší trest! Vy byste ho jen oběsili, ale dej mi ho a já ho budu déle trápit, přibiju ho na kříž a na kříži ho nechám celý život.“ I svolil kníže a sv. Bernard přivedl lotra do kláštera, oblekl v hábit a učinil z něho mnicha a konečně svatého kajcníka, kterýž po celý život na kříži, jenž slove: „sebezapírání a umrtvení“ odumíral hříchu.

Příteli, nauč se i ty hodně přísným býti na sebe, t. j. na své tělo a jeho choutky, na svou vůli a její náklonnosti, na své srdce a jeho žádosti a nepovol žádnému z nich ničeho, co nemá býti, potlačuj, „ukřižuj je“, a tak obklíčíš srdce své neproniknutelnou hradbou trnitou.

Arciř, to ti hned napřed povídám, snadná věc to nebude! Budeš s tím míti mnohé těžkosti a píchneš se často, ba celý ten nový život bude ti připadat jako sešlý, vyhladovělý poustevník v žíněném obleku, provazem opásaný, a v srdci se ti snad ozve ten úlisný hlas a bude šeptati: „Že se chceš polepšiti, bratře, toť zcela v pořádku, ale

k tomu není přece zapotřebí takové přísnosti s tělem!? Jen pij a jez, co ti chutná, a při tom se hříchu můžeš chrániti; jen když je srdce čisté, na ostatní nepřijde, tu může býti člověk také se světem vesel; vždyť chtějí i jiní lidé přijíti do nebe a nevedou tak tuhý a přísný život, jako ty vésti zamýšlíš“ atd. Řeč taková bude se ti zdáti zcela pravdivá, ale, příteli, pozor! V knize bl. S u s o čtu toto: „Kdo chce svatý život začít v pohodlí a vlažnosti, ten chytá úhoře za ohon, a kdy myslí, že ho drží, je zatím ten tam!“ A kdo chce užívatí světa a při tom Bohu sloužiti, ten činí věc nemožnou, jak dokazuje sám Spasitel: „Nelze člověku dvěma pánům sloužiti,“ tudíž také nelze Bohu se oddati a při tom sobě hověti a nic trpěti, nic zakoušeti, nic obětovati! To, příteli, nelze!

Však neboj se, žádá-li Spasitel na miláčcích svých nésti kříže a utrpení, On také dodává: „B ř í m ě m é j e s t l e h k é a j h o m é s l a d k é.“ Ano, On sám je oslazuje, ulehčuje a nésti pomáhá. Takovýmto utrpením z lásky k Bohu stáváme se

Jemu milými a ta vnitřní útěcha, kterou On poskytne duši naší, ta vyváží všecku bolest.

Pomysli si jen, milý příteli, že není na světě človíčka bez křížů a utrpení, a nechť má svůj palác sebe výš a nechť má na sobě šat sebe skvostnější, kříž a utrpení ho přece najde. Pomysli si dále, co lidí na světě snáší strasti nevýslovné, práce a namahání, svízele a trampoty všeho druhu, a proč? Pro věci pozemské, ba pro hřích, pro peklo! Protož i služebníci Boží mají rádi něco trpět, aby si Boha a věčný život získali.

To vše měj, drahá duše, dobře v paměti, a pak i ty to zkusíš, že: odloučiti se od těch příjemných věcí světa je na počátku sice bolestné, později snesitelné, posléze pak utěšenější, než radosti celého světa, takže uprostřed svých bolestí jsou duše Boha milující ty nejblazeštější. Sázej tedy, příteli, jen s chutí kolem srdce svého plot trnový, vykvetou i tobě na něm jednou růže barvy i vůně líbezná. Přesvědčím tě o tom!

3. Konečně, když má zahradník zahradu tak dalece připravenou, tu přijde na jaře s motykou a rýčem a počne zahradní

p ů d u r ý t i ; neboť musí celá zkypřeti, aby se v ní semena ujala.

Ano, příteli! I tvé srdce musí zkypřeti a zase schopným se státi svatých ctností a to se stane tenkrát, když se o to postaráš, aby svědomí tvé tak jemné a citlivé bylo, aby i sebe menší hřích ucítilo a ošklivost z něho mělo. Nemyslím, abys to snad již v tomto měsíci tak daleko přivedl a žádného, ani jediného všedního hřichu se nedopustil, na tom budeš míti déle co pracovati; ale alespoň nesmíš o žádném hřichu si mysliti: „ah, ten si neodvyknu, tomu se nebudu opíratí,“ tím by si, brachu, byl velmi na překážku Mistru svému zahradníku!

Alespoň začít můžeš v tomto měsíci u vystříhání se všech dobrovolných poklesků, a kterak se tomu přiučíš? Když každého večera před spaním budeš se zpytovati a zkoumati, jak jsi se zachoval po celý den před Pánem Bohem v mysli, v žádostech, v řeči a v skutcích, a kterak se zrakem, sluchem, jazykem, rukama a nohama. Tohle poznati není tak těžké, jak by se zdálo, třeba jen sebe pozorovat v příhodném

k tomu zrcadle, asi v takovém, jaké měl druhdy bývalý císař Ferdinand II., když byl ještě pachole. Obdržel jedenkrát od své matky darem malé kapesní zrcátko. Po nějakém čase pozoruje vychovatel, že mladý princ zrcátko ono na prsou skrývá, a leckdes v koutku, jsa lidmi nepozorován, je vyndává a do něho nahlíží. Marnivost taková nelíbila se vychovateli a proto žádal zrcadlo po princí. Tento však byl u velikých rozpacích a nechtěl, nechtěl je vydati; konečně však se slzami v očích přece to učinil. Však, hle, již to nebylo zrcadlo, nebo místo skla zasadil si princ do rámečku krásný obrázek Matky Boží, a kdykoliv měl času, vyňal z řader obrázek, přirovnával svůj život k životu Matky Páně a vždy nalezl, čeho se mu ještě nedostávalo, a poznal, co ještě musí napravit. Co asi vychovatel k tomu řekl, můžeš si, milý čtenáři, sám domysliti, i také to, co jsem já s tímto příběhem měl v úmyslu.

Poslechni mne, milý čtenáři, a zaopatř si, nemáš-li je už, také takové zrcadlo pro duši, nejlépe obrázek nejsvětějšího Srdce Páně; ten nos buď při sobě aneb zavěs jej

nad svým lůžkem, a večer, než se na lože
 odebereš, pohledni drobátko do toho zrcadla
 a představ si, kterak On by na tvém místě
 byl dnešní den myslil a jednal, jak by se
 byl modlil, trpěl a obětoval. Uvidíš, že se
 ti brzy tu a tam ukáže skvrna v srdci tvém
 na př. jak ještě marnivé a pošetilé bývá,
 někdy zas nelaskavé a závistivé, někdy zas
 škodolibé, na své bližní mrzuté a zlostné,
 nebo snad bloudívá po křivých cestách atd.
 A když jsi takto celý den byl prozkoumal
 a své chyby seznal, tu je hled' ihned ze
 srdce svého odklidit, netrp je ani na chvíli
 na svém svědomí, ale znič je u p ř í m n o u
 l í t o s t í ; a abys lítost tu pocítil, pohleď
 opět na obraz božského Srdce a učiň kra-
 tičké rozjímání, jak jsem tě v minulém
 měsíci byl poučil. Popros Ho pak vroucně,
 aby ti odpustil, že jsi své srdce, které je
 vlastně Jeho majetek, zneuctil, a aby to
 zase napravil, cos ty pokazil. Vzbud' také
 pro budoucí den p e v n é p ř e d s e v z e t í ,
 že lépe dáš na sebe pozor než dnes.
 Avšak hled', aby předsevzetí to nebylo
 pouze ústní, ale aby ti z hloubí srdce takřka
 vyrostl pevný, svatý úmysl.

Podívej se ještě jednou na to Srdce nej-světější a poznej z toho plamene šlehajícího z něj, že tak velice, tak vroucně, tak věrně až do smrti tě milovalo; postav pak svou duši před sebe a rci: „Ó, duše má! Mohla bys míti ten cit, či vlastně necit, abys ještě jednou tak černým nevďekem Spasiteli svému se odměnila? Mohla bys zítra to předobré Srdce Jeho zase uraziti a zarmoutiti? Jak? Nemusila bys se zastyděti sama nad sebou, kdybys zítra opět svému nejlepšímu příteli tak šeredně nevěrnou se prokázala?“ Tak, příteli, mluv do duše své tak dlouho, až ti dá aspoň takovou odpověď, jakou dal jeden hodný, zdárný syn.

Jistý spisovatel z dob pohanstva vypravuje o jednom otci a třech jeho synech: Otec byl totiž veliký boháč, a když se blížil s životem ke konci, zavolal si tři své syny k smrtelnému loži, chtěje učiniti závět. Však smrt na něj tak rychle přikvapila, že pouze řekl: „Tomu, kdo z vás mne nejvíce miluje, odkazuji celou pozůstalost“ a skončil.

Jak se dá mysliti, chtěl teď každý ze tří synů míti otce nejradši a tak se stalo, že

přišli do hádky a s hádkou k soudu. Soudce vyslechnuv při, nevěděl, jak rozhodnouti, kdo z tří synů by otce nejvíce miloval; konečně připadl na myšlenku, přinéstí tělo jejich otce a k stromu je zavěsiti, prohlásiv spolu, že ten z nich, kdo šípem střelí otci do srdce, bude šťastným dědicem. Co měli synové dělati, než poslechnouti, bylať pozůstalost nesmírně veliká. I vezme tedy nejstarší šíp, namíří, střelí, ale chybí. Po něm střelí druhý bratr na otce a chybí též. Teď předstoupí nejmladší; spatřiv však otce zbledl, počíná se třásti a plakati; konečně zahodí šíp i luk a praví: „Stříleti mám po srdci svého otce? Po tom srdci, kteréž mne tolik milovalo? Ne, to nemohu! Nechejte si dědictví, já stříleti nebudu.“ Tu se jasně ukázalo, kdo ze tří synů otce nejvíce miluje. Tak, příteli, řekni i ty, pohlednuv na obrázek: „Jak? To Srdce božské to Srdce otcovské, které mne podnes tak něžně, tak vřele a věrně miluje, to abych urazil? Ne, nikoliv, to nemohu, to nemohu! Nechej si, ty světe a tělo a ďáble, nechejte si svou radost, svou rozkoš, já k vůli vám již hřešiti nebudu!“

Když takhle přísně budeš probíratí své svědomí, tu také zkypří a stane se zase citelným pro nejmenší hřích!

A teď ještě v krátkosti o čtvrté a poslední přípravě.

4. Totiž: o h l í d a č i z a h r a d y. Tentýž sv. Anselm, o němž jsem svrchu již vypravoval, cestoval jednou koňmo a přišel v místa, kde se konala honba. Najednou přiběhne zajíc psy uštvaný a schová se zrovna pod koně sv. Anselma. Psi se báli koni se přiblížit, zajíc zase bál se vyběhnouti ze svého útulku, čemuž se všichni okolostojící srdečně smáli, toliko svatý biskup se nesmál, nýbrž až k slzám dojat pravil: „Přátelé, vám jest do smíchu, ale tomu ubohému zvířátku jistě ne. Hle, zrovna tak je duši, kterou nepřátelé duchovní pronásledují a štvou ze hřichu do hřichu, až ji konečně vženou v úzkost smrti, kde na ni číhají, aby ji polapili a pohltili; ona však, ubohá, plna úzkosti, plna strachu hledá všude pomoci a útulku, ale nenalezá, nýbrž stává se posměchem nepřátel.“

Hle, příteli, tak se vede každému z nás, tak se vede i tobě s tím ubohým srdcem.

Jak jsem ti již dnes ukázal, číhají na tebe ze všech stran nepřátelé, kteří jako hltaví vlci hledí na tě padnout a udáviti vše, co by ještě dobrého v tobě našli. Onen plot sv. sebezapírání brání jim sice mnoho, ale neubrání přece všecko, nebo srdce tvé má tolik oken a dvířek, co myšlenek, žádostí a choutek, a co smyslů; ba každý pohled jest okno nebo dvéře, jimiž nebeské i pozemské, dobré i zlé věci do srdce přicházejí; a věř, u každého toho otvoru stojí na číhané nepřátelé tvoji, čekající jen na příležitost, aby mohli vklouznout do zahrádky tvé. A poněvadž ty v stejnou dobu nemůžeš u všech dveří hlídati, jsi stále v nebezpečení, že se tam vkrade: „vepř divoký nebo jiná zvěř pouště“ a velkou škodu nadělá. Jaká tu pomoc? Jedině ta, abys se záhy ohlídl po nějakém hlídači, jenž by tolik síly a lásky k tobě měl ve dne v noci státi na stráži a pospíšet ku pomoci, kde by třeba bylo.

A kde v světě najdeš takového hlídače? Žalmista Páně praví: „N e b u d e - l i H o s p o d i n o s t ř í h a t i m ě s t a, n a - d a r m o b d í, k d o ŝ o s t ř í h a j í j e.“

Kde bys tedy hledal ještě strážce lepšího pro svou zahrádku? Myslím, že učiníš nejlépe, odevzdáš-li ji zcela pod ochranu božského Srdce Ježíše Krista, a to tím spíše, an tě On sám k tomu vybízí řka: „Pojďte ke mně všickni, kteří obtíženi jste, já vás občerstvím!“ Vzal-li On do ochrany onu známou hříšnici, tím spíše vezme tebe, duši kající.

Protož opět ti radím, zavěs si obraz nejsvětějšího Srdce Páně a sice na takové místo, abys jej častěji za den měl na očích, a z rána a i mezi dnem poroučej Mu do ochrany srdce své a pros, by je věrně hlídal. Věru, již pouhý obrázek takový jest jako strašák na zlé myšlenky. Zvláště však když pozoruješ, že nepřítel na tě dotírá, rychle vzývej božské Srdce o pomoc, třeba jen kratičkým povzdechem; a pakliže se všech stran tě svírají, utec se aspoň v mysli k Jeho svatostánku a u vroucí modlitbě si tam odpočiň na Jeho dobrém Srdci, tam ti bude nejlépe.

Nyní jdi, příteli, a hled, abys to vše věrně vykonal, abych, až budoucí měsíc opět přijdu, našel zahrádku tvou úplně připravenou k sázení květin.

O b r a z t ř e t í.

Sv. Benedikt.

(21. března.)

Při každém řemesle a umění jsou jisté věci, které se nedají povědět slovy, nýbrž mistr je musí učňovi sám ukázat. Podobně se to má i v tom našem duchovním umění. Co žádné kázání, žádná sebe objemnější kniha ti nevysvětlí, to pochopíš z dobrého příkladu. Proto také jsem v minulé kapitole o přípravě srdce tvého leccos vynechal v tom úmyslu, že ti to ukáže příklad sv. Benedikta. Vyberu tedy ze života tohoto velikého patriarchy jen to, co se k tomu vztahuje.

Povím ti zkrátka, že sv. Benedikt žil asi 500 let po Kristu Pánu narozen jsa ze staroštěchtické římské rodiny. Sestrou jeho byla sv. Školastika. Jak dobře známo, byl zakladatelem velikého a proslaveného řádu benediktinského a zemřel l. P. 543 ve stáří 63 let. Život jeho vypsál nám v krátkosti papež sv. Řehoř Veliký, z něhož několik kapitol zde uvedu.

V s a m o t ě. Stane-li se některý člověk před Bohem svatým, působí k tomu vždycky dvě věci, totiž m i l o s t B o ž í, která člověka předchází, pobádá, sílí a v ů l e l i d s k á, která prvnější ochotně přijme a s ní spoluúčinkuje. Píše-li tedy sv. Řehoř, že Benedikt již jako dítě měl srdce s t a r c e, t. j. že smýšlel již jako muž dospělý a zkušený a vážné jeho mravy že byly daleko nad jeho věk, to bylo dítěti s hůry dáno, to byla milost Boží. Co však potom následovalo, k tomu spolupůsobily i milost i vůle jeho.

Benedikt studoval na školách římských, kde to tehdejšího času mezi těmi polopohanskými a polokřesťanskými mladíky nevypadalo o mnoho lépe, než-li mezi mladíky některé university za doby naší. Avšak Benedikt nezadal duši svou chlíp-nosti. Ačkoliv žil uprostřed hýřivého světa a podle přání světa užívatí mohl, nicméně opovrhoval jím a všecka jeho bujná krása připadala mu jako uschlý, uvadlý květ. Seznav pak, kterak mnozí soudruhové jeho tonou v hříších a nepravostech, rozmyslil se záhy, a sotvaže byl jedním krokem vstoupil do světa, již zase vrátil se zpět,

a aby snad pro studie nezabředl jako jiní do hříchů, zřekl se raději nadobro vysokých škol a opustil domov i všecko dědictví. Žádaje si toliko Bohu se líbiti, hledal jen příhodného místa, kde by bohumilý život bez hříchů vésti mohl. Za tou příčinou opustil hlučné město Řím a odebral se do pustých hor, aby tam vzdálen všeho světa žil jediné Bohu a své duši. V horách našel mnicha, jménem Romana, který mu za vhodný úkryt ukázal jeskyni na vysoké strmé skále. Obleknuv ho rouchem poustevníků přislíbil mu také přinášeti potřebný pokrm z nedalekého kláštera. Že však cesta z kláštera dolů k jeskyni byla příliš obtížná a namáhavá, spouštěl mu Roman každodenně slíbený chléb na provaze, k němuž připevnil také zvonek, aby muž Boží věděl, kdy tu má svůj chléb. Tak žil Benedikt ukryt celému světu na tomto odlehlém místě, jež podnes „s v a t o u j e s k y n í“ se nazývá.

Než, tu by se mohl člověk ptát: proč vlastně opustil Benedikt svět a odebral se na pustou samotu? Však mohl i jinak zůstatí ctnostným, a jako mravný, řádný jinoch mohl jiným sloužit za příklad ke vzdělání a snad

mnohého od hříchu odvrátiti. Není-liž světu právě takových lidí zapotřebí, a to tím více, čím méně jich jest?

Odpověď na tyto a podobné otázky podává nápis ve skále nad zmíněnou jeskyní vytesaný: „Kdo hledáš pokoj duši své, hledej je na místě takovém, jako je tato sluj, na samotě; neboť tu jedině mluví Bůh k srdci člověka!“ Dále pravil také Spasitel náš, že nic neprospěje člověku, byť celý svět získal, ztratí-li při tom duši svou. Že tedy Benedikt v pokoře a bázni o svou duši všechno opustiv v Bohu toliko odpočinutí hledal, jednal zcela po křesťanskou.

Ostatně trochu té samoty k obírání se s Bohem jest každému, kdo jako křesťan chce živ býti, tak zapotřebí, jako častějšího mytí a jídla. Nebo v tom ustavičném styku s lidmi usadí se hojně nečistoty a prachu na duši a její síly poznenáhla ochabnou. Uchýlení se na samotu a nábožné tam rozjímání o Bohu, o duši, o utrpení Páně a nebezpečnoství hříchů a p., omyje duši tvou a dá jí síly k novému boji. Ovšem roz-

umí se, že do pusté jeskyně právě odejítí nemusíš, k takové tiché modlitbě postačí také tvá komůrka anebo nějaká kaplička stranou aneb i chrám Páně.

Mimo to měl Benedikt dle vůle Boží již brzy jiné svatému životu učit, a proto musil dříve sám svatosti se přiučovati; a kde jinde učí se snáze člověk svatým býti než u Boha, v tiché samotě?

To znamená tedy svrchu uvedený nápis nad jeskyní, přečti si jej ještě jednou a dobře zapamatuj.

V z d o r d á b l u. „Dábla zahubí ten, kdo jsa jím pokoušen jej i nástrahy jeho zažene s očí své duše, a všecko to plémě jeho dábelských vnařidel uchopiv o skálu Kristovu roztrhne!“

Tak dí sv. Benedikt v předmluvě řehole svého řádu, a to neméně platí i nám, i každému křesťanu k výstraze. Sv. Benedikt zkusil ono pravidlo prve sám na sobě. Nebyl ještě dlouho v té samotě, když pekelný závistník jej i bratra Romana pokoušeti začal. Jednou rozbil jím kamenem zvoneček na provaze, po druhé zase obletoval jako černý pták kolem sv. Benedikta, a to tak

směle a drze, že by jej byl mohl snadno chytit. Muž Boží však neustav v modlitbě poznamenal se toliko sv. křížem a pták zmizel.

„Ale,“ píše dále sv. Řehoř, „sotva že odletěl, připadlo na sv. Benedikta takové pokušení těla, jako ještě nikdy před tím. Jakousi ženštinu, kterou jedenkrát viděl, přivedl mu nyní ďábel na oči a to v takové vnadné kráse, že ohněm nečistým zahořela duše jeho. I byla prudkost ohně toho tak nesmírná, že hrozila přemoci oheň lásky Boží v jeho prsou, a Benedikt přemožen, již již pomýšlel opustiti úkryt svůj a do světa se vrátiti! Ale pojednou osvícen milostí Boží přišel sám k sobě a spatřiv nedaleko křoví hustého trní a bodláčí, bez meškání se šatů se svlékl a nahý v křovisku se vrhl. Tu obracel delší čas své tělo, až celý krvavými ranami pokryt vstal. Zaměniv takto vilnou rozkoš v bolest, zahojil spolu ranami těla rány duše své. Úpal zevnější uhasil vnitřní nekalý žár a zkrotiv oheň ohněm zvítězil nad hříchem. Od té chvíle pak, jak sám svým žákům říkával, bylo v něm všecko nečisté hnutí tak

umrtveno, že víckráte ničeho podobného nepocítí!.

Místo ono, kde se sv. Benediktu případ vypravovaný stal, navštívil později jiný zakladatel řádu, sv. František z Assisi. Stál zde delší čas rozjímaje výtečnost sv. patriarchy, kterýž v boji o svou duši nezhrozil se tak hořkého a bolestného léku. Políbiv pak uctivě trní, svatým křížem je poznamenal; a hle, ono božskou mocí proměněno jest v krásný keř růžový. Odtud chováno místo to v největší úctě; keř pak oběma světci posvěcený plodil růže, mající moc léčivou v mnohých nemocech. Nuže, milý čtenáři, znamenáš-li pak naučení toho všeho? Viz, jak pravdou se osvědčilo, co jsem ti svrchu pravil, že zapírání sebe jest sice trní ostré a bodavé, ale dříve neb později dojista přináší vonné růže!

M y s l s e b r a n á. Když se Benedikt v tiché samotě dostatečně posvětil, učinil Bůh i jiným lidem jeho ctnost zjevnou, kteří teď k němu přicházeli a o navedení k bohumilému životu žádali.

V tutéž dobu zemřel v nedalekém klášteře opat a osiřelí bratří uslyševše o svatosti

Benediktově, přišli a za svého opata si ho zvolili. Po dlouhém zdráhání svolil tento. Byla pak v klášteře první jeho péče, znovu-vzkřísiti a obnoviti přísnou kázeň klášterní. To však znelíbilo se tam mnohým bratrům tou měrou, že záští a ďáblem zaslepeni, chtějí se přísného opata zbaviti, jedu mu do nápoje namíchali. Sotva však Benedikt po svém způsobu požehnal nádobu svatým křížem, rozbila se tato na kusy a on poznav nástrahy zlomyslníků, odešel opět na svou samotu, kde, jak dí sv. Řehoř, „ž i v j s a B o h u n a o č í c h, m ě l m y s l s t á l e p o h r o m a d ě“. I to, milý čtenáři „míti mysl pohromadě“ jest věc pro nás veledůležitá! Kdyby byl sv. Benedikt zůstal v klášteře, byl by měl — chtě všecky ty rozdílné bratry udržeti v patřičné kázni — každodenně mnoho starostí, napomínání, kárání a trestání jiných a tak snadno byl by, péči maje o jiné, sama sebe z mysli pustil. Nebo každé podobné rozčilení mysli vyvede nás z obyčejné míry a vyruší z klidu duševního. Jsme jako mimo sebe, těkáme v myšlenkách sem a tam, zkrátka my nejsme pohromadě.“ Čím častěji pak se to

stává, tím roztržitější, tím nepokojnější je mysl, a veta jest po upřímné, snaživé péči o duši. Sv. Benedikt však žije tam ve své tiché samotě před tváří Boží měl péči toliko o svou duši; sebe jen hlídal a ostříhal, sebe zkoumal a spravoval a mysl mu nikdy neblounila, a byl stále „sebrané mysli“.

A tu bych měl opět, milý čtenáři, nějakou otázku k tobě a sice: „Kde asi meškává obyčejně tvá duše, t. j. nač nejraději myslí, s čím se nejvíce obírá? Jest to Bůh? Jest to nebe? Jest to tvé věčné spasení? Anebo jest to statek vezdejší, peníze, obchod či jiná osoba? Ó, duše má, rci, pověz, kde meškáváš? Zajisté, kde poklad tvůj, tam i srdce tvé!“

S r d c e p o k o r n é. O pokoře praví ve své řeholi sv. Benedikt takto: „Bratří! Důtklivě volá nám do duše Písmo sv: slova: Kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen!“ Naučiv se prve sám pravé pokoře, učil jí pak i jiné; učil, že k pravé pokoře musí postupovati člověk těmito dvanácti stupni:

1. Máš se Boha báti a každé chvíle se chrániti, abys nehřešil myšlením, jazykem,

očima, rukama, nohama neb vlastní vůlí. 2. Máš se zříci vlastní vůle své a úplně se podrobiti vůli svých představených. 3. Máš ve všem ochotně a dokonale poslechnouti. 4. Máš i těžké rozkazy, ano i ukřivdění a potupení mlčky a trpělivě snést. 5. Máš své skryté myšlenky i nejtajnější hříchy svému duchovnímu otci a rádci pokorně a upřímně vyznati. 6. Máš s tím nejhorším a nejsprostším se spokojiti. 7. Máš sebe vpravdě za posledního sluhu a nejmenšího ze všech považovati. 8. Máš všeho, co neobyčejné a nápadné jest se vystříhati. 9. Máš mlčení milovati a rád zachovávat. 10. Máš se varovati i marného a pošetilého radování, jakož i všeho nemírného smíchu. 11. Máš ve všem svém počínání skromným býti. 12. Máš i zevně v celém chování pokorným se jeviti v bázni Boží.

Sv. patriarcha ujišťuje své žáky, že projdou-li všech těchto 12 stupňů, dospějí k pravé a dokonalé lásce Boží, ctnosti přivyknou a sladkou rozkoš v ní naleznou. Z té příčiny používal sám každé příležitosti, aby je v pokoře cvičil, jak svědčí tento příběh:

Jednoho dne, když sv. Benedikt seděl u večeře, svítil mu lampou jeden bratr, syn to vznešeného právníka. I probudila se v něm marnivá pýcha a on pravil sám u sebe: „Kdo jest tento, jemuž já stoje k jídlu svítit musím, a kdo jsem já, bych mu sloužil?“ Ale v tom již také obrátil se na něho sv. patriarcha a káravým hlasem dí: „Bratře, udělej kříž na srdce své! Co to mluvíš sám u sebe? Poznamenej křížem srdce své!“ Svolav pak všechny bratry dohromady kázal mu lampu vzíti a na hodinu nechat ho o samotě. Bůh dal také bratru tomu poznati chybu. Když pak se ho bratří ptali, co asi měl za myšlení v srdci, vyjevil jim, co v hrdosti své proti muži Božímu u sebe mluvil.

K d o s k o h o ? Že život člověka jest stálý boj, jest známá věc; brzy boj s ďáblem, brzy se světem a nejčastěji sám se sebou; ale nikdy snad, milý čtenáři, nečetl jsi o takovém boji, jakýž sv. Benedikt krátce před svou smrtí a k tomu proti sestře své Školastice podstoupiti musil. Tatáž přicházela jednou v roce k němu na návštěvu. Poněvadž však žádná ženština do kláštera mnichů

vkročiti nesmí, vycházel k ní Benedikt do blízkého dvorce. Tušíc blízký konec svůj žádala si Školastika ještě jednou bratra spatřiti. Ctihodný bratr sešel k ní jako obyčejně provázen svými soudruhy. Strávil vše celý den společnou modlitbou a nábožnými rozmluvami, k západu slunce pojedli. Zatím se setmělo a Školastika prosí bratra řkouc: „Bratře, prosím, zůstaň se mnou ještě tuto noc, bychom až do rána o radostech nebeských rozprávěli.“ Benedikt však odpovídá: „Jaký to nápad, sestro! Na žádný pád nemohu a nesmím přes noc zůstat mimo klášter.“ (Byltě tak v řeholi předepsal, a chtěl to také sám zachovati.) Bylo pak nebe zcela jasné a nikde ani obhláčku na něm k spatření. Slyšíc Školastika zdráhání bratrovo, sepjala ruce své, položila na stůl a sklonivši na ně hlavu jala se prositi Boha. Když pak zdvihla hlavu, počalo tak silně blýskati, hřmíti a pršeti, že ani Benedikt, ani bratři jeho nemohli ven vyjíti. Stala se pak změna tak náhle a současně s modlitbou Školastiky, že sotva tato hlavu pozdvihla, v tom již bouře se spustila.

Vida to sv. Benedikt, zarmoutil se a že-

hral na ni slovy: „Odpusť ti to, sestro, všemohoucí Bůh! Co jsi to učinila!?“ Tato pak odvětila: „Hle, prosila jsem tebe, a tys mne nechtěl vyslyšet; i prosila jsem mého Pána a Ten mne uslyšel! Teď jdi, bratře, do kláštera, můžeš-li a nechej mne tu samotnu!“ Nemoha nikterak z domu, musil Benedikt proti své vůli zůstat a tak se stalo, že po přání sestřině celou noc strávili ve společném duchovním rozmlouvání.

Tážeme li se nyní, proč asi zmohla více Školastika než Benedikt, který nepochybně si přál jasného počasí? Tu nám dává svatý Řehoř krásnou odpověď, an dí: „Není divu, že Školastika té chvíle zvítězila nad bratrem svým, anať již dlouho a vřele si přála ho viděti. Pravíť zajisté sv. Jan evangelista: „Bůh jest láska!“ Proto byla ona silnější, že více milovala!“ Nuže, kdo vyhraje? Ten, kdo více miluje Boha a v Bohu bližního svého!

IV. DUBEN.

„Minula zima — kvítí se ukázalo v našem kraji.“

Píseň Šalomounova.

Fialka, konvalinka, petrklíč.

D o u š k a : Milý čtenáři! Než tentokráte začnu svou řeč, musím s tebou důležité slovo promluvit, a sice hned. Tedy pojd' sem, bratře, na slovíčko! Jedná se o tvou osobu, a proto budeme spolu tak tiše mluvit, jako ve zpovědnici. Tedy mi řekni, j a k t o s t e b o u s t o j í ? Nemyslím však s tvým obchodem neb hospodářstvím, do toho mi nic není, nýbrž myslím: j a k t o s t o j í d n e s s t v o u d u š í ? Rci, učinil jsi opravdu, co jsem ti v minulých třech měsících tak upřímně radil? Jest již vyklizen z tvého srdce hřích, je půda zkypřena

a obehnána plotem? Odpověz mi, příteli, beze vší vytáčky, a n o, či n e ?

Musíš-li vyznati, že n e, pak, pak jsem tu zbytečným, pak se obrátím a půjdu zase dále, nemám s tebou již co mluvit, leda to, abys začal pěkně zase od začátku čísti, co jsem ti v lednu vykládal. Neměj mi za zlé mou upřímnost, ale věř, co bych ti dnes a dále vykládal, bylo by zcela zbytečno a marno, není-li vykonáno to předešlé, a zá-
zraků ode mne neočekávej; na př. učiniti, aby na pusté, ledové skále vyrostlo kvítí; nebo aby Bůh zavítal do takového srdce, kde vládne ještě ďábel, to nemohu!

Učiň tedy, milá duše, dříve, co až posud ti bylo uloženo, pak přijdu k tobě, zase zatím však se měj dobře. Pro mně čti třeba dále, ale nic ti to neprospěje. Než odejdu, pomodlím se za tebe jedno Zdrávas, a pak buď si zde s Bohem! Já jdu.

Můžeš-li mi však, milý čtenáři, na moji hořejší otázku z hloubi srdce odpověděti a n o, t. j. uposlechl-lis ve všem, co jsem ti až posud z té zahradnické knihy našeho Pána a Mistra přednášel, pak budu tak smělý, že si k tvé levici přisednu, abych byl

blíže srdci tvému a počnu ti dnes vyprávěti o sázení květin, t. j. o vštěpování do tvého srdce katěch a takových ctností, které se božskému Srdci obzvláště líbí.

S některými předešel nás On sám a vsadil již na sv. křtu a biřmování do tvého srdce semínka víry, naděje a lásky; tato tři kvítka vzrostou tedy sama, budeš-li je jen chrániti před mrazem hříchu.

Jsoutě však jiná kvítka, která v žádném srdci lidském sama nevypučí, nýbrž musí se do něho z nejsvětějšího Srdce Páně jako sazenice přesaditi, na př. mírnost do srdce hněvivého, pokora do srdce pyšného, láska ke kříži do srdce choulostivého atd.

Neočekávej také, že budeme všechny ctnosti božského Srdce probírat, nebyli bychom nikdy hotovi, a toho není také ani třeba; nebo máš-li jednou ty hlavní v srdci, přijdou ostatní samy. Budeme tedy sázeti zatím jen ty Pánu Kristu nejmilejší a tobě nejpotřebnější, a poněvadž i ve tvém srdci se jaro teprve otvírá, začneme s těmi kvítky, která první z jara kvetou.

1. Onehdy jsem si vyšel schválně do pole
ohlédnout se, zda již přece některé kvítko
se neprobudilo v klínu své matky-země a
neukázalo hlavinku? Byl teplejší vzduch.
Tu vyletí zpodmeze skřivánek a jako na
přivítanou spustí mi zrovna nad hlavou
svou písničku, a hlásek jeho zdál se mi
zvěstovati: „Jen jdi, a najdeš, co hledáš.“
Zavřu tedy brevír a kráčím vpřed, a aj, tu
na stráni, pod křovím nesměle vystrkuje
svou hlavičku kvítko v tmavomodré su-
kynce a tak zkroušeně tu stojí, jakoby mělo
smutek v srdečku; znáš je, příteli? Fialka
to, věru trefný obraz nelíčené pokory!

A tohle kvítko musilo také hojněji než
jiné zkvétati v božském Srdci Krista Ježíše.
Ba On sám svou postavou a tváří, svým
chováním a celým životem stál tu uprostřed
světa jako něžná, vonná fialka. Zdaliž ne?

Fialka, jak známo, neroste všude; na
širém poli neb louce darmo bys ji hledal;
ona si vyhledává tiché místoečko, vždycky
někde stranou a tu se ještě krčí a skrývá
pod křoví. Nevím, proč. Ale dej pozor,
příteli, nebylo to s Kristem Pánem také
tak? On si mohl dobře vyvoliti své rodiště

na zemi, a On to také učinil, a kde? Snad v Jerusalemě, hlavním městě světovém a hlučném? Nebo snad v paláci Herodesově? Či někde na stolci císařů římských? () nikoliv, v odlehlém a nepatrném městečku Betlémě, mezi chudičkými pastýři, v nuzném chlévě, tam rozvilo se nebeské poupátko a až do 30. roku odrůstalo v tichém zákoutí v Nazaretu. Tak zůstal skromný a skrytý, a i když umíral, neměl hedvábné lůžko, nýbrž dřevo potupy, a podnes přebývá o samotě dnem a nocí v tichém chrámě. Tedy vždy měl a má rád s k r o m n o s t.

Příteli, uč se tomu také. Hle, On se ani neměl čeho obávati, kdyby i do hluku světa vstoupil; ale ty se máš co báti, na př. těch lidí zlých, kteří ti ten krásný šat nevinnosti roztrhali, nebo těch knih, které oplzlé a rouhavé věci vypisují, že je nic neporazí, nemysli, že ti nic ublížiti nemůže; nýbrž buď hezky pokorným a nedůvěřivým sám sobě, jinak brzy klesneš, vzdor tvému modlení: nebo kdo miluje nebezpečí, zahyne v něm! Asi před 25 lety žil v horách muž, který celý týden pilně pracoval,

v neděli dvě hodiny cesty do chrámu Páně šel, ale po službách Božích obyčejně v hospodě se stával, odkud teprve pozdě večer napilý a napařený domů krácel a to cestou velmi nebezpečnou, přes úzké lávky a podle hlubokých propastí. Sousedé ho často varovali a říkali, že přece jednou i s tou opicí srazí v těch skalách vaz. On však na to nedbal, až ho konečně v jedné rokli našli jako zohavenou, rozbitou mrtvolu.

Nuže, nebuď tak pošetilý a uhní sám všemu pokušení s cesty. Však, abych zase na fialku přišel, zdá se mi, když vidím v létě to přerозličné kvítí v pestrém šatu se třpytiti, jakoby jedno nad druhé se vypínalo a pozornost světa na sebe vábilo; na fialce však není nic takového viděti; stojí leckdes ve svém nepatrném tmavém šatu, s hlavou sklopenou, že musí člověk hodně hledati, aby ji našel.

A což, nebýval náš Spasitel zrovna takový? Nikdy o sobě samém nedělal řečí a hluku, a když nějaký dobrý skutek vykonal, a to bylo přece často, nevytruboval to veřejně na ulici, aniž stavěl svou svatost uprostřed chrámu na odiv, jak to činívali

Fariseové, nýbrž byl v řeči a jednání tak prostý a skromný, že nejvíce také prostý lid měl k Němu důvěru.

Naproti tomu domnívají se mnohé tak zvané nábožné duše, že právě v tom neobyčejném a nápadném chování záleží všechna svatost. Jedna myslí, že, chce-li člověk hodně nábožným býti, musí míti obličej vyzáblý, smutný a šat nedbalý; na to tedy vloží se se vší péčí; postí se nesmírně, až nemůže pro slabost ani své povinnosti zastávat a myslí, že teď je jistě již kdoví o kolik stupňů vysoko na žebříku spravedlnosti. Jiná zase miluje mnohé a dlouhé modlitby, musí býti také všude, kde jaká pout, kde jaká slavnost, jinak by se to její nebe sřítilo; a nemůže-li někdy celé to množství modliteb vyříkati, je nad tím celá znepokojená, jakoby se zrovna smrtelného hříchu byla dopustila. (Vypadá-li tohle jako podobizna někoho z vás, milí čtenáři a čtenářky, za to já, věru, nemohu, proč sedí takové vzory člověku na očích!?) Jiné zase slyšely neb četly, že p o k o r a je základ vší ctnosti, a nemá-li člověk té, nestojí ostatní za mnoho. Zcela dobře! Jenže

chtějí pokoru obrátiti rubem na vrch, nosí úmyslně ošumělý a potrhaný šat, práci dělají schválně převráceně, aby byly vysmány a kárány; sebe jmenují každou chvíli posledními hříšnicemi, které nejsou hodny, že je zem nosí atd., tak převracují všecko, zapomínajíce, že když mluvil Kristus Pán o pokoře, říkával: pokorným býti, ale v s r d c i ! Také jsem nikde nečetl ani neslyšel, že by byl učil: jenom ten, kdo se hodně postí a dlouho modlí a svou pokoru na odiv staví, Boha opravdu miluje, ale četl jsem: „K d o p ř i k á z a n í m o j e z n á a o s t ř í h á j e, t e n j e s t, j e n ž m n e m i l u j e.“ Bažíš-li tedy, milý bratře a sestro, po pravé ctnosti, nehledej jí v pouhých zevnitřnostech a v povrchnostech, také ne ve věcech mimořádných a zvláštních, nýbrž v tom, v čem záleží, totiž v pilném zachovávání zákona Božího; a máš-li co dobrého na sobě, nenos to na odiv, jako nosí ti podomní prodavači různé figurky a zboží, nýbrž ukryj to hezky rouškou své skromnosti; aneb dle sv. Pavla: „jako svůj drahý poklad“, o který nechceš býti oloupen.

A ještě něco o fialce! Ačkoliv kvete

jen tak leckdes stranou v koutku a v barvě smutkové, nevadí jí to nic, že vydává při tom tak líbez nou vůni, jakou nemá ani tak mnohá nádherná květina napřed se tlačící. Řekneš snad, milý čtenáři: „toť tedy škoda fialky, měla by jíti právě hodně na světlo, by ji lidé viděli a z vůně její se těšili!“ Ó ne tak, příteli, kdo má fialku rád, však on si eá tu práci, aby ji také našel; a nenajde-li ji nikdo, co na tom? Ona tam kvete a vydává vůni svou Pánu Bohu, Stvořiteli svému a věř mi, to je lepší, než kdyby i nějaká královna ji utrhla a k ní přivoněla.

Tak i náš milý Spasitel, kdyby se byl chtěl světu zalíbiti, byl by musil jiný život vésti, než vedl. Byl by musil do veřejných zábav chodit, třeba k Herodesovi na plesy, byl by musil Fariseům lichotiti, zákoníky chváliti; publikánů, lichvářů a jiných pijavic lidu se zastávat, na kněze hubovat atd., pak by jistě ani Herodes nebyl Ho potupil, ani židé nepronáledovali, ani neukřižovali. On však se nikdy nestaral o marnou chválu a lásku světa, nýbrž šel tiše a přímou cestou za svými povinnostmi; v skrytosti pak se

modlil, obětoval a trpěl, a líbezná vůně tohoto skromného a pokorného života vnikla až k Otci Jeho do nebes, takže o Něm veřejně vydal svědectví: „Tento jest můj milý Syn, v kterém se mi dobře zalíbilo.“

Protož pozor, milý čtenáři! Velký díl pokory leží v tom, abys dal světu opravdu „vale“; neboť kdybys chtěl Bohu sloužiti ještě pořád jedním okem po světě pošilhával a pokukoval, zda si ho nerozhněváš? Zda tě má také rád, to by bylo asi tak, jakobys v své zahrádce nechával na živu celý pelech krtků, ponrav, housenek a jiných podobných škůdců, kteří by tam ryli a hryzli, až by všecko nase zničili. Můžeš-li pak, milý příteli, také svýma očima v stejný čas viděti vpřed a vzad? Nemůžeš, a právě tak, nelze ti Bohu a spolu světu se líbiti; proto již sv. Pavel říkával: „Kdybysch se ještě světu líbil, nebyl bych pravý učeník Kristův!“

Tedy poslechni jen mou radu! Kráčeť vždy svou cestou, přímo k Bohu. Jemu jediné se hled líbiti; neohlížeť se při tom ani vpravo ani vlevo, co ten a onen mluví a

jak si počíná, co ta a ona sousedka dělá a jak se nosí, kam a s kým chodí, pro Bůh, co je ti po tom? Nech je býti, ať si dělá celý svět co chce, ty měj tu jedinou starost, abys se Bohu líbil; a i když na celém světě ani človíček nebude o tobě vědět, co všechno dobrého konáš a trpíš, co se modlíš a obětuješ, co na tom? Měj dosti na tom, že to ví dobře nejsvětější Srdce Ježíšovo; Jemu nechť každý tluk tvého srdce volá: „Z lásky k tobě, o Ježíši můj, všechno to činím!“

Tenkráté, příteli můj, budeš i ty před Bohem fialkou skromnou s krásným květem a líbeznou vůní!!

2. Podruhé, když jsem si vyšel shlédnout tu probouzející se z jara přírodu, zašel jsem do lesa, a aj, tu nalézám zase kvítko, znáš-li pak je jen, milý čtenáři? Na malém zeleném proutku houpá se celá řada sněhobílých zvonečků, u nás mu říkají sněženka nebo konvalinka, jest jedno z nejprvnějších. I zůstal jsem nad ním státi, a čím déle jsem na ně hleděl, tím více bylo mi jakoby ty bělounké zvonečky se rozhoupaly a vyzváněly do světa: „Buď Bohu

chvála a čest, že zase nové jaro jest, že země z tvrdého sna se zotavila a nás, své dítky, probudila! I vstaly jsme, svátečně se oblékly a ven na Boží světlo vyklouzly. Jest sice ještě chladno venku, ale nechť, domů se již nevrátíme.“ — „Ale,“ díím já na to, „ty malé stvořeníčko, jsi až v příliš tenkém kabátku, dej pozor jen, ať tě ještě mráz nespálí!“ A zvonky opět zazvučely v odvetu: „Co mi tu klábosíš, ty lidský tvore, a děláš mi marný strach? Náš tatíček na nebi nám kázal vstávat, a On, myslím, tomu bude lépe rozumět, než ty, černo-kabátníku, kdy je pro nás čas; a naše matička země nikdy nám nepovídala, že by se kterému z nás taková nehoda byla přitrefila, jak ty povídáš. Co bych se tedy bálo a trátilo mysl? Ó, nikoliv!“ „Máš pravdu,“ přisvědčil jsem tomu něžnému kvítku a kráčím dále. Ale ihned mi napadlo: „Aj, tohle kvítí nesmí scházeti v naší zahrádce! Či není při každé práci, při každém podniku, zapotřebí takové z m u ž i l o s t i a o d h o d l a n o s t i ? Tím více při naší práci v zahrádce božského Srdce! Ano, po-
něvadž, můj příteli, dobře cítíš, že vlastní

silou nevystačíš, je nutno, a b y s t é ž p e v n ě d ů v ě ř o v a l v m o c a l á s k u B o ž í ! A tato úplná důvěra v Boha bude konvalinkou v zahrádce tvého srdce!

Ptáš se mne snad, kde a odkud ji vzíti? Nuže, jen se ohlédni zase po nejsvětějším Srdci Páně, tam kvete utěšeně, tam odtud ji přesaď do svého. Či nevíš, jak smutno bylo před Ním na světě? Že jej po čtyry tisíce let obkličovala tichá, hrozná zima? Že hřích a nepravost jako bílý příkrov sněhový pokrýval srdce lidí, v nichž žádné jiskřičky pravé lásky k Bohu nebylo? A to všecko změnit, převrácený svět zase obrátiti a obnoviti v chrám Boha živého, vymýtiti všecku tu zlobu, tolikeré bídě odpomoci, miliony lidí na tělo i duši chřadnoucích pozdraviti, to všecko uložil Bůh Otec svému jednorozenému Synu. Ó, věru, to nebyla žádná maličkost a my, my bychom si musili zrovna zoufat nad takovou úlohou.

Ale co? Syn Boží, ač se octl v té čiré zimě jako křehké kvítko, ač věděl, že Ho ani svoji nepřijmou, vstoupil nicméně chutě a neohroženě mezi ně a přes hory a doly hlásal po celé zemi Judské, že pominul

starý věk, že počíná nové království, království Boží! Ano, i když všude jen odpor a vzdor nalézal, neustával přece v díle svém; věděl, že je započal na rozkaz svého Otce, že tedy Otec bude s ním a že s Jeho mocí a láskou každý krok a každá práce se zdařiti musí. I neztratil tedy mysl, ale kráčel dále cestou, již mu Otec nebeský vykázal, a i sami nepřátelé Jeho, když Ho na kříž přibíli, museli o Něm vydati krásné svědectví: „O n d o u f a l v H o s p o d i n a, ať ho tedy spasí Hospodin!“

Hle, tak utěšeně kvetla konvalinka „p e v n é d ů v ě r y v B o h a“ v přesvatém Srdci Kristově! Ba On sám byl, abych tak řekl, konvalinkou, neboť také odzvonil staré zimě a vyzváněl nové jaro světa.

Nuže, milý příteli, co myslíš, kdyby toto divotvorné kvítí jednou vypučelo v srdci tvém, zda by pak též nevykouzlilo v něm nové jaro? Ó jdi jen, drahá duše, jdi a obejmi svého Spasitele a přijmi tu nebeskou konvalinku do svého srdce! Ty víš přece, kde přebývá, ty znáš ve vašem kostele Jeho zlatý stánek na oltáři a vídáš Ho tam častěji v roušce bílého chleba ukrytého.

Ó jdi, jdi jen, beztoho jest velkonoční čas a církev, matka tvá, tě volá k večeři Páně, jdi tedy a nech si rukou kněze to nebeské kvítko vsadit do srdce svého, aby tam věčně věkův rostlo a zkvétalo. A když bude v tvém srdci odpočívati, pak odlož stranou všelikou bázeň a malomyslnost, spoléhej se úplně a bezpečně na Něho, že ti nejen m ů ž e, ale c h c e také pomoci a sice z lásky k tobě. Či nedokázal ti to už s dostatek? Jmenuj mi nějaký důkaz lásky, jež by ti Kri tus Pán nebyl už podal?

Tu leží dítě hrozným pádem se skály tak zmrzačené a potlučené, nosem i ústy řine se černá krev. Otec zavolá lékaře, kde jaký byl, ti však kroutí hlavou a krčí rameny, že není pomoci, leč tam na nejvyšším temenu hory, tam že roste bylina, jejíž kořínek by mohl dítě vzkřísiti a zhojiti. A aj, sotvaže to otec byl zaslechl, políbí zsinale dítě a již spěchá, ba letí hledat bylinku zázračnou. Tu se dere křovím, které mu šat s těla trhá na kusy, tu zase se spouští v hluboké rokle, často se mu noha smekne, padne na ostré kamení a údy poraní; tu zase leze vzhůru po nohou, po rukou po

ostrých skaliskách, že ruce i nohy krvácejí, ba všechny síly napíná, až dostihne nejvyššího temene a tu vlastní rukou vyhrabe z písku vzácnou bylinku, nic nedbá toho, že uhrabal prst do krve. Bez oddechu spěchá s drahou kořistí dolů, a co ještě na těle, na šatu zdravého bylo, i to namahavým slézáním se trhá a raní, takže navrátil se domů podobá se bezmála člověku, jehož lotři pobili. Ale nyní, příteli, pověz mi, má-li pak otec tento lásku k svému dítěti čili nic, a leží-li pak mu na srdci život synáčka, či neleží? „Pro Bůh!“ řekneš, „kdo pak by měl ještě lásku na světě, pak-li ne tento otec?“

A což, dá-li pak skutečně dítěti svému tak draze vydobytou bylinku? „Inu,“ odpovíš, „toť se rozumí, že dá!“

Dobře tedy, příteli! A víš, kdo to dítě jest? Ty jsi to dítě nešťastné, které jako každý jiný člověk s výše nevinnosti spadlo do hluboké propasti hříchů. A této ráně smrtelné, jak Bůh nebeský sám se vyjádřil, nepomůže nic, leč ono kvítko, které kvete až tam u nejvyššího trůnu Božího, totiž: m i l o s r d e n s t v í B o ž í. A víš, kdo se

pro ně odvážil? Kdo jiný, než tvůj Spasitel Kristus Ježíš. On kráčet tou trnitou a kamenitou cestou vzhůru, znamená krví každý svůj krok až na Kalvarii, aby tu smrtelným zápasem odkoupil Otcí spravedlivému to drahé kvítí k tvému uzdravení!

Zaleť tam, příteli, se mnou v duchu a postav se pod Jeho kříž vedle Maří Magdaleny, podívej se na umírajícího Ježíše a optej se Ho, zdali Mu opravdu na tom záleží, aby ti pomohl, a zda to skutečně pravda jest, že tě miluje, a můžeš-li se na něho spolehnouti, že tě nikdy neopustí? Ptej se Ho!

„Než, Ty nejsvětější Srdce Páně, Srdce přetékané láskou a slitováním k nám, Ty víš dobře, jak mne to bolí s takovou otázkou Tvé dítky k Tobě posílati! Avšak Ty víš také, že podnes mnohé z nich ještě o tom pochybují, ještě nedůvěřují. Ó měj s nimi strpení a odpověz jim na ony otázky tak určitě, abě Tě vícekrát svou nedůvěrou neuráželi!“

Tak asi, milý čtenáři, povzdechl jsem si k mému Spasiteli, jehož obraz tu visí přede mnou, a zdá se mi, jakoby mi na to Kristus

Pán odpovídal v tato slova: „Ach, co mám ještě říci tvým bratrům a sestrám? Nepraví jim již každý můj krok, každý skutek a každá krůpěj krve, že je až k smrti miluji? Viz mou hlavu, mé ruce, mé nohy, můj bok, čím je mám ještě přesvědčit, tomu-li všemu nevěří? Ó rci jim a žaluj jim, jakou bolest mi činí a jak mne hněvají, když po tolikých důkazech ještě nechtějí věřit, že je z celého srdce, z celé mysli a ze vší božské síly miluji; rci jim, že nikoliv já, ale jejich malomyslnost, jejich nedůvěra v mou lásku a moc bývá příčinou jejich bídy!“ Tak asi zdál se mi Kristus odpovídati.

Nuže, příteli, jak ti jest u srdce při těchto rádcích? Nepudí tě to, abys ihned poklekl a Spasitele svého odprosil, že jsi dosud byl tak nedůvěřivý a bázlivý? Nepučí ještě v srdci tvém ta konvalinka pevné důvěry v Krista Pána?

Pakli ano, pakli obě ty květinky: f i a l a pokory a k o n v a l i n k a důvěry v moc a lásku Boží se ujmou v srdci tvém, pak se dozajista ukáže i to

3. třetí jarní kvítko, které jsem nedaleko konvalinky našel, totiž: p e t r k l í č. A co

to asi znamená? Který pak klíč otvírá ty brány Petrovy a nebeské poklady? U p ř í m n á a n á b o ž n á m o d l i t b a z hloubi srdce. To je klíč k božskému Srdci Páně a každý nábožný povzdech k Němu jest jako zaklepání, aby otevřel a podaroval Sv. Alfons Liguori, když se ocitl v nouzi a neměl, čím by své bratry nasýtil, skutečně šel jen do chrámu a rovnou cestou k svato- stánku a na něj lehce zaklepal prose pln víry: „Pane, nemám pokrmů!“ a hle, po- vždy byl vyslyšen.

Ano, takováhle modlitba s pevnou vírou a s plnou důvěrou, že m ů ž e a c h c e Bůh pomoci, ta, jak sám Spasitel sv. Gertrudě jedenkrát vyjevil, činí takřka násilí bož- skému Srdci, že ač rádo vidí duši v takové odvislosti, nicméně není s to odepřít jí. oč žádá.

Tedy m o d l i t b u, příteli, hled' v srdci svém vštípiti. Vždyť tě Spasitel tvůj sám předchází s dobrým příkladem; neboť víš, že každodenně vycházel za tiché noci ně- kam ven, na vrch neb do zahrady a tu buď sám a sám, nebo jen s několika učeníky se modlíval, když třeba celý den byl kázal a

sebe více byl unaven; ba od tohoto zvyku svého neupustil ani tenkrát, když věděl, že Jidáš s žoldněři Ho tam zatknou. Tak rád obcoval Kristus s Otcem svým na modlitbách.

A měl snad toho zapotřebí pro sebe? Nikoliv! On jen chtěl tobě dodat chuti a uká zati, co a jak bys se měl modlívát, neboť věděl, že toho budeš velmi potřebovati. Řekni také sám, co je po takovém vojínu, který, ač sebe srdnatější, postaví se beze zbraně proti nepříteli? Tak, milý čtenáři, jsi i ty bez modlitby, jako beze zbraně. Modlitba však jest nejlepší zbroj a činí všemohoucnost Boží tvou pomocnicí; a je-li Bůh s tebou, kdo proti tobě co pořídí?

To zkusil bezpočtukráte císař Ferdinand II. Žil právě v těch neblahých letech, kdy Lutrova nová víra započala svou neplechu. Jakožto zbožný katolík bránil se té bohaprázdné novotě se všech sil, maje pevnou důvěru v Boha. Když na př. doneslo se mu jedenkrát, že několik králů a knížat proti němu utvořili spolek, odpověděl klidně: „Ať jen dělají, co chtějí, já pak doufám ve svého Boha, že s Jeho pomocí celý

jejich spolek se rozplyne, jako sůl ve vodě!“
 A tak se stalo. Po druhé zase nacházel se u velikém nebezpečí, takže přátelé jeho již již mysl ztráceli, císař však pravil tiše: „Aj, měli jsme již větší nesnáze a těžkosti, a Bůh přece našel vždycky prostředků, aby zmařil nástrahy lidské a ochránil Církev svou. A dnes není věru moc Jeho o nic menší a Jeho vůle o nic slabší. Jako tenkrát, sedí podnes na svém trůnu, a já doufám každým dnem od Něho pomoci.“ S takovou důvěrou šel pak se modlit. A když se někdy hodně nábožně pomodlil, tu říkali jeho lidé: „Dnes zase porazil náš císař několik tisíc nepřátel.“

Ty však, příteli, víš, že jest ti s horšími ještě nepřáteli bojovati a že tím více máš modlitby zapotřebí. A věř mi, utrpí-li tvá duše někdy pohromu, že špatná modlitba byla toho příčinou. To je tedy jisté a nezvratné: m u s í š s e h o d n ě m o d l i t i. Ale ještě něco! Modliti a modliti, příteli, je dvojí, a nemodlíš-li se řádně, není do toho také nic.

K tomu si rozvaž, co praví sv. Pavel: „M y a n i n e u m í m e s e m o d l i t i,

j a k b y s e s l u š e l o , t o l i k o D u c h s v. n a p o m á h á s l a b o s t i n a š í.“ To znamená asi tolik: Chuť a láska k modlitbě a ta pravá roznícená pobožnost při ní, to že je zvláštní milost Boží, o kterou zase jen prositi musíme. Nezapomeň tedy na to a než se dáš do modlení, rci prostým srdcem: „Pane, uč mne se modliti!“ A co vlastně hledáš, tu milost, příteli, najdeš jistě v pokladnici všech milostí, v nejsvětějším Srdci Páně; vždyť rozkázal blah. Markétě Ala-coque: „Hlásej to a dej hlásati, že milosti mé nemají ani mezí ani konce pro toho, kdo jich v mém Srdci hledá.“ A víš pak, milý čtenáři, které milosti Pán obzvláště v tom nejsvětějším Srdci uschovává? Jest jich jedenácte, jedna hezčí než druhá:

1. Dám všem, kdož Božské Srdce mé vzývají, veškery stavu jejich potřebné milosti.
2. Udělím rodinám jejich pokoj svůj.
3. Ve všech protivenstvích potěším je.
4. V životě a zvláště v poslední hodině budu jim bezpečným útočištěm.
5. Všecka jejich podniknutí hojným požehnáním provádím.

6. Hříšníci naleznou v Srdci Mému pramen a nevyvážitelné moře milosrdenství.

7. Vlažné duše stanou se horlivými.

8. Horlivé duše se rychle povznesou k velké dokonalosti.

9. I domům těm požehnám, kde obraz sv. Srdce Mého vystaven a ctěn bude.

10. Kněze ozbrojím darem takovým, že nejzarytější hříšníky obrátí.

11. Jména osob, kdož uctění Srdce Mého rozšiřují, zaplána budou v Srdci Mému a nikdy z něho nevymizejí.

Nuž, příteli, není-li pak to nejsv. Srdce Páně, poklad všech pokladů nejvzácnější?!

Tedy vzhůru! Chop se klíčku k němu, vroucí modlitby. Obzvláště tehdy, když ti ta práce v štěpnici jeho bude krušná a obtížná, že pot se ti s čela pořine; anebo když mrazivý vítr hříchu bude hroziti zkázou květinkám, které jsi již nasázel: pak, pak, drahá duše, nezoufej a netrať mysl, ale sáhni ihned po petrklíči a otevř to božské Srdce Páně, a tam najdeš sílu a zmužilost k setrvání v tom těžkém díle tvého spasení. A tato tvá vytrvalost, tato stálost a trpělivost v snášení všelikých utrpení, ta bude

zase klíčem, který ti otevře jednou tam nahoře to království nebeské, kdež pak za vykonanou práci nalezneš odměny: poklid a sladké odpočinutí!

O b r a z č t v r t ý.

Sv. Kateřina Sienská.

(30. dubna.)

Kdybys chtěl, milý čtenáři, stavěti nový dům, nebudeš zajisté jako ten muž v evangeliu stavěti na písku, kde by ho příval vod porazil a vítr jako hračku z karet smetl; nýbrž velemoudře vykopeš dříve hluboké základy v půdě pevné, vezmeš k nim dobrý kámen a budeš hledět dům svůj všemožně proti vodám a větrům opevniti.

Dle slov sv. Pavla jsme však všickni stavitelové, budující nikoli kamennou, nýbrž duchovní stavbu křesťanské dokonalosti. Čím však dokonalejší tato stavba má býti a čím pevnější, tím lepších základů má zapotřebí. Mimo to pak jako každému staviteli, jest i nám třeba pomocníků a to četných a silných!

Nuž, znáš-li pak také, milý čtenáři, tyto pomocníky, znáš-li pak základy k duchovní té stavbě? Pokusím se o to, obé ti ukázat. Ze života sv. Kateřiny Sienské poznáš, že základ nejlepší jest poznání své nicoty a nedůvěra v sebe, tedy jedním slovem k ř e s t a n s k á p o k o r a ; s k á l o p e v n á p a k d ů v ě r a v B o h a a n e u n a v n á m o d l i t b a ty nejlepší pomocnice k tomu.

Sv. Kateřina narodila se v městě Siena r. 1347. Již záhy vyvolil si ji Bůh za zvláštní nástroj svých milostí, a hned od mladosti ji k tomu připravoval. Byloť její nejmilejší zaměstnání — modlitba. Kdykoliv kráčela po schodech vzhůru aneb dolů, povždy na každém stupni modlívala se Zdrávas Maria; ba mnohdy po celé hodiny vyklečela ukrytá kdesi v koutku a pohřížena v Boha. K světu a jeho vnaám byla zcela lhostejná, za to však jejímu oku duchovnímu otvírala se záhy tajemství, jež Bůh zjevuje toliko těm, kdo čistého a pokorného srdce jsou.

V sedmém roce bylo její srdce nebeskou láskou ku Kristu Ježíši již tak rozohněno, že si Ho za svého jediného ženicha na věky vyvolila. Jednoho dne totiž skryla se

před očima všech, že jí nikdo pozorovati nemohl, a tu vrhnouc se na kolena těmito slovy k Matce Boží se modlila: „Panno nejvyšší! Ty jsi první ze všech žen své panenství věčným slibem Bohu zasvětila, a tím jsi zasloužila býti matkou Syna Tvého. I prosím a vzývám lásku Tvou, abys mi, nehledíc na mou nízkost a nehodnost Toho za ženicha dala, jehož z celé duše a ze vší síly si žádám, totiž Tvého nejmilejšího Syna, mého jediného mistra a Pána, Ježíše Krista! Přislibuji Jemu i Tobě, že jiného ženicha nikdy již nepřijmu, ale seč mohu, povždy čista a bez poskvrny zůstanu.“ A hle slib ten s takovou pokorou a dětinnou důvěrou k Marii Panně pronešený zalíbil se Pánu tou měrou, že ji skutečně po dlouhé zkoušce za svou nevěstu přijal. Poznávši však záhy, jaké nebezpečí jí hrozí ve světě, a nenalézajíc v něm nikde, co by srdce její uspokojilo, roztoužila se po řádu duchovním. Že však pro mladost nebylo možno již splniti přání to, žila zatím v domě otcovském v nezkaleném pokoji duše své a k veliké útěše všech domácích.

Jednoho dne na př. poslala ji matka do

chrámu sv. Antonína, aby tam nechala obětovati mši svatou. Kateřina bez meškání uposlechla; chtěc však také z cesty míti užitek, zůstala přítomna mši sv. až do konce. Matka však rozmrzela se tím otálením, neboť se domnívala, že se dcera její někde s jinými družkami zamluvila. Když pak tato se navrátila, tu matka chtěc pokáratí její lenivost zaklela plna hněvu, řkouc dle tehdejšího způsobu mluvení: „Zaklení lidé — již pravili, že víckrát nepřijdeš!“ Dítě zaraženo slovem tím zamlčelo se; ale po chvíli táhlo matku stranou a pravilo k ní vážně, ale skromně: „Má drahá matko, učiním-li chybu aneb nevyřídím-li dobře rozkaz váš, potrestejte mne, abych podruhé svou povinnost lépe konala, jen prosím vás, nezlořečte pro mne jiným; nesluší to stáří vašemu, a mne to velice bolí.“ I podivila se matka moudrosti svého pětiletého dítěte a vzala si k srdci jeho naučení.

Tu vizte, milé děti, kterékoliv to čtete aneb slyšíte, kterak již malé dítě, je-li hodné, pokorné a poslušné, může býti apoštolem i rodičů svých. Ano, dobré slovo najde vždy dobrou půdu, obzvláště pak slovo dí-

těte má veliký vliv na srdce rodičů, a co mnohdy ten nejlepší kazatel nedocílí, to zmůže prosba, slza bohumilého dítěte! Rozumíte tomu, dítky?!

Tak žila zbožná panna u svých rodičů trávíc čas denní dílem prací domácí, dílem pobožnostmi ve svatém pokoji až do 14. roku svého stáří. Nyní však uznávali rodičové za dobré položití meze jejímu samotářskému životu; neboť chtěli ji — nemajíce tušení o jejím slibu — již brzy provdati. Její rozhodné vzpírání se proti úmyslu tomu měli za svéhlavost, kterou všemožně zlomiti se snažili. Matka a sestra upravovaly vlasy a zdobily hlavu její chtěce marnivými prostředky zvýšiti přirozenou krásu kvetoucí panny. A hle, dlouhému domlouvání a doléhání poddala se Kateřina a počala již sama ozdobněji se strojit a zábavy navštěvovati, daleka jsouc však toho, by slib svůj zrušila. Než, již po krátkém čase poznala chybu svou; pokora a poznání sebe ukázaly jí, zbloudilé panně, v takovém světle, v jakém obyčejně svatí a světice Boží své hříchy poznávají a posuzují. Hořké slzy prolévajíc vyznala zpovědníkovi svůj po-

klesek, za kterýž sama sobě peklo přisuzovala, poněvadž prý více milovala sestru než Boha. Ano, když kněz chyby její toliko za všední hřích pokládal, tu zvednouc oči k nebi zvolala: „Ó, můj Bože! Můj duchovní otec omlouvá hříchy mé!“ a obrácena k němu dodala: „Otče můj, smí-li pak bídné a nuzné stvoření, jemuz beze vší zásluhy již nesčíslných milostí Bůh udělil, ještě trávit čas šperkováním a zdobením těla svého k zalíbení se jiným?! Nikoliv, peklo by nedostačovalo k potrestání viny mé, kdyby Bůh nebyl tak velice milosrdným!“

Nuže, milý čtenáři, co tomu říkáš? Víš nyní, odkud to, že mnohé hříchy na své duši neznamenáš a žádnou lítost nad nimi necítíš? Pýcha ti je zakrývá, zdají se ti býti jen malé, poněvadž nepamatuješ na dobrodiní Boží. Ó, budiž pokorný jako Kateřina, buď Bohu vděčný jako Kateřina a pak se budeš zpovídati a hříchů svých želeť jako Kateřina, pak se i polepšíš jako Kateřina.

Neboť od té chvíle zamítla všelikou nádhery šatstva, ani řeči rodičů nepřinutily ji již k tomu, nýbrž naopak sama vlasy své

si ustříhala. Ovšem, zaslepení rodičové hněvali se na to velice a v pošetilosti své hledali jiné prostředky, by ji od úmyslu jejího odvrátili. Oblékli ji v prostý, chatrný šat a poslali do kuchyně, aby tu myla a čistila; ano, ty nejhrubší a nejodpornější práce jí ukládali, aby jen na jiné myšlenky přišla. Ale pokorná služka Páně nedala se ničím másti. Všecko činila ochotně a s veselou myslí a všem laskavě sloužila, ačkoliv si z ní zúmyslně všickni jen posměch tropili. Aby pak udržela v srdci svém pokorné smýšlení, představovala si v osobě svého otce Pána Ježíše Krista, v osobě matky Marii Pannu, a bratří a ostatní příbuzní byli jí jako apoštolové a učeníci Páně, celá pak kuchyně kostelem, kde žila ustavičně u přítomnosti Boží. Že rozličné práce nedovolovaly jí jako prve do její tiché komůrky se odstraniti a tam na modlitbách s Bohem se obírat, naučil ji božský Mistr, jak by si v zátíší svého srdce tichou komůrku zříditi a tam častokráte za den se uchýliti mohla. Zpovědník vypisuje život její, volá tu takto: „Můj Bože, jaké podivné prostředky máš k vysvobození těch, kteří dou-

fají v Tebe! Ze všeho nebezpečí vytrhneš je a přes všechny protivné bouře do tichého přístavu uvedeš!“ Ano, pokorným dává Bůh milost svou!

Nuž, a co říkáš zase ty, milý čtenáři!, té tiché komůrce, již si Kateřina zřídila? Nemohl bys i ty, jsa prací domácí od návštěvy kostela zdržen, něco podobného si pořídit? Není to, věru, žádná titěrná hra obrazotvornosti, není to žádná prázdná smyšlenka, představíš-li si Boha v srdci svém, nýbrž pravda a skutečnost! „V nás je království Boží,“ dí Písmo sv. a Bůh přebývá v srdci člověka, čili my jsme chrámem Jeho. Proto již David vzývá vždy „Boha srdce svého!“ Co by ti tedy překáželo, bys nemohl při vší práci své v srdci s Bohem se obírat jako dítě s otcem, jako bratr s bratrem brzy Ho odprošuje za své poklesky, brzy důvěrně žaluje Mu své stesky a brzy zase o pomoc Ho prose ve svých potřebách? To také znamená přísloví sv. Zity: „Ruce při práci a srdce u Boha!“ Vystav si tedy stánek Boží v srdci svém a nevycházej z něho!

Veliká trpělivost, s jakou Kateřina všechny zkoušky přestála, vzbuzovala obdiv rodičů

a příbuzných. Když pak jednoho dne otec vkročiv znenadání do kuchyně našel dceru, ona v odlehlém koutě klečí na kolenou, hluboko v modlitbu pohřížena a nad hlavou její spatřil bílou holubici se vznášeti, tu dotkla se milost Boží jeho tvrdého srdce. I želel toho srdečně, že tak necitelně s dcerou svou nakládal, a druhého dne před celou rodinou za odpuštění ji prosil, dáv jí úplnou svobodu, aby se ihned podle přání svého věnovala tomu stavu, k němuž ji povolal sám Bůh. Hluboce dojata děkovala Kateřina rodičům za tu lásku a prosila za dovolení, aby se směla v třetím řádu sv. Dominika Bohu zasvětit. Spolu také vyjevila svůj již před 8 lety učiněný slib panenské čistoty. Obdrževši svolení a blahopřání svých rodičů zaplesala Kateřina nad tímto štěstím a chválu vzdávala Spasiteli svému za to, že všecko její ponížení a důvěru v Boha odměnil tou milostí, že může nyní v pokoji klášterního života Jemu sloužiti.

Ano, tu se opět splnilo slovo proroka: „Kdo v Boha doufá, nebude nikdy zahanben!“

Jako za letního parna bouřky čistí a

ochlazují vzduch, podobně i pokušení — přestoji-li je člověk šťastně — slouží mu k tomu, aby duši svou očistil, v dobrém předsevzetí upevnil a korunu nebeskou si okrášlil. Z té příčiny seslal Pán i nevěstě své Kateřině, prve než se s ní zasnoubil, podobné duchovní bouře, spolu však dal jí do ruky zbraň k vítěznému jich přemožení. Privil k ní: „D c e r o m á ! p o z n e j , c o j s i t y a c o j s e m j á ! P o c h o p í š - l i d o b ř e t o t o d v é , b u d e š š ť a s t n á . T y j s i t o , c o n i c n e n í ; j á p a k j s e m , k t e r ý j s e m ! P r o n i k n e - l i t a t o p r a v d a d u š i t v o u , n e o š á l í t ě n i k d y t v ů j n e p ř í t e l , n ý b r ž t y u j d e š š ť a s t n ě v š e m o s i d l ů m j e h o . T y n e s v o l í š k n i č e m u , c o b y b y l o p r o t i p ř í k á z á n í m é m u a t a k b e z e v š í t ě Ź k o s t i n a l e z - n e š m i l o s t , p r a v d u a p o k o j d u š i s v é .“

Milý čtenáři, dříve než půjdeš dál, čti ještě jednou tato slova tajuplná, jakoby tobě platila: „T y n e j s i n i c !“ Jaká to hluboká pravda! Je-li pak možné, by duše poznávši dokonale tu nicotu svou oddávala

se ještě pýše, by nad jiné se vynášela, nad každým nemilým slovem se urážela, bohatstvím a krásou k marnivosti se svést dala, by se odvážila povstati proti Bohu a Jeho vůli vzývajíc hříchy spravedlnost Jeho? A v sv. boji proti nepřítelům spasení svého, nebude-li v Bohu zakládati všecku sílu svou?

„D c e r o m á,“ pravil podruhé Hospodin, „b u d m n e p a m ě t l i v a ! U č i n í š - l i t a k , p a k i j á t e b e u s t a - v i č n ě r a p a m ě t i m í t i b u d u !“ A sv. Kateřina vyložila zpovědníku to slovo v ten smysl, že máme jedno toliko na paměti míti, totiž, bychom se Bohu líbili; o všechno ostatní že postará se Bůh; aneb jinými slovy: „Hledejte nejprve království Boží, a ostatní bude vám přidáno!“

Když byla takto Kateřina dosti ozbrojena, dovolil Bůh k její zkoušce a své oslavě ďábelskému nepříteli pokoušeti ji. Tento započal boj svůj zbraní nečistoty. Týral, co mohl, duši její pokušením nekalým, vzbuzoval v ní netoliko necudné obrazy a sny, ale předváděti viditelné postavy oko i ucho dráždící. Kateřina však

netratila myslí, nýbrž čím prudší byl útok, tím přísněji s tělem svým nakládala a noční své bdění prodlužovala. Než i z této strany napadl ji pokušitel a chtě od přísné kajicnosti ji odvrátiti, našeptával jí: „Proč a k čemu se tak trýzníš, bláhová?! Co pak máš z toho mrtvení a krocení těla? Míniš snad, že budeš moci i nadále v tom pokračovati? Dopustíš se samovraždy na sobě samé; nebo tělo tvé jest mladé a slabé; má třeba spánku a posily! Žij tedy, jako jiní žijí; vždyť i oni chtějí Bohu se líbiti!“ Ale Kateřina odbyla všecko to ponoukání ďábelské krátkými slovy: „Já důvěřuji a spoléhám se ve všem na Pána našeho Ježíše Krista a nikoli na sebe“! a již nemluvila. Ale ďábel nicméně odvážil se ještě k třetímu útoku a ukázal jí muže a ženy, již oddávající se spustlým ohavnostem vyzývali Kateřinu a lákali, by s nimi držela. Tu spolu odňal Bůh všelikou útěchu svou od ní, jakouž až dosud vždy okoušela, a sklíčenost veliká připadla na ni. Avšak statečná rekyně neustoupila ani o krok, nýbrž stejným způsobem v modlitbě a kajícím cvičení pokračovala na-

pomínajíc sama sebe: „Ty bídné stvoření, jsi-li pak hodna nebeské útěchy? Zapomnělas již na hříchy své? Dosti tobě, že tímto utrpením můžeš ujíti mukám věčným!“ — „Ó trpěti není mi za těžko, nýbrž sladké mi jest tyto a třeba ještě větší útrapy nésti z lásky k mému Spasiteli, tak dlouho, dokud se Jemu líbí.“ Tak odrážela vítězně všeliký útok ďáblův štítem nejhlubší p o k o r y a mečem úplné d ů v ě r y v B o h a, až přemožen slabou pannou musil s hanbou odejít.

Sotva pak pokušitel se vzdálil, aj tu ji navštívil sám Pán. Ihned žalovala Mu s pláčem: „Ó dobrý, sladký můj Ježíši! Kde jsi meškal tu dobu, kdy mé srdce takovými nečistými věcmi trápeno bylo?“ A Pán jí odpověděl řka: „V tvém srdci jsem byl, dcero má!“ „Ale,“ namítala Kateřina, „kterak to možné, abys byl v srdci mém býval, anoť naplněno bylo oplzlými představami?!“ I otázal se opět Kristus: „A cože jsi při tom cítila, radost či žalost?“ „V pravdě tu největší bolest jsem cítila.“ „Nuže,“ dodal Pán, „a to právě způsobila moje přítomnost; nebo bez ní byla bys

v myšlenkách těch se kochala. Že však jsi je vší mocí od sebe zaháněla, ale úplně zahnati nemohla, odtud ten zármutek tvůj. To všecko však bylo ze mne a skrze mne, že jsem byl v srdci tvém k ochraně, zevně pak připustil jsem na tě pokušení, jak dalece za dobré jsem uznal. Že jsi však, dcero má, s mou milostí tak statečně bojovala, udělím ti ještě větších milostí!“

A hle, Kristus splnil brzy slovo své. Když totiž jednoho dne v ložnici se modlila, zjevil se jí tu Spasitel, a s ním Rodička Boží Maria Panna, sv. Jan miláček, sv. Dominik, a sv. David hrající na harfu. I započal Kristus: „Že jsi všemi marnostmi světa pohrdla a rozkoše těla nenáviděla, chci se nyní s duší tvou na věky zasnoubiti!“ A když byla Maria Panna ruku Kateřiny vložila v ruku Kristovu a jí na prst zlatý prsten vtáhla s diamantem uprostřed čtyř drahých perlí, pokračoval Spasitel: „Aj, čistou láskou zasnubuji se s tebou, nevěsto má, já, tvůj Stvořitel a Vykupitel a svazek tento potrvá tak dlouho, až tam v nebesích věčnou svatbu slaviti budeme. Nyní pak již buď dobré mysle a bez všeliké bázně dokoněj

dílo, k němuž tě prozřetelnost má byla povolala. Ozbrojena vírou, zvítězíš nade všemi mými nepřáteli.“

Tu máš, milý čtenáři, opět splněno, co prozpěvuje Rodička Boží: „Mocné svrhl s trůnu, pokorné však povyšuje.“ Že Kateřina tak tiše všecka muka, jimiž peklo na ni dotíralo, snášela a jediné zkroušenou a důvěrnou modlitbou Spasitele svého se držela, zahanben jest netoliko nepřítel pekelný, ale i ona povýšena jest k takové cti, nad níž není žádné na světě! Poznej z toho, milý čtenáři, jakou cenu má tato Srdci Páně tak milá ctnost, a nebude ti již hádankou, odkud to, že, ač Bůh až nadmírně dobrotivý se štědrostí neobmezenou nebeské své milosti rozdává, my nicméně na ně tak chudi jsme. Jest to odtud, že Bůh příliš málo srdcí nalezá otevřených a ochotných k přijmutí darů Jeho; jsouc nazvíce pýchou a hrdostí tak naplněna, že tam nenalezá ani místočka pro své poklady. Najde-li však srdce vší pýchy prázdné a ří-li, že ani jeho dary nebeskými nezpyšní, ó tam vyleje pak hojnost milostí svých. Na důkaz poslyš,

kterak Bůh pokornou nevěstu svou dále vyznamenal.

Když opět jednoho dne pohřížena jsouc v modlitbu slovy žalmisty Páně: „Srdce čisté stvoř ve mně, ó Pane, a ducha přímého obnov v nitru mém“ Bohu i srdce i vůli svou poddávala, aby již nic více sobě nežádala, než co Bůh si přeje a žádá, aj, tu měla vidění, jakoby nebeský ženich přistoupiv levý bok jí otevřel a z něho její srdce vyňal. Po několika dnech pak opět spatřila Ho, an v ruce přináší zářící srdce, které jí do otevřeného boku vložil řka: „Ejhle, dcero má, jak jsi žádala, učinil jsem; srdce tvé jsem ti vzal a za ně dávám ti své srdce!“ Bez nejmenší bolesti zavřela se rána a na znamení tohoto zázraku zůstala tu jízva, kterou sestry její nejednou na své oči viděly. Následkem tohoto vzájemného vyměnění srdcí oplývala Kateřina přehojně milostí Boží, ba cítila se zcela jinou býti, než prve. Jakoby novým plamenem lásky rozohnilo se srdce její, kterýž, jak sama říkala, obnovil čistotu a pokoru její tou měrou, že se domnívala býti čtyřleté dítě. Stejnou měrou vzrůstala i její láska k bliž-

nímu, za něhož i umřítí si žádala. A hle, i to přání se jí posléze vyplnilo a sice podivuhodným způsobem.

Toho času nalezala se církev sv. a jmenovitě její viditelná hlava, papež římský, u veliké tísní a v žalostném stavu. Sedmdesáte let již úpěli papežové v Avignonu jako v zajetí babylonském, až konečně Urban VI. směl se navrátiti do Říma. Ale novou bouří pozdvihla tu strana rozkolníků. Co tu vytrpěla Kateřina! Dnem a nocí rozplývala se v slzách neustávajíc prositi Boha, aby již pokoj navrátil církvi své. Konečně odňata jest i tato metla, rozkolníci jsou v tuhém boji přemoženi a papež mohl v basilice sv. apoštolů Bohu vzdávati díky za navrácený pokoj. Než za krátko již roznítil ďábel novou a nebezpečnější bouří proti sv. Otci než prve. Lid římský znepřátelen a poštván jest proti papeži, takže již veřejně mu smrtí vyhrožováno! Slyšíc Kateřina o nové této ráně, jaká církvi hrozí, utekla se opět k modlitbě a s vroucností neobyčejnou zapřísahala svého nebeského ženicha, aby jen takový hrozný zločin nepřipustil, řkouc: „Ó, přelaskavý Bože! Ty víš, kterak církev,

Tvá choť, Tvou krví vykoupená, v celém světě jest nyní v nenávisti; Ty víš, jak malý hlouček jest ochráncův a přátel její a kterak zuřiví nepřátelé hledí i ji ponížiti a náměstka Tvého smrtí zahubiti. Stane-li se neštěstí toto, pak netoliko Řím, nýbrž všickni věřící a celá církev mnoho utrpí. Ó ukroť tedy, o Bože, hněv svůj a neza-vrhuj lid, ježž jsi tak draze byl vykoupil!“

Než ustavičně stavěl Bůh naproti jejím prosbám svou spravedlnost, žádající již potrestání lidu zpupného. I prosila tedy Kateřina: „Pane, musí-li již tedy býti usmířena spravedlnost Tvá, tož prosím, nezamítej pokornou prosbu služebnice své a slož všecken trest na tělo mé! Ke cti a chvále Tvého jména a k oslavě církve Tvé ráda vypiju ten kalich utrpení a smrti!“

Toto slovo z hloubí srdce Kateřiny ukrotilo hněv Boží. Vzpoura lidu římského se tišila víc a více, až úplně zanikla; ale světice nesla jako čistá oběť zápalná těžký trest Boží. Pekelní duchové vylili všecken svůj vztek na panenském těle jejím, takže, jak očití svědkové tvrdí, nikdo si pojem nemůže učiniti o tom mučeníctví, jež sv. Kateřina

snášela. Více umrlci z hrobu anebo noční příšeře než tvorů živému podobala se, když konečně dne 29. dubna r. 1380 po těžkém zápasu smrtelném vypustila ducha, jsouc dokonanou obětí za lásku ku Kristu, k jeho choti, sv. církvi a k viditelné hlavě papeži římskému!

V. KVĚTEN.

„Lepší nad zlato a drahokam
jest ovoce mé — a lepší než vy-
brané stříbro pupence mé.“
Šalomoun.

Bílá růže.

Když neznali ještě staří předkové naši víru Kristovu, drželi mnoho na zázračné koření. Rozličným bylinkám přiřítali až nadpřirozenou moc a v úctě je chovali jako svaté věci. Takovéto koření muselo se hledati jmenovitě za noci Filipo-Jakubské a záhy před slunce východem, než rosa padala, muselo býti natrháno při lačném žaludku a ani slovíčka nemluvě. Pevně pak věřili, že k tomu, kdo takové koření u sebe nosil, neměl ďábel žádného přístupu a nemohl mu ublížiti; anebo, kde se nad prahem pověsilo, tam prý ani čáry ani kouzla

nic nezmohla. My, křesťané katoličtí, víme sice a věříme také, že Bůh všemohoucí těm bylinkám rozličnou léčivou moc udělil, že by však také proti zlému duchu co účinkovati mohly, to uznáváme za báchorku a pověru.

Nicméně však nalézá se v nejsvětějším Srdci Páně jedno kvítko, které má skutečně velikou a zázračnou moc v sobě, a ze všeho, co jsem o něm četl a slyšel a co teď o něm vypravovati budu, není ani slovo pověra neb čáry, ba ani přehánění, jak mnozí myslí, nýbrž čistá, svatá pravda, a neznáš-li je, milý čtenáři, dosud, ó pak tě snažně a pro všecko na světě prosím, pojď raději dnes, než zítra, do té nebeské zahrady nejsvětějšího Srdce Ježíšova a vyryj si tam to kvítko a přesad do svého srdce a zkusíš to brzo sám, že ani nelhu, ani žádnou pověru nehlásám; nýbrž že jest to vše velmi svatá a užitečná věc. Jmenoval jsem to kvítko krásné: b í l o u r ů ž í, a ty snad již u h o d n e š, co tím míním? Ale snad také ne, a proto ti je pojmenuji bez dalších okolků pravým jménem: je t o p r a v á ú c t a k R o d i č c e B o ž í M a r i i P a n n ě.

Nuže, příteli, k této bílé růžičce bych ti z celého srdce rád dopomohl. Abys jí však došel, musíš — jak se samo sebou rozumí — sám po ní toužiti a z celého srdce si jí přát. A k tomu cíli chci ti napřed něco málo o její čaromoci pověděti.

1. Především má tato bílá růže tu moc p ř i k o u z l i t i t i k r á s u.

Tu snad mnohý čtenář a čtenářka samolibě se usměje, nebo po kráse snad baží každý na světě. Ale myslíš-li, milý čtenáři neb čtenářko, že teď budu vykládati, jakým způsobem dostaneš něžnou, bílou kůži, červená líčka a modrá očka, tu — chyba lávky! — tu prosím za odpuštění, v takových t ě l o okrašlujících prostředcích se pranic neznám, ano, mám o takových vystrojených a ulízaných modních loutkách zcela jiné náhledy. Mimoděk připadá mi vždy ta myšlenka, že ten vyfintěný a vykrášlený z e v n ě j š e k má přikrytí tím horší a šeredný v n i t ř e k ! Na př. znal jsem v jisté rodině dcerušku, na jejíž lepý vzrůst a tělesnou krásu vším právem máteř byla pyšna. Jednou však jsem měl příležitost dcerušku tu v domácím životě poznati.

Matka jí totiž právě něco nařídila, co jí nebylo po chuti, a tu jsi měl viděti „to krásné dítě“, „toho andílka“. Tvář jí zbledla, čelo svraštělo, to modré oko sršelo jiskry ohnivé jako kočičí oči ve tmě, rty zsinaly a jako rozdrážděný pes na řetězu vycenila na matku zuby, lítala vztekem sem a tam, a nejednou před matkou vyplila!

„Ó fuj!“ zvoláš, „toť ošklivé a šeredné!“

„Ale, jářku, vždyť jest to to krásné dítě!“

„Aj,“ odpovíš mi „co jest jí ta zevnější krása platna, když duše šeredná tak hanebně a ošklivě proti matce si počíná?!“

Ba právě, příteli, nic není po takové kráse těla. Znam já jinou lepší krásu než modré oči a červené tváře, znám krásu, která zdobí a kráslí i třeba křivou tvář a šedivý vlas a vpadlé oko o svraštělé čelo, která zdobí tvář půvabem nevinnosti a mírnosti, nábožnosti a sv. poklidu, a to více vábí než kudrnaté vlasy a na nich voňavé masti. Potkáš-li takového člověka, zdá se ti, jakoby nějaký anděl s nebe byl na zem zabloudil a chtěl se lidí ptáti: „Kudy cesta do nebe?“

Víš už teď, milý čtenáři, jakou to míním krásu, díím-li, že ona bílá růže ti ji umí přikouzlit? K r á s u d u š e !

A kterak ti ji přikouzlí, o tom, brachu, bych ti také mnoho mohl povídati; poslyš alespoň něco. Dejme tomu, na př., že duše tvá postrádá před očima Božíma vši krásy, že jest snad žlutá závistí nebo rudá zlostí, že, zapáchá ošklivými žádostmi a řečmi, anebo že snad jiný červ podhryzl její květ nevinnosti, že schne a vadne jako břečtan proroka Jonáše. Dejme tomu dále, že ty — poněvadž je právě květen a všecko tvorstvo se k Panně Marii hlásí — také se k ní přihlásíš a poklekna doma neb v chrámě před její obraz budeš se tiše modlití lorenskou litanii: „Svatá Panno panen, oroduj za nás! Matko nejčistší, Matko nejčistotnější atd., oroduj za nás!“ Příteli, dej pozor, zastav se při těchto slovech a rozvažuj v duchu a pravdě, co mluvíš. Nebude ti asi tak, jakoby ta Matka Boží na obraze ti odpovídala jinou litaníí, a když ty na př. řekneš: „Matko Kristova, oroduj za nás, Matko Božské milosti, oroduj za nás!“ jakoby Ona ti odpovídala: „Ty, mučitel

Krista, ušetř mne, ty pohrdači milosti Boží, sám sebe zatracuješ, ty nečistý člověče, obrať se, ty poskvrněný křesťane, umyj se, ty dítě vší lásky prázdné, nermuť mne, ty panno pošetilá, ty nectná panno, ty nevěrná panno, ušetř mne s tvou chválou, ty zrcadlo vší nespravedlnosti, ty stolice vší marnivosti, ty příčino mnoha zla a neplechy, prosím tě, začni již lepší život!“ atd.

Tak asi bude ti Maria odpovídati a mluvit do duše, a ty nemoha déle snést takové výčitky své Matky nebeské, půjdeš konečně a začneš jiný život. A jako květina v hlubokém a tmavém sklepeš blednouc a žloutnouc, jakmile na slunce přijde, okřeje zas novou zelení: tak i tvá duše, vyprostěna jsouc jednou z propasti hříchů a nepravostí, kde posud pohřbená ležela, na výsluní Matky Boží, v záři Její milosti se opět vzkřísí, občerství a bude zas čistou krásnou duší před Bohem a svatými Jeho.

2. Za druhé má ta bílá růžička onu divotvornou moc, jakou naši předkové mylně připisovali pelyňku a jinému koření, totiž že odhání a zapuzuje kouzla a jiné pekelné nástrahy, když se pověsí nad bránu srdce.

Člověk má velký kříž s tím černým nepřitelem, jehož se úplně nemůže zbaviti, pokud v tom těle smrtelném přebývá, a věru nekřivdil sv. Petr pranic té noční obludě, když o ní píše: „že obchází (ďábel jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil.“ Žádný den není mu dost svatý, žádné počasí příliš špatné, by ho od lupu zdrželo; ba, kdybys se, milý příteli, uzavřel i mezi zdě klášterní a dvěře zámkem a závorou uzamkl, i tam tě najde a bude dorážet na tebe, a kdybys byl třeba nevinné dítě, jako sv. Stanislav, nebo stařec 70letý, nejsi přece jist před nástrahami jeho.

Sv. Alfons Liguori na př. byl zajisté velebný a svatý a staříčkový biskup, že by člověk myslel: I ten nejmizernější padouch musí míti před ním úctu a vážnost, ale ten černý tam dole jí neměl a v nejvyšším stáří Alfonse z Liguori nečistým pokušením znepokojoval. Což divu však, vždyť se odvážil i na samého Spasitele tam na poušti Jordánské, kterak pak ne na slabého a křehkého člověka!? Pravda je sice, že do našeho srdce ten ošemetník nemůže, pakli mu sami schválně bránu neotevřeme a ho

nepozveme; ale jako ta potměšilá kočka, nemohouc do podzemní skryše myší, celé hodiny před dírou číhá, tak i ta kočka pekelná plíží se tajně kolem srdce tvého a číhá u patero dvířek tvé duše, t. j. u pěti smyslů a kterými se dost málo ven odváží, chňap, již ji drží v drápech a zakousne do ní ty jedovaté zuby své.

Můj Bože, jak by měl tedy každý člověk, jsa v ustavičném nebezpečí, nade vše zapotřebí takové divotvorné bylinky, před níž by ďábel zdaleka prchal!?

A k tomu právě, jak jsem řekl, je dobrá ona bílá růžička úcty a lásky k Rodičce Boží. Zkusil toho právě onen sv. biskup, jehož jsem výše jmenoval. Dotíralť na něho ten pokušitel mocně a se všech stran; 80letého starce obsypával hanebnými pomluvami, uvnitř doháněl duši k zoufalství a ke všemu to panensky čisté srdce nevinného, sešedivělého muže týral nečistými myšlenkami a oplzlými žádostmi. V této úzkosti bylo slyšet začasť sv. biskupa v slzách sténati: „Ach, 80 let jsem již stár a ten oheň mladý ve mně ještě nevyhasl!“ Statečný bojovník však neochaboval; vědělť,

kde pomoci hledati, u Panny Marie, kterouž po celý život s dětinnou láskou ctil. I vzal tedy tuto bílou růži a upevnil nad branou svého srdce, a opět a opět volal k Marii. Nejednou ho bylo slyšet v noci vzdychati: „Ó, sladký Ježíši, nech mne raději umříti, než Tebe uraziti! Maria, má dobrá Matko Maria, drž mne stále pod svou ochranou, nebo nepřispěješ-li Ty mně, hůře se prohřeším než Jidáš!“ A hle, Panna mocná pomohla a šlápla tomu pekelnému hadu na hlavu; on se sice bránil, ale musel nicméně s hanbou odtáhnout do své propasti, odkud přišel, a sv. Alfons zemřel konečně přece v rouchu nevinnosti.

A co ty, milý čtenáři, nezakusil jsi to ještě nikdy, jakou kouzelnou sílu to slovo má: „M a r i a, p o m o z !“ když se včas pokušení nábožně vysloví? Ó zkus to tedy jednou a já se s tebou sázím o č chceš, že všecko zlé ustoupí. Stará jedna legenda vypravuje o jistém poustevníku následovně: V samotě své vychoval si poustevník ptáčka, jehož místo zpěvu naučil volati: „Ave Maria!“ Zdrávas Maria! I stalo se jednou,

že ptáček ulétěl na svobodu. Ale nastojte, uzřel ho sup a jako blesk naň udeřil a drápy uchopil. V té smrtelné úzkosti volá ptáče, co umí: „Ave Maria! Ave Maria!“ A hle, sup jej pustil a zachráněný ptáček vrátil se opět domů k starému poustevníkovi. Podobně již mnohou duši vytrhla Maria z drápů ďábelských, volána jsouc o pomoc. Ba již pouhá vzpomínka na tu dobrou a mocnou matku dodá člověku zmužilosti a síly proti sebe horšímu pokušení.

Slyšel jsi, milý čtenáři, a budeš se ještě pamatovati na hroznou bitvu u Hradce Králové r. 1866. Ten parný den zažil také jistý mladý voják, kterýž prve byl horlivý úd Marianského bratrstva, a psal o tom mimo jiné: „Toliko Matce Boží mám co děkovati, že jsem živ a zdrav z bitvy vyvázl. Již nechybělo mnoho, byl bych nepřátelské kouli podlehl. Ale ještě před bitvou vzýval jsem z celého srdce Marii Pannu. Ano vůbec, jak jen mohu, z rána a u večer modlím se aspoň jednou sv. Bernarda: „Pomni, o Panno nejslavnější, že neslýcháno . . .“ Včas bitvy však, v dešti kulí a hřmění děl neustával jsem s modlitbou

tou a nepocítil jsem strachu; měl jsem kuráž a srdce bylo pokojné a tiché, jako bych měl jistotu, že se mi nic státi nemůže.“

Nuže, přáteli, když mocnosti pekelné budou dotíratí na tvé srdce, zastrč si za ěadra bílou růžičku, t. j. vzývej Marii, a to bude zrovna tak, jako když tehdy na poušti Spasitel náš vzkřikl na ďábla: „Odstup, odejdi, satanáši!“

3. Za třetí má ta bílá růže — úcta totiž k Rodičce Boží — ještě zvláštní m o c l é - č i v o u.

Již jsem ti jednou vyprávěl, jak to podivné, že pouhý pohled na to pestré, bujné kvítí jarní člověka na duši i na těle občerství. Byť sebe více trpěl, byť sebe více byl sklíčen, vyjde-li si ven do té jarní přírody, tu jakoby to kvítí na něj se dívalo, ba usmívalo, že nemoha odolati, tu a tam některé utrhne a k srdci, k ústům přitiskne. A to kvítí zase nevinným očkem svým naň pokukuje, jakoby chtělo povídat, co také za celou zimu vystálo a že konečně přece přišlo krásné jaro. Čím to je a co asi v tom kvítí vězí? Lidé už mnoho psali o této tajuplné mluvě květin, ten to, onen zase ono. Jeden

píše, že to člověka proto táhne ku květinám, poněvadž jsme prý s nimi spřízněni, jiný zase básnil, že v každém tom kvítku dřímá malinký andílek, jehož žádné oko lidské nevidí, barva květu že je jeho úsměv a vůně jeho dech. Já zase podle mého prostého rozumu soudím, že ta krásná kvítka v přírodě jsou psaníčka, jež Otec nebeský na ten zelený papír luk napsal a sem tam rotrousil, a že na nich dítkám, které to umí číst a rozumět, napsal ten pozdrav: „Člověče, viz, jak tě miluji!? Člověče, miluješ mne též?“

Buď si tomu však jak buď, jisto jest, že to pestré kvítí tiší bolest lidskou, občerstvuje ducha, povzbuzuje k radosti, a přineseš-li nějaké nemocnému k lůžku, ó, jak se mdlé oko jeho vyjasní, jakoby z nich ssál novou sílu, nový život.

Ale já znám ještě jinou květinu, která nemocného ještě lépe občerství. Vídal jsem před časy nemocné dítě. Celý čas ležel pacholík smuten, v hlavě a v srdci tak umdlený, že s ním ani řeči nebylo. Zaslechl-li však po zemi šustot hedvábných šatů, že se blíží k jeho lůžku, tu bylo po bolesti; vyjasnil

čílko, očka otevřel a ústy jakoby šeptal pozdravení. A co to bylo? Co zahlédl pacholík? Ach, o k o m a t č i n o na něm spočinulo, matka stála u lůžka. Aj, tu jsem viděl, že není pro dítě lepšího léku nad oko matčino. Kam to pohledne, přichází pokoj a radost. Než oko matčino nedostihne právě tu nejhorší bolest, když se v s r d c i dítěta ukrývá, ono není s to vyjasnit to nebe jeho duše, když je byl hřích zakalil; oko matčino není ani vševědoucí, ani všemohoucí!

Avšak, co se nedostává oku matky pozemské, tím právě vyznamenává se oko nebeské mateře, Marie Panny. Jako tu na světě matka dítěti milující obchází lůžka svých miláčků a každého žehná, tak i ta matička na nebi pohlíží dolů na tu zem pod její nohama se točící, a kde jaké dítě lidské k ní vzdychá a o pomoc lká, ihned své oko plné milosrdenství na ně obrátí a zase je lépe ubohému trpícímu člověku.

Takovým churavým dítětem byl jistý mladý hrabě, jménem František. Přišel před lety se svým pěstounem do Paříže na studie. Zde však se stalo, že jeho jindy tak zbožné a veselé srdce obklíčila hrozná těžkomysl-

nost. Kudy chodil, zdálo se mu slyšeti hlas: „Ty budeš zavržen, ty budeš na věky zatracen!“ Tato hrozná myšlenka zmocnila se nešťastníka tak, že pozbyl všeho pokoje duševního, pozbyl všecken smysl a chuť k životu; nejedl, nepil ničeho a chřádl vůči-hledě. Celý měsíc sténal v této úzkosti nevýslovné, která mu horší byla než úzkost smrti, ba než trýzeň samého pekla. Celé dny lkal, celé noci proplakal ve své žalosti. Konečně puzen jakýmsi vnitřním hlasem vešel jednoho dne do chrámu prosit Boha za vysvobození ze žalostného toho stavu. Tu se vrhl na kolena před obraz Rodičky Boží a vzýval matku milosrdenství, aby, má-li již tedy na věky býti zavržen, vyprosila mu u Boha tu milost, by aspoň teď na zemi Ho z celého srdce mohl milovati, a modlil se nábožně známou modlitbičku sv. Bernarda: „Pomni, ó Panno nejlaskavější!“ A hle, sotvaže skončil, umlkla bouře v jeho srdci, a bylo zase ticho a jasno. Hle, to způsobila léčivá moc bílé růže, to způsobil mateřský pohled Rodičky Boží.

A teď už víš, milý čtenáři, jakou rozličnou a spasitelnou moc ta bílá růžička

v sobě chová, a zajisté již toužíš po tom také ve svém srdci ji míti. Půjdeme tedy zase o krok dále a podíváme se tam do Božského Srdce Páně, zda ji tam nalezneme.

Buď si kdo buď, tolik již budeš věděti, že naši odloučení bratří nekatolíci či protestanté mimo jiné i tu výčitku nám činí: „že my, katolíci, to s Pannou Marií přeháníme, že se jí klaníme jako Pánu Bohu.“

Však, kdyby tomu tak bylo, není-liž pravda, že bychom také o tom museli něco věděti? Nuže, ptám se tě, milý příteli, a vás všech čtenářů a čtenářek, bratří a sestry katolíci, „k l a n ě l i j s t e s e k d y P a n n ě M a r i i,“ t. j. vzdávali jste jí poctu stejnou jako Pánu Bohu? Anebo řekl vám kdy p. farář, či jiný kněz, že M a r i a P a n n a j e r o v n a P á n u B o h u? Já alespoň četl a slyšel jsem na sta kázání o Marii Panně, ale toto kacířské slovo jsem nikdy a nikde nenalezl. Celá ta výčitka není tedy nic jiného, než podlá lež a na cti utrhání, a protož ani slova již o tom. Katolíci Pannu Marii c t í a v z ý v a j í, ale neklanějí se jí jako Pánu Bohu.

Jiní zase, stavíce se, jako by to s námi dobře mysleli a jen nějakou chybu nám opravit chtěli, dí, „že jsou s tím sice srozuměni míti v úctě Pannu Marii, že však, my katolíci, to přeháníme a činíme Jí prý více, než se sluší a patří.“

Abys se, milý čtenáři, nedal snad jednou takovou řečí mýliti, napíši ti sem o tom několik slov, je-li tomu tak a zda-li my katolíci v úctě a lásce k Marii Panně přeháníme?

Podle mého rozumu soudím takto: Můžeme-li dokázati, že to, co my prokazujeme Matce Boží, prokázal jí také náš Pán a Spasitel Ježíš Kristus, pak můžeme býti bez starosti a strachu, že tím jednáme proti vůli a zákonu Božímu.

Jedná se tedy o to, nalézti, jak dalece On šel u své lásce a úctě k Marii Panně, a z toho uvidíme, jak daleko smíme jíti my. Já však nalézám v Jeho Srdci svatém velmi něžnou a upřímnou lásku k Matce Boží.

Ty se mne budeš ptáti, odkud to vím, anť v Písmě sv. o tom nic nestojí? Avšak tam nestojí také nic o tom, že $2 \times 2 = 4$, a ty to přece věříš, a to je pravda pravdoucí; A proč? Inu, dá ti to tvůj rozum a ten také

něco platí, ano bez něj nelze ani bibli čísti, tím méně rozuměti. Dej tedy trochu pozor na má slova:

Když se octneš kdesi v rozkošné romantické krajině za letního večera, kdy slunce tak krásně padá za hory a vzduch plný vůně lučních květin tě objímá, rci, zda tě ten půvab přírody nenaplní radostí, že ti až srdce v těle poskočí? Anebo zvedneš za jasné noci hlavu vzhůru a zadíváš se na tmavomodré nebe a na ty krásné hvězdičky, ty neklamné věstkyně věčného pokoje a blaha, jež tam nad nimi přebývá: rci, nepocítíš radost z toho?

Neníť to věru nic divného, vždyť sám Stvořitel všehomíra, když byl šestého dne hotov a podíval se s nebes výše na to celé dílo své, tu musel sám vyznati, že vše, co učinil, jest krásné, bez výminky, velmi krásné. A proč se Mu to asi líbilo? Poněvadž je to dílo rukou Jeho, On sám vší přírodě tu krásu udělil a ti nesčíslní tvorové jsou vlastně jen malé obrázky Jeho všemohoucnosti, moudrosti a lásky: On se v nich takřka shlíží jako v zrcadle, jakž by se Mu tedy líbiti neměli?! Ano, tím více se Mu

bude líbiti ten neb onen tvor, čím větší krásou jej ozdobil, čím více darů mu udělil a čím podobnější Mu je. Nu, a což kdyby si Bůh stvořil květinu, v níž by soustředil všecku krásu barev, všecku líbeznost vůní, které mezi ostatní květiny po částkách rozdělil, nemusela by se Mu květina ta ze všech nejvíce líbiti? Anebo, kdyby stvořil duši lidskou, jíž by všecky ty přednosti a milosti udělil, které ostatním po částech rozdál, takže by sám musel říci: „Ta duše je plna milosti,“ zda by Mu nebyla duše tato ze všech lidských duší nejmilejší? Vidíš, to také nestojí v Písmě, ale tvůj rozum káže ti říci: ano.

A víš, komu z celého světa se té cti skutečně dostalo? Víš, komu sám Bůh skrze anděla nechal vzkázat: „Ty jsi plná milosti?!“

Musel míti tedy Bůh — o tom není pochybnosti — v Marii Panně největší zalíbení ze všech tvorů.

A dále, pojď se mnou v duchu, přelítneme daleké věky minulosti, přelítneme daleké země a moře a zastavíme se u chudičké chaloupky v městě Nazaretě. Podívejme se

okénkem dovnitř, koho tam spatříme? Matku se synáčkem na klíně. Matka je Maria a synáček — Ježíš Kristus. Sedě na klíně vine své ručky okolo krku matere své, hladí ji, líbá ji, dívá se jí něžně do očí její. Ale oko dítěte, jak víš, je oko božské a patří-li tímto okem do duše své matky, do jejího srdce, plného milosti, v kterém jako v zrcadle se odráží jeho obraz, ó ci, může-li jinak než vroucně milovati Marii, máti svou, a sice milovati více než všechny ostatní tvory? Ó nemůže jinak. V srdečku Jeho tedy rozkvétá již krásná bílá růžička lásky a úcty k Matce Boží. Nuže a to, co Ježíška tak těšilo, nás by těšiti nemělo? Neměli bychom my tím spíše tu pokoru, mírnost a svatost Panny Marie ctíti a milovati, an Syn Boží tak ji miloval? Či nesmíme Ho snad v této lásce následovati?

Že prý to však přeháníme! Ty můj Bože, co to vlastně znamená? Může někdo Spasitele svého tak uraziti a zahanbiti a říci, že my katolíci teď Matku Jeho více ctíme a více milujeme než On?! Ó ne, ne, toho se nemáme co obávati, že bychom Krista Pána v této věci snad předstihli; na-

opak, jděte jen k Němu do učení a uče se od Něho Pannu Marii opravdu ctíti a milovati!

A ještě něco na uvážanou, milý příteli! Nebyla-liž Maria Panna Jeho matkou lidskou? Zda nevzal od Ní tělo své a krev, kterýmiž své hlavní dílo — vykoupení světa — vykonal? A dále, kdo ho živil a šatil? Kdo Ho chránil před Herodesem a zanesl do cizí země? A kdo Ho přinesl zpět do vlasti a tu vychoval? A když Ho všecko opustilo, kdo s Ním šel tu smutnou cestu na Kalvarii a stál při Něm až do posledního vydechnutí? Kdo Mu to vše prokázal? Maria! A za to vše byl by mohl míti Kristus k ní srdce bez lásky a vděčnosti? Ó, kdyby tomu tak bylo, tu bys mohl vstáti ty, milý čtenáři, a kárati Ho, a říci, že ty, syn lidský, lépe plníš čtvrté přikázání Boží než On! Než dosti takové rouhavé řeči, netroufáš si to beztoho ani pomyslit; neboť co Kristus Pán ve své vroucí lásce Panně Marii prokázal, to ani všichni lidé celého světa, kdyby sebe více se vynasnažili, jí prokázati nemohou. Však počkej, povím ti ještě o tom něco málo, abys zvěděl, jakou

lásku to nejsvětější Srdce Páně k Matce své chovalo a jí prokázalo.

Především uchránil ji od prvního okamžení života jejího vši poskvrny hříchu dědičného, jímž poskvrnění jsme byli my a všichni synové a dcery Adamovi. Již na úsvitě jejího života ozdobil ji takovou vnitřní krásou a lepostí, jako slunce vycházející. A co více, On nedopustil ani, by po celý čas jejího života ten nejmenší mráček zakalil tuto jasnost její, t. j. On způsobil, že původní svatost drahé Jeho matičky nejen nikdy se neztratila ani nezmenšila, nýbrž naopak den po dni víc a více rozkvétala. Den po dni, co chodila do školy k nejsvětějšímu Srdci Syna svého, byla krásnější a světější, až konečně jako první a nejvýtečnější žákyně první odměnu na nebi obdržela.

A dále, nenabídl Kristus Pán Marii svou všemohoucnost a neučinil na pouhou prosbu její první svůj zázrak v Káni Gallilejské? A kdybych chtěl dále vypravovati, co vše ten dobrý Syn na oslavu své matky až do dnešního dne učinil, jakých nesčíslných zázraků na její poutních místech se událo,

jak nejlepšími kazateli její chválu dal hlásati, nejvýtečnějšími malíři obraz její malovati, prvními básníky, pěvci a hudebníky její slávu opěvovati, a jak přísně potrestal podnes každého, kdo se její cti dotekl, to bych, věru, nebyl za rok hotov.

Zkrátím to tedy a nechám mluvit Marii Pannu samu, ona to bude nejlépe věděti. A co praví? Významné slovo vyřkla: „V e-
l i k é v ě c i u č i n i l n a m n ě T e n,
j e n ž m o c n ý j e s t a s v a t é j m é n o
J e h o !“

A teď ať mi ještě někdo řekne, že v Písmě nestojí nic o tom psáno, jakou úctu a lásku měl Kristus k Matce své. Teď ať ještě někdo vyčítá, že Marii Panně prokazujeme příliš mnoho, že svou úctu a lásku k ní přeháníme! Ach, co je to vše, co my katolíci celého světa jí prokazujeme proti tomu, co Bůh jí prokázal? A kdyby hned i všichni ti od nás oddělení bratři nekatolíci s námi se spojili k poctě Tvé, ó Maria!

„A byť celého světa jazykové
chtěli chválu mluvit o Tobě:
to by vše ještě nic nebylo,
co by k chvále Tvé postačilo.“

Proto žádný zbytečný strach, Bůh se od nás nedá předčítí. A kdybychom ještě třikrát a desetkrát více úcty Marii Panně prokazovali, nemáme k tomu dosti příčiny, anaf nám dala Spasitele?

Však dosti, dosti o tom; myslím, že jsem s dostatek dokázal, jak krásně a bujně ta bílá růže v nejsvětějším Srdci Páně rozkvétá.

Teď se jedná jen o to, milý příteli, abys ji odtud do svého srdce, do té zahrádky božského Srdce přesadil. Ještě tedy několik slov o tom, jak to nejsnáze učiníš.

Přečti si a rozvaž si ještě jednou, ano častěji, co jsem ti dnes o užitku pravé úcty marianské pověděl a jak milá i vzácná je Srdci Kristovu. Ustanov si hned, kdy a jak často chceš toto rozjímání činiti, první sobotu v každém měsíci nebude snad mnoho?

Pak začni již jednou Rodičku Boží hodně vřele ctíti a sice raději hned, raději dnes než zítra, a když víš, že tuto úctu v hojnosti chová nejsvětější Srdce Kristovo, jdi a pros Jej o ni. O blah. Janu Berchmannsovi se povídá, že si za pravidlo života napsal: „Neustáti dříve v modlitbě, dokavád by nedosáhl tu největší lásku k Panně Marii.“

Žil krátce jen, ale čeho si žádal, skutečně dosáhl. Nuže, čiň totéž a v tomto měsíci, — Matce Boží zasvěceném — uctívej ji každodenně a pros Ježíše, Syna jejího, aby ti pomáhal tu bílou růži v srdci tvém vypěstovati.

O tom ostatním poučí tě pátý obraz, k němuž tě odkazují.

O b r a z p á t ý.

Sv. Bernardin Sienský.

(20. srpna.)

„Z d r á v a s m i l o s t i p l n á !“

Podivná rostlina jest naše slunečnice, obrať ji v kteroukoliv stranu, ona vezdy zase celou tvář svého velikého květu obrátí k slunci.

Podobně se vede dvěma srdcím upřímně se milujícím; ustavičně po sobě touží, k sobě se obrací, spolu chtějí býti, a nejde-li to ve skutečnosti, tedy činí tak aspoň duchovně, své myšlenky a city písmem inezí sebou vyměňujíce. A naopak jest zase každé takové sblížení se, společné obcování a ná-

vštevěva, jako když oleje přilévá do lampy; t. j. ono oživuje vzájemnou lásku a působí, že plamen její vždy jasněji vzplápolá.

Odtud pochopitelně, proč věřící křesťané tak často Marii Pannu v duchu navštěvují pozdravujíce ji slovy anděla: „Z d r á v a s M a r i a ! T y j s i m i l o s t i p l n á !“ — Proč dále s takovou ochotou a radostí její obrazy vyhledávají, na místa jí obzvláště milá putují a tam ji uctívají? Láska je táhne k Marii Panně, tak jako hodné děti k jejich matce; oni pak lásce té nedají vyhasnouti, nýbrž všemožně ji rozněcují. Tak činil i sv. Bernardin.

Pisatel, který s ním v stejné době žil, ho dobře znal a začasť vídal, vypravuje o něm následující příběh. Jsa na studiích v Sienně přicházel Bernardin častěji k staré tetě, jménem Tobia, paní to velmi zbožné, která na něho potřebný náklad vedla. Jda od ní prohodil jedenkrát Bernardin jako mimochodem: „Teď musím ještě mou lásku navštívit!“ Teta v domnění, že to žert, tázala se, kdo že má býti ta jeho láska a kde bydlí?

Na to Bernardin: „Ó moje láska jest nad

míru krásná, a já jsem láskou k ní celý okouzlen. Přebývá za branou města, již zoveme Kamollia. Tam ji každodenně navštěvuji a myslím, že bych ani spáti nemohl, kdybych ji prve aspoň nespatriil.“ Slova ta s velikým zápalem pronešená vzbudila v tetě podezření; ale vědouc, že Bernardin přísně se postí, denně mši sv. obcuje a všelike jiné modlitby nábožně vykonává; dále že přísný jest na tělo své a jiné ctnosti jeví, upokojila se. Když však okem pohlédla na mladíka hezké tváře a lepého vzrůstu, když vzpomněla, jak ošemetný a lstivý jest ďábel, jak tělo člověka slabé, zlá žádost k hříchu však mocná, tu počala se strachovati, by nebyl snad Bernardin přece nějakou nespořádanou láskou pojat a nezmařil posléze všecku její práci, již tak dlouho na něho vynakládala. Aby tedy věci přišla na stopu, pospíšila sama druhého dne před zmíněnou bránu a tu se skryla tak, aby sama Bernardina viděla, nikoliv však on ji.

A hle, nečekala dlouho. V určitou hodinu přišel mládeneček branou z města, a tu obrátiv se, pokleká uctivě před obrazem Matky Boží, který nad branou velmi krásně

byl vymalován. Pomodliv se tu, spěchá zase zpáteční cestou k domovu. Teta Tobia se sice v duchu diví, ale nemajíc na tom dosti, že jej jednou viděla, přišla druhého dne opět. Vidí však to samé divadlo, jako včera. Než ani teď nemá ještě pokoje starostlivé srdce její a proto pošle na zítří na zvědy k bráně svou dobrou přítelkyni. Když ale i tato stejnou zprávu jí přinesla, tu potlačivši všeliké zlé podezření takto k Bernardinu promluvila: „Můj drahý synu! Tys se mi ondy zmínil, že máš nějakou lásku, pověz mi, prosím tě, přece pravdu a nenechávej mne déle v pochybnostech!“ A Bernardin odpověděl: „Poněvadž tak míti chceš, vyznám ti, co jsem posud ještě nikomu na světě nevyznal. Ano, jsem pojat láskou, a sice k Marii, nejblahoslavenější Panně a Matce Boží. Ji po všecky časy vroucně miluji a na ni po Bohu všecku svou naději skládám. Celý den toužím ji okem spatřiti a poněvadž v tomto životě mi to nelze, tedy jsem si umínil aspoň její obraz tam nad branou, který jest v celém městě nejkrásnější, každodenně navštěvovat. Ta je tedy má láska, má naděje, má

blaženost, přelíbezná Panna Maria!“ Teta pochopila dobře mladíka a napomenula ho k dalším návštěvám Marie Panny, což on také zachovával a plnil, když v klášteře františkánů sestárl.

Pisatel končí vpravování své tímto dodatkem: „Mnohým jiným veřejným svědectvím dokázáno jest, že Bernardin po celý svůj život obzvláštní úctu a lásku choval k Matce Boží. Já sám jsem ho slyšel r. 1427 v den Narození Panny Marie o ní kázati, kde mezi jiným pravil: „Já bratr Bernardin ctil jsem povždy nábožně Marii Pannu; neboť o slavnosti jejího narození i já jsem se narodil; na týž den přijal jsem roucho řeholní a složil také své sliby; a téhož dne sloužil jsem zase první mši svatou a na ten den také si žádám z tohoto světa odejít!“ Tak mluvil Bernardin a já mohu říci, že jsem nikdy neslyšel s takovou vroucností a nábožností o Marii Panně kázati, jako tenkrát.“

„P á n s T e b o u !“

Co jest ta krásná rosa ranní? Vlastně nic jiného, než krůpěj obyčejné vody. Že však

na ni svítí ranní slunko, třpytí se v záři jeho jako ten nejkrásnější diamant. Podobně i naše matka Maria Panna má tu svou neobyčejnou krásu, jíž vyniká nade vše ostatní stvoření, pouze odtud, že Bůh neobyčejným a obzvláštním způsobem byl s ní a v ní. Tím i ona sama učiněna jest, abych tak řekl, sluncem (duchovním) a má tu moc obzvláštní krásou přioditi onu duši, jež záře její ctností ochotně v sebe přijímá a v život uvádí. A co myslíš, milý čtenáři, která že mezi všemi krásami světa jest nejpřednější krása, jejíž pohled i Boha samého v nebi obveseluje? Věz, jest to sv. čistota. Proto, co o žádné jiné, praví Duch Páně o této: „Ó, jak krásné jest plémě čistotné! Na věky potrvá památka jeho a ve cti jest u Boha i u lidí. Je-li před očima, následuješ je; vzdálí-li se očím, toužíš po něm!“

A hle, jak známo, stkví se právě touto ctností svatá Panna panen, a odtud pochopitelně, že tato ctnost vniká i do každého srdce, jež Matku Boží upřímně miluje. Tak se stalo i sv. Bernardinu.

Říkávalť o něm jeden z jeho učitelů

sienských, že neviděl nikdy mladíka, který by se jako Bernardin tak cudně a mravopochestně choval, z jehož úst nikdy ani slůvko nekalé nevyšlo. Spolužáci pak jeho vyprávěli, že nad každým méně počestným slovem míval Bernardin takou ošklivost, že zaslechnuv je ihned v celé tváři zčervenal, nejinak, než jakoby byl poličkován. Když tedy byli kamarádi ve společné zábavě, při níž sem tam neslušné slovo padlo; tu spatříce Bernardina přicházeti, ihned zábavu přerušili okřikující druh druhá: „Tiše, tiše, tamto přichází Bernardin!“

Stalo se také jedenkrát, že v jeho přítomnosti dovolil si jistý vznešený měšťan nečisté slovo. Sotva však Bernardin je zaslechl, již svatým hněvem popuzen rozpřáhl se a dal mu ránu pod bradu, nezasáhnuv jak chtěl, ošemetná ústa. Zahanben odešel měšténín; a když po mnoha letech v témž městě Bernardina jako františkána slyšel kázati, byl pohledem svatého a upomínkou na onen výstup tak dojat, že se dal do hlasitého pláče.

Téhož času pronásledoval nevinného mladíka jakýsi člověk ohavník lákáním a svá-

děním k hříchu. Aby se ho nadobro zbavil, vyzval Bernardin své spolužáky ku pomoci. Nasbíravše kamení skryli se tito na jistém odlehlém místě v záloze. Když pak nekalý pokušitel přišel, jal se Bernardina opět přemlouvati a penězi upláceti, pravil tento, aby šli tedy na jiné místo. Ohavník šel. Ale sotva že zašli za město, pozdvihnul se Bernardin a jal se svůdce bíti volaje ze všech sil: „Ty bezbožníku! Ty ohavníku! Upálit by tě měli! Vzhůru na něho!“ a mžikem vyřítili se z úkrytu soudruhové a kameny se na lotra obořili. I za utíkajícím hnali se dále a kamenovali ho tak dlouho, až jim z očí zmizel, a Bernardin měl navždy pokoj.

Přehlédněš-li těchto několik tahů povahy Bernardinovy, co tu poznáváš, čtenáři? Nezáří-li pak z celé jeho duše zřetelně krásný obraz Marie Panny?! Nebyl-liž mládenec ten ušlechtilý a krásný i před Bohem i přede všemi lidmi? Z toho však poznáváš, co musíš i ty míti, chceš-li se panenské Rodičce Boží líbiti; nebo jen stejné k stejnému se táhne. A naopak chladnost, netečnost a neuctivost k Marii Panně smutné jest o duši svědectví, že v ní více méně opačný hřích panuje!

Pamatuj si to dobře!

„Ty jsi požehnaná mezi ženami.“

Svrchu bylo řečeno, že sv. Bernardin tak neobyčejně krásně kázal o Panně Marii, a já vím napřed, že i v tvém srdci, milý čtenáři, mimoděk ozvalo se přání: kéž bych to byl také slyšel! I chci ti, pokud možno, toto přání tvé vyplnit, a nechám ti zde otisknouti jedno z kázání jeho, v němž pojednává o neposkvrněném Srdci Marie Panny hlásal o ní podivuhodnou chválu, že snad i ty neslyšel jsi nic podobného o Matce Boží. Spolu pak jest řeč tato dokladem slov, jimiž Alžběta Rodičku Boží byla pozdravila: „Ty jsi požehnaná mezi ženami!“ Nebylať nikdy nijaká paní takovým způsobem chválena, jakým Bernardinem oslavována jest Panna Maria! Poslyš:

Úvodem.

Text: „Jak sladká jest řeč
tvá ústům mým!“

Popřej mi, o Panno svatá, dnes Tebe velebiti; nezmítej tu nepatrnou službu služebníka svého, ale přijmi horlivost mou ku své chvále! Pro vznešenou vý-

sost smilování Tvého sešli mi — an tu jako plavec bez vesla na moře se pouštím — dechu nebeského, abych v naději na Tvou milost, spolehaje slaboch na Tvou pomoc, byl s to otevřít hluboký smysl slov Tvých, jež jako děcko blábolající chci tuto vykládati. Nakloniž se ke mně i Božský host Tvého lůna a milostivě s nebe mi buď nápomocen, an chváliti a oslavovati míním Jeho Matku!

Nebo který medle tvor odvážil by se, nejsa pomoci nebeské jist poskvrněnýmá rty mluvit o Tobě, pravé Rodičce Bohočlověka, jižto Bůh Otec od věků za pannu cti nejhodnější byl předustanovil; Bůh Syn za Matku si byl vyvolil a Duch svatý stánkem všech milostí svých byl učinil?! A jakými medle slovy mám já nuzné stvoření člověka tlumočiti ony převznešené city srdce panenského, jež nám nejsvětější ústa Tvá vyjádřila? Ach, ani jazykové všech lidí na zemi a andělů na nebi nestačí vysvětliti dokonale, co obnáší slova Tvá!

Praví sám Hospodin: „Člověk dobrý věci dobré vynáší z dobrého pokladu srdce svého.“ Je-li pak však mezi lidmi pozemskými člověka lepšího nad Tu, kteráž za hodnu byla uznána státi se Matkou Boha, a kteráž Boha samého po devět měsíců ve svém srdci a v lůně svém hostila? A poklad v srdci? Je-li pak pokladu vzácnějšího nad onu lásku Boží, která ohněm svým, plápolala v panenském srdci Jejím jako ve výhni plamenné? A z tohoto srdce svého vynesla nám blahoslavená Panna slova svá, slova zajiště dobrá, slova lásky nejvroucnější. Nebo jako z nádoby vzácným vínem naplněné nemůže nic jiného téci, než víno, a jako z výhně ohnivé nic jiného

nemůže šlehati ven než plamen horoucí: podobně i z úst Matky Kristovy nemohla vycházeti leč slova lásky nejvroucnější, lásky božské.

Jest pak způsob vážné a moudré paní mluvití jen slov málo, ale významu plných. Proto v celém evangeliu dočítáme se o blahoslavené Matce Páně, že toliko sedmkrát mluvila, takřka sedm jen slov, jimiž má jaksi naznačeno býti, že Maria Panna sedmerou milostí naplněna byla a sice:

S andělem mluvila po dvakrát řkouc: „Kterak se to má státi, anáž může nepoznávám?“ a „aj já dívka Páně?!“ I s Alžbětou mluvila dvakrát, poprvé, když ji pozdravila, podruhé, když zanotila svůj chvalozpěv: „Velebí duše má Hospodina...“ Rovněž i se Synáčkem svým jen dvakrát mluvila: jednou v chrámě Jerusalemském: „Synu, co jsi nám to učinil...?“ Podruhé na svatbě v Káni Galilejské: „Synu, vína nemají“ a konečně k sluhům: „Cokoli vám řekne, učinite!“ Celkem sedm slov!

Přirovnáme-li sedmeré toto slovo v tom podivuhodném pořádku a postupu, jak pronešeno bylo, k sedmero účinkům lásky, zobrazuje nám sedm plamenů šlehajících z neposkvrněného srdce Marie Panny. První totiž plamen lásky odlučuje a odděluje, druhý plamen přeměňuje, třetí pak se sděluje, čtvrtý plamen plesá, pátý učí pravý vkus a cit, šestý plamen lásky spolu trpí a sedmý konečně všechno k dokonalosti přivádí.

Každý pak z těchto sedmi paprsků lásky Boží — jak uslyšíme — má tu moc, v duši lidské lásku vzbuditi a rozhojňovati.

Pojednání.

1. První plamen lásky Boží, pravím, že odděluje, neboť má tu sílu, všechno, co se Bohu nelíbí, ze srdce vyloučiti a odstraniti, od zlého odvracetí a k dobrému pobádati; a čím silnější plamen tento, tím rozhodněji a přísněji odlučuje. Pozoruj nyní, prosím, kterak odlučování to vysvětluje z prvního slova Panny Marie, když andělu na radostné poselství, že počne a porodí Syna Božího, jako v užasnutí odpovídá: „Kterak se to stane, a naťmuže nepoznáváš?“ Maria sice dobře věděla, že se má Kristus naroditi, ale nepochopitelný byl jí způsob, kterak by Všemohoucí na světlo přijíti a se zroditi měl. A tu z veliké lásky k Bohu, pro kterou i všelikou skvrnu hříchu od sebe vzdalovala, chtěla říci, že co by na ní záleželo, raději by se odřekla býti Matkou Boží, pakli by narozením Syna Božího musila pozbyti své nejsvětější a Bohu zasvěcené panenství, a raději by na duši a těle neporušenou chtěla zůstat, jak dalece by totiž na ní bylo; avšak vzhledem na Boha odevzdává se úplně v Jeho sv. vůli. Hle, odlučující plamen lásky Boží, kterak od sebe vzdaluje všelikou skvrnu hříchu!

2. Druhý plamen lásky Boží nazval jsem přeměňujícím, a to proto, že srdce milující sobě podobna činí. Běžeť vždycky láska na sebe způsobu a podobu milované bytosti; takže miluješ-li na př. pýchu, pošetilé, marné a pomíjející žádosti, přibereš si pozvolna na sebe vlastnosti těchže od tebe milovaných věcí, t. j. budeš pyšný, marnivý světák, žádostivý požitků tělesných, zkrátka tím, co miluješ. Miluješ-li však Boha, přeměníš se, pokud

možno v Boha, miláčka svého, t. j. budeš dobrý a svatý, ctnostný a moudrý, spravedlivý a pravdomluvný atd. K tomuto přeměnění a připodobnění se jest však zapotřebí těchto čtyř věcí: poslušného srdce, hluboké pokory, podrobení své vůle a víry v duši!

A hle, to vše shledáváme u blahoslavené Rodičky Boží vyjádřené druhým slovem k andělu. „Aj,“ „ejhle“ vyznačuje její srdce k poslušnosti ochotné. Jako Eva neposlušností od Boha jest odloučena, tak zase Maria poslušností jest s Bohem spojena. Dále hlubokou její pokoru vyjadřuje slovo „dívka“ tolik, co služka Páně. Nikoliv tedy Matkou Boží, nýbrž služkou Páně se nazývá Maria, nikoliv panovnící a královnou nebes, ale dívkou! Za třetí, přisvědčení a podrobení vůle své Boží naznačuje zřejmé slovo: „staň se m i.“ Konečně pak víru svou ukazuje řkouc: „p o d l e s l o v a t v é h o,“ na slovo ti věřím! Tyto čtyřvery věci přizpůsobily a připodobnily ji tak Pánu Bohu, že v tutéž chvíli stala se Matkou Boží, v Boha jsouc takřka přeměněná.

3. Třetí plamen lásky Boží jest sdělující, t. j. duše touto láskou naplněná snaží se i jiným ji sděliti skutky lásky a jinými cnostmi. A jako oheň své teplo všemu sděluje, cokoliv mu na blízko přijde, a jako slunce zář světla svého na celý svět vylévá: podobně i láska Boha milující nemá dost sama na sobě, však hledí se i těm sděliti, již Boha dosud nemilují.

To učinila Matka Boží, když po odchodu anděla Gabriela, zastíněna jsouc mocí Nejvyššího a naplněna láskou Boží, rychle povstala a spěchala přes hory do domu Zachariášova. Tam pak sdělila oheň lásky své

nejprve Janu Křtiteli, který již v životě matky pozdravujíc tetu Alžbětu, sdělila Maria i jí ten žár lásky Boží; i proto čteme o ní: „A naplněna jest ihned Alžběta Duchem svatým.“ Ejhle, tak s jednoho na druhého přechází a sdílí se vroucí láska Boží, od Jana na Matku Alžbětu a posléze i na Zachariáše.

4. Č t v r t ý p l a m e n j e s t l á s k a p l e s a j í c í a záleží v tom, že duše o svém miláčku ustavičně přemýšlí, horuje a prozpěvuje, v něm plesá a se raduje.

Tak i Maria, chválena jsouc starou tetou Alžbětou pro víru slovy: „Požehnaná tys mezi ženami a požehnaný plod života tvého!“ povznesla duši svou vzhůru k nejvyššímu nazírání Boha a všecko na Něho vztahujíc zajásala: „V e l e b í d u š e m á H o s p o d i n a, a d u c h m ů j z p l e s a l v B o h u, S p a s i t e l i m é m!“ V překrásné písni této chválí a velebí Maria Hospodina děkujíc Mu za všechna jí prokázaná dobrodiní. Zpěv ten cbnáší toliko 10 veršů, podle proroka řkoucího: „Chvalte Hospodina na harfě desítistrunné.“

5. P á t ý p l a m e n l á s k y B o ž í u č í d u š i p r a v ý v k u s a c i t, t. j. učí věci tak ceniti a posuzovati, jak je posuzuje a cení sám svrchovaný Bůh. Jeho chuť a vkus sděluje tato láska srdci Boha milujícímu.

Spojuje pak v sobě Kristus Pán dvojí pocit, totiž pocit s l a d k o s t i a pocit h o ř k o s t i a bolu; a hle dvojí tento pocit vyjádřuje nám páté slovo Rodičky Boží. Že okoušela v Kristu veliké sladkosti, značí počátek pátého slova jejího, anež v sladkém tom citu Ježíše Krista nazývá „S y n e m“ svým. Nebo žádné slovo z úst matčiných není tak sladké a

lahodné jako: „synu“. Avšak i druhý pocit největší hořkosti vyjádřen jest slovy: „Proč jsi nám to učinil, já a otec tvůj s bolestí hledali jsme tebe.“

Podobně i sv. Pavel, ta vyvolená nádoba, okoušel dvojí tento účinek lásky Boží, anť píše o sobě: „Znám nésti (útěchy) přebytek, a znám nésti i nedostatek a bídu“ (tenkrát, kdy útěchy nebeské se nedostává a protivenství doléhají).

6. Š e s t ý p l a m e n j e s t l á s k a ú t r p n á, a záleží v tom, že v pokorné a nábožné bolesti snáší nedostatek potěchy nebeské a více ještě nad nescetnými hříchy a strastmi tohoto bídného života se rmoutí. Řkouc tedy Maria na svatbě v Káni Galilejské: „Vína nemají!“ pravila tak z útrpnosti nad nevědomostí lidskou, jakoby řekla: „Synu, svět tě ještě nezná, kdo jsi, a proto prokaž a oslav se zázrakem, aby tě poznali, poznáním uvěřili a vírou spasení byli.“

A to jest vskutku šesté slovo z úst Matky Boží, jež v Písmě čteme. První pak zázrak, jež vykonal Kristus k oslavě své, stal se na prosbu a žádost Její, nám pak na znamení, že Maria jest pramen a studnice vší milosti. Zázrak onen dal Bůh, Kristus jej vykonal, Maria jej vyprosila. „V í n a n e m a j í,“ to je to slovo plné útrpnosti a slitování, jímž nejsladší Matka Boží a orodovnice naše tehdáž na zemi, nyní pak i na nebi za své bídné dítky u svého Synáčka prosí.

7. Sedmý plamen lásky jest ten, jenž všechno k d o k o n a l o s t i p ř i v á d í. Jsouc sama žádostiva toho, aby ve všem a všude vůli Boží plnila, hořela Maria

láskou a touhou po tom, aby i jiní přikázání Boží a veškeré pokynutí vůle Božské pilně konali. Vždyť to byla její nejvroucnější žádost, by všickni lidé tak svati byli jako ona sama; proto tak starostlivě dík sluhům o svatbě: „C o k o l i v á m ř e k n e, u č i ň t e !“ jakoby dodati chtěla: neboť i já jsem učinila vše, co mi po andělu vzkázal. A podobně i vy, budete-li vše činiti, co vám nařizuje, dosáhnete lásku dokonalou, i všechny ostatní plameny lásky budou v srdci vašem, jako jsou v srdci mém; a pak budete moci se mnou zvolati:

„J a k s l a d k á j e s t ř e č t v á v ú s t e c h m ý c h !“ — Amen.

VI. ČERVEN.

„S radostí čerpati budete vody
z pramene Spasitelova. . .“

Isaiáš.

Odvodňování.

Příteli, viděl-li jsi pak už jednou moře? Já již ano, ty však snad ještě ne. Ale to nic nevadí, můžeš si je aspoň v duchu představit a jako ve snách pustiti se po něm na cesty. Je-li ti libo, tedy pojď! Vsedneme ve Vídni na dráhu a za krátko octneme se v Terstu, který již leží na břehu mořském. Tu spatříme v přístavu již lodi ohromné velikosti, jako velké domy a na nich stěžně vysoké jako věže a tito velikáni houpají se na vlnách mořských jako skořápky ořechové. Za nimi pak rozprostírá se teprv ta hladina mořská na západ, na východ, na

jih, bez konce, oko tvé neužří na celém ob-
 zoru nic jiného leč vodu. A přece stojíme
 zde teprve jen u mořské zátoky, to je teprv
 počátek, řekl bych první kapka moře. Ale
 teď se pustíme dále, pojedeme podél té
 krásné země vlašské, a tam, kde končí,
 octneme se již ve větší vodě, je to tak zvané
 Středozevní moře, poněvadž od nepamět-
 ných časů leží mezi třemi díly světa. Dá-
 me-li se po něm pak k západu, vyjedeme
 pojednou úzkou uličkou vodní ven a tu
 spatříme teprve to pravé moře, oceán
 Atlantický. Člověče, to je teprve kus vody!
 Těžko jest o ní ti nějaký pojem udělati.
 Kdybys na př. jako orel se vznést mohl do
 výše, na hodinu a třeba na mnoho mil vy-
 soko, až by ti ta největší loď dole přichá-
 zela jako muška, a pak bys se ohlédl vpravo
 a vlevo, vpřed i vzad, nespatriš nic ji-
 ného, než všude vodu, vodu od jednoho
 konce zeměkoule až k druhému. Jeť to ono
 moře, přes které plují stěhující se do Ame-
 riky, a kteréž loď, letí-li jako pták, teprve
 za 15—20 dní přelítne. A co je za Ameri-
 kou? budeš se ptáti. Příteli, zase moře a sice
 ještě větší, tak zvaný Tichý oceán. Ano,

více než dvě třetiny celé naší zeměkoule pokrývá voda a jen jednu třetinu obnáší suchá zem; tak že by skoro si člověk myslil, že ta zeměkoule více pro ryby je stvořena, než pro člověka!

Než, proč ti ukazují ty spousty vody? budeš se tázati. K čemu vůbec je tolik vody na světě? A co my z ní máme za užitek? (Škoda, že jsme nebyli my dva při stvoření světa, byli bychom to jistě zjišťovali s tou vodou!) Než mlč, prostoreký jazyku! Pravda, j i n a k bys to byl spravil, ale l é p e jistě ne!

Milý příteli, pojď dále a rozvaž si jen trochu, jak podivně to s tou vodou na světě chodí! Ty víš, že všechny potoky vtékají do řek, a řeky zase do větších veletoků a ty zase do moře. Ó, co tu vody den po dni a rok po roce vtéká tedy do moře! Myslel bys, že musí přece jednou přetéci a pevninu zaplaviti. Vidíš, a přece se to nikdy nestane. A proč ne? Kam se děje všechna ta voda do moře ustavičně přibývající? Jako z vody na ohni se vařící vystupuje bílá pára, a tou měrou, jakou vystupuje, vody v nádobě ubývá, tak i tam pálí to slunečko s hůry

jako oheň do toho moře a odvažuje bez ustání vody jeho, takže dnem i nocí vystupují páry do výšky a přišedše v chladnější vzduch houstnou, tvoří mračna a mračna ta uchopí vítr a nese je daleko, daleko až k nám; ta se usazují na horách a obklopují temena jejich a zvlhčí lesy, pak se snesou v kraj a kropí jako zahradník z konve teplounkým deštěm pole a louky. Poněvadž však nemohou stále na jednom místě zůstat, zanechají v lesnatých horách potřebnou zásobu vody; ta se vtáhne totiž do zemi, pučí skulinami a rozsedlinami dál a dál jako v rourách vodovodu, až někde pod vrchem vyrazí na světlo denní jako stříbrojasný pramínek a ten běží a skáče po kamení do údolí a bublá si cosi cestou, jakoby roznášel a rozdával pozdravení všem těm květkám, kolem nichž běží. A tu přichází za parného dne zemdlený poutník i rolník žíznivý k potůčku a občerstvuje vypráhlý jazyk vodou křišťálovou; tu zase ptáčky přilétají a svlažují svá hrdélka k novému zpěvu a kudy potok teče, všude se to zelená a třpytí kvítím pestrým. A k potůčku přidá se z té a oné strany nový

bratr a spěchají k chýši člověka, zavodňují mu pole i sady, louky i háje, napájí mu stáda a slouží mu k posile a občerstvení. Kam však ani déšť ani potok nenajde cestu, tam je zastává noční rosa, setře prach s květin a naleje každé do kalíšku snídání, a z rána stojí tu všechny tak čerstvy, jakoby nedávno z poupat byly vylezly.

Chápeš tedy, příteli, k čemu tak veliké moře a proč více vody na světě jest než pevné země? Co, kdyby ten poměr byl obrácený a bylo země dvě třetiny, vody pak jen jedna třetina? Ach, odkud pak by nabrala taková prostora pevniny potřebné šlávy a vlhkosti? A kdo by napojil ty miliony a miliony všech žíznivých tvorů?! Ó zajisté brzy by žhavé paprsky slunce požehly všecko rostlinstvo, uschla by louka i les, vyschly by prameny, potoky i řeky a co potom? Ptactvo a veškeré živočišstvo i člověk hynul by žízní, smrt s kosou měla by žně, a celá země by se proměnila v čirou, mrtvou poušť jako je Sahara. Proto musí býti tolik vody a takové moře na světě!

Tak, teď to víš. A jako u nás v neděli před kázáním zpíváte a připravujete se na

slovo Boží, když pak vystoupí pan farář na kazatelnu, umlknou na kruchtě varhany i zpěv a nechají jemu teď slovo; tak i já jsem, milý čtenáři, až posud připravoval mysl tvou na to, co přijíti má. Teď tedy o moři pomlčím a začnu o té pravé věci.

Jak známo, máme nyní č e r v e n, a v červnu skoro obyčejně připadá svátek Božího Těla a 8 dní na to v pátek nejsvětějšího Srdce Ježíše Krista. To jsou, milý čtenáři, pro nás dva velmi důležité svátky, a vzhledem na tvou štěpnici bude na tom velmi záležet, kterak obou dnů užiješ. Na to tě chci raději záhy připraviti a volám s prorokem Isaiášem: „Ó vy všickni, kteří žízníte, pojďtež k vodám, a vy, již peněz nemáte, pospěšte a kupujte sobě zdarma vína a mléka!“

Neboť věz, čím je obrovské moře pro naši zem, tím je pro duše naše božské Srdce Páně v nejsvětější Svátosti oltářní! Ba ještě větší jest hojnost obcerstvujících milostí v Něm shromážděna; a odtud z nejsvětější Svá-

tosti oltářní prýští se ty vody živé do srdcí lidských vedouce je do života věčného. Co je vzdáleno od tohoto duchovního moře, to vadne a schne; a srdce lidské bez této svátosti musí býti učiněná vyprahlá poušť! Na blízku však tohoto moře všecko se daří, bujně se zelená, kvete a vůni vydává jako v zahradě dobře zalévané. Z tohoto moře pili oni šlechtí mužové, ony silné ženy a statné panny a neohrožení mládenci, kteří za prvních let křesťanstva tak zmužile za víru Kristovu bojovali a umírali. Občerstvení vodou z tohoto moře šli neohroženě na plápolající hranici, na skřípec, na kolo i pod meč katův. Roku 177 po Kristu vychrlilo také v Lyoně ve Francii peklo všecku ukrutnost svou na křesťany. Jednoho dne byl k neslýchaným mukám odsouzen mládenec, jménem Sanktus, jáhen sv. církve. Rozpálili totiž katané železné plotny až do červena a těmi obložili tělo jeho, až bylo celé jedna rána. Ale Sanktus vydržel všecky tyto bolesti a zemřel v nezlomné věrnosti k Spasiteli svému. Tážeš-li se však, jak mu možno bylo nevýslovnou tu trýzeň vydržeti, odpovídá stará legenda doslovně takto:

„Sanktus ovlažován a orosen
jest z pramene vod živých, kte-
ré se prýští ze Srdce Ježíše
Krista!“

Ale nejen mučeníci pili z tohoto du-
chovního moře, nýbrž i poustevníci, vy-
znavači a mnichové, a odcházeli jako lvové
bojechtiví na postrach nepřátelům svým:
světu, tělu a ďáblu. Na břehu tohotéž moře
vzkvétá dále čistota a nevinnost a pije
z něho onen občerstvující nápoj, jenž hasí
žár náruživosti a plamen nečistých žá-
dostí. Tak vyrůstal na př. krásně a svatě,
jako stromek u potoka, sv. Stanislav, sv.
Alois, ona růže Limanska a lilie z Quitto,
a máš-li, milý čtenáři, při ruce dobrou le-
gendu či Životy svatých, listuj sám a na-
lezněš, že právě na břehu tohoto duchov-
ního moře, .. j. na blízku nejsvětější Svá-
tosti oltářní vykvetly nejkrásnější květy
ctností křesťanských.

Jak asi sám teď už nahlížíš, nezbývá i tobě
nic jiného, než uchýliti se také k tomuto
moři. Ba arcí, chceš-li vůbec, aby ty v za-
hrádce tvého srdce již zasázené květiny ne-
zvadly, neuschly a nezhynuly, nýbrž aby

se zelenaly a bujně rostly a rozkvétaly, musíš se včas postarat o o d v o d ň o v á n í t v é z a h r á d k y ! Kde jsou k nalezení vody k tomu potřebné, vody živé, už dostatečně víš a proto bude se jednati jen o to, jakým způsobem bys je do své zahrádky dostal. Ale strpení, i to se máš dnes dozvědět. Sv. Terezie píše totiž, že obyčejně čtverým způsobem se půda zavodňuje a sice: buď se tahá voda ze studně v okovu, nebo ji čerpá samohybné kolo z řeky kolem tekoucí, nebo se nabírá beze všeho přístroje přímo z pramene aneb konečně zalévá nebeský déšť sám bez přispění lidského. A hle, dnes ti ukáži, že právě na takový způsob lze čerpati „vody“ i z onoho moře milosti, z nejsvětějšího Srdce Páně ve Svátosti oltářní.

1. Především jest to božské Srdce, jsouc dnem i nocí uzavřeno ve svatostánku, pro nás pravou **studnicí**, a dobře se na ně hodí slova Šalomouna: „Studnice, zapečetěná jsi, pramen zahrad, studnice živých vod jsi ty.“

Jak známo však, neteče ze studnice voda sama vzhůru, nýbrž se musí buď okovem aneb pumpou vytahovati, a to stojí vždy

práci a namáhání. A tak je, milý čtenáři, i s tou duchovní vodou u Spasitele našeho; člověk si ji musí totiž řádným a opravdovým namáháním dobývati. A co tím asi myslím? Poslyš a porozumíš!

V jisté pohorské vesnici ležela již delší čas jedna služebná dívka nemocná jsouc stížena neduhem jaterním. Několik útrpných kamarádek ji častěji navštěvovalo, těšíce a pomáhající jí, seč mohly. Jednoho dne se přihodilo, že se sešly u lůžka nemocné s lékařem. Již se byla sice nemoc zlepšila, ale dívka jen velmi zdlouha se pozdravovala. I pravil lékař: „Dokud naše nemocná musí píti tu špatnou vodu z obecní studně, není pomýšlení, aby se tak zotavovala, jak si přejeme. Škoda jen, že k „s t ř í b r n é“ studánce je tak daleko, z té jen žejdlík vody denně pozdravil by rychle nemocnou.“ Jakmile to uslyšely kamarádky nemocné, ihned se uradily, že střídavě každého dne jedna z nich o hodinu dříve si přivstane a dojde k stříbrné studánce do lesa půl hodiny vzdálené a přinese džbán té křišťalové vody nemocné družce. Jak uraděno, tak vykonáno. A aj, nemocná

pila s chutí vody z lásky jí přinešené a brzy se vrátila síla a zdraví těla i barva tváří.

Milý příteli, nenachází se i duše tvá v podobném stavu, že by jí nebeský lékař co nejdůtklivěji radil užívatí „stříbrnou“ studánku? Ty jsi byl snad o Velkonoci u sv. zpovědi, vyplel jsi ze srdce jedovatý hřích a učinil jsi krásná bohumilá předsevzetí. Ta nějaký čas sice bujně zkvétala v tvém srdci, ale teď vypadají již opět jako kvítí bez vody v letním vedru, mdlá, vyschlá a zvadlá klesají k zemi. V jiné zase věci nemůžeš to ani o krok dále přivést, ta a ona ctnost tvá je jako květinka, která se nechce nikterak od zemi hýbati, zkrátka duchovní vláhý má to tvé srdce nanejvýš zapotřebí!

Nuže, pošli tento měsíc častěji své dvě služby: víru a naději ke „zlaté“ studánce ve svatostánku. Ale ať se jen víra hodně poníží a ponoří až na dno božského Srdce Páně a tam ať rozjímá ten tichý život Jeho; nebo čím hlouběji vnikati budeš, tím více dojemných pravd a naučení se ti vynoří, které posilní a občerství

to tvé předsevzetí: vésti nový křesťanský život. Rád bych se tu s tebou pozastavil a tu a onu pravdu ti ukázal, ale myslím, že už znáš beztoho knížečku, zvanou „Devítidenní pobožnost k nejsv. Srdci Páně od Borgo“, nemáš-li ji však, tedy si ji kup, jsi-li opravdu přítelem božského Srdce, a tam v těch rozjímáních je všecko pověděno, co má křesťan u té zlaté studánky dělati. Bude to ta nejlepší příprava k Božímu Tělu a k svátku nejsv. Srdce Páně, pak-li každodenně aspoň jedno to rozjímání předsevezmeš. T a n a d ě j e zase ať je hezky ponížená a pokorná, a ať si upřímnou modlitbou jako okovem nabírá ze studánky nejsvětějšího Srdce síly, zmužilosti a stálosti v dobrém; ať se nebojí, že snad studánku vyprázdní, ó ta je přehluboká, přebohatá na vše milosti.

Tedy ještě jednou, příteli, nezapomeň a pošli každodenně ty dvě služby své k návštěvě nejsv. Svátosti oltářní; vrátíť se jistě pokaždé nesouce hojnost té léčivé oživující vody tvé duši.

2. Po druhé zase přichází mi ta milost Boží v nejsv. Svátosti jako m o h u t n á

ř e k a, která tu proudí kolem tvé zahrady a z které ti bez velkého namáhání může voda přetékat, pouze pomocí čerpadla čili kola naběračného. A tu mi připadá na mysl ten krásný den Božího Těla a to procesí s Největějším. Jak víme, držel Syn Boží čtverý p r ů v o d či procesí, a každé přineslo světu velkých milostí.

P r v n í p r ů v o d držel, když vyšel s nebe, z lůna Otce svého a přišel k nám na svět, vzav na se člověčenství. Tento příchod Jeho na zem byl tak požehnaný, že sami andělé radostně nad tím prozpěvovali: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!“ D r u h ý p r ů v o d držel Kristus Pán tenkrát, když za posledních tří let svého života kráčel po Svaté zemi od města k městu, ode vsi ke vsi a učil, těšil a divy činil na neduživých a chorých všeho druhu. Co takových milosrdných skutků lidu prokázal, píše sv. Jan, bylo tolik, že kdyby se všechny sepsati měly, celý svět by ty knihy neobsáhl! Svatý Petr píše o tomto průvodu zkrátka: „Kudy chodil, všude dobře činil.“ P o t ř e t í držel Spasitel procesí ulicemi jerusalemskými od

hory Olivetské až na horu Kalvarii. To byl sice pro Něho těžký a smutný průvod, pro nás však nad vše pomyšlení požehnaný. Tu bojoval ten veliký boj proti našim úhlavním nepřátelům, proti hříchu, smrti a peklu; tu podstoupil na Golgotě krvavou bitvu, aby vysvobodil duše naše z krutého otroctví, v němž úpěly. Konečně však zvítězil a svět byl vykoupen! Proto Mu jásali vstříc nebešťané: „Sláva a čest a síla na věky, Beránku!“ Po č t v r t é pak držel Spasitel náš slavný průvod, když se vracel s velikou slávou k Otci svému na nebesa. A o tomto průvodu pravil sám: „Dobře jest vám, bych cdešel. Jdu, abych vám tam příbytek připravil, nebo v domě Otce mého jsou mnozí příbytkové!“

To bylo Jeho čtvero procesí, a já bych skoro řekl, že všechny ty zásluhy, jež svým životem, utrpením a smrtí byl nashromáždil v onom moři svého nejsv. Srdce, v tento slavný den plným proudem vylévá na ty, kdožkoli s pravým duchem na průvodu podílu berou. Či nepatříš Jej okem víry těmi ozdobenými ulicemi města kráčet i a milosti rozdávat i tak, jako když ondy ve Sv.

zemi chodil dobře čině všem, kdo si na Něm co žádali? A což teprve, když se od oltářů uděluje požehnání s Nejsvětějším?! Svatý Filip Neri viděl jednou při té příležitosti ve sv. hostii živého Spasitele, an s roztaženými rukama klečícímu lidu žehná. Ano, že h-
n a t i n á m, to je Jeho nejmilejší práce, a když On žehná, tu se řine v proudech ta milost z nejsv. Srdce Jeho na všecky, kdož ji jen s v í r o u a l á s k o u přijmouti chtějí. Ne nadarmo pravím: s vírou a láskou, nebo jak známo, neuzdravil Pán na svých misionářských cestách v zemi judské šmahem všecky nemocné a nežehnal všem všude dítkám, jmenovitě v Nazaretě mnoho divů nekonal, a proč? Poněvadž tito lidé si Ho nevšíмали, k Němu nešli, o nic Ho neprosili, ano, jak sv. Matouš dí, n e-
v ě ř i l i v Něho. Těm a takovým tedy nebylo pranic platno, že živý Kristus dědiny jejich procházel.

A právě tak se to má i s průvodem Božího Těla. Příteli, co by ti prospělo, že teče kolem tvé zahrady sebe větší voda, necháš-li ji dále téci a nepřivedeš-li ji nějakým způsobem do zahrady!? A hle, tak

kráčí i o Božím Těle náš Spasitel s velkými poklady svých milostí kolem tak mnohého domu, mnohou ulicí města, kolem mnohého křesťana, ale co, žádný si Ho nevšimne. Jeden se ohlíží po ozdobených domech, praporech a věncích a vystrojených paních, druhého zase zajímá vojsko a městská garda a poslouchá jich hudbu, třetí přehlíží v průvodu úřednictvo, vrchnost, magistrát (jde-li vůbec ještě jaký s sebou), čtvrtému leží na srdci střelba z hmoždířů atd., pro všecku tu parádu mají oči, ale pro Toho nejhlavnějšího v celém průvodu nikoli. Ach, kolem takových diváků kráčí Kristus Pán také zcela nadarmo, ti ničeho nevyzískají, ani krůpěje z té vody duchovní si nenaберou, jejich srdce zůstane suché a vyprahlé jako ten prach v létě na silnici.

Ty však, příteli můj, nebuď tak nemoudrý; nýbrž hled si získati nějaký užitek z tohoto požehnaného dne. Neboť má to býti den pro Spasitele obzvláště radostný, ana církev sv., jeho choť, strojí tu nebeskému ženichu vítězný průvod, jakoby byl den jejího zasnoubení.

Tu si vzpomínám, jaký zvláštní obyčej

jsem v jedné osadě viděl při takovém sva-
tebním průvodu. Když totiž vyjdou sva-
tebčané z chrámu Páně a mají se dáti
k domovu, tu si počíhá na ně chudší lid a
děti někde v úzké cestě a „zatáhnou“ či
zavrou jim cestu řetězem nebo věncem z
květin. A tu musí ženich, chtěj nechtěj sáh-
nouti do kapsy a vyplatiti si další průchod
penězi! Příiteli! Učiň to také tak Pánu
Kristu, t. j. až půjde kolem tebe, zatáhni
Mu cestu upřímnou a vroucí prosbou; ano,
vrhni se mu v ústřety jako ona žena kana-
nejská prosící za dceru svou a žaluj Mu
všecko, co ti na srdci leží, snad také na
tvou dceru, která se octla na křivých ces-
tách, nebo na syna zhýralého, nebo na
nemoc otce, matky atd. a rci tak jako ondy
patriarcha Jakub k andělu: „Nepustím
tebe, dokud mi nepožehnáš!“ Na cestě ke
čtyřem oltářům rozjímej v srdci svém
o těch čtyřech průvodech Krista Pána, jak
jsem ti je svrchu naznačil, a od posledního
oltáře do kostela o tom pátém, posledním a
nejslavnějším průvodu, ježž teprve konati
bude tenkrát, až přijde soudit živých a
mrtvých a po vykonaném soudu zase potáhne

s anděly a svatými do svého nebeského království. A takové rozjímání a nábožné modlení bude jako duchovní čerpadlo, kterým potekou z božského Srdce Páně nejčistší vody milosti do zahrádky tvého srdce a ovodní a ovlaží ji.

3. Je však ještě třetí způsob zavodňování a sice ten, když z pramene p o r o u r á c h se voda rozvádí. A hle, i to je nám možno: neboť já jsem již pravil, Srdce Páně je také studánkou hlubokou a roura, po níž nám z něho ta živá voda nebeských milostí přitéká, jest n e j d r a ž š í o b ě t m š e s v a t é.

O sv. Landolínu, jednom to z prvních hlasatelů Kristových v Evropě, vypravuje legenda, že si vyhledal v lese tiché místo a tam si zřídil poustevnu. Že byl pravý přítel Boží a nic zlého v něm nevládlo, zvykla si na něho brzy i ta divoká zvěř lesa, přicházela beze strachu k němu, brala z ruky potravu a jsouc pronásledována, k sv. poustevníku se utíkala. Tím se stalo, že byl vypátrán; nebo honci jednoho sousedního rytíře stopující zvěř našli poustevníka, an právě kus půdy obdělává.

Rozhněvání, že zvěř jim k němu utíká, zabili ho, a hle, na témž místě, kde tekla krev mučeníka, vyprýštilo se země pět praménků, jichž voda pro léčivou moc hojněji nemocnými jest vyhledávána.

Milý čtenáři! Není-li pak tato legenda zdařilý obraz Krista Pána? I On byl misiónářem a sice tím nejprvnějším; přišel s nebe na svět bydlel tak dlouhá léta v pouštce v Nazaretě ukrytý a tam počal vzdělávat vinici Páně, t. j. spásu člověčenstva. Když pak však veřejně vystoupil, tu Ho židovští náhončí stíhali, až dopadnuvše Ho ukrutně i zabili, čtyřmi hřeby a kopím tělo zranivše. A tenkrát vyprýštilo také p a t e r o různobarevných praménků nejsvětější krve Jeho a teklo na ty uvadlé duše lidské, a ejhle, kterékoli přijaly tuto svatou vláhu, znovuvzkříšeny a posvěceny i spaseny jsou, jako na př. Dismas, lotr po pravici Kristově.

Poněvadž však v budoucích časech přijdou lidé na svět, jimžto hřích nahryzl kořínek srdce tak, že by jistě zvadnouti a zahynouti museli na věky, nemajíce přístupu k zřídům „p ě t i r a n K r i s t o v ý c h“:

ustanovil ten předobry Spasitel obět mše sv.; tu obět, v kteréž ustavičně až podnes prýští se Jeho krev spasitelná, a odkud ji každému lze zavést do srdce svého, kdykoli s pravou vírou, s nábožnou a vroucí modlitbou mši sv. obcuje. O zajisté „voda“ ta ovlažuje nejen vypráhlou zahrádku, ale voda ta umývá a stírá i prach všedních hříchů a poklesků, jenž se denně na kvítnosti usazuje, voda ta hloub a hloub vniká do srdce a vzbuzuje v něm ošklivost k hříchu a budí dobrá předsevzetí.

A protož, milý příteli, choď zvláště v tomto měsíci pilně k svatému pramenu mše sv. a nabírej z něho potřebnou vláhu duši své. Peněz tu netřeba, ani velkého namáhání, ba naopak Spasitel ti dá ještě nádavkem hojného požehnání, nejen pro tebe, ale pro tvou rodinu, pro tvou celou domácnost, pole i dům, ženu i děti, a jak víš, na Božím požehnání mnoho, ba všechno záleží.

Má-li ale tvá zahrádka té nebeské vláhy už dost, ó nenechej přece ten Boží pramen při mši sv. téci nadarmo, vždyť jsou ještě jiné duše žíznící a prahnoucí po té vodě živé v nejsv. Srdci Páně, a ty je znáš, jsou to

nevěřící, kacíři, pohané, svedení a zaslepení hříšníci všeho druhu, někteří z nich snad v tvém nejbližším přátelstvu neb sousedstvu. Ó, drahý ctiteli božského Srdce Páně, nebuď skoupý, nýbrž sedě sám u tak bohatého pramene rozpomeň a slituj se nad svými žíznícími bratry a sestrami, vypros jejich duším trochu té vláhy nebeské a věř mi, že tím svému Spasiteli velikou radost způsobíš.

O sv. Johanně z Kříže vypravuje nám legenda, že měla obzvláštní útrpnost s hříšníky a co nejvroucněji se za ně modlívala a to s velikým úspěchem. Zpovědník její, P. Marcellino, o tom dobře věděl. I stalo se jednou, že člověk usvědčený z úkladné vraždy a k smrti odsouzený, o lítosti a pokání ani slyšeti nechtěl. Zpovědník uložil tedy sv. Johanně za nešťastníka se modlit. Bolestí a lítostí nad tím zaslepencem celá ztrnulá vrhla se světice na kolena a třesoucím hlasem úpěla k nebi: „Ó Pane, lásko srdce mého! Krev, krev, krev! Tvou nejsv. krev stojí Tě nesmrtelná duše, krev Tvé svaté hlavy, krev Tvých rukou a nohou, krev Tvého přelaskavého Srdce. Ó krvi,

ó slze s krví smíšené, což nestačíte k usmíření Boží spravedlnosti?! Ó Ježíši! Já nepřestanu volati: Pro neskončenou lásku Tvou, s kterou duše vyvolené miluješ, daruj mi tuto duši ubohou! Všecko, co trpím, spojuji s bolestnou smrtí Tvou na kříži, ó přijmi to na výkup za ni!“ Tak zápasila svatá Johanna v těžkém boji do půlnoci a teprv k jedné hodině vrátil se zase pokoj do srdce jejího a s ním to přesvědčení, že odsouzenec je vykoupen. A tak tomu také bylo. Bylo právě po půlnoci, když sám si žádal kněze a upřímně se vyzpovídal. Hle, tak sv. Johanna nabrala z přesvatého pramene krve Páně a občerstvila i zachránila duši již již hynoucí.

Nezapomeň, příteli, také na trpící duše v očištění; i ty žízní a dychtí s velikou žádostí po jedné krůpěji z tohoto pramene a jako katolík víš dobře, že jim nic na světě takového ulehčení a občerstvení neposkytuje, jako nejdražší obět mše svaté.

Cestuje jedenkrát v horách tyrolských viděl jsem na jednom vrchu rozvaliny, smutné to zbytky někdy snad nádherného hradu rytířského. Z jedné té polosbořené

zdi vyrůstal tenkrát — asi před 20 lety — mladý stromek, a o tomto stromku vypravuje tamější lid podivnou pověst. Před dávnými časy stál prý tu statný hrad, nevím už jakého jména, ale poslední jeho pán byl prý muž divoký a surový a s lidem poddaným počínal si jako pravý tyran. Jedenkrát oloupil násilně chudého rolníka o poslední majetek. Ubožák hořce naříkal a šel na zámek a prosil s pláčem, aby mu, co jeho jest, vráceno bylo. Ale nastojte, divoký rytíř dal ho ještě zbít a psy z hradu vyštvat. Ubíraje se takto z brány slyší smích; i ohlédná se vidí ukrutného rytíře, an z okna ještě se mu posmívá. To bylo příliš pro krvácející srdce jeho. I zastaví se ubožák a pozvednuv oči vzhůru pronesl hroznou kletbu na hrad a pána jeho, řka: „Ať ti zemře jediný tvůj syn, a s ním i sláva rodu tvého! Ty ať jsi poslední, kterého z té brány vynesou! Za tvůj hřích na mně spáchaný ať pykáš i na věčnosti a sice tak dlouho, až jednou na tom místě, kde se mi dnes posmíváš, z rozbořené zdi vyrostе strom, až strom porazí a z dřeva udělají kolébku pro nemluvně a z nemluvněte vyrostе jinoch,

a stav se knězem, první oběť mše sv. obětovat bude, tenkrátě buď konec trestů tvých!“ Tak zvolal ztýraný rolník a Bůh na nebi slyšel kletbu jeho. Zemřel syn, zemřel otec, poslední rodu svého; spustl hrad a rozpadl se v rozvaliny, a již z jedné zdi vyrůstá stromek. Vyplní-li se i to ostatní, nevím, ale pověst ta se mi líbila proto, že i lid prostý ví a zná, co je mše sv. pro duše v očistci.

Ano, až tam dolů, do plamenů očistcových, proudí s oltáře ta nejsvětější krev Beránka Božího a ulevuje, ulehčuje muka trpících bratrů a sester a obmývá je tak dlouho, až nemajíce poskvrny na sobě vcházejí tam, kam nic nečistého vejíti nemůže — do nebe.

Nuže, milý čtenáři, obětuj i za ně mši sv. a tato útrpnost s trpícími je také utěšené kvítko, jež si ze Srdce Kristova do svého přesadíš.

4. Konečně máme ještě ten čtvrtý způsob zavodňování — d e š t ě m. A věru přichází mi to nejsvětější Srdce Páně v Svátosti oltářní i jako o b l a k p l n ý v l a ž n é h o a ú r o d n é h o d e š t ě. Dešť pak zalévá

zahradu bez přispění zahradníkov a k tomu mnohem lépe, než on to učiniti může. Zahradník jen upraví a připraví zahrádku a nechá pak „s Pánem Bohem“ pršet.

A hle, takovýto vlažný a úrodný dešť dostává se tvému srdci tenkrát, když Ježíš Kristus v bílém obláčku pod způsobou chleba ve sv. přijímání k tobě přichází. Když tedy znamenáš, že by ty květinky v zahrádce tvého srdce žízní hynuly a vadly, ó pak jen připrav a uprav čistě srdce své a Pán přijde a vyleje na ně hojného požehnání, že se od kořínku až do květu občerství a budou tu stát ve vši kráse před Bohem. Než pomlčím o tom, nebo cokoliv bych o tom říci mohl, nebylo by nic proti tomu, co řekl Ježíš Kristus sám. A proto ti sem napíši raději několik Jeho slov.

Jednou se totiž vyslovil o tom, kam to musí s takovou duší přijít, která se sv. přijímání vzdaluje, v tato slova:

„N e b u d e t e - l i j í s t i t ě l a S y n a
č l o v ě k a a p í t i k r e v J e h o, n e b u -
d e t e m í t i ž i v o t a v s o b ě !“

Že tomu skutečně tak, o tom nám vypravuje sv. Vincenc z Pauly následující příklad:

„Znal jsem jednu urozenou paní nevšední nábožnosti, kteráž na radu svého duchovního vůdce po dlouhý čas dvakráte v týdnu přijímala Tělo Páně. Později měla jiného zpovědníka, který podle novověkého ducha uznal to za přepjatost a dovolil jí zprvu jen jednou za týden, pak za čtrnáct dní, později jen jednou za měsíc, ba ještě méně sv. přijímání. Když to tak asi osm měsíců trvalo, předsevzala paní ta jednoho dne důkladné zpytování svědomí. A ejhle, tu našla na sobě tolik nedostatků a nedokonalostí, tolik chyb a poklesků, že viděla svůj stav duševní zcela změněný od toho času, co byla ustala ve sv. přijímání. Tímto poznáním celá překvapena a až k slzám dojata zvolala: „Já nešťastná, v jakém to stavu se nalézám!? A jak se to stalo, že jsem tak nazpět klesla? Odkud ta smutná změna se mnou? Zajisté odtud, že jsem zanechala svůj obyčej a uposlechla rady, která, jak výsledek ukazuje, dobrá býti nemůže. Ó Bože, který jsi mi oči otevřel a dal to po-

znati, dej mi tu milost také se toho zbavit!“ A od nynějška započala jako dříve sv. svátosti častěji přijímati, a hle, našla opět pokoj duše a lék proti všem chybám svým.“

Druhé slovo Páně nás učí, jaká moc z božského Srdce vchází při sv. přijímání do duše člověka, a zní takto:

„Tento f j e s t c h l é b, k t e r ý s n e b e s e s t o u p i l, a b y, k d o z n ě h o j í s t i b u d e, n e z e m ř e l!“

Nezvratnou pravdu slov těchto zakusil jistý mladík. Jsa veliký hříšník přišel jedenkrát k sv. Filipu Neri a prosil snažně, by mu pomohl zbaviti se jistého hříchu, který jako železnými okovy ho drží spoutaného. Světec ho potěšil, vyzpovídal, rozhřešil a propustil, přísně mu nařídív: „Jakmile bys měl zase — což Bůh uchovej — do toho hříchu klesnouti, nemeškej a přijď bez odkladu k zpovědi.“ Následujícího dne, kdo tu stál již u zpovědnice, než nešťastný jinoch. Sv. Filip s toutéž laskavostí ho opět z hříchu pozdvihl, poukázal mu, aby si jen vzal útočiště k nejsv. Svátosti oltářní a statně bojoval proti pokušení s důvěrou,

že milost Boží mu bude nápomocna; klesl-li by však zase, aby ihned přišel. A tak hrozná byla moc hříšné navyklosti, že již již se zdálo býti mladíku nemožné se jí zbaviti. Avšak z jedné strany jeho upřímná snaha, z druhé strany neunavná trpělivost sv. zpo- vědníka zlomily přece konečně těžké ty okovy, a když byl mladík 13 dní za sebou svátosti přijímal, zvítězila konečně láska Boží a Kristus Pán měl o jednu horlivou ovečku více. V pozdním věku svém jako řeholník vypravovával sám tento příběh o svém obrácení, aby zvláště mladým lidem dokázal, jaká síla leží ve sv. přijímání.

Konečně ještě něco! Znam, milý příteli, jistý způsob sv. přijímání, který je obzvláště požehnaný pro duše naše. Snad jsi již prve sám u sebe přemítal, jak bys nejlépe svátek nejsv. Srdce Páně užil; ale není-liž pravda, že nejlépe bude, učiníš-li to, co On si v ten den **žádá**. A víš, co si **žádá**? Nejsvětější Srdce Páně si přeje a **žádá**, aby v ten den ctěno bylo „s m í r č í m p ř i j í m á n í m“, t. j. On řekl sám blahoslavené Markétě Alacoque, že si **žádá**, aby tento den se ko- nalo přijímání v náhradu za všecken ten

nevďek, jímž Ho lidé právě v této Svátosti lásky urážejí, a slíbil za to: „R o z š í ř í m S r d c e m é a c o n e j š t ě d ř e j i v y - l e j u d a r y s v é b o ž s k é l á s k y n a t y, kteří mi tuto čest prokáží a o to se postarají, aby mně i od jiných prokázána byla.“

Ó pojdtež tedy vy všickni ctitelové Srdce Ježíšova a v den zasvěcený Jeho lásce prokažte mu tu službu smířčího přijímání; hleďte Mu svou láskou nahraditi a takřka v zapomenutí přivésti nevďek světa nynějšího. Bude to arci na ten způsob pro nás d e n s m u t k u ; neboť svět Ho podnes nemiluje, svět Ho zapomíná, nenávidí, tupí a všemožným způsobem uráží. Ale drahému Srdci Páně bude to d e n r a d o s t i, že aspoň někdo s Ním cítí útrpnost. Aspoň v ten den si odpočine na našem útrpném srdci ve sv. přijímání a oddechne si u nás aspoň na chvíli od zármutku svého to dobré, drahé a tak ubohé Srdce Ježíše Krista!

Ó není-liž pravda, ty, jenž tyto řádky čteš, nebudeš tak bez citu a neodepřeš jistě svému Spasiteli aspoň v ten den tichého místečka v srdci svém? Vždyť mu chceš

dobrým, vděčným dítkem býti jako otcí svému, není-liž pravda? Nuže, dokaž Mu to, zvláště v J e h o svátek.

O b r a z š e s t ý.

Sv. František Regis.

(16. června.)

„T e n b u d e j a k o s t r o m š t í p e n ý
p o d l e v o d y, j e n ŝ p ř i n á š í o v o c e
v č a s s v ů j ; a l i s t j e h o n e o p a d á,
a v š e, c o p o č n e, z d a ř í s e m u.“
Tato slova Písma sv. modlí se církev ústy
svých kněží na den Božího Těla, chtějíc jimi
naznačiti blahodárné účinky nejsv. Svátosti
oltářní v srdci těch, kdož ji vroucně uctívají.

Mezi ty mnohé světce, již se obzvláštní
úctou a láskou k tomu přesvatému tajem-
ství vyznamenali, lze vším právem počítati
ř sv. Františka Regis, na němž doslova vy-
plnil se svrchu uvedený výrok žalmisty
Páně. Ukáži tuto z jeho života jen v krát-
kosti, kterak něžná láska ku Kristu v nejsv.
Svátosti ukrytému učinila z něho: zbožného
a nevinného m l á d e n c e, horlivého ř e-

h o l n í k a, svatého k n ě z e, a posléze ne-unavného m i s i o n á ř e a vpravdě apoštol-ského dělníka na vinici Páně.

M l á d e n e c. František Regis narodil se 31. ledna r. 1597 ve Francii z bohabojných rodičů. Vychován v domě otcovském ú vší ctnosti a kázni poslán jest pak na studie do Beziersu, kde právě téhož času Otcové to-varyšstva Ježíšova nový ústav otevřeli. Jako mladý student vynakládal všecku péči na to, aby dosáhl nejkrásnějších ozdob studujícího jinocha, totiž: č i s t o t y mravů a p r o s p ě c h u u vědomostech. A kde asi nalezal k tomu nejlepšího prostředku? V nejsvětější Svátosti oltářní. Když se celý týden s neunavnou pilností svému učení a modlitbě věnoval, trávil pravidelně neděli a svátek z větší části v chrámu Páně, kde s velikou vroucností svého Spasitele v srdce své přijímal. Zde klekával kdesi v koutku postranní kaple a rozplývá se v slzách vyléval celé své láskyplné srdce před ve-lebnou Svátostí oltářní.

Zde v důvěrném obcování s Bohem čerpal sílu ctnosti své proti prostopášnosti světské, zde upevňoval srdce své v dobrém, by se

pokaziti nedalo zlými příklady, jež se mu zevšad na oči stavěly. Neboť i mezi jeho soudruhy byli mnozí, které jeho vroucné a mravopočetné chování pálilo do očí jako ustavičné kárání nectností jejich a proto ho činili terčem svých úsměšků a vtipů.

Než František odchován a posilován na Srdci Kristově hrubě si toho ani nevšímal. Neměl ani strachu z hněvu jejich ani starosti, by se jim zalíbil, ale vedl svůj zbožný život dále; ano skromností a mírností svou uměl v nich i úctu vzbuditi před ctností. Láska ke Kristu Ježíši, již z oné tajuplné studánky na oltáři čerpal, naučila ho s takovým duchem mluvit, že slova jeho všem, kdo ho slyšeli, až do srdcí vnikala. Tak se mu podařilo šest soudruhů získati a spojití ve spolek, jehož účel měl býti: zbožností a mravností nad jiné vynikati. On sám jim napsal stanovy, jež všickni přebývajíce ve společném domě zachovávatí měli. Ovšem největší váhu kladl na uctívání a časté přijímání velebné Svátosti oltářní, nejméně každé neděle. Nikdo nesměl vyjít z domu, leč by šel buď do škol aneb do některého chrámu k návštěvě nejsvětější Svátosti. Při

tom však nezapomínal na sebe, ale vynasnažoval se všemožně, aby přijat byl do marianského bratrstva, jež tehdáž mezi studujícími zařízeno bylo. Dosáhnuv konečně, čeho si tak vřele žádal, zdvojnásobil svatý jinoch horlivost svou dobře věda, že nejlepší pocta Rodičky Boží jest život ctnostný. Ještě častěji přicházel ke stolu Páně, aby tu ze Srdce Kristova učil se milovati Matku Páně.

Jak se dá mysliti, musel takový nábožný, jen modlitbě a pilnosti zasvěcený život, dojíti hojného požehnání s hůry, takže se stal Regis nejvýtečnějším žákem celé koleje v Beziersu, získav si u vysoké míře vážnost učitelů i žáků.

Dosáhnuv osmnáctého roku musel se nyní rozhodnouti o budoucím svém stavu. Poznávaje, jak důležitý to krok a chtěje voliti podle vůle Boží, modlil se ještě s větší vroucností a hlavně u nejsvětější Svátosti oltářní hledal světla a rady. A co hledal, našel. Přijav totiž jednoho dne tělo Páně, pocítil v srdci svém vřelou žádost a vnuknutí zřetelné, aby se cele obětoval cti a chvále Boží. I uchopil se té myšlenky a po

zralém uvážení té věci a poradě se zpovědníkem vstoupil do řádu Tovaryšstva Ježíšova.

P o z n á m k a. Nemohu zde opomenouti slov výtečného Segura o důležitosti sv. přijímání pro křesťanské jinochy. Pravíť: „Mladík křesťanský bývá ohněm své mladistvé krve postaven mezi tyto dvě protivy: mezi smyslnou a záhubnou lásku svého rozbouřeného těla, která jej však v hanbu a zkázu vrhá, a duchovní lásku k nejsvětějšímu Tělu Ježíše Krista ve velebné Svátosti oltářní, která jej posvěcuje, chrání a ku spasení vede. Mezi těmito dvěma musí každý voliti. Nechce-li tuto sobě zalíbiti, upadne do jista v onu první. A ještě více pravím. V osmnáctém až dvacátém roce jest zdržlivost mladíku téměř nemožná bez velebné Svátosti oltářní; nemožnáť i horlivost u vykonávání dobrých skutků, nemožnáť i ona srdečnost a čistá upřímnost, nemožnéť i ostatní ctnosti, které takového mladého křesťana bývají nejkrásnější ozdobou.“

Ř e h o l n í k. Roku 1616 dne 8. prosince započal František Regis svůj noviciát, aby se ustraněn v zátíší kláštera ke svému budoucímu povolání připravoval. Ovšem, jemu bylo více třeba měniti dosavadní své smýšlení a jednání; nebylo mu třeba teprve odkládati zlé návyky a přemáhati nesmírné náruživosti, nýbrž všelikou svou péčí mohl nerozdílně věnovati dokonání díla již započatého nejuzšíím spojením s Bohem.

A hle, i k tomu zdál se mu svatostánek býti místem nejpríhodnějším. Zde trávil mnohý čas nepohnut a jako u vytržení. Oheň lásky, jenž se ze svatostánku proudil v duši jeho, nedal se vnitř zdržeti, takže nejednou ozářila se tvář jeho světlem nadpozemským. Přišel-li pak od oltáře přímo k spolužákům svým, aj tu mluvíval k nim s takovým zápalem svatého roznícení, že všecky, již ho slyšeli, i ty nejvlažnější roznítil k horlivé lásce Boží.

Po dvou letech noviciatu ustanoven jest k vyšším studiím. Ale i tu věda dobře, že vysoké vědomosti činí snadno ducha roztržitým, srdce že vysouší a duši nezřídka pýchou nadýmají, hleděl Regis nebezpečí to-muto se vyhnouti horlivým vykonáváním svých obvyklých pobožností. Mimo jiné navštěvoval opět pilně velebnou Svátost oltářní, odkud vždy nové a nové proudy lásky Boží do srdce jeho přitékaly, a vedle společného přijímání vyžádal si na představených častějšího přístupu ku stolu Páně. Od tohoto zvyku neupouštěl ani včas prázdnin, které se spolubratry svými k zotavení

na venkově trávil, nýbrž i dobu noční k tomu obětoval. Po krátkém jen odpočinku vstal, vykradl se tiše ze dveří a spěchal do kaple domácí, kde až do svítání s Ježíšem, láskou svou, obcoval. Přes všecku svou opatrnost byl však přece zpozorován jedním ze spolubratrů, kterýž nemeškaje ihned představeného o tom zpravil. Tento však, znaje dávno ctnosti Regisovy, odpověděl: „Nerušte toho anděla sladké zábavy s Bohem! Ten mladý muž jest svatý a velmi bych se musel klamati, pakliže jeho svátek v celé Církvi se sláviti nebude.“

Po dokonaných potřebných studiích svěřena jest Regisovi stolička učitelská. I zde považoval třídu svou za hřivnu Bohem samým mu svěřenou a proto nebylo jedinou péčí jeho žáky ve vědách cvičiti, nýbrž snažil se také odchovati je za ctnostné a svaté mládence. A dobře věda, že na dítky větší mocí působí příklad než slovo učitelovo, hleděl ve všem svým dobrým příkladem je předcházeti. Aby si pak i k této důležité práci vyprosil potřebného požehnání s hůry, navštěvoval opět před započatím školy kaž-

dodenně velebnou Svátost oltářní a aby k překonání velikých těžkostí měl síly, vyžádal si také na svých představených dovolení, aby častěji, než předepsáno bylo, k sv. přijímání jíti směl. Došel-li pak tohoto svolení, tu nebyl s to svou velikou radost nad tím utajiti, ale takovým způsobem ji na jevo dával, že bylo znáti, jakým hladem jeho duše po tomto chlebu nebeském prahne. A k sv. přijímání kterak se vždy úzkostlivě připravoval! Veřejně pokořoval se, tajně tělo své umrtvoval a předcházející noc většinou probděl v chrámu Páně před oltářem. Ukončiv pak své díkůčinění po sv. přijímání kráčel rovnou cestou do své školy. Jaký div, že častokráte přerušiv vyučování, jal se tu ohnivými slovy vybízeti žáky své k milování Boha, takže růměnec téže lásky polil jeho tvář, žáci pak dojati slovy vypukli v pláč!

P o z n á m k a. Sem zajisté hodí se slova sv. Františka Saleského: „Jestliže nejjemnější a hnilobě nejbližší ovoce, jako třešně, jahody, merunky atd. po celý rok se nechá uchovati, je-li v cukru neb medu zavařeno, jaký tu div, že srdce naše tak mdlá a slabá uchrání se před hnilobou hříchu, pakliže neporušitelným tělem a krví Syna Božího bývají často oslazována?!“

K n ě z. Když byl Regis již po 6 let úřad učitelský s neunavnou pilností zastával, nadešla tu doba, kdy měl býti na kněze posvěcen. Avšak to byla věc, o níž se v srdci jeho rozpředl podivuhodný zápas mezi dvěma jeho ctnostmi. Pokora totiž naplňovala ho hrůzou a bázní vůči těm božským tajemstvím, jichž rozdavačem se státi má. S druhé pak strany jeho horlivost o nesmrtelné duše žíznila již po té chvíli, kdy jí popráno bude otvírati okovy hříšníků a Tělo Páně jim rozdělovati. Po kolik dní byla jeho duše tímto bojem celá znepokojena, až jej konečně jediné slovo poslušnosti rozhodlo, a Regis se počal ihned s nejvřelejší pečlivostí, jaká jen na světě možná, připravovati k svěcení na kněze. Uchýliv se na několik dní do samoty, častějším ještě přijímáním a navštěvováním velebné Svátosti oltářní rozněcoval touhu duše své: Bohu jediné žíti a co nejdříve již Jeho službě se cele věnovati.

Jsa vysvěcen na kněze neustával v modlitbě a zapírání sebe. Když pak nadešla ta blažená chvíle, kdy po prvé měl obětovati neposkvrněného Beránka, aj tu přistoupil

k oltáři s takou něžnou zbožností, že pocely ten svatý úkon slze radosti proléval, takže i kolemstojící pohledem tímto slzí se zdržeti nemohli, zdálo se jim, že ne člověk, nýbrž anděl s nebes stojí u oltáře, tak zářila tvář jeho ohněm lásky Boží!

Této lásce k Spasiteli, jež v oběti mše sv. nalézala nový a hojný pokrm, dostalo se brzy příležitosti i před světem se osvědčiti. V městě Toulouse, kde se tehda Regis zdržoval, vypukl mor. Jsa toho náhledu, že člověk, který každodenně na oltáři přináší sv. obět, má také každodenně sám hotov býti za svého bližního se obětovati, žádal ihned své představené o dovolení, aby směl morem onemocnělým sloužiti. Žádost jeho byla sice vyplněna, ale obět života nepřijal od něho tentokráte Bůh, neboť mu chystal jinou ještě velikou a důležitou práci ke chvále Boží a ke spáse duší lidských, totiž svatou misii!

P o z n á m k a. „Nejmilejší! Bděmež sami nad sebou, an ve sv. přijímání tak velikých darů s nebes se nám dostává. Chceme-li již již nějaké daremné slovo z úst vypustiti, chce-li nás zlost neb jiná náruživost uchvátiti, pomněmež, na čem podílu béřeme, a pomyšlení to zadrží jistě nezřízenou žádost naši!

Ach, považte, jak mnohá cesta do nebe nám tu otevřena! Údy těla svého učinil nás; tělem svým krmí a živí nás; jak? A to vše nemělo by nás od hříchů zdržovati?!“ (Sv. Jan Zlatoústý.)

M i s i o n á ř. Nebudeme zde šířeji vyprávěti, s jakou podivuhodnou účinností chopil se Regis díla, když r. 1631 z rozkazu svých představených odešel do města Montpellieru na misie, toliko naznačeno buď zde opět, odkud i v tomto těžkém povolání čerpal neúmornou lásku a sílu k řeči i skutkům.

Pramen toho všeho byl opět Ježíš Kristus v nejsvětější Svátosti oltářní.

Žádný den neopomenul sloužiti mši sv. a na svých apoštolských cestách hleděl to vždy tak zaříditi, by nikde nemusil přenocovati, kde by kostela nebylo. Stalo-li se však někdy přes všecku jeho obezřelost, že musil v místě takovém zůstatí, aj tu časně přede dnem vstav vydal se na cestu tam, kde mohl obět mše sv. konati, nechť byla cesta jakákoliv. Při oběti sv. často ho také vídali u vytržení. Když pak celý den kázáním, zpovídáním a navštěvováním nemocných byl ztrávil, odebral se vždy na večer opět do kostela; nebylo-li však pří-

stupu, tedy před branou probděl větší část doby noční, mnohdy i v dešti a sněhu. Tak na př. pozoroval v jednom městě farář, že Regis noční doby opouští lůžko své.

I hledal všude. Konečně pak našel ho před chrámovými dveřmi, kde klečel s rukama sepjatýma a hlavou obnaženou, ač byla té noci tuhá zima a vál prudký vítr. Než všecko domlouvání a doprošování farářovo nebylo s to odtud ho odvésti, takže konečně tento raději kostel mu otevřel, aby alespoň před noční nehodou byl uchráněn.

Poněvadž Regis sám na sobě zkusil, že Svátost oltářní jest ten nejhojnější pramen všech milostí a ten nejlepší prostředek ke vzrůstu lásky Boží, neopomenul nikdy na svých misiích lidu vřele doporučovati častější sv. přijímání a navštěvování velebné Svátosti. Každou pak misi ukončil zavedením bratrstva k nejsvětější Svátosti oltářní, jehož sám prvním původcem byl: to také považoval za nejlepší ovoce celé misie.

Jak již řečeno, byla i nyní Svátost oltářní jeho jediné útočiště, kde zemdlen nabýval opět síly, světla, útěchy a radosti k plnění

těžkých svých povinností; zde rozmlouval a smlouval celé hodiny s Ježíšem o obrácení hříšníků; zde hledal rady v pochybnostech, zde rozněcoval svou lásku Boží v srdci, aby pak jiným oheň tento sdíleti mohl; zde čerpal sílu a vytrvalost k překonání všelikých obtíží, nebezpečí a pronásledování, do nichž ho často horlivost jeho přivedla.

Tak se stalo, že když jednoho času držel misii v jedné vesnici, jménem Sommieres, mimo nadání oddíl nepřátelského vojska sem přitrl. Ulekaní vesničané, sebravše na rychlo, co mohli, utekli a ukryli se v kostele v té naději, že buď posvátnost toho místa zadrží surové vojsko, aneb pak-li to ne, že se zde útoku lépe ubrání. Avšak vojáci nalezše prázdné domy a jsouce sklamáni v hrabivosti své, hnali celí rozlícení útokem na kostel. Uslyšev to Regis, vrhl se, krucifix v ruce, mezi vojsko a zapřísahal je pro nejsvětější krev Kristovu, aby šetřili místa tohoto, jehož čest sám až do poslední kapky krve chce brániti. Než ani proseb ani hrozeb jeho nedbali zuřivci, ale již chystali se vypáčiti mocí dveře chrámové. Tu postavil se Regis ke dveřím a uchopiv prvního vojína

za ruku, rozhorlen zvolal: „Zadrž, lotře svatokrádežný! Zpátky, já tomu nedopustím, aby v mé přítomnosti se dům Boží zneuctil! Nevejdeš do svatyně Boží, leč přes mrtvolu sluhy Boha živého! Udeř, tni, ale věz také, že pomstí Bůh pokálenou čest svých oltářů, a že jeho trest v patách zločinu přikvapí!“ Slovo to pevným a velitelským hlasem pronešené zarazilo i nejstatečnější z vojinů, takže udivení a hrdinnou láskou kněze dojati odtáhli odtud.

Sv. Regis pak neunavně pokračoval dále ve svém díle misionářském až do večera posledního dne roku 1640, který byl spolu poslední jeho života. Uprostřed misie, kterou v Lalovesk započal, zemřel u večer sv. Sylvestra jsa obětí svého povolání. Cestou totiž k městu tomu zbloudil v noci a v horách sněhem zapadlých přinucen byl přenocovati v rozvalené, se všech stran otevřené chatrči. V ledovém vzduchu přitáhl sobě prudkou zimnici. Ačkoliv nedbaje toho započal misií, podlehl brzy nemoci a namáhání a skončil s povzdechem: „J e ž í š i, m ů j S p a s i t e l i, T o b ě p o r o u č í m d u š i s v o u!“

P o z n á m k a. Jako naučení ze života tohoto

Světce, který takřka u nejsvětější Svátosti oltářní vyrostl a na Srdci Kristovu odchován jest, stůj zde několik slov Tomáše Kempenského: „Spěchej, křesťane, často k té studnici milosti a slitování Božího, k pramenu dobroty a vši čistoty, abys se jednak vyhojil z náruživostí a poklesků svých, jinak zase posilnil a obrnil proti pokušením a osidlům ďábelským. Znáť nepřítel pekelný dobře sílu a ovoce nebeského toho léku, jenž se nám ve sv. přijímání podává, a proto se snaží, kde jen může, a při každé příležitosti věřící a nábožné duše od něho vzdalovati a zdržovati!“

VII. ČERVENEC.

„Kdybych pak lásky neměl,
nic nejsem.“ Sv. Pavel.

Červená růže.

Sv. František Serafinský měl průvodčím nábožného bratra, jménem Jiljí. Tento bratr, jda někam přes pole, býval v té Boží přírodě jako u vytržení. Kdekoliv spatřil krásná kvítka, pozdravoval je, ano skloniv se k nim líbal je a nejednou blažeností i slzy mu vytryskly z očí. Nedomníváš se, milý čtenáři, že ti chci dnes vypravovati o nějakém ubohém, tak trochu choromyslném, nebo aspoň přepjatém řeholníku? Neboj se; výjevy podobné shledáváme i u těch největších svatých, kteří patřili na přírodu očima hříchem nezkalenýma a poznávali v těch tvorech nescíslné důkazy lásky Boží

k nám. Podobně rozjímal i onen bratr Jiljí, že všechno na světě ten dobrý Bůh tak krásně a rozkošně stvořil a to z pouhé lásky k nám; a tu přetévalo srdce jeho láskou a díkem k Pánu Bohu, spolu však i žalostí, že neumí a že nemůže Ho tak milovati, jak by chtěl. Přijda jedenkrát k velikému světcí a učenci sv. Bonaventurovi přednášel mu tuto stížnost svou a pravil: „Ach, co je, vám učencům, jimž udělil Bůh tak hlubokou známost o sobě, vám je snadno Ho také milovati, ale co pak my, nevědomí, neučení a prostí lidé, můžeme-li pak my Ho také tak milovati?“ „Ba arcí, bratře,“ odpověděl sv. Bonaventura, „ten nejprostší pasák na louce, ta nejposlednější stařenka může míti k Pánu Bohu právě takovou, ba ještě větší lásku než ten největší učenec!“ Z tohoto ujištění měl bratr Jiljí velikou radost, že i on, člověk neučený, může Boha svého tak milovati, jako sv. otec Bonaventura.

Milý čtenáři! Z těchto několika řádků již asi uhodneš, oč se nám dnes jednati bude.

Nalezl jsem totiž v zahrádce nejsvětějšího Srdce Páně opět jedno kvítko, kteréž

si také stůj co stůj do své zahrádky vštípiti musíš; a abys se té práce nebál aneb snad za nedostatečna k tomu se nepokládal, předepsal jsem nahoře těch několik řádků o prostém bratru řeholníku.

Ba věru i ty, milý příteli, nemusíš býti žádným učencem, nemusíš býti žádným hrabětem neb knížetem a nemusíš ani do Ameriky jeti, nikoliv, buď si chudým a prostým venkovanem, buď si i nestudovaným a necvičeným, ano buď si třeba i churavým a neduživým, třeba na všech údech chromým, buď si starcem věkem k zemi skloněným, přece jsi člověkem, a více není k té naší zahradnické práci dnes potřebí, ty si můžeš bez překážky ono zmíněné kvítko do srdce svého přesaditi. Já je nazval „r ů ž í č e r v e n o u“ a to proto, že je královnou všech ctností, jako je růže královnou květin, a že, když ta v srdci schází, nemůže na něm míti Bůh žádného zalíbení. Tak vzácné, tak drahé, tak milé je Pánu Bohu ono kvítko a tobě tak potřebné, že, jak sv. Pavel píše, bez něho není člověk nic. Víš už, co to je? Inu: l á s k a k B o h u ! A o té bych ti rád dnes několik slov napsal

k rozjímání. Avšak, čím déle o tom přemýšlím, tím nesnadněji přichází mi něco kloudného o tom napsati; ba věru, kdybys se mne zeptal, co vlastně ta láska jest, bych s odpovědí v nemalých rozpacích. Nebo mám ti snad odpovědět: láska jest to, když dva se milují? Víš teď, co láska jest? Anebo dím-li: láska je — „dvě duše a jedna mysl, dvě srdce a jeden tlukot“ — pochopil's teď to slovo tajemné? Ba nikoliv! A tak bych tu skoro mohl opakovati, co sv. Augustin při podobné příležitosti pravil: „Neptá-li se mne nikdo na to, vím to; chci-li to však tázajícímu se vyložití, nejsem s to.“

Nejkratčeji však a spolu nejjistěji bude, přidržíme-li se i v této věci Písma sv., knihy to našeho nebeského zahradníka. Podle toho vzoru napíši ti sem zase několik paragrafů a sice:

§ 1. Odkud vzíti onu červenou růži?

Není-liž pravda, chceš-li si opatřiti vzácná kvítka alpská, nepůjdeš je hledat leckam na paseku nebo za humny, tam bys je marně hledal; ale ty vystoupíš tam na ty nebe-tyčné, věčným ledem pokryté Alpy, a tam

v té výši závratné nalezneš, co hledáš. A právě tak vzácnou květinou jest i ona červená růže lásky k Bohu; ona je dítko krajů nebeských a sama od sebe v žádném srdci lidském by nevyrostla. Proto ji musil náš božský Mistr zahradník s těch výšin, s těch hor nebeských na zem snést a tu štípiti; a jak medle se to stalo?

Otec nebeský vsadil nejprv to kvítko do nejsvětějšího Srdce Ježíšova jako malé, něžné semínko; a jak rostl Ježíš a prospíval na těle i na duchu, rostla a rozvíjela se v úkrytu Jeho Srdce ta růže červená, až se objevila světu v plném květu rozličných bohumilých ctností, a posléze vykvetla v tu nejkrásnější a nejdražší červenou růži trním ovinutou, a sice tam na dřevě kříže, kdež tak vzácnou a Bohu Otci tak líbeznou vůni vydala, že pro ni celému světu odpustil.

Ó vezmi si, milý čtenáři, jen sám do ruky ten k r u c i f i x se stěny, a zadívej se na svého Spasitele s citem útrpnosti a upřímné lásky, a viz, kterak tenkrát na celém Jeho těle z nesčíslných ran vyrážely červené růžičky, krupěje to krve přesvaté.

Tu máš, milý příteli, ten původní a prvotní keř té růže, již lásku k Bohu zoveme, a odtud jedině musíš i ty si vzíti sazeničku do svého srdce, jinde bys ji hledal nadarmo.

Ač toto vštípení lásky Boží do tvého srdce obstarává Duch sv., nicméně musíš i ty býti k tomu nápomocen. Či ptáš se snad, kdy že Duch sv. tuto růži ti vsadí do srdce? Ó příteli, to se již stalo! Tys arcí o tom nevěděl, neboť jsi byl ještě děcko několik dní neb hodin staré a ležel jsi zavinut na loktech kmotrů; ale já jsem tě již nejednou upozornil, jaký to posvátný úkon ten sv. křest jest a jakou divotvornou změnu na duši novorozence působí, a i dnes ti musím sdělit, že právě tenkrát na křtu sv. to bylo, kdy Duch sv. posvětil duši tvou, že ulomil takřka tam od toho nebeského keře růžového větvičku a vsadil ji hluboko, hluboko do srdce tvého. Tak tomu učí i svatý Pavel an' praví: „L á s k a B o ž í v y l i t a j e s t d o s r d c í n a š i c h D u c h e m s v a t ý m !“ A odkud zase Duch svatý ji bere? I na to odpovídá Písmo sv.: „D u c h p a k p r a v d y z m é h o v e z m e a d á t v á m !“ Slova Spasitelova.

Tímto tedy způsobem dostala se již při křtu sv. ta růže z božského Srdce Páně do tvého; arcíť jen jako něžná a malinká sazenička, ale den ode dne měla růsti a vzmáhati se a tom poví ti

§ 2. Kterak má v dítěti růsti.

Dítě jest sice pokřtěno, ale jak známo, dušička jeho dřímá ještě jako ve spánku a po mnoho let ani rozumu užívati nemůže. Kterak má v ní ta růžička růsti? V tomto čase bdí nad ní uvnitř Duch Boží sám a zevnitř mají rodičové, učitelové, duchovní otcové, zkrátka, pěstounové dítka o její zachování a vzrůst pečovati. Ba arcí, pakliže ty, otče a matko, nebeskému zahradníku nepomáháte a sami dítěti od 5. do 7. a 8. roku vřelou lásku k Bohu nevštěpujete, později, když se v něm koukol hříchu rozplemenil, sotva mu ji víckráte budete moci vpraviti do srdce!

Ano, ano, vy b o h a t í a vznešení lidé, na př. zbožím a statky vezdejšího světa obsypaní a pýchou nad svým bohatstvím celí zaslepení, nevykládejte již malým dětkám svým, jak bohaty jedenkrát budou,

co všechno po vás zdědí a jací že slavní páni a rytířové vaši dědové a pradědové byli, že i Paříž a samého Napoleona viděli atd., místo takových cvičení vezměte častěji své děti stranou, posadte je na klín a mluvte k nim nábožně a dojemně o Bohu Otci a o Synu Jeho. Anebo jste-li zase c h u d í a pracovití lidé, nenaříkejte ustavičně před dětmi a nestěžujte si na ten krutý osud svůj, nežehrejte na jiné: jak ti a oni se mají dobře, jak tamto soused váš je bohatý, že neví ani kam s tolary, a jaké krásné, drahé šaty jeho dcera nosí, kdežto vy sotva režné kytle a suchého chleba svým dětem poskytnouti můžete, ó nemluvte tak už malým dítkám svým! Řeč taková padá jako mráz v útlá jejich srdečka, že všechnen dobrý, něžný cit v nich utuchne a zvadne a zakrní. Mějtež aspoň tolik moudrosti a nábožnosti, a když jste s malíčkými o samotě, vypravujte jim o tom Otci nebeském, který na ně nikdy nezapomene, který nás všechny stejně miluje a dnem i nocí o nás pečuje, že bez Jeho vědomí ani vlas s hlavy naší nesejde: vypravujte jim zvláště o Ježíšku, jak dobré, předobré srdce má a obzvláště

k malým a hodným dítkám; povězte jim, co všechno vytrpěl a zkusil, aby nás spasil a šťastné učinil; rcete jim, kterak On, jsa králem nebes i země, v chudých jeslích ra slámě se narodil a co živ byl na světě, chudobu miloval, nejvíce chudé a nuzné lidi vyhledával a s nimi nejraději obcoval. Ale mluvte to vše slovy dojemnými a vřelými, aby děti viděly, že vám to jde od srdce! Arciť půjde vám to těžko, máte-li sami srdce tak chladné a necitelné k Bohu jako ledový rampouch v zimě; těžko vám to půjde, naplňuje-li srdce vaše láska k světu, k marnosti, k tanci, k penězům neb k jiným pošetilostem a přetékají-li ústa vaše samými řečmi o jídle a pití, o kráse těla a jeho zdobení, o románech, divadlech atd., pak těžko vám bude mluvit s vroucností o Bohu. Jen tenkrát, kdy srdce vaše bude hořeti láskou k Bohu, bude i jazyk o ní rád a vřele i dojemně rozprávěti! Protož, milý otče, milá matko, musíte se již k vůli dítkám svým o to pečlivě starati, aby prve ve vašem srdci ta č e r v e n á r ů Ź i č k a rostla a kvetla, tak, aby její vůně v řečích i skutcích se jevila, aby dívky jsouce vám

na blízku tu nebeskou vůni takřka dechem již do sebe ssály. A to platí zvláště tobě, milá m a t k o k ř e s ť a n s k á ! Tobě jest dítě vždy přístupnější. Když tedy počíná již chápati a rozuměti, ó vezmi si je na svůj klín, hodně blízko k srdci svému; a pakliže v tom srdci tvém hoří oheň lásky ke Kristu a ty zplna srdce živým slovem počneš mluvíti o tom drahém, milém Spasiteli, zrak svůj noříc v očka dítěte, a čím dále, tím vřelejší, tím dojemnější bude slovo tvé: ó věz, to bude jakoby teplý, letní den zasvítíl na tu růžičku v srdci tvého dítěte, ona se zahřeje a rozvine a dítě samo od sebe sepne zbožně ručičky a tou pravou ručkou pošle ukřižovanému Pánbičkovi od úst svých tak upřímný polibek, jakoby říci chtělo: „J e ž í š k u, j a k t ě m i l u j i !“

Ano, tak záhy porozumí děcko lásce Boží! Povím ti příklad: V jednom městě byl advokát — a to není arci za našich časů nic zvláštního — ale ten advokát byl nejen učený, ale i n á b o ž n ý pán, a to je za našich dnů skoro div divoucí. Muž ten, věru, zasluhuje, aby zde stálo na památku jméno jeho, jmenoval se: Jakub z Eskobarů. Měl

také dcerušku, Marinu, dítě to velmi nadané, při tom pak tiché a něžné povahy, a co nejlepšího právě křesťansky vychované. Když byly Marině asi 3 roky, učila ji teta desatero Božích přikázání a vykládala jí je. Jednoukrát se ptá Marina: „Ale, teto, jak pak to je, milovati Boha nade všecko?“ — „To je tolik, milé dítě,“ poučovala teta, „míti Boha ještě radší než otce i matku a tetu, radší než všecko na světě!“ Těžký tento pojem pro srdce dětské pochytila nicméně Marina dobře a říkala si tato slova tak dlouho, až je nazpaměť uměla: „Můj milý Bože, já tě mám více ráda, než otce i matku a tetu i všecko ostatní na světě. Ano, nic nemám tak ráda jako Tebe a budu Tě tak dlouho hledati, až Tě najdu.“ Tak žvatlávalo to dítko tříleté celé dni.

A kdože vstípil i našemu zeměpatronu, sv. Václavu, tak záhy do srdce horoucí lásku k Bohu, že již jako něžné pachole neznal větší radosti než v Bohu? Nikdo jiný, než jeho druhá matka a pravá pěstounka, sv. L u d m i l a.

I tamto ve Francii žila kdys svatá královna, jížto Bůh daroval synáčka, spolu pak

arci velikou starost, aby jsouc vdovou pro něho říši i trůn zachovala. Když princ povyrostl, brávala ho matka zvláště v trudných hodinách svého vdovského života také na klín a z toho srdce plna lásky mateřské mluvila k němu: „Mé drahé dítě, miluj svou matku, miluj svůj národ, především však a nade vše miluj Pána Boha; nebo věz, že bych raději viděla, abys umřel, než jen jediného smrtelného hříchu se dopustil.“ Tak rozprávěla tato svatá matka častěji se synem svým, a co myslíš asi, milý čtenáři, co z malého Ludvíka se stalo? Není-liž pravda, když v tomto měsíci červenci posadíš se chvíli na slunce, že se také zahřeješ? Hle, tak i to dítě, sedává-li často a často u srdce mateřského, planoucího láskou k Bohu, musí se také rozehřáti a musí se naučiti Pána Boha milovati. Tak i z onoho Ludvíka byl král veliký a svatý, protože i matka jeho, Blanka, byla světící.

Nuže, v y r o d i č o v é k ř e s ť a n š t í, rozumíte tomu teď, kdože má pěstovati v dítkách tu růži červenou?

Avšak i s vámi, milí s y n á č k o v é a d c e r u š k y, musím slovíčko promluvit

stran té růžičky v srdci vašem. Vy v mladých letech navštěvujete pilně školy, nižší i vyšší, národní a občanské atd. a učíte se tam, jak doufám v Boha, leččemu dobrému a krásnému, a to je tak dobře; nebo Bůh vám dal rozum nikoliv k tomu, abyste jej nechali ladem ležeti, nýbrž co jen možná jej cvičili a vzdělávali, a čemu se teď naučíte, to snadno unesete a jednou snad dobře potřebovati budete. Ale, milé dítky, není-li v srdci vašem lásky k Bohu, víte, zač ten celý krám školské učenosti stojí? Za nic! To nepravím snad já, nýbrž sv. Pavel, apoštol národů a muž také studovaný, píšeť takto: „K d y b y c h z n a l v š e c k a t a - j e m s t v í a m ě l v š e c k o u m ě n í, n e - m á m - l i l á s k y, n i c n e j s e m !“ Vidíte, milé dítky, tomu i vy se tedy musíte učit a tážete-li se mne: v které škole učí se člověk té pravé lásce k Bohu? odpovím vám slovy sv. Františka Saleského: „Pravou školou této lásky jest — h o r a K a l - v a r i e. Utrpení a smrt Pána našeho Ježíše Krista jest nejmocnější a nejsladší pohnutkou, která jen srdce naše k milování Boha pohnouti může. Kalvarie, to jest hora duší

Boha milujících, nebo všeliká jiná láska, neplyne-li z utrpení Krista Pána, jest ničemná, ba nebezpečná!“ Četli jste to, vy malí žáčkové a žákyně božského Srdce Páně?! Máte-li nyní opravdivou touhu po lásce Boží, co učiníte? Ó chodte často a často s duší svou na Kalvarii. Vezměte si jen příklad na zahradníku. Jakmile počne na jaře slunečko svítiti a hřáti, vynese všecky růže ze skleníka ven a staví je na slunce, a čím pečlivěji to dělá, tím krásnější růžičky mu vykvétají. Nuže, stavte i vy to srdce své často a často v sv. rozjímání tam pod kříž Páně na Kalvarii na výsluní té věčné lásky a jako paprsky sluneční bude i těch patero svatých ran na ně zářiti a zahřívati je, a takovým způsobem poroste v něm rychle a utěšeně ta růže červená.

§ 3. Jak nasazuje růže trny.

Nepozoroval jsi, milý čtenáři, že na každé sazeničce růží, dříve než povyroste a dříve než ještě kvete, vyrážejí ostré a pichlavé bodláky? Toť neklamné znamení, že sazenice je pravá růže, neboť staré přísloví praví: „Ž á d n á r ů ž e b e z t r n í.“ Těmito bo-

řadými a ostrými trny nepíchá však růže sama sebe, nikoliv, nýbrž se jimi brání, když nějakí nezvaní hosté, nezbední ptáci neb rozpustilí kluci jí chtějí ublížiti.

A hle, i ta naše růže lásky k Bohu musí míti t r n í a věru, milý čtenáři, záleží-li tvá láska jen v tom, že denně třeba stokrát oči k nebi zvedáš, sladkými ústy vzdychaje: „O Bože můj, já Tě miluji!“ aneb že když se ti zalíbí, celé hodiny třeba v chrámu trávíš a třeba všechny obrázky v knížce zulíbáš, zatím pak povinnosti své domácí zanedbává, věz, milý příteli, to všechno může pouhou zevnitřní přetvářkou býti, ba také skutečně bývá, nemající uvnitř ani zrnka pravé lásky k Bohu. Mám-li věřiti, že skutečně v srdci tvém kvete ta růže červená, tedy mi ukaž t r n í, t. j. ukaž mi sebezapírání, mrtvení a krocení svých žádostí atd. Nebo to je známka pravé lásky k Bohu, že všeho se varuje a všechno odstraňuje, co by se Pánu Bohu nelíbiti mohlo; a podle této známky můžeš i ty posouditi, jak veliká je tvá láska k Bohu.

Před lety žila v jistém městě ve Vlaších osoba, dosti nábožná, která měla malého

psíka, jemuž pečlivě sloužila, ba celé hodiny s ním pohrávala. Neměrná a nemístná tato láska ke zvířeti naplnila srdce její pošetilostmi, ba i od modlitby, i od Boha ji odvracela. Tehdejší zpovědník její, P. Zuchi, neopomenul při každé příležitosti tu pošetilou a titěrnou zálibu jí vymlouvat, aby raději tu starost duši své a tu lásku Pánu Bohu věnovala. Kajicnice slibovala, slibovala vždy, ale kdo slibu svému nedostál, to byla ona. Jakmile spatřila zvířátko, byla celá jako omámená a na své předsevzetí ani nevzpomněla. Po mnohých a mnohých zmařených pokusech osobu tu napravit, napadl knězi ještě jeden. I přinesl jí jednoho dne malé Jezulátko z vosku a po vykonané zpovědi řekl: „Když tedy nechceš od své pošetilosti upustiti a zvíře odstraniti, měj si je; ale slib mi, že každý den, když půjdeš večer spáti a psíka na měkkou postel uložíš, toto děťátko, jež ti daruji, položíš na zem pod postel, pamatuj však, abys to věrně zachovávala!“ I slíbila to, a byla velice potěšena, že nemusí psíka odstraniti. Přejde první večer, již se ubírá na lože, a když jako jindy zvíře uložila do

postele, vezme malé Jezulátko, aby je dle nařízení kněze pod postel na zem položila; ale v tom okamžení rozbřesklo se v duši její, teď poznala neslušnou a nepatřičnou náklonnost svou ke zvířeti, pochopila, že tím vlastně Boha odstrkovala a hořké slzy vytryskly jí z očí; ano celou noc v žalu a lítosti oplakává zaslepenost svou a slibuje od nynějška jen Boha milovati. A skutečně, druhý den dáno zvíře pryč z domu a srdce její obrátilo se s celou vroucí láskou ke Spasiteli.

Hle, příteli, tak obětavá je ta pravá láska. Jakmile v srdci vznikne, odřiká se všeho, opouští i to nejmilejší na světě.

Nuže, pověz mi pak, jak to s tebou stojí v té věci? Jsi také s to odřici sobě to a ono nebezpečné pobavení, tu a onu návštěvu, zábavu, rozprávku, která tě obyčejně ke hříchu přivede? Jsi s to zahnati z hlavy nevrlost, zlostné myšlenky, v přikázaný den se postiti, tělu a samolásce své i třeba něco utrhnouti, z lásky k Pánu Bohu? Můžeš-li říci ano, pak teprv ti věřím, že v srdci tvém se růže červená; nebo sám Spasitel říkával:

„Kdo má přikázání zná a je ostříhá, ten jest, jenž mne miluje.“

Ano, ještě něco radostnějšího ti povím. Budeš-li i dále tak pokračovati v sebezapírání a sebeobětování Pánu Bohu, pak rychle poroste ta růžička v srdci tvém a brzy v y-
k v e t e ; nebo u kříže daří se jí nejlépe, a nic také tak bezpečně ji nechrání, jako onen trnový věnec sebezapírání. Přiblíží-li se pak k ní nějaká zlá žádost těla nebo pýcha života, neb jiná rozkoš světská, bodá a píchá je ta láska k Bohu tak dlouho, až se odklidí, a toho je nanejvýš zapotřebí. Nebo kdybys se domníval; milý příteli, že při té lásce k Bohu můžeš i nadále vésti svůj bývalý veselý život a všeho okoušeti a užívatí, co ti chutná a co se ti líbí: zkusíš to, že dříve, než se naděješ, růže v srdci tvém zvadne a uschne, anebo nějaký pekla syn, neb nešlechtník lidský ji utrhne a do bláta zašlape. Ty budeš již rozuměti, co tím myslím?! Přišel-li však jednou do srdce tvého smrtelný hřích, ó pak je veta po té sazeničce, již Duch sv. na křtu duši tvé vštípil, jest vyškubnuta, zničena. Ó pak o tobě nechce ani Bůh již věděti, nebo místo

té krásné vonné růže lásky k Bohu vyrosteti v srdci ta nekalá, vše pálící láska k světu a tělu a skrz naskrz tě pokazí. Ó pak běda ti, nešťastníče! Kdo ví, najdeš-li zase jednou času a příležitosti ve svátosti pokání onu růžičku zpět si získati a když i najdeš, musíš pak teprve všeho se zříci, co ji tenkrát z tvého srdce vypudilo, a to stojí opět veliké namáhání a sebezapírání. Tedy, jak vidíš, není jiné pomoci: **ž á d n á r ů ž e b e z t r n í**, a chceš-li onu nebeskou růžičku v srdci svém chovati a pěstovati, musíš i ty nésti trní, ostré trní, a to tak dlouho, co živ budeš na světě.

§ 4. **Jak růže rozkvétá a voní.**

Však já vím, že bys skutečně z celého srdce rád onu růžičku si zachoval, a proto čtu ti na očích dychtivou otázku: „Jaký k tomu prostředek?“

Podívej se, příteli, jen zase do přírody, jakým prostředkem tam ty stromy a květiny rostou. Znáš-li pak jej? Není-liž pravda, je to s tím růstem podivná, přepodivná věc. Není to viděti, není to slyšeti, jak to roste, a když to vidíme, pak již se stalo. A je, věru,

dobře, že se to v tichosti a skrytosti děje, nebo dejme tomu, že bys časně na jaře, když ještě dřímá všecko v zimním oděvu, vyšel ven, a tu pojednou počalo by všecko vúkol na stromech, na polích pučeti a vyrážeti a nad tebou, kolem tebe a pod tebou na zemi se budit a hýbat k novému životu a to tak rychle, že za hodinu by stálo všecko tak zelené jako dnes v červenci, chci se vsadit, že bys leknutím vykřikl a domů utekl. Tak však roste také všecko v té Boží přírodě, ale růst ten děje se tak skrytě a neviditelně, že ani žádný neví, jak. Či víš to snad ty? Já alespoň ne. Leč tolik vtipu budeme snad míti oba dva dohromady, že alespoň následující pochopíme: Předně: Má-li co růsti, musí to, buď semeno neb kořen rostliny, míti uvnitř v sobě onu sílu, k životu budící, není-liž pravda? V čem vlastně tato životní síla rostlin záleží, to ti nemohu říci. Četl jsem sice o tom rozličné učené výklady, ze kterých jsem však konečně vyrozuměl tolik, že to ti učení páni sami ještě nevědí; musí to býti něco tajemného, nevyzpytatelného. Za druhé: Tato síla tajemná musí táhnouti ze země š ř á v u

či p o t r a v u květině potřebnou, kterou skrze kořínky a stonky žene vzhůru a rozvádí po všech větvích, aby nezvadly, nýbrž aby na koncích vyrážely pupence, listí, květ jisté barvy a vůně atd. Nedostává-li se rostlině této šťávy životní aneb ulomí-li se větev od stromu, zvadne a zhyne. A za třetí: Aby šťáva tato všude, kde je třeba, se dostala, musí míti každá bylina, každý stonek a list v sobě r o u r k y a p r ů c h o d y, jimiž šťáva nahoru, dolů teče. U člověka konají službu tu tepny, jimiž naše životní šťáva, t. j. krev, od srdce po všech údech, celým tělem probíhá, až do těch posledních končetin. A konečně i to chápeme, že ani v člověku, ani v rostlině nebyly by ony rourky nic platny, kdyby nebyly všechny údy a části ústrojí uvnitř v n e j u ž š í m s p o j e n í a ladu; úd k údu, žíla k žíle, jedno vlákno k druhému musí býti srostlé a spojené.

Není-liž pravda, tolik i beze všech studií poznáváš z růstu květin.

Než, milý příteli, dej nyní pozor, abys tak jasně pochopil i to následující:

Obrátíme-li ten hořejší výklad na tu růži

lásky k Bohu v srdci tvém, uznáváme též, že má-li se zachovati, růsti a vždy krásněji se rozvíjeti, musí především tam u hlavního keře, odkud je vzata, totiž v božském Srdci Páně, vždy živá a čerstvá síla životní byti. A té, věru, tam neschází, pravil On sám o sobě: „Přišel jsem, abych oheň přinesl na svět, a co chci jiného, než aby hořel?“ A jindy opět, když se zjevil blahoslavené Markétě Alacoque a jí své srdce ukázal, an z jeho rány i s hora a ze všech otvorů vyřázely mocné plameny, pravil Spasitel: „Mé božské Srdce jest láskou k lidem a zvláště k tobě tak naplněno, že v sobě plameny této lásky již udržeti nemůže a musí je tvým prostřednictvím vylíti a lidem se zjevit, aby je obohatilo těmi poklady, jež v sobě ukrývá.“

Lásky tedy a síly životní jest dosti v kmenu.

Avšak teď se jedná jen o to, aby odtud ta životní síla a šláva i do růžového štípků v tvém srdci ustavičně vcházeti a vtékati mohla. A čeho tu nanejvýš potřebí?

Musíš býti nevyhnutelně se Spasitelem svým v nejužším s p o j e n í, musíš pevnou vírou a upřímnou důvěrou k němu lnouti, jako dítě k matce své; nebo jen tenkrát bude moci svou lásku jako tajemnými rou-rami do tvého srdce vlévati. To také sám zřetelně nám vyložil slovy: „Já jsem vinný kmen, vy ratolesti; kdo zůstává ve mně a já v něm, ten přináší ovoce. Nezůstane-li kdo ve mně (t. j. se mnou co nejužěji spojen), vyvržen bude a uschne.“

Z tohoto výkladu, má drahá duše, již sama pochopíš, kdy asi nejhojněji této duchovní šfávy života z nejsvětějšího Srdce Páně do tvého přetéká? Ó není-liž pravda, že tenkrát, když tvé srdce na Jeho nejsv. Srdci odpočívá a duše tvá s Ním sloučena a v j e d n o spojena, ba řekl bych s Ním s r o s t l á jest — ve s v a t é m to p ř i j í m á n í. Tak alespoň zní Jeho vlastní výrok: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm!“ Ano, to je ta přebížená chvíle, kde z onoho štěpu růžového v nejsv. Srdci Páně řine šfáva a síla životní do tvého srdce, a pro růžičku v něm jest takové sv. přijímání jako teplý červen-

cový den. Jako na růži poupě na poupě vyráží, tak vznikají v duši tvé nová a nová předsevzetí, a jako z poupat růžové lístky se rozvinují, tak i tvá duše den po dni, měsíc po měsíci a rok po roku vždy v nové, vždy v krásnější a bohumilejší cnosti bude rozkvétati, líbeznou vůni vydávajíc svému zahradníku, takže tento pln radosti nad zdařenou prací jedenkrátě růžičku tu vezme a z chladné země tohoto světa tam do nebe přesadí, kde beze všeho nebezpečí věčně růsti, věčně kvésti, věčně se rdíti a vůni vydávati bude před trůnem Božím.

Tolik o té růži červené.

Nyní ale, milý příteli, rci, pochopil-lis pak naučení celé té dnešní mé řeči? Víš teď, proč tak často a často na sv. přijímání přicházím? Bude ještě třeba, na konci zase tě napomínati, abys jen co nejčastěji spěchal ke stolu Páně a tam z božského Srdce Ježíšova hodně dychtivě a žíznivě ssál, jako malý proutek na keři růžovém? Ó učiň tak, má duše drahá, nemohu jinak, než vroucně tě o to prositi.

Když v neděli a svátek vyzvánějí ra-

dostně zvony k službám Božím, rád se dívám, jak ze všech stran, ze statků a chaloupek a přes pole po pěšinách spěchají věřící k chrámu Páně. Dívaje se takto minulou neděli z okna, spatřím z jednoho dvoru vykročit dívku ve svátečním oděvu, z druhého zase švarného hochu. Než co asi červená se mu to za kloboukem a co rdí se dívce za živůtkem? K r á s n á r ů ž i č k a červená; a jak se mi zdá, sluší oběma výborně; hodíť se dobře růže k růži; a každý si ji rád někam zastrčí, neboť má za to, že to kvítko i na něho vrhá paprsek své krásy a tím krásnějším ho činí, a proto nezřídka i šedivého pána spatříme s růžičkou na kabátu.

Nuže, příteli, takovou růžičku viděl bych také rád i na tvých prsou, ale hezkou, slyšíš? Tu nejhezčí, jakou jen budeš moci najíti. Hezčí však nevykvetla na světě, než ta tam na kříži, s těmi pěti červenými lístky; ani vůně líbeznější nevydala žádná, než On svatým svým životem.

A hle, tuto nejkrásnější růži dovolí ti nebeský zahradník utrhnouti a do tvého srdce vsaditi, kdykoliv chceš, sice ve sv.

přijímání. Chceš-li se, má duše, Otci nebeskému hodně zalíbiti a nejen tělesné, ale i duchovní krásy, stálé krásy si získati, jdi, jdi alespoň každý první pátek neb první neděli v měsíci k sv. přijímání, pak půjdeš také z chrámu nesouc na srdci krásnou, vonnou růžičku!

O b r a z s e d m ý.

Sv. Vincenc z Pauly.

(19. července.)

Ještě nikdo doposud nepopsal nám tak důmyslně a trefně ono přeušlechtilé kvítko v štěpnici božského Srdce (totiž lásku k Bohu) jako sv. Pavel. Máš-li, čtenáři, při ruce nový zákon, otevř si první epištolu ke Korintským v kapitole 13. a viz, jak nadšenými slovy on líčí vznešenost a cenu její nad všechny ostatní ctnosti, ba nad veškeré statky celého světa a její trvání tam na věčnosti. Jako pravý znalec vypisuje obzvláště zřetelně známky a vlastnosti lásky k Bohu. Ne jinak, než jakoby tu červenou růži lístek po lístku rozebíral, vypočítává

nám ony ctnosti jednu po druhé, které z pravé lásky Boží pocházejí a v životě řádného křesťana jeviti se mají. Pravíť ve 4. verši: „L á s k a j e s t t r p ě l i v á, j e s t d o b r o t i v á, l á s k a n e z á v i d í, n e č i n í n e š l e c h e t n ě, n e n a d ý m á s e, n e n í c t i ž á d o s t i v á, n e h l e d á, c o j e j í h o j e s t, n e v z p o u z í s e, n e m y s l í z l é h o, n e r a d u j e s e z n e p r a v o s t i, a l e s p o l u r a d u j e s e p r a v d ě; v š e c k o s n á š í, v š e m u v ě ř í, v š e h o s e n a d ě j e, v š e h o t r p ě l i v ě č e k á.“

Dle tohoto vzoru sv. Pavla představím ti, milý čtenáři, život sv. Vincence z Pauly, rozvinu ti jej před očima jako růži duchovní a ukáži spolu, že láska Boží, jež v jeho Srdci tak mocným ohněm plápolala, skutečně dle popisu sv. Pavla s l o v y i s k u t k y s e o s v ě d č o v a l a. Bude to pro tebe velmi poučné a povzbuzující, když se trochu vůní této překrásné růže občerstvíš a spolu také do svého srdce nahlédneš, má-li to, co tam za lásku Boží držíš, tytéž známky, tentýž počet a podobu lístků, dle nichž se poznává pravá, ryzí láska Boží.

Že se narodil sv. Vincenc ve vsi Poy na úpatí hor Pyrenejských r. 1576, že do 12 let pásal stáda otce svého vyznamenávaje se již tehdy zbožnou, jemnou myslí a dobrotou k chudým, a ty ostatní osudy života jeho, to každému zajisté čtenáři známo bude a proto začnu hned s

1. prvním lístkem růže. Sv. Pavel dí: láska jest trpělivá, t. j. duše milující Krista Ježíše žádá si pro něho trpět a trpí-li, raduje se z toho.

Tak i sv. Vincenc. Jistému knězi psal jedenkrát takto: „Jak? Vy byste si přál býti bez kříže? Nebylo by lépe míti ďábla v těle, než žíti bez kříže? Tu by ďábel neškodil duši vaší, kdežto netrpíte-li ničeho, ani duší, ani tělem, svému Spasiteli se nepodobáte, a přece právě tato podobnost známkou jest Jeho vyvolených. Ano, neklamné znamení, že Bůh má s člověkem zvláštní úmysly, jest to, posílá-li mu jeden kříž za druhým do domu, utrpení za utrpením.“

Není tedy divu, že sv. Vincenc maje takové zásady ve všem protivenství, tak tiše a vesele se choval. Byl-li starostmi a pra-

ceci obsypán a mnohými nepříjemnými věcmi obtížen a někdo ještě svou návštěvou ho vytrhoval, vyslechl ho nicméně tak tiše a klidně, jakoby právě nic jiného na práci neměl, než jemu sloužiti. Obdržel-li nějakou nemilou zprávu — a to bylo v životě jeho často — říkával: „B u d ě P á n B ů h p o c h v á l e n !“ Byla-li věc důležitější, šel do chrámu a zde vrhna se na kolena před velebnou Svátostí oltářní, obětoval Pánu svou bolest a utrpení.

Když byl francouzskou královnou povolán do nejvyšší státní rady, přihodilo se, že jistá vysoce postavená dáma se o to namáhala, by její dcera zvolena byla abatýší, což však, poněvadž příliš mladá a k řízení tak velikého abatýšství neschopna byla, sv. Vincenc překazil. Matka tím rozhořčena vyjádřila se o Vincencovi slovy velmi potupnými. On však zarmoucen z toho, že při té věci Bůh byl urážen, odebral se k uražené dámě, aby jí vyložil příčinu svého jednání. Tato však znamenajíc, že ji chce poučovati a k lepšímu náhledu přivésti, uchopila ve zlosti podnožku a hodila mu ji na hlavu. Bez nejmenšího hněvu uklonil

se Vincenc hluboce a odešel. Na schodech pak pravil k průvodci: „Buď Pán Bůh pochválen za to maličké pohanění, jež se mi proto dostalo, že jsem J e h o č e s t hájil.“

2. **Druhý lístek růže:** „L á s k a j e s t d o b r o t i v á“. Kdo miluje Ježíše, miluje i dobrotu srdce a mírnost.

Sv. Vincenc vypravuje sám o sobě: „Jsa vychovatelem v domě hraběte Gondyho, byl jsem z počátku velmi náchylný pouštěti uzdu své prudké a popudlivé povaze. I prosil jsem Boha, aby mne této necitelné a k bližnímu nelaskavé letory zbavil a dobrotu srdce a mírnost mi udělil. A hle, s milostí mého Spasitele a mým přičiněním, že jsem bedlivě bděl nad sebou, podařilo se mi úplně přemoci a potlačiti návaly své prchlivosti, takže jsem docela svou povahu změnil. Že Bůh milosrdný našim prvním misiím tak hojně žehnal, přičítám také tomu, že jsme lidu všeho druhu s upřímností a laskavostí vstříc přicházeli. A když Bůh skrze mne, nejposlednějšího ze všech i kacíře obrátil, byla toho, jak oni sami se přiznávali, příčinou moje přívětivost a trpělivost, již jsem jim povždy prokazoval.

Tím také jedině získal a naklonil jsem sobě ubohé otroky na galejích, nebo přísností se nesvede u nich ničeho; pakliže však jsem je litoval, povolnost jejich chválil, okovy jejich líbal, neštěstí jejich sdílel, řekl-li jsem, že utrpení své mají za očistec zde na zemi, aj tu mne ochotně poslouchali a přičinili se duše své do pořádku uvéstí.“ Tak mluví o sobě.

A jak jednal Vincenc? Když byl v Paříži, založil všeobecnou nemocnici, aby se zamezilo žebrání po městě, přišel k němu jistý chudás a pravil: „Chcete věděti, co se o vás v městě povídá?“ „Zajisté,“ odvětil Vincenc, pověz jen rychle!“ „Vězte, v celém městě se mluví o tom, že vy jste příčinou, že my chudí jsme nyní uzavřeni ve špitále!“ A sv. Vincenc na to: „Dobře, příteli, dobře, ihned půjdu pomodlit se za své nepřátele.“

3. Třetí lístek růže: „Láska n e z á v i d í!“ Duše Krista milující nezávidí světu statky jeho, ale pohrdá jimi.

Jak málo viselo srdce Vincencovo na vešdejším statku, dokazuje obzvláště následující případ. Kongregace jeho obdržela darem panský statek, jež Vincenc jen po

dlouhém zdráhání a na opětovnou žádost a dolehavou prosbu dobrodincovu přijal. Když byla kongregace s velikým nákladem statek opravila a od úplného úpadku zachránila, požadovali jej najednou dědicové mezitím zesnulého dárce zpět. I jest jim také skutečně soudně přiřknut a sice bez všeho závazku k náhradě kongregaci za náklad na něj vynaložený! Tímto neočekávaným rozsudkem utrpěla kongregace ohromnou ztrátu 30 tisíc lir. Aby své bratry nad bolestnou ránou tou potěšil, vstoupil Vincenc mezi shromážděné a pravil mimo jiné: „Děkujemež, bratří, co nejvroucněji Bohu, že nám netoliko lásku k vezdejším statkům, nýbrž i statky samé odňal, a i tu milost nám propůjčil radovati se ze ztráty té. Budmež ubezpečeni, že jsme velikou tou ztrátou ještě více získali; neboť majíce ono panství, byli bychom je neomylně pro zábavu a vyražení častěji navštěvovali. A vyražení to lahodíc naší smyslnosti mohlo býti pro nás sladkým, ale usmrcujícím jedem, nožem nás bodajícím, ba i ohněm nás sžírajícím! Se statkem však odňal nám Bůh i vyražení i zbavil nás tak značného nebezpečí.“

4. **Čtvrtý lístek růže** slove: moudrost — „l á s k a n e j e d n á l e h k o m y s l n ě!“

Co praví o tom sv. Vincenc? Píše takto: „Nemluvím zde pouze o té tělesné a světské chytrosti, která jen pozemské, ba někdy i zcela nešlechtné záměry majíc k jich provedení, užívá rovněž jen lidských a velmi nejistých prostředků; nýbrž zde mluvím o té pravé, svaté chytrosti a opatrnosti, již nám Kristus sám v evangeliu doporučí a která jdouc za svatým, božským úmyslem, tolika vhodných prostředků užívá k tomu. Člověk se tu může řídití buď vlastním rozumem, který ovšem jest často slabý a klamný, anebo neklamnými zásadami Ježíše Krista. Pravá moudrost záleží tedy v tom, bychom s úplnou důvěrou rozum svůj k těmto zásadám podrobili, a věci posuzující tak, jak asi Kristus je posuzuje, také tak mluvili a jednali, jakoby On, náš nebeský Mistr, na našem místě mluvil a jednal.“

Tak smýšlel Vincenc o moudrosti a opatrnosti a podobně i jednal. Když se měla otevřít v Paříži zmíněná již nemocnice, byly paní „spolku křesťanské lásky“ toho

náhledu, aby se tam ihned všickni žebráci z celého města uvedli, v pádu zdráhání se, třeba i mocí a násilím. Takový spěch a donucování zdály se sv. Vincenci býti nemístné při tak šlechetném díle a proto k nim vážně a mírně v tato slova promluvil: „Díla Boží vyvinují se zdlouha a pozvolným postupem z malých, nepatrných počátků . . . Vždyť i Spasitel náš, ač mohl zajisté v dospělejším věku na zem přijíti, aby nás vykoupil, a nemusel teprve po 30 let skrytý život vésti (co se mnohému zdá býti zbytečné), nicméně narodil se na svět jako nemluvňátko, rostl jako každý jiný člověk a prospíval pozvolna věkem k vykonání díla něho vykoupení. Není tedy radno všecko najednou a jak říkáme jednou ranou vykonati, aniž třeba se z toho děsiti, jakoby vše bylo ztraceno, pakliže někdo se zpěčuje dobré vůli naší býti nápomocným. Přenáhlení i násilí, obé by mohlo úmyslům Božím býti na újmu. Je-li dílo to od Boha, zdaří se; vyšlo-li z pouhé moudrosti lidské, ani se nezdaří, ani dlouho nepotrvá.“ Ihned jest celý podnik jeho vůli svěřen, on pak přijal do nemocnice jen

tolik chudasů, kolik se jich z dobré vůle přihlásilo a přivedl obrovské to dílo šťastně tisícerými překážkami k zdárnému konci.

5. Pátý lístek růže jest: p o k o r a. Svatý Pavel dí: „l á s k a s e n e n a d ý m á.“

Jistý kněz, jenž Vincence dokonale znal, pravil o něm kdysi, že nebylo a není na světě člověka ctižádostivého, jehož žádost po cti a přednosti ve světě by větší byla, než byla touha Vincencova po pokoře a ponížení před světem. Vyslovil se o tom sám takto: „Kdybych i mohl nějaký skutek veřejně vykonati, z něhož by mi čest a sláva pošla, neučinil bych to, aneb alespoň bych odstranil všechny ty okolnosti, jež by skutku tomu lesku přidati mohly. A ze dvou myšlenek, jež mi o nějaké věci napadnou, chci vždy — pokud to láska k bližnímu dovolí — k svému pokoření tu špatnější pronést, a tu lepší zamlčeti a tak v srdci Bohu obět pokory a sebezapření přinést. Neníť mu zajisté nic tak příjemné, jako pokora srdce a prostota v řeči i jednání.“

Slyšel-li tedy chváliti šťastný výsledek některé své práce, odmítal vždy zaslouženou chválu od sebe, přičítaje ji jiným, anebo

říkával zkrátka: „Zalíbilo se Bohu shromáždění naše tu a tam upotřebiti.“ Aneb: „Dobrotivý Bůh svěřil nám to a ono dílo.“ Pakliže však něco se nezdařilo, tu vždy sobě nehodu připisuje říkával: „Toho jsem já příčinou, to hříchové moji zavinili.“

Jistý prelát vida, jak důsledně Vincenc ve všem se poníží, nemohl se zdržeti a nazval ho dokonalým křesťanem. On však s velikým zahanbením odpověděl: „Co pak to ráčíte mluvit, důstojný pane!? Já dokonalý křesťan? Nezasluhuji spíše býti nazvánu největším hříšníkem?!“

Že při takové pokoře nade všecko nenáviděl pýchu a ctižálost, dá se souditi. Praví o ní: „Člověk hledá cti a vážnosti světské jen potud, pokud ho ďábel k tomu ponouká: neboť duch našeho božského Spasitele hledí se vždy jen ponížovati. Znamenáme-li tedy ve své duši pyšné a ctižálostivé myšlenky, musíme ihned ďábla toho vypuditi!“

Jedenkráte navštívil Vincenc jistého vznešeného pána. Když pak při odchodu tento ku dveřím ho chtěl vyprovoditi, nepřipustil

to světec, namítaje, že jest jen chudý selský syn, jenž v mládí dobytek pásal.

Jindy zase prosila ho na ulici chudá žena o almužnu slovy: „M i l o s t p a n e, prosím vás o dáreček!“ Vincenc, jenž pojmenování to nikdy nemohl snést, odpověděl jí u přítomnosti několika vznešených osob: „To mne špatně znáte, dobrá ženo! To se velice mýlíte, vždyť já jsem rodem jen pasák a syn chudičkého rolníka!“

Konečně, když byl do nejvyšší státní rady zvolen, a všeliké prosby jeho za zproštění úřadu toho u královny nic neprospívaly, tu každého dne při oběti mše sv. přednášel Bohu vroucí prosbu, by mu jen té milosti dopřáli a od královského dvora jej vzdáliti ráčil. Zajisté, pravá láska nezná ctižádosti!

6. Šestý list růže: „L á s k a n e h l e d á, co j e j í h o j e s t.“

O tom píše náš světec následovně: „Ó, jakou má radost Spasitel náš, nalezne-li duši, která celou svou pozornost obrací jen k tomu, by se Jemu líbila a všechno své počínání Jemu obětovala. Tu se raduje jako otec, jenž vidí své dítě, že vše, co darem obdrží, ochotně jemu přináší. Jakmile co

dostane, nemá pokoje, dokavad otce nenajde, a zdaleka volá: „Hleď, milý otče, co mám, to mi dal ten a ten.“

Jednoho času onemocněl nebezpečně jeden z nejlepších jeho kněží misionářů. Když pak jistá paní o jeho uzdravení příliš úzkostlivě se starala, psal jí Vincenc: „Proti tomu, co nám za těžko připadá, musíme bojovati, a srdce své buď zlomiti aneb obměkčiti, bychom je na všecko připravili. Zdá se mi, že Bůh ten vzácný dar chce naší malé kongregaci opět vzíti. Nuž, staň se! Jemu náleží celá, nechť učiní s ní, jak se mu líbí. Já pro svůj díl nalézám svou největší radost v tom, plniti svatou vůli Jeho.“

7. Sedmý lístek růže: „L á s k a s e n e v z p o u z í a n e m y s l í n i c z l é h o,“ t. j. kdo Krista opravdu miluje, ten se na bratra nehněvá, ale omlouvá jeho chyby.

Vysoce postavený pán namáhal se jistému knězi získati faru, ale nadarmo; sv. Vincenc vši silou se tomu opíral. Potkavše se později na ulici, urazil onen pán svatého veřejně a tak surovým způsobem, že mu královnou všeliký přístup ke dvoru byl navždy zakázán. A co sv. Vincenc? Šel ke královně a

jal se za nepřítele svého přimlouvati, ano i jistou službu zpečoval se převzítí tak dlouho, dokud by královna provinilci neudělila milost.

Podruhé zase jiná vznešená osoba v Paříži vyjádřila veřejně svou nespokojenost nad Vincencem. Dozvěděl se o tom pospíšil k ní a prosil za odpuštění, nejinak, než jakoby on ji byl urazil. Byl však špatně přijat. Než, to mu nic nevadilo. Za krátko na to potřebuje nepatrnou službu, právě k oné osobě obrátil se s prosbou svou. „Jak?“ podivila se tato. „Vincenc již zapomněl učiněnou mnou urážku? To jest jeho pomsta? Ó zajisté v muži tom jest přece cosi božského; ano, teď pozrávám, že Duch Páně v něm přebývá.“ Ihned Vincence netoliko vyslyšela, ale sama k němu jdouc ho také odprosila.

Téhož času uteklo se několik pro víru pronásledovaných kněží z Irska do Paříže, kde je Vincenc co nejlaskavěji přijal a ošetřoval. Ale za všechno dobré odplatili mu nevděkem. Když pak jistý duchovní k svatému se vyjádřil, že takový nevděk nezasluhuje již žádné pomoci, odpověděl mu tento:

„Co to mluvíte, dobrý pane?! Právě tím více zasluhují útrpnosti naší!“ A skutečně nedal jim ničím nevděk jejich pocítiti.

8. **Osmý lístek růže** jest: horlivost o spásu duší. „L á s k a n e r a d u j e s e z n e p r a v o s t i , a l e s p o l u r a d u j e s e p r a v d ě.“

O této ctnosti vydává svědectví, vlastně celý život sv. Vincence, a chtíce si dost malý pojem učiniti o jeho horlivosti, která pro spásu duší srdce jeho naplňovala, museli bychom tu dopodrobna vyprávěti: o zavedení misií, o výborných ústavech k nápravě duchovenstva, o duchovním cvičení zvláště kněžských čekanců, o založení rozličných duchovních řádů, kongregací a bratrstev atd. Jeden alespoň příklad nechť ukáže nám, kterak Vincenc, kdy se jednalo o čest Boží a spásu duší, neznal lidských ohledů.

Hrabě Gondy, v jehož domě strávil sv. Vincenc první léta svého kněžství jako vychovatel, byl sice muž tak dalece nábožný, avšak nechal se přenáhleností svou strhnouti a k souboji svésti. Zvědév o tom sv. Vincenc, sloužil nejprve v zámecké kapli

jako každodenně za celou rodinu mši sv. a na konci, když tu jen hrabě sám zůstal, padl na kolena před něho a zvolal: „Dovolte mi, pane, ve vší pokoře a lásce slovo k vám promluvit! Já vím, že jste na tom býti se v souboji! Nyní však zapřísahám vás ve jménu Boha, kterého jsem vám před chvílí na oltáři ukazoval, a Jemuž vy jste se klaněl, abyste upustil od záměru svého. Nezřeknete-li se toho zlého úmyslu, pak, pravím vám, ukáže se na vás a na vaší rodině hrozným způsobem spravedlnost Boží!“ A hle, hrabě Gondy, hluboce dojat, vzdal se souboje.

9. Devátý lístek růže: „L á s k a v š e c k o s t r p í, v š e c k o s n á š í.“ Kdo Ježíše miluje, snáší pro Něho vše, i nemoc, i chudobu, i pronásledování.

Když ležel sv. Vincenc nemocen, obvažoval mu jeden ze spolubratrů oteklou a vředovitou nohu. Vida, že jest mu snášeti velikých bolestí, pravil útrpně k němu: „Ó pane, jak obtížny musejí býti bolesti vaše!“ — „Jakže?“ zvolal Vincenc, „dílo Boží a řízení Jeho nazýváte obtížným, že mne, bídného hříšníka, nechá trpěti? Od-

pusť vám to Bůh, co jste zde pravil; ale vězte, v mluvě Kristově neříkáme tak!“ Jindy pak vyslovil se o nemoci takto: „Nemoc jest jako vodní váha, kterouž sám sebe můžeš zkoumati. Nikdy se tak dobře nepozná, co na člověku jest, jako v nemoci; to jest bezpečná zkouška k rozeznání těch, kteří vpravdě cnostni jsou, i těch, jenž se toliko cnostnými býti zdají.“

Následující případ svědčí o jeho lásce k chudobě. Jednoho dne líčil mu jeden z kněží jeho, jak velice chudobný jest dům jejich. „A co činíváte vy,“ otázal se svatý Vincenc, „máte-li nedostatek v tom, co potřebujete? Neutíkáte se vždy k Bohu?“ — „Někdy ano,“ odpověděl tázaný. — „Nuže, tu vidíte, co dobrého chudoba působí. Ona činí, že vzpomínáme na Boha a k Němu své srdce povznášíme, kdežto oplývající hojností ve všem, docela bychom na Něho zapomněli.“ — „Avšak,“ namítal zase duchovní, „vy prokazujete dobrodiní jiným chudým a na své domácí zapomínáte!“ — „I odpusť vám Bůh,“ zvolal Vincenc, „co tu pravíte; neb vidím, že tak jen ve své prostotě mluvíte! Víte-li pak však,

že nejsme nikdy bohatší, než tenkrát, kdy se chudobou svou chudému Ježíši podobáme?“ — Když mu jindy zase z Marseille psáno, že jistý muž, jemuž kongregace jeho mnoho dobrého prokázala, hanebným způsobem je očerňuje, odpověděl Vincenc: „Řeči toho muže podávají nám příčinu radovati se a děkovati Bohu za to, že jsme ve všem tom nevinni, co o nás roznáší. Blaze nám, že nás Bůh drží za hodnou trpěti pro spravedlnost a že nám dává tu milost milovati potupu a pohanění, a všechno zlé dobrým odpláceti.“

10. **Desátý lístek růže:** „L á s k a v š e - m u v ě ř í.“

O potřebě a veliké důležitosti víry praví sv. Vincenc následovně: „Že lidé tak málo v ctnosti prospívají a ve věcech týkajících se slávy Boží tak nepatrného úspěchu se dodělávají, pochází odtud, že nestaví na víru a její zásady, nýbrž více lidský rozum poslouchají.“

Kterak víra a láska se vzájemně podporují a oživují, o tom svědčí následující případ ze života Vincencova. V 34. roce svého věku seznámil se s jistým vysoce váženým kně-

zem a věhlasným doktorem bohosloví, který se jmenovitě v boji proti kacířům proslavil. Královna Markéta z Valois majíc obzvláštní zálibu v učených rozpravách povolala onoho učence ke dvoru svému. Než kluzká půda dvorního života nesloužila mu k dobrému; neboť jeho posud nezvratná a osvícená víra počala se kolísati, pokušení vzmáhalo se víc a více, takže již pouhé jméno Ježíš podráždilo ho až k rouhání, a konečně upadl nešťastník v jakýsi stav zoufalosti, jemuž nejen duch, ale i tělo podléhalo. Byla to jen zkouška či trest? A odkud to pocházelo shůry či zdola? Bůh sám to ví! Sv. Vincenc znaje nevýslovně útrapy nešťastníka a útrpností jsa hnut, chtěl následovati lásku Krista Ježíše, který křehkosti naše vzal na sebe, aby je zhojil, a nabídl ve své horlivosti Pánu Bohu za oběť, že na sebe vezme a ponese trápení onoho nešťastného kněze!

Ihned byl nemocný sproštěn hrozného pokušení, které však s celou tíží svou padlo na Vincence. Svatý muž bojoval proti němu modlitbou a přísným mrtvením sebe, ale to mu jen přineslo trpělivost, ale nikoliv osvobození. Ve své úzkosti napsal si na list vy-

znání víry, položil jej na prsa a učinil smlouvu se Spasitelem, že kdykoliv ruku položí na prsa, tím všeliké pochybnosti a myšlenky proti sv. víře čelící zavrhuje a ztracuje. I namáhal se více než jindy vésti život přísně podle sv. víry a přemýšlel bez ustání, jak by Spasiteli svému ještě větší čest prokázati mohl. Ale úplná čtyry léta potrval tento stav hrozného pokušení. Ke konci téhož času učinil sv. Vincenc k větší cti a slávě Boží a aby ještě věrněji příkladu Kristova následoval, to pevné předsevzetí, celý svůj život výhradně službě chudých zasvětit. A sotvaže úmysl ten pojal, minulo trapné pokušení.

II. Jedenáctý lístek růže : „L á s k a v š e c k o d o u f á, v š e h o s e n a d ě j e.“

Když svého času zavedl sv. Vincenc v městě Macon spolek lásky k bližnímu, všecko se mu tam smálo a prstem na ulici na něho ukazovalo, poněvadž se všeobecně myslelo, že se žádného cíle nedodělá. On však založil dílo své na Bohu, a hle, tak šťastně se mu zdařilo, že lidé radostí slzeli a městský magistrát při jeho odchodu takovou slávou ho poctil, že se svatý viděl nucena raději skrytě odtud odejít.

Tutéž pevnou důvěru v Boha choval i v záležitostech vydržování celé své duchovní rodiny. Když jednoho dne vešel k němu správce domu sv. Lazara s tváří smutnou sděluje, že nemá peněz potřebných k vydržování exercicií novosvěceným kněží, zvolal sv. Vincenc: „I buď Pán Bůh pochválen za takovou novinu! Teď se ukáže, máme-li pravou důvěru v Boha.“

Jistý advokát ze sněmu pařížského, jenž v ústavu sv. Lazara také duchovní cvičení konal, podivil se velice, vida tak ohromné množství cizinců v domě, a tázal se sv. Vincence, odkud jen se nabere všeho, čeho tolika nasycení všech vyžaduje? „Milostivý pane!“ odvětil tázaný, „poklady Prozřetelnosti božské jsou velmi bohaty, ba nevyčerpatelný, a nejlépe jest všecky své starosti a myšlení Jemu přenechat, kterýž neopomine, jak slíbil, potřebný pokrm nám zaopatřiti.“

Ku konci stůj zde ještě slovo, jež tento veliký světec napsal jisté zbožné osobě: „Vy zarmucujete nemálo Srdce Páně, jestliže dostatečnou důvěru Mu nevěnujete. Ó odvrzte od sebe všecky pochybnosti nedů-

věry, jež často v duchu svém trpíte. A proč by také neměla býti vaše duše plna důvěry? Vždyť pak jest dcerou Pána našeho skrze milost Jeho.“

VIII. SRPEN.

„Žádný neviděl Boha. Máme-li však lásku vespolek, zůstává Bůh v nás.“

Jan, miláček Páně.

Pomněnka.

Víš-li pak, můj milý čtenáři, co na světě srdci lidskému nejvíce bolí? Já myslím, že l o u č e n í se s drahými a milými přáteli. Pocítil-li pak jsi to už jednou, jak těžké a bolestné to přichází člověku rozloučiti se s tím, co upřímně miluje? Snad jsi stál u smrtelného lůžka svého otce, neb své zesnulé matky, a pamatuješ se ještě, jak ti naposledy ruku podala, nábožným slovem tě napomenula a prosila, abys jen na ni n e z a p o m n ě l ? Jak bolestno bylo jí, vás tu opustiti! Jak bolestno bylo i v á m tenkrát u srdce s ní se loučícím!?

Anebo máš-li snad doma příbuzné, milého bratra neb sestru drahou jak, bolno bylo ti tenkrát, když jsi odcházel z domu do světa a dával jim poslední „s Pánem Bohem!“ Oni ti dali při tom odchodu zajiště něco na památku, snad nějaký svatý obrázek a napsali na něj své jméno, rok a den, kdy jsi odešel; anebo jste-li bohatší, dali ti na památku snad svou podobiznu fotografickou aneb alespoň proutek rozmariny či nějaký jetel čtyřlístý do knížky ti vložili, něco dozajista, nebo tak už je to jednou na světě, láska nechce býti zapomenuta!

A v té věci ani Pán Bůh sám nečiní výjimky. O Jeho lásce k nám lidem již jsem ti nejednou vypravoval a On si také nade vše jiné žádá, abychom ji na paměti měli; neboť ví, že jakmile člověk na ni zapomíná, ihned se mu zle vede. Protož i On mu dal rozličné věci na památku, aby, kdykoliv je spatří, volaly mu do duše: „Č l o v ě ě, n e z a p o m e ň n a B o h a!“ Takovou pomněnkou od Boha není jen ono malinké, drobounké kvítko tam u vody s pěti malými lístky a uprostřed se žlutou hvězdičkou,

nýbrž, jak jsem ti už několikráte vykládal, všecky věci, a co jen na světě žije a dýše, se hýbe a roste, zpívá neb kvete, všecko je vlastně p o m n ě n k o u n a B o h a. Ne-
buď jen ospalým, člověče, a otevř oči své, rozhlédni se kolem sebe, ale okem nábož-
ným se srdcem věřícím, a zajisté na každém
klasu polním, na každé perle ranní rosy,
na každém chmýření sněhu spatříš napsáno
prstem Božím: „D í t ě l i d s k é, n e z a -
p o m e ň n a m n e !“ Tak i ten tlukot
křepelky i píseň skřivánka, ten šumící
déšť, a bublající potok, i ta vichřice, jež
lesem hučí a hrom, jenž z černých mračen
duní, ba všecko, všecko na tom světě volá
ti do uší: „Č l o v ě č e, č l o v ě č e, n e z a -
p o m e ň m n e !“

Věru, patří k tomu již notný díl blbosti
nebo zkaženosti srdce neviděti tohoto pís-
ma, neslyšeti tohoto hlasu Božího v té pří-
rodě.

Aby se však nikdo jedenkrát vymluviti
nemohl, že tomu písmu přírody nerozuměl,
dal nám Bůh ještě jiné dvě důraznější
„p o m n ě n k y“ své lásky; jedna jest
Spasitel, visící na kříži, a ta druhá Spasitel

v nejsvětější Svátosti oltářní; tam přebývá dnem a nocí, tam žehná a hojí, tam tluče ustavičně Srdce Jeho láskou k nám a volá každému do duše: „S y n u, d c e r o, d í t ě m é, n e z a p o m e ň n a m n e !“

„Ale,“ namítneš mi snad, milý čtenáři, „vždyť na kříži visí dnes jen pouhý obraz Jeho, a tam na oltáři není také ani oku ani uchu lidskému přístupný, ale neviditelný ukrývá se tam pod způsobou chleba, jaké to tedy pomněnky?“

Ah, ty tedy toužíš po nějaké památce na Něho, která by živá byla, kterou bys aspoň očima svýma tváří v tvář viděti mohl? Dobře, i o takovou se ti Bůh postaral. Ohlédni se jen kolem sebe, nespatriš všude, kam se podíváš, takové živé bytosti, které vidí, slyší, mluví a srdce mají, jako ty? Ano, ano, t v o j i b l i ž n í — to jsou živé Boží pomněnky. Či není člověk ta nejlepší podobizna Jeho, takřka živá fotografie Boha nebeského? Zapomněl jsi už, jak pravil Hospodin, chtě stvořiti člověka? „Učiňme člověka podle o b r a z u a p o d o b e n s t v í svého!“ A kdybys mohl nahlédnouti do duše pokřtěnce, viděl bys,

kterak tam Duch sv. hned po sv. křtu počal pracovati na obraze Božím, a pracuje dál a dále, až konečně, jak dí apoštol národů, Kristus sám v té duši zobrazen a zpodstatněn jest.

„Nuže, jsou-li ty bezduché rostliny a ti ostatní němí tvorové pro tebe upomínkou či pomněnkou na Boha: ó, čím více to musí býti člověk, bližní tvůj! Či nemluví Bůh srozumitelněji z té lidské tváře, z těch jasných očí jeho k tobě: „Č l o v ě ě, v i z t u m ů j o b r a z, n e z a p o m e ň m n e!“ Ale mlč, jazyku! Teď vidím teprve, že jsi celý ten výklad pokazil; neboť Spasitel sám to vykládá zcela jinak. Ten povídá o člověku něco jiného a podivnějšího; nenazýváť jej toliko svým obrazem, nýbrž praví zcela krátce: „T v ů j b l i ž n í, č l o v ě ě, t o j s e m j á s á m!“

Tato slova budou ti asi, příteli můj, nejasná, není-liž pravda? Ale počkej jen trochu, podíváme se, jak to asi Mistr náš s tím bližním myslí? Kterak máme svého bližního držeti „za Krista Pána“?

Dejme tomu, že já a ty jsme mezi sebou dobří přátelé. Já bych tě jednou navštívil

a jako bratra a přítele co nejvřeleji pozdravil, při tom pozdravu však z nepozornosti anebo schválně notně na nohu ti šlápl, až bys bolestí vzkřikl. „Óh, co děláš, vždyť m n e šlapeš! To je mi krásné pozdravení!“ Já bych ti však odpověděl: „Jak příteli? Co pravíš? T e b e že šlapu? myslím, že jen n o h u tvou?“ Co bys mi asi na to řekl? Víím to, řekl bys asi tolik: „Ale, kamaráde, není ta noha můj úd a částka mého těla? Není s hlavou spojena? Jak nemám míti bolest, jak nemám křičeti, vždyť jsou nohy tak dobře mé jako hlava.“ Tak asi bys mluvil, a kdybych tě byl zlomyslně šlápl, řekl bys zrovna, že jsem t o b ě ublížil.

Nuže, hled, milý příteli, tak jako ty hlavu, prsa, ruce, nohy a ty údy těla s v ý- m i nazýváš, a dotkne-li se jich kdo, pravíš: t o j s e m j á ; jako ty, když tě ten neb onen úd bolí, díš: j á jsem churav, a jdou-li nohy tvé, řekneš: j á jdu atd., v tomtéž smyslu mluví také Spasitel o tvých bližních: to jsem já.

Poslechni jen Jeho vlastní řeč. Jednoho dne vzal malé děcko, postavil je doprostřed zástupu a pravil: „Kdo přijme jedno z těchto

maličkých, m n e p ř i j í m á.“ Neřekl, přijímá můj obraz, nýbrž výslovně m n e.

Jindy zas učil: „Cokoli učiníte jednomu z nejmenších bratří svých, m n ě jste učinili.“ Slyšíš? Neřekl, učinili jste jen člověku, jen bližnímu, podobnému m n ě, nýbrž určitě: m n ě jste učinili.

A to dí Spasitel zcela v pravém smyslu slova a také vším právem; neboť Jeho božské Srdce miluje skutečně všechny lidi, miluje je mnohem více a vroucněji než ty na př. miluješ některý svůj úd, ruku nebo nohu. Či dal bys se na př. ukřižovati pro některý svůj úd? Umřel bys raději, než nohu neb ruku ztratil? Ó naopak, člověk obětuje raději všechny údy těla, jen aby život zachránil. Ale Ježíš Kristus skonává na kříži v ukrutných bolestech za živé údy své, za tvého bratra, souseda, On umírá pro tvé dítě, tvého čeledína i pro tvého nenáviděného nepřítele! Neboť jsou všickni, všickni s Jeho Srdcem úžeji spojeni, nežli tvé údy s tělem tvým.

Proto jest to vlastně nutný následek a nemůže ani jinak býti, než že Srdce Páně musí syny lidské milovati, poněvadž jsou

Jeho a k Němu náleží, ale ne tak, jako náleží tobě to mrtvé zlato, nýbrž jako noha, ruka atd. tvá jest.

Rozumíš-li pak tomu?

A teď, milý příteli, pozor, teď přijdeme teprve k hlavní věci. Možno-li pak, aby někdo na př. tvé srdce miloval, ale tvář a oko tvé nenáviděl, je nemohl viděti, je raději vyloupl? Rci, jak bys s ním byl spokojen?

Nuže, žádá-li tedy Kristus Ježíš, abys Srdce Jeho miloval, může býti s tím spokojen, nenávidíš-li při tom bližního svého, který Mu jako oko, jako tvář, jako ruka a noha, ba mnohem dražší a milejší jest? Nemusí-li pak stejnou měrou žádati, abys i bližního svého miloval? Zajisté, to je věru tak jasné a patrné, jako to slunko na nebi. A zase naopak právě tak jasné a zřejmé jest i to, že nemůžeš Srdce Ježíše Krista milovati a spolu bližního nenáviděti, obelhávati, šiditi, pomlouvati a okrádati, sice povstane proti tobě to božské Srdce na obhájení svých údů a ty bys bezpochyby prohrál.

Povím ti zase příklad. V údolí jednoho pohoří leží vesnička — jméno už nevím — proti ní strmí vysoká skála a na samém kraji jejím, nad hroznou propastí, stojí malý kostelík. Závrať pojímá každého, kdo s této srázné skály dolů se podívá. O tomto kostelíku vypravuje tamější lid podivnou zvěst. Asi před sto lety za neblahých náboženských svárů přišli prý luteránští hlasatelé i sem, a tu tehdejším sedlákům namluvili, jakých že pověr katolická víra chová, jmenovitě tropili si žert a smích z obrazů a soch svatých, které v onom kostelíku na skále viděli, a domlouvali sedlákům, aby ty němé figury už jednou z chrámu vyházeli. Sedláci v pošetilosti své jim uvěřili. (Vždyť, bohužel, i za našich časů jsme se toho dožili, že venkovský lid spíše lecjakémus poběhlíku, Bůh sám ví odkud, uvěřil, co jim o novotách tlachal, než tomu, co ve škole a v kostele slyšeli.) I nedali se tedy dvakrát pobízeti, ale šli přímo do kostelíka, vynesli svaté s oltářů ven, a tam, kde je skála nejpríkřejší a propast nejhlubší, tam je sházeli dolů a když tu ruka, tam noha neb hlava o skálu se urazila, měli z toho největší radost, se smí-

chem za nimi provolávajíce „který prý svatý jest, může si teď sám pomoci,“ a podobné, co jen bezbožnost takovému sprostému lidu na jazyk přivede. Sochy svatých sice víckrát si nepomohly, ale Bůh si rouhání to pamatoval a náležitě také potrestal. Od těch dob totiž — jak se povídá — kdykoliv se sedlákům těm dítě narodilo, přineslo prý vždy nějakou pohromu na ruce nebo na noze s sebou na svět. Podobných trestů za rouhání se sochám svatých i za našich nevěreckých časů dosti přihází, a budeš zajisté sám ne jeden příklad věděti. Tak přísný je v tom tedy Bůh! ačkoliv se tu prohřešil člověk toliko na neživém obraze některého svatého.

Považ tedy, milý příteli, jak by Ho teprve hněvalo, kdybys se prohřešil na svém bližním, kterýž jest nejen živý obraz Boží, ale úd těla Kristova. Dozajista trestá Bůh každé takové bezpráví a sesílá pohromy na ty, kteří bližního svého týrají. Pamatuješ se snad ještě z biblické dějeprawy, kterak Bůh na ony nezbedné kluky v Bethel poslal dva medvědy, poněvadž se proroku Eliseovi posmívali a na něho pokřikovali. A není-li

to divoká zvěř, jest to oheň, neúroda, krupobití, pád dobytka v stáji, úraz na ruce, noze neb jiná pohroma, kterouž trestá Bůh toho, jenž se opovážil ublížit Kristu Pánu v údech Jeho.

V okolí Meránu, toho světoznámého místa, vypravuje lid následující příběh. Jednou v senosečích přišel k bohatému sedláku soused jeho a prosí nejsnažněji, aby mu pomohl trochu sena svézt, že ho má ještě tak velikou sílu na lukách ležeti, že s lidem svým by nebyl s to je domů dostati. Sedlákově tenkrát uši zalehly — prosbu nevyslyšel. Odpoledne jel si tedy soused sám pro své seno. Co se však stalo?! Již měl všecko v kupách shrabáno, ale nebylo lze vše to odvézt. Tu se znenadání strhne tak prudká vichřice, že se seno zvedlo do povětří, a než se soused nadál, v kotoučích zmizelo. Nehodou tou dopálen přičítaje v srdci všecku vinu neochotnému sedláku, uchopil vidle a mrštiv jimi do větru zařval: „Když si vzal čert seno, ať si vezme i vidle!“ A skutečně i vidle zmizely v povětří.

Nedlouho na to rozstonal se onen bohatý sedlák. Ležel již dlouho a lidé si še-

ptali, že už to s ním dobrý konec nevezme. Soused jeho sice o tom věděl, ale zanevřev na něho, nešel ho navštívit. Zatím se nemoc víc a více horšila a lidé již na dny a hodiny vyměřovali život jeho. Konečně šel soused do sebe, rozmyslil si to a pravil sám k sobě: „Hlavu si stavět není nikdy dobře.“ Přemohl tedy svůj hněv a šel k nemocnému. I ptá se s nejvlídnější tváří: „Nu, jak je? Co vlastně schází? Co lékaři říkají? Nevědí žádné pomoci?“ Místo odpovědi obrátil na něho nemocný bolestně oči a pravil: „Nikoliv, lékař žádný mi pomoci nemůže, jen ty mi můžeš pomoci. Pomoz, pomoz mi!“ Při tom odhrnul podušku a ukázal na vidle, které mu v boku vězely. Soused se ulekl, přece však se vzmužil, vytáhl mu rychle vidle, a hle, nemocný brzy na to povstal a zdrav jako jindy konal svou práci.

Jaký jest smysl pověsti této, pochopíš; milý čtenáři, snad sám. Neubližuj nikdy bližnímu svému ani slovem, ani skutkem, sice se dotýkáš zřítelnice svého Spasitele, ubližuješ Jeho Srdci a přestáváš býti Jeho miláčkem. On tě musí od sebe zavrhnouti, neb nejsi již dítkem Božím, ale synem

dábla! Zdá se ti snad to slovo býti příliš přehnané a nekřesťanské? Pak věz, že stojí v Písmě sv. a že je napsal evangelista, u něhož bys je nejméně hledal, totiž zrovna sv. Jan, miláček Páně a takřka apoštol lásky: Píšeť doslova: „V t o m s e p o z n á - v a j í s y n o v é B o ž í a s y n o v é ď á b - l a ; ž á d n ý, k d o n e n í s p r a v e d l i v a n e m i l u j e b r a t r a s v é h o, n e n í z B o h a !“ Tedy z koho? Ať tomu nyní již věří kdo nebo ne, až jednou přijde Pán k soudu, tenkrátě bez dlouhých řečí to poví sám a řekne: „Co jste neučinili jednomu z nejmenších bratří svých, to jste mně neučinili! Protož odejděte ode mne do ohně věčného, kterýž připraven jest ďáblu a čeledi jeho!“

Však ke tvému potěšení a povzbuzení, milý čtenáři, musím připomenouti, že také to je pravda: co d o b r é h o bratru svému prokážeš, že i to prokážeš vlastně božskému Srdci Páně; a O npak nemůže jinak, leč tebe za to milovati a hojně odměniti.

Že tomu skutečně tak, dokázalo se skutkem již u mnohých dobrodinců chudiny. Obdrželiť nejen podanou almužnu desatero-

a steronásob nazpět, ale někdy i něco neobyčejného přidal jim Kristus Pán z vděčnosti, aby lidé pevně věřili slovu Jeho: „Co jste učinili jednomu z nejmenších bratří svých, mně jste učinili!“

Tak na př. bude ti snad známo, že sv. Martinu, biskupu, ukázal se ve snách Kristus Pán, přioděn jsa tou půlí pláště, kterou byl Martin před tím žebráku na cestě mrznoucím daroval.

Cosí podobného stalo se i sv. Alžbětě; legenda vypravuje o tom takto: Nejmilejším zaměstnáním této svaté kněžny bylo ošetřovati chudé nemocné; a čím bídnejší a nuznejší takový lazar byl, tím větší péči a lásku mu věnovala. Ostatní však dvůr knížecí, a zejména snacha její, se nad tím velice horšila; nebo takovým urozeným pánům a paním světa nic se tak neprotiví a neoškliví jako pohled na nuzného, boláky a vředy na celém těle sklíčeného bídáka. I nemohli to ani pochopiti, kterak se jen kněžna Alžběta s takovými neduživci, jichž se každý štítí, může tak laskavě obírat, je ošetřovat a jim jako vlastním dítkám sloužiti. Jeden-

kráte dokonce našla Alžběta na ulici člověka malomocného, kterýž ke vší nemoci přihrblé postavy a spolu tak zohyzděn, tak oškliv byl, že ho žádný ani pod třechu vzíti nechtěl. Ó to byl šťastný nález pro sv. Alžbětu. Ihned ho vykoupala, boule a hnisající rány hojivým olejem namazala a k odpočinutí na své manželské lože položila. To však zdálo se býti všem domácím již přílišné a proto běžela snacha k manželu Alžbětině a žalovala na ni řkouc: „Pojď jen, synu, a podívej se, co žena tvá za pošetilosti tropí! Již se neostýchá na lože tvé položit malomocného mrzáka, zrovna jakoby tebe nakaziti chtěla!“ Lankrabě vejde do ložnice, odhrne záclonu nad ložem a, nastojte, jaký to pohled? Koho tu vidí ležeti? Je ž í š e K r i s t a u k ř i ž o v a n é h o ! Bůh mu v tu chvíli otevřel oči, a on poznal okem víry v neduživci úd Ježíše Krista! Sv. Alžběta stála opodál obávajíc se, že tentokráte ji manžel přísně pokárá. Než tento obrátiv se k ní s vlídnou laskavostí pravil: „Alžběto, drahá sestro má, takové hosty můžeš vždy na mé lože klásti, tím se mi jen zavděčíš, a nenechej se již nikým u výkonávání svých

ctností zdržovati.“ Ano, pravdou tedy jest slovo Páně: „Co učiníte jednomu z nejmenších bratří mých, mně jste učinili!“

Až posud jsem ti, milý čtenáři, ukázal, jak velice božské Srdce Páně tvé bratry a sestry miluje, a všechno co jim dobrého neb zlého učiníš, tak bere a splácí, jako bys Jemu samému učinil. On je tedy doporučil lásce tvé; a abys je ctil a miloval, zanechal ti je na památku, jako ž i v o u „p o m n ě n k u“ na Sebe a svou lásku; proto jsem tu lásku k bližnímu nazval a nade-psal „pomněnku“, pomněnku totiž na Krista Ježíše.

O tom, jak utěšeně kvítko to v Jeho nej-světějším Srdci kvete, sám jsi se nyní s dostatek přesvědčil, a teď se nám bude jen o to jednati, jak je také přesadíš do svého srdce! Jak? O tom není věru třeba teprve tě poučovati, j d i j e n a z a č n i c h u t ě h n e d, j e š t ě d n e s s v ě h o b l i ž n í h o u p ř í m n ě m i l o v a t i a m u d o b ř e č i n i t i, to je všechno, co ti mohu říci. Příležitosti k této lásce se ti zajisté naskytne dost. Proto, až přečteš tento článek a půjdeš zase po své práci a

potkáš bližního, toho neb onoho, představ si ihned, že to sám tvůj Spasitel a že k tobě mluví (jak tomu vsutku tak jest): „T o j s e m j á, t v ů j K r i s t u s, n e z a p o m e ň n a m n e !“ Anebo když ti přijde za dveře dítě, sirotek a žebře o kousek chleba, nebo zaklepá na dveře chudý pocestný a prosí o malý dárek, dej z lásky k Bohu a s přívětivou tváří; anebo leží v sousedstvu chudas nemocný, jdi, navštiv, potěš ho a přines mu něco k občerstvení, neb aspoň upřímné slovo k úlevě; anebo máš-li snad kolem sebe osobu velmi protivnou, která ti všecko dělá na vzdor, že jakmile ji spatříš, již ti zlostí žluč kypí, buď k ní dnes zticha a nech ji, neodporuj, a zítra promluv na ni přívětivě, pozejtří pak prokaž jí něco dobrého, maje v paměti pátou prosbu Otčenaše; aneb napomeň toho, jenž bloudí po špatných cestách, a onoho přemluv a pohni k nějakému dobrému skutku, aneb nemůžeš-li nic ze všeho toho, tedy se modli za přátele i nepřátele, za zdravé i nemocné, za živé i mrtvé a věz, že každým takovýmto skutkem bratrské lásky zasadíš do zahrádky svého srdce kvítko překrásné, kteréž, když

na ně Kristus pohlédne, k Němu volati bude:
 „Ó b o ž s k é S r d c e P á n ě, n e z a p o -
 m e ň m n e !“

A zajisté On nezapomene, ale Jeho a tvůj dobrý anděl zapíše všecky takové milodary bližnímu prokázané zlatým písmem do tvé knihy života, a když skonáš, předloží ji Soudci věčnému. A Ten ji pak otevře a bude list po listu obracet a čísti; na př.: „Roku osmnáct set a tolikátého, toho a toho měsíce a toho dne byl jsem lačný a tys mne nakrmil, žíznivý jsem byl a tys napojil, nahý jsem byl a tys mne přioděl, nemocný jsem byl a tys mne navštívil“ atd. A najde-li to tak v celé knize tvé, pak vděčně na tvou duši pohlédne a pln lásky řekne: „Vejdí do radosti Pána svého; nebo cos učinil jednomu z nejmenších bratrů svých, mně jsi učinil!“ Příteli!, jak asi bude při tom duši tvé, můžeš si pomyslit.

Nuže, chceš-li si den svého úmrtí učiniti dnem radosti, ano prvním dnem nebeským, tedy měj rozum a použij každé příležitosti k dobročinění bližnímu svému na těle i na duši!

Domníváš se snad, milý čtenáři, že ti sli-

buji příliš mnoho, že láska k bližnímu sama o sobě neotvírá nebe, ale že musí býti i ten druhý klíč: láska k Bohu! Ano, máš pravdu, příteli; ale přečti si, co jsem ti z péra sv. Jana napsal v čelo tohoto článku: „Milujeme-li se vespolek, přebývá Bůh v nás a Jeho láska jest v nás dokonalá,“ to znamená tolik: Pravá láska k Bohu a pravá láska k bližnímu, to nejsou dvě rozdílné lásky, nýbrž jedna a ta samá; následovně nedají se od sebe dělit, ale kde je jedna, musí býti i druhá.

Tak jako když ty doma podobiznu svého otce, matky neb přítele v krásném rámci a u veliké úctě a vážnosti chováš, často na ně s láskou pohlížíš a snad i políbíš, lze z toho souditi, že dotyčné osoby ve skutečnosti nemůžeš nenáviděti; podobně miluješ-li onu živou podobiznu Boha nebeského, totiž svého bližního, pro Boha a v Bohu, nebudeš tím více Boha samého milovati?

Snad ti při tomto čtení nejednou napadla ta úzkostlivá otázka: „Jak pak to asi stojí s mou láskou k nejsvětějšímu Srdci Páně? Což kdyby sám Spasitel tu na tom obraze

přede mnou se mne otázal: Synu, dcero, dítě mé, miluješ mne? Mohl-li pak bych Mu směle odpověděti se sv. Petrem: „Ano, Pane, já Tě miluji!“

Má duše drahá, to se snadno a určitě dovíš, já ti brzy povím, jak asi stojí ta červená růžička v srdci tvém. Pověz mi jen: jak vycházíš s domácími lidmi, s dětmi, s bratry a sestrami, s příbuznými, s čeládkou a sousedy i s žebráky? Máš pokoj a dobrou vůli se všemi? Necháváš a dáváš každému, co mu patří? Nenecháš nikdy slunce zajíti nad hněvem svým? Zastaneš se pomluveného? Přeneseš to přes srdce křivdu raději strpěti než učiniti? Máš jazyk svůj na uzdě, by žádná přezdívka a nadávka, žádné ostré a špičaté slovo, žádná kletba na bližního ti nevykiouzla a různici nezpůsobila? Zkrátka, pověz mi: miluješ všecky bližní své proto, že Bůh tak chce, a hledíš jim pomáhati na těle i na duši, kde a jak jen můžeš? N u ž e m l u v, o d p o v ě z! Ano? Můžeš-li s dobrým svědomím přisvědčiti, pak i já ti řeknu ve jménu Páně: „Buď upokojena, duše drahá, pak jistě miluješ Boha, miluješ to božské Srdce Páně.“

Pak tak jest však i opačně pravda: nemůžeš-li na hořejší otázky odpovědět „ano“, pak není v tobě také žádné lásky k Bohu. Neboť sv. Jan dí:

„P r a v í - l i k d o, ž e m i l u j e B o h a, n e n á v i d í v š a k b r a t r a s v é h o, l h á ř j e s t; n e b o ě n e m i l u j e - l i b r a t r a s v é h o, k t e r é h o v i d í, j a k ž m ů ž e B o h a m i l o v a t i, k t e r é h o n e v i d í? !“ To je přece slovo jasné, jadrné, peprné!

Jak v následující legendě uslyšíš, dala sv. Františka ze Chantal, aby na to nezapomněla, v čem vlastně láska k Bohu záleží, na zeď kláštera napsati známá slova sv. Pavla: „L á s k a j e s t t r p ě l i v á, j e s t d o b r o t i v á; l á s k a n e z á v i d í, n e č i n í n e š l e c h e t n ě, n e n a d ý m á s e, n e n í c t i ž á d o s t i v á; n e h l e d á, c o j e j í h o j e s t, n e v z p o u z í s e, n e m y s l í z l é h o, n e r a d u j e s e z n e p r a v o s t i, a l e s p o l u r a d u j e s e p r a v d ě; v š e c k o s n á š í, v š e m u v ě ř í, v š e h o s e n a d ě j e, v š e h o t r p ě l i v ě č e k á.“ Byla to jako výstraha

pro všechny sestry v klášteře, by lásku tu nikdy neporušily.

Tak i já, kdybych měl moc a směl poroučeti, nechal bych ono slovo sv. Jana tak na mnohé místo ve světě napsati. A sice nejprve musilo by státi v pokoji těch převrácených a falešných modlilek, kde se dávají mnohou chvíli pohromadě, nábožně vzdychajíce: „Ach, Ty svrchovaný Bože! Matko Páně!“ a při tom všechny lidi oklepají, známé i neznámé, živé i mrtvé, od zpovědníka počínajíce až k tomu žebráku, který jim právě kolem okna jde; to slovo apoštola nedalo by jim aspoň pokoje a skákaloby jim do řeči provolávajíc: „Lhářka jsi! Lhářka jsi!“

Pak bych je napsal na dveře domů, kde tak mnozí mladí i staří manželé bydlí, žijíce ustavičně ve sváru a různici jako ti ráškové, od rána do večera nadávky a kletby, ba i talíře, misky a jiné nářadí po sobě házejí a modré rány místo „pomněnek“ si dávají. Ona průpověď sv. Jana myslím, že by jim po takových rozkoších ležela jako cent na svědomí a nahнала by jim trochu strachu.

Pak bych ta slova napsal v hostincích, ve mnohé šenkovně dva- i třikrát na zeď; snad by přece nějakou rvačku zamlčela, to bezuzdné klení a surové rouhání, snad by zapudila falešné karty, snad by upamatovala tak mnohého kmotra z mokré čtvrti na ubohou ženu a hladové děti doma! A co teprv ve městě, kdybych směl s černidlem a štětcem choditi a psáti! Tu bych málokterý dům pominul, abych na něj nenapsal onu průpověď sv. Jana, a nejméně domy těch bohatých a vznešených pánů a paní, kde se ke společným zábavám scházejí. Obzvláště však bych ji napsal všude tam, kde se slovem, perem, tiskem, mírou a váhou nespravedlnost a podvod páše; u kupce a mlynáře, u pekaře a kramáře, na trhu, u advokáta, u soudního písaře a jiných kancelářů; tam, kde nevěrecký žid potupné články a knihy a noviny píše na Boha a katolickou církev, kde tiskař rouhavé, nemravné škváry tiskne a knihkupec je prodává atd. atd.

To arci nemohu a nesmím všude psáti, kde bych chtěl, za to ale nechám tu průpověď ještě jednou sem, a to hodně zřetelně vytisknouti:

„Praví-li kdo, že miluje Boha, nenávidí však bratra svého — lhář jest!“

Ty pak, milý čtenáři, si tu průpověď opiš, abys jí nezapomněl; ale ne na papír, ten bys mohl snadno ztratiti, nýbrž napiš si ji do srdce, to nosíš aspoň všude s sebou a nikdy je neztratíš.

Tak a teď myslím, že jsem ti to nejdůležitější o té „p o m n ě n c e“ pověděl; a ke konci měl bych ještě skrovnou jen prosbu k tobě:

Nechtěl bys, přítelíčku, ihned, dřív než tu knihu odložíš, aspoň jednu hezkou modrou pomněnku do svého srdce vštípiti? Jdi, má duše drahá, pomodli se upřímně jediné „Zdrávas Maria“ za toho, jenž ti řádky tyto píše, máf toho velmi potřebí!

Tedy, milý čtenáři, prosím snažně „N e - z a p o m e ň n a m n e !“

O b r a z o s m ý.

Sv. Františka ze Chantal.

(21. srpna.)

Sv. Františka se narodila r. 1572 ve francouzském městě Dijon z rodiny šlechtické.

Na radu svého otce zasnoubila se v 20. roce věku svého s baronem Chantal (čti Šantal), který však již po 9 letech nešťastnou ranou na honbě zastřelen zemřel, zanechav ji zde vdovou se 4 dítkami. Od té chvíle vzdalovala se více a více světa, žijíc v domácím zátiší dílem u otce v Dijonu, dílem u svého tchána, starého barona Chantala v Montelonu.

Roku 1610 uzrál v ní navedením svatého Františka Saleského ten úmysl státi se řeholnicí. A skutečně, uspořádavši své domácí záležitosti, odebrala se do Annecy, kde založila nový řád řeholnic „Navštívení Panny Marie“, pod jménem „Salesianek“ dobře známý. V klášteře byla pak sestrám příkladem všech ctností. Znamenajíc konečně, že se hodinka smrti blíží, dala se svátostmi umírajících zaopatřiti a se slovy: „Již jdu, Ježíši!“ zesnula v Pánu 13. prosince 1641 v 70. roce svého věku.

Z jejího příkladného života nakreslím tuto několika tahy její neunavnou lásku k bližnímu, abys i ty, milý čtenáři, na tomto plameni ohřál srdce své a spolu se roznítil k pilnému a vydatnému pěstování této „pomněnky“.

D í t ě o d u š e s t a r o s t l i v é. Časy, kdy se sv. Františka narodila, byly pro církev katolickou a sv. náboženství vůbec velice smutné. V celé zemi francouzské zuřilo kacířství Hugennottů a rozlévalo všude hrůzy své nákazy a bídy krvavé války občanské. Vlastníma očima viděla Františka zkázu své vlasti a záhubu nesčíslných duší lidských. Že výborným otcem, jenž tehdáž zastával v Dijonu úřad presidenta, ve sv. víře náležitě vycvičena a celým srdcem jí oddána byla, prolévala vždy hořké slzy, kdykoliv některého nešťastníka z kacířů spatřila. V horlivosti své odvážila se, kde se jí příležitost naskytla, poučovati ubohé o bludu jejich; ovšem ne dlouhými rozpravami a učenými důvody, nýbrž mocí svého vlastního přesvědčení.

Jako pětileté děvčátko hrála si jedenkráte v síni svého otce, an právě s jakýmsi protestantem rozpředl hovor o nejsvětější Svátosti oltářní. Delší čas naslouchala tiše; když však protestant pravil, že to právě se mu líbí, že víra jeho neuznává skutečnou přítomnost Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti, tu nemohouc se již déle zdržeti, při-

skočila a s přísným pohledem zvolala rozhorlena: „Pane, vy musíte věřit, že jest Kristus Ježíš v nejsvětější Svátosti oltářní přítomen, poněvadž to sám řekl; a nevěříte-li to, máte Ho za lháře!“ — Nad těmito slovy nevinného dítěte byl protestant celý udiven. I předložil jí o té věci několik otázek, kteréž ona s takovou rázností mu zodpovídala, že se všickni její živou, horlivou vírou potěšili. Odcházeje pak podaroval ji pán ten cukrovinkami. Ale Františka přiskočivši ke kamnům hodila je do ohně se slovy: „Podívejte se, můj pane! Tak budou kacíři v pekle hořeti, poněvadž nevěří tomu, co nás Pán učí!“ — Když pak podruhé téhož protestanta našla v síni svého otce, an zase vychvaluje učení reformovaných, přistoupilo neohroženě děvčátko k němu a pravilo: „Pane, kdybyste našeho krále ze lži vinil, nechá vás tuhle pan president, můj otec, pověsiti. Že pak Kristu Pánu tolik lží přičítáte, za to vás nechají tito dva presidenti oběsiti!“ (a ukázala při tom na obraz svatých apoštolů Petra a Pavla).

Milý čtenáři! I ty snad přicházíš s jino-

věřci rozličných vyznání, anebo s lidmi již jsou katolíky už jen tak „na polo“ nebo „na čtvrt“ do řeči o sv. náboženství. (Bývá to obyčejně u takových na víře zbankrotělých lidí oblíbený koníček, s kterým se všude vytasí, i tu, kde se to nejméně přísluší.) Nuže, a kterak si při tom počínáš? Hraješ si na němého nechaje víru svou nectnými jazyky tupiti a zostouzeti? Či mluvíš podrážděn na mysl do toho, chtě s nerozvázným hádáním sv. věc brániti? Věz, příteli, ani jedno ani druhé není v pořádku. Poznáváš-li, že soky své svou převahou neb vážností umlčeti nedovedeš, pak pomodli se raději tiše k božskému Srdci Páně za ty pobloudilce, vyslov beze strachu a bez bázně dotyčný článek víry, jak nás jej církve sv. učí, a pak vstaň a odejdi odtud v pokoji. A zajisté tvé pevné přesvědčení a neohrožené vyznání víry bude na přítomné lépe účinkovati, než dlouhé theologické výklady; neboť lidé takoví trpí obyčejně více nedostatkem dobré vůle, než rozumu.

L a s k a v á h o s p o d y n ě. „J e s t l i-
ž e p a k k d o o s v ě a z v l á š t ě o d o-
m á c í p é č i n e m á, t e n z a p ř e l v í r u,

a horší jest, než nevěřící.“
(I. Tim. 5, 8.)

Jsouc provdaná odstěhovala se sv. Františka s manželem svým na zámek Bourbilly, jenž ležel v utěšeném lučním údolí, jež uzavíraly kol kolem pahrbky porostlé lesy a vinicemi. Panství to bylo sice rozsáhlé a výnosné, že však pan baron téměř ustavičně v cizině meškal, dílem jsa u dvora královského, dílem na vojně, octlo se vše v největším nepořádku, ba úpadku. Nyní bylo na Františce, aby se pevnou rukou chopila hospodářství, a proto dle výše uvedených slov sv. Pavla obrátila svou laskavou péči nejprv na čeleď domácí, neboť kde dobrá, řádná čeleď, tam snadné hospodaření.

Jsouc přesvědčena, že příklad více zmůže, než slovo, vstávala sama již časně z rána o 5. hodině. S veškerou čeledí konala nejprve ranní pobožnost, pak je vedla na mši svatou, kterouž nechala domácím knězem záhy z rána sloužiti, aby všickni, dříve než po práci jdou, mohli býti přítomni. U večer pak nechala si účty klásti o celodenní práci a opět se všemi konala společně večerní modlitbu. Aby mezi dnem na všechny stále

dohlížeti mohla, vzala si svou ruční práci a šla za čeledí. Šijíc nebo pletouc hovořila s nimi o věcech sv. víry a vyučovala je nejhlavnějším článkům katechismu. V neděli a svátek šla se všemi do farního chrámu Páně a pečovala o to, aby ti, kdož měli vhodný hlas, nábožným zpěvem úkon mše sv. doprovázeli.

Správcové, duchodní a pachtýřové dvorů museli jí měsíčně skládati účty, a začasť vyjížděla si sama koňmo i na nejvzdálenější dvorce. Co však při tom nejdivnějšího, bylo to, že svým chováním získala si netoliko poslušnost, ale i lásku všech svých poddaných. Tak se stalo, že za celých osm let svého manželství a opět za následujících devět let svého vdovství nebyla nucena propustiti služku neb služebníka; toliko dvě osoby, jež nechtěly hříšných návyků se zříci, propustila v tom čase z domu. Byl také však dům její sídlem pokoje, cti a věrnosti, poslušnosti a uctivosti, pořádku křesťanské lásky a nevinné radosti.

Sem v á s zase volám, spanilé čtenářky! Rcetež mi, může-li se to samé i o vašem domě a vůbec o vašem hospodářství říci,

co jste tuto četli o sv. Františce? Ó není-liž pak to bolavý vřed na nynější společnosti lidské, že paní, ženy a hospodyně s čeledí svou nenakládají tak, jak jim povinnost a svědomí před Bohem káže?! Či která tu plní věrně ten zákon lásky k bližnímu, jenž ji zavazuje rovněž tak péči míti o tělesné jako o duchovní potřeby služebných svých? Mnoho-li by se asi našlo paní a hospodyně, jež aspoň přísně dohlízejí na modlitbu, služby Boží a výroční zpověď své čeládky, nemohou-li společně s ní to vykonávat? Pamatují-li pak na to, že ze služebných svých budou jedenkrát Bohu účty skládati a zodpovídati za všechny hříchy čeládky své, jež buď samy jí nařídily aspoň zameziti mohly a nezamezily? Kdo nese také velikou vinu na té zpustlosti služebných, jež jmenovitě v městech rok od roku se vzmáhá? Nejsou to mnohé hospodyně . . . ?

M a t k a r o d i n y. Milovala-li Františka s takovou upřímnou láskou svou čeleď, tož se dá mysliti, jaká teprve byla její mateřská láska k dítkám vlastním. Chtělať své dcery odchovati ve zdárné, užitečné ženy,

aby znaly postavení a povolání své ve světě, a aby spolu jako dokonalé a horlivé křesťanky světlem své víry mohly jiným svítiti. Styděla se vypěstovati z nich titěrné a strůjné světačky nebo polovzdělané, naduté mluvky, které o všem světě chtějí rozprávěti, jen o tom ne, co jim právě přináleží. Všechn takový uhlazený zevnějšek pokládala za bezcenný, ba i nebezpečný, není-li v něm pravého jádra, totiž ducha pravé zbožnosti a obětavosti.

Bylo tedy její péčí, aby v srdci svých dítek záhy vyhubila a vykořenila všeliký zárodek samolásky a všecku náklonnost k přepychu a marnivosti. Za to učila je vyhledávati a milovati nevinné a čisté radosti v nábožnosti a lásce ku bližnímu, radosti, jež z jediného pramene, totiž z Boha samého, duši se prýští. Aby toho docílila, stanovila i dítkám jistý pořádek domácí.

Její životopisec zachoval nám takovýto řád, jak jej po smrti svého chotě na zámku Montelon vedla. Každého rána pomodlivši se dříve sama, vstoupila Františka do malé ložnice svých dítek, vzbudila je a oblekla. Oblečené shromáždila všechny kolem sebe

a učila je modliti se po způsobu, jak jí byl sv. František Saleský udal; větší pak aspoň čtvrt hodinky také rozjímání. Po skončené modlitbě teprve všechny, jedno po druhém, obejmula a uvedla k dědovi s ranním pozdravem. Tak jim záhy vlastním příkladem vštěpovala lásku a úctu k rodičům. O 8. hodině musely všechny dívky každodenně obcovati mši sv. v domácí kapli. Po celý den pak v jistých hodinách učila je katechismu, mluvíc k nim slovy, která ze srdcí svatých tak nenuceně plynou, jako ten potůček ze studánky. Často naslouchávali vyučování tomuto i služební, ba i lidé ze vsi. Po večeři se Františka brzy vzdálila a konala opět s dítkami společně večerní modlitbu, při níž učila je zpytovati svědomí o uplynulém dnu a na konci odříkávali ještě za duši zesnulého otce žalm: „Z hlubokosti . . .“ Na to pak každé dítko svěcenou vodou pokropila, požehnala a ve vší slušnosti jednotlivě do zvláštního lože k spaní uložila; nebo tak jí výslovně byl nařídil sv. František Saleský. Zůstavši u nich modlila se tak dlouho, až usnuly.

Avšak netoliko o nábožnost dítek pečo-

vala vzorná ta matka, ale pilně přihlížela k tomu, aby je záhy také pracovitosti, lásce a útrpnosti k chudým a trpícím lidem přivykala. Jdouc navštívit své nemocné a nuzné, brávala je vždy sebou. Jedno neslo chléb, druhé léky, třetí peníze a pod. I mívaly z toho takovou radost, že za největší trest jim bylo, když je matka sebou nevzala, ale doma nechala.

A jaký že byl výsledek tohoto mateřského vychování? Zajisté, řekne svět, byli z dětí těch jen mniši a jeptišky! Chyba lávky! Všickni žili ve světě u vysokých hodnotech jako řádní, zbožní křesťané a křesťanky.

Vy otcové a matky, kteří snad dnes tyto řádky čtete, nahlédněte, prosím, ještě jednou do tohoto zrcadla řádné, svědomité matky a porovnejte trochu vaše vychování dítek k onomu sv. baronky. Což, nebylo by tu leccos k opravení?

M a t k a c h u d ý c h a n e m o c n ý c h .
 „S o u d b e z m i l o s r d e n s t v í t o m u ,
 k d o n e u č i n i l m i l o s r d e n s t v í ;
 m i l o s r d e n s t v í p a k s e v y v ý š u j e
 n a d s o u d .“ (Jakub 2.)

Jakmile sv. Františka jako samostatná paní vládla v zámku Bourbilly, pečovala s celým srdcem o nemocné a chudé. Každého dne po jídle vycházela ku bráně a tam obsluhovala žebráky. Brala hrnce a nádoby jejich a naplňovala pokrmy, krájela chléb a vůbec tak s nimi nakládala, jakoby byli jejími vlastními dětmi. Při tom nejednou zůstala zamyšlená státi, oči se jí zalily slzami a ústa šeptala tiše: „Byl jsem lačný a nasýtli jste mne, byl jsem žíznivý a dali jste mi pítí . . .“

Nedostavil-li se některý z její známých žebráků, již se po něm doptávala a slyšíc, že onemocněl, spěchala k němu, sama donášejíc do začazených chat pokrmy a léky. Činila pak to s takovou laskavostí a dobrotou, že říkali ti ubožáci: „Tu by si skoro člověk přál býti nemocnu, aby ho jen svatá baronka navštívila.“

Také však přicházeli na její zámek žebráci až na 6 i 8 hodin z dále k rozdělování polévky. Pro veliký jich nával museli v řadě a pořádku kráčet kolem brány, kde se rozdávalo. Tu se pak často stávalo, že mnozí hladoví dva i třikráte s prázdným hrnečkem

do řady vstupovali. Baronka to ovšem dobře věděla, ale nikomu nic neřekla, ani almužny neodepřela, nýbrž říkala sama u sebe: „Můj Bože! Vždyť i já stojím ustavičně u brány Tvého milosrdenství; jak? Chtěla bych s druhou a třetí prosbou také býti odmrštěna? Ty Pane, tisíckráte snášíš dotíravost mou, proč bych já jí neměla od těchto snést?“

Nemenší péči a lásku věnovala sv. Františka nemocným a neduživým. V letním vedru rovněž jako v největším mrazu je navštěvovala. Vycházejíc z domu říkala služkám: „Jdeme navštívit Pána na Kalvarii, na hoře Olivetské, v hrobě atd.“ oživujíc takovými upomínkami svou lásku k chudým. Na zámku Montelon zařídila sobě jeden pokojík za lékárnu a druhý za nemocnici, kde ustavičně nějakého lazara nejhorší nemocí sklíčeného v ošetřování měla. Vesničané o tom dobře věděli a proto, když někdo rakem, hnilobou kosti, malomocenstvím, ohyzdnými vředy aneb jiným podobným neduhem byl stížen, že se ho všecko štítilo, říkali: „Ten bude zas pro naši milostivou paní, pro sv. baronku!“

Nedůživce takového přijala Františka s největší láskou a s jakousi nábožností, spatřujíc v něm svého Spasitele. Ctila a obsluhovala ho s úslužností a ochotou nejinak, než jak svět knížata a krále obsluhuje. Když se churavec ubíral k poslední hodině, spěchala hned k loži jeho, aby mu v té největší a poslední bolesti přispěla, takže i boháči prosívali o pomoc její v posledním boji, anaf uměla slovy svými poslední tento krok tak ulehčiti a osladiti, jako nikdo jiný. Umřel-li kdo v její nepřítomnosti, zavolali ji nicméně a nikdo se mrtvoly dříve nedotkl, nýbrž říkali: „To nechejme, to jest věc naší milostivé svaté baronky.“

Uprostřed těchto prací a obětí poskytoval jí Bůh ještě jiné příležitosti ke cvičení se v lásce k bližnímu a trpělivosti. Starý tchán její, baron Chantal, 75 let čítající, choval u sebe za hospodyní ženu hrubou a nevzdělanou, která s pěti svými dětmi nad celým zámkem vládla a panovala. Této bezcitné a zlomyslné osobě musela se k vůli domácímu pokoji podrobiti i sv. Františka. Ano musela se dívat, kterak vlastní její děti s dětmi služky pospolu za stolem jí-

daly a těmito nejednou odstrčeny bývaly. Ba více. Františka nesměla se opovážiti na surovou a nepoctivou tu ženu ani slovem starému baronu si postěžovati, poněvadž sám jsa celý té osobě oddán vypukl ihned v zlost a vyhrožoval vyděděním dítek barončiných. Tiše a pokorně snášela tedy Františka všelikou hrubost a svévolné příkoří slůžky té; s andělskou pokorou podrobila se tomu krutému jhu, netroufajíc si bez jejího dovolení ani sklenici vína cizinci podati. A přece, když jedenkrátě zámečtí lidé se vyjádřili, že jakmile starý baron zemře, nectnou hospodyně jeho do hradebního příkopu shodí, odpověděla Františka: „Bůh uchovej, já sama ji budu brániti. Bůh mi skrze ni ukládá těžký kříž, proč bych jí v tom překážela?“

Z toho, co zde pověděno o lásce svaté Františky k bližnímu, dá se domysleti, k jakému teprve stupni dostoupila ctnost tato tenkrátě, když od celého světa odloučena podle přání svého šlechtného srdce v novém od ní založeném řádu oddati se mohla obsluze chudých a nemocných; to byl také původní účel téhož řádu.

Pro omezenost místa musím upustiti od dalšího líčení jejího svatého života. Jen jedno tu ještě přidám. Sv. Františka, jak víme, nechala v klášteře velikými literami napsati na zeď ona známá slova sv. Pavla: „L á s k a j e t r p ě l i v á, d o b r o t i v á, l á s k a n e z á v i d í, n e č i n í n e š l e - c h e t n ě“ atd., jež nazvala: „z r c a d l o k l á š t e r n í“. Chybila-li některá sestra proti svaté lásce, poslala ji hned, aby si šla přečíst text sv. Pavla. Ano, i sama četla jej často hlasitě u přítomnosti sester a ohlédnouc se pak na ně říkala u svatém nadšení: „K d y b y c h ř e č í a n d ě l ů m l u v i l a, n e m á m - l i l á s k u, n i c n e j s e m!“

IX. ZÁŘÍ.

„Řeč přívětivá zdvojnásobí počet přátel a usmíří nepřátele; řeč mírná mnoho dobrého působí . . . Člověk zlostný však rozdmychuje svár.“

Sirach, kazatel.

Resedka.

Máme již září. Letní vedro s bouřemi již pominulo, něžný větřík osvěžuje vzduch, ba celá příroda zdá se mi, že vzala na sebe vážnější, tišší, usedlejší tvářnost.

K tomuto počasí hodí se z květin velmi dobře *resedka*. Kdežto pyšné růže a karafiáty a ty ostatní květiny křiklavých barev již odkvetly, stojí tu ještě v zahrádce *resedka* se svým nepatrným zelenavým květem. Nemá na sobě pranic křiklavého, do oka padajícího, nic pyšného a vy-

pínavého; nýbrž je skromná, prostá, něžná bylinka, při tom však vydává tak sladkou a líbeznou vůni, že jí mnozí lidé před tisíci jiných pyšných a nádherných květin přednost dávají.

Víš, milý čtenáři, jakou krásnou ctnost i to nynější počasí, i ta resedka mi připomíná?

Hle, i v božském Srdci Páně kvete resedka, totiž t i c h o s t a m í r n o s t s r d c e, jedna z nejkrásnějších vlastností! Ta, aby vzkvétala i ve tvém srdci, žádá si a přikazuje ti Spasitel výslovně: „U č t e s e o d e m n e — p r a v i l — n e b o ť j s e m t i c h ý a p o k o r n ý s r d c e m !“

Nuže, příteli, pojď a prohlédni si trochu ten život Páně, podívej se, jak tichého srdce byl, a starej se, abys od Něho se tomu přiučil.

Než rád bych ti tentokráte obraz Jeho ukázal ve světle nejjasnějším; jak toho docílit? Již vím; jako ty hvězdy tím zřetelněji je viděti, čím tmavější je obloha, tak vystoupí i obraz mírného Spasitele lépe na oči, když ti nejprv předložím obraz člověka zlostného, jeho řeči i jednání ti ukáží a vedle

něho postavím pak Ježíše Krista. Tak, myslím, nejlépe pochopíš, co je tichost a mírnost srdce. Dej pozor!

Měli jste u vás v létě také velké bouřky? O je to hrůza, je to děsné divadlo taková bouře.

S počátku panuje neobyčejné vedro, vzduch je parný, dusný, že může člověk ledva dýchat; slunce takřka bodá a žhavé jeho paprsky odrážejí se od rozpálené země zpět, že nelze ani oka otevřít. V celé přírodě rozhostilo se ticho, ani větříček neza-vane, jen mouchy a jepice lítají ti bzučíce kolem hlavy a štípou tě, jakobys byl nějaká homole cukru. V zahradě a v lese se i ptactvo ztišilo, je trapné mrtvo. Tam za horou vystupuje však šedý mrak, roste víc a více a v krátké chvíli je z něho veliké, černé hrůzyplné mračno. Teď zahvízdne to vzduchem, prudký vítr se žene, kotouče prachu s cest a silnic zvedá do povětří a stromy ohýbá až k zemi. Slunce zmizelo pod mrakem a děsná tma náhle kryje zem. Z černého nebe se zableskne, jakoby vystřelil. Rolník na poli se opozdiv zvedne hlavu a dí: „dostaneme asi bouřku,“ nechá

práce a spěchá pod střechu. A měl nejvyšší čas; nebo již hučí děsná vichřice jako ujíždějící pošta oznamující mocného pána, jenž za ní v černém voze tryskem uhání; jeho pohled je blesk, jeho hlas hrom rachotící přes hory doly, on letí jako ten divoký jezdec, jeho střely jsou z ledu, které šmahem všecko potlukou a přesekají, že tu nezůstane ani stébla na poli ani lístku na stromě. Ó, jaký to šumot deště, jaký to hukot krup! Než běda! Tam s hor letí potok rozvodněný a divoký jako střela, žene před sebou písek, hlínu, kamení, křoví, skácené stromy i celé ploty, poráží všecko, co se mu v cestu staví a nese to tam na širokou pláň. Ulekaný rolník vidí tu spoustu polím, lukám hrozící, zalomí rukama, zaběduje a jde, aby vodě jiný průchod vykopal; ale nastojte, jakoby jemu navzdor roste kvapem potok, divoké vody derou se vší silou na chaloupku jeho a hrozí ji se vším všude odnésti! Dobrý Bože, co to bude za neštěstí! Než, viděl jsi teď ten blesk? Dříve, než kříž jsi udělal, rána hromová otrásla zemí, až okna zařinčela, ó, aby jen nebylo nikde udeřilo! Však běda, běda, již se stalo, tam ze sousedovy stodoly

valí se hustý dým, již zvoní na poplach, a při tom všem blesk i hrom zuří dále! Bůh pomoztež těm ubohým a ochraň vesničku! Ó toť hrůzy jako v soudný den!

Ty se však asi, milý čtenáři, netrpělivě ptáš, co ta bouře tu má znamenati? Vězte, takové bouři podobá se na vlas člověk horkokrevný a hněvivý, s malým začíná a s hrozným končí.

Počátek bývá obyčejně: š p a t n ý r o z m a r a n e v r l o s t. Obé nalézáme zhusta mezi lidmi; a sice u dětí neméně než u dospělých, ba i sešedivělých. Jen malinká příčina, nejde-li na př. něco podle jejich hlavy, není-li počasí dle jejich přání, ihned si postaví hlavu, svraští čelo a dělají rozmrzelou tvář, nemluví ani slova, nanejvýš bručí po domě jako roj včel, žádný jim dnes nic dobře neudělá a proto je nejlépe vyhnouti se jim. Znáš snad sám takové lidi? To je ten p a r n ý, d u s n ý v z d u c h.

Byl-li někdo tak neopatrný a dotkl se jich, tu běda! Jako nakvašené těsto ihned přeteče, jako když do vařícího másla vodu bys lil, tak syčí a stříká to z úst jejich. Na příklad: Je-li to h o s p o d y n ě, neb

milostpaní, ta lítá po domě sem tam, zrovna jako ta krvežíznivá moucha ovadnice a křičí svým pronikavým, někdy i sípavým hlasem, že uši zaléhají; tu bouchne dveřmi, tu uhodí psa a kočku odkopne, protože služce to nesmí udělat. Nebo je-li to k u c h a ř k a, již překypěla žluč, tu zahodí vařečku do kouta, podepře si boky, a za odcházející paní se pošklebuje a mezi zuby něco povídá, co nevypadá nikterak jako chvála. Anebo je-li to č e l e d í n, p a c h o l e k, ten láteří a proklíná v maštali, jakoby celý pluk ďáblů komandoval, a zlost svou si vylévá na koních, bije a kope je, jakoby ti byli příčinou hněvu jeho. Je-li však š a f á ř, s á m h o s p o d á ř neb dokonce m i l o s t p á n tak špatně naložen, ó tu teprv otřásá se celý dům i dvůr křikem, jekem jeho; nadávky, kletby sypou se na ženu, děti i čeledě, na každého, kdo mu do ruky přijde, jako krupobití: aby tě . . . ! To je druhý stupeň této nečtnosti, n e t r p ě l i v o s t. Z mračen již lítají blesky.

Třetí pak stupeň, když bouře vypukla, jest z l o s t. Na příklad: Je veselá společnost při muzice. S počátku se všechno dobře

daří. Z ponenáhla se hlavy pitím rozpařují, tu a tam si dobírají někoho, dělají vtipy: ten však se cítí uražen, odpovídá ostře i urážlivě; hovor, veselost ustupuje, mysle jsou napnuty; místo smíchu ozývají se hrubosti, to dráždí ještě více, a hádka je hotová. Uražený vyskočí, napije si kuráže a zařatou pěstí vyhrožuje. Krev se mu ženě proudem do hlavy, oči srší blesky, ještě jen slovo, a bác, již udeřilo, první rána padla na nejbližší hlavu, a bouře se rozzurila! Je-li to někde v hospodě, o pouti neb posvícení, pak běda, běda stolům, lavicím, oknům a sklenicím, a ještě více běda očím a hlavám, bouře nepřestane, až jich několik leží polomrtvých v krvi na zemi! Co tu za neštěstí v krátké chvíli!?

A z jakých často nepatrných věcí tato bouře mezi lidmi povstane, ani bys nevěřil. Na příklad:

Za jedné krásné letní noci leželi na vršíku dva pasáci a dívali se pokojně vzhůru na to jasné, modré nebe a na ty třpytící se hvězdičky. Tu si vzdychne jeden: „Ó, kdybych měl takové pole, jako je tam to nebe nad námi, to bych byl pán!“ — „A já.“

praví druhý, „přál bych si míti takové stádo ovcí, co je tam těch hvězdiček!“ — „Jakže?“, namítne první, „tolik ovcí? Co bys s nimi dělal, kam bys je chtěl hnát na pastvu?“ — „Kam?“ odvěti tázaný, „třeba na to tvé veliké pole.“ — „Ha, to bys se směl opovážit,“ hrozil tento, „kdybych je tam postihl, všechny do poslední bych zabil!“ — „No, pak bys ale viděl,“ odpovídá rozdurděn druhý, „jak by se ti vedlo!“ a tak se rozhašteřili a rozvadili oba pastuchové na sebe, pořád prudčeji a ostřeji, až přišli do nadávek, klení a posléze přišli do křížků a rvali se, až se oba s vršku svalili dolů.

Tak to bývá mezi mladými, bouřka hned vypukne, mají mladou, prudkou krev.

Avšak bývá to snad lépe u starých? Je-li muž podivín a mrzout a žena zase nemlčivá a ostrého jazýčka, káže-li on „v pravo“, ona zase „vlevo“ a každý chce míti poslední slovo, co tu může pojíti jiného, než bouře v zimě v létě, hromobití a krupobití nadávek, výčitek, klení, ran a k závěrku i natlučené modré oko.

Kdesi žili takovíto milostní manželé,

kteří se každoročně v jistý den hrozně seprali, rozcuchali a potloukli. Sand již znáš, čtenáři, tu historii o kvíčalech? Žena totiž upekla jednou svému muži k svátku ptáky a pravila, že jsou to kvíčaly. Muž však ochutnav tvrdil, že nejsou, nýbrž že to jsou kosi, a z toho se dostali do notné hádky a pranice. Rok na to zase v ten den sedí oba za stolem a tu vzpomenuv muž na svůj lonský svátek praví: „Víš-li pak, ženo, ještě, jak jsme se dnes rok pohněvali, víš, skrze ty kosi? Nebyli-li pak jsme to blázni?“

— „Ba,“ odpovídá žena, „ale toho jsi byl vinen jenom ty sám, protože to byly tehda kvíčaly a žádní kosi!“ — Ale říci to slovo — byl muž již zase v ohni a zase se oba notně povadili a poprali, jako vloni. A tak vždy, kdyby celý rok se byli v pokoji snášeli, ten den „svátku“ oslavili pokaždé řádnou pranicí pro ony kvíčaly.

Ty se snad směješ, milý čtenáři, těm pošetilým lidem, ale co, nebývá to v mnohém domě podnes také tak?

A věru, takováto z l o s t, která se jednou vybouří a pak zase na čas dá pokoj, není mně ještě ta nejhorší; mnohem horší a ne-

bezpečnější jest hněv tajený, který se skrývá a vře v srdci lidském třeba mnoho let.

V Lankovicích, poutním to místě ve Štýrsku, dobývají pod zemí uhlí a sice dolují zrovna pod vesnicí i kostelem. Před mnoha lety vzňalo se nešťastnou náhodou v dolech uhlí a doutnalo a hořelo po 5 až 6 let. Časem bylo slyšeti temné dunění, jakoby hrom pod zemí burácel, ba země-třesení cítiti, takže ti ubozí lidé vězí v usta-vičném strachu propadnouti se v hořící doly. A hle, tak trapný stav působí člověku dlouholetý hněv. Znepokojuje ho a hrozí každé chvíle v plamen pomsty vyšlehnouti. I o tom bych ti, milý příteli, mohl pověděti příklad ze skutečnosti, kterak pro jediné vajíčko, jež slepice do sousedova dvoru zanesla, povstal mezi oběma sousedními rodi-nami mnoho let trvající zuřivý hněv.

A ještě horší jest takový člověk, který jen proto skrývá v srdci hněv, aby si jej včas příhodný. vylíti a se p o m s t í t i mohl. Co již neštěstí na zemi způsobila ta slepá pomstychtivost, která umí člověka tak zaslepiti, že je jako litá zvěř, ba horší než ten krvelačný tigr.

Poslyš jen! Jistý soudce kriminální sdělil mi před lety následující příběh: V jedné obci byli dva hoši, skoro stejného stáří, kteří sice příbuzní nebyli, ale pokud do školy chodili, velmi rádi se měli. Později jako výrostkové pohádali se jednou o maličnou věc a od té chvíle zanevřel jeden z nich na druhého, ač tento dobrý, hodný byl, a na soka svého pranic se nehněval. Uběhlo mnoho let, ale stará zášť vřela v jeho srdci a ustavičně číhal jen na příležitost nenáviděnému soku se pomstíti. Tento zatím byl si zavedl malý obchod, ano již měl i svůj vlastní domek, do něhož se oženil se ctnou osobou, a Bůh jim udělil dvě roztomilých dítek, tak že k pozemskému štěstí nic jim nescházelo. Na to čekal ten mstivý kamarád a když jednoho dne odešel muž do města pro zboží, vkradl se bezbožník do jeho domku, který stál o samotě podál vesnice, zabil nejprve jeho ženu, pak obě děti, vynesl mrtvoly za dům na louku, zapálil domek a prchl. Milý čtenáři, můžeš si pomyslet, jak asi bylo kramáři vrátivšímu se z města při pohledu na spáleniště a ty tři mrtvoly!? Co provinil on, co provinily ty

tři ubohé oběti zavražděné proti vrahu? O, může-li pak býti na světě horší nectnosti, než je zlost, prchlivost a ta ďábelská pomsty-
chtivost?

Než dosti již o ní, tím líbezněji vystoupí nyní před tebou obraz tichého a mírného Krista Ježíše.

Je krásné jitro, nebe modré, vzduch čistý a svěží. Ty jdeš záhy z rána do práce. Slunce ještě nevyšlo, toliko na východě třpytí se jasný žlutý pruh. Po chvíli ukáže se jeden paprsek, pak zase jeden a opět jeden, a pak vyjde tiše slunce podzimní. V červenci, v srpnu tě pálilo, čelo tvé spo-
tilo, nyní však není již tak prudké a kráčí po nebi tak tiše a velebně jako anděl v bílém závoji.

Hle, tak vyšel na svět i náš milý Spasitel ve své dobrotě a něžnosti, vezdy tichý, mírný, laskavý a milostný i jako dítě, i jako jinoch, i jako muž. Ano, stará jedna kniha vypravuje, že byl tak líbezný a milý tváře, že v Nazaretě, když někdo zármutkem byl sklíčen, říkali mu: „Jdi, jdi jen k tesaři Josefu, podívej se na jeho synáčka a zármutek ti přejde.“ A rovněž i sv. Jan

Křtitel, když u Jordánu ponejprv spatřil Pána Krista, učinila ta mírná tvář takový dojem na něho, že nevěda, komu by Ho přirovnal, řekl: „Ejhle, b e r á n e k Boží!“

A což, když čteš, že Petr a Jan, ba i ten bohatý celní Matouš na jediné slovo Páně: „Pojď a následuj mne!“ vše opustili a po celý život se Ho již nespustili, nedivíš se tomu, čím to asi bylo? O, milý příteli, ten nebeský vzhled, to tiché oko, co jako tajemné kouzlo poutalo k Němu učeníky i lid. Arciť fariseové a ti ostatní židovští zákoníci záviděli mu to a hněvali se nemálo, že lid od nich odvrací; avšak následovati Ho, to se jim nezdálo a proto Ho jen trpce sužovali.

A což neměl Spasitel kolikráte dosti příčin těm bezbožníkům ukázati, co je a kdo je a jak může trestati, když chce? Ale udělal to? Hádal, vadal se kdy s někým, peskoval koho? Fariseové a Saduceové vynasnažovali se nemálo, přivésti Ho do hněvu a hádky, aby se přenáhlil a něco řekl, proč by Ho u vrchnosti žalovati mohli. Ale Spasitel náš viděl do jejich ošemetného srdce, viděl, jak talešně a špatně o něm

smýšlejí, a nikdy ani křivého slova neb nadávky jim neřekl.

„Ale přece,“ namítneš mi, „se na ně rozhorlil a nazval je h a d y a p l e m e n e m h a d í m, Herodesa pak l i š á k e m.“ — Pravdu máš, příteli, ale věz, že byť i dva řekli jedno slovo, není to přece totéž. Ten řekne slovo sladké jako med a přece bodne do srdce jako jedovaté žihadlo; protože přichází ze zlého srdce, a ten ostrý vzhled, rozdurděná tvář a hlas podrážděný to prozrazuje. Na př. může-li býti laskavějšího slova nad ten pozdrav: „Zdráv buď, Mistře!“ a přece jím Jidáš hroznou zradu spáchal a Spasiteli bolestnou ránu zasadil.

Mluví-li však Kristus Pán i někdy ostré, káravé slovo, jest z něho vždy znáti lásku božského Srdce Jeho a útrpnost se hříšným, zatvrzelým člověkem. On ho varuje před záhubou, do níž slepě běží, chyby a poklesky jeho kárá veřejně, nikdy pak nemluví o nich za zády. On praví lidu: „Fariseové a zákoníci sedí na stoličce Mojžíšově, všecko tedy, co vás učí, čiňte a držte, podle s k u t k ů jejich však se nespravujte!“ Když však věděl Spasitel, že by přísné po-

kárání co pomohlo, plísnil, káral přísně, ale vždycky v tichosti, v mírnosti, takže kdo měl zdravý rozum, nemohl se proto na Něho hněvati.

Ten dobrý lid Ho proto nade vše miloval nechtěje se ani od Něho odloučiti. A tak se na Něm samým vyplnilo Jeho slovo, že „t i š í z e m í v l á d n o u t i b u d o u“; nebo ctnost tato má takový půvab a krásu, že všechny dobré lidi beze lsti a klamu sobě získá a nakloní.

Co bych si tedy vroucněji přál, než aby všickni, aspoň moji čtenáři a čtenářky, této krásy a toho půvabu dosáhli!? A jak toho docílit?

Již vím. Čítám také někdy noviny a sice nejraději tu poslední stranu, kde se světu oznamují a nabízí všechny možné i nemožné věci. Tu zábavy, výlety, divadla a koncerty, plesy a věnečky; vedle zase nejnovější módy šatů, pařížské klobouky a slunečníky; pod tím byty i celé domy, pole i statky a zase nejnovější lahůdky; mezi tím sklad rakví, mediciny, prášky a pilulky k zahojení všech možných neduhů lidských i dobytčích; tu zase rozličné mastě a pomády,

kapky a voňavky pro vzrůst a barvení vlasů i vousů, k zachování mladé bílé pleti a zubů, i vynálezy k n a v r á c e n í u v a d l é k r á s y t ě l a atd., samé to neklamné, světoznámé a jinak vychválené i privilegované prostředky, ale z většího dílu jen k vymámení peněz lidu, jak se už mnohý kupec přesvědčil.

Mohou-li však takových! klamných věcí v novinách nabízet, proč bych i já nemohl oznámiti P. T. obecenstvu něco k udržení a dílem i k navrácení k r á s y a p ř í j e m n o s t i t v á ř e, když prostředek takový skutečně znám? Ohlásím tedy aspoň v této knize následující inserát:

N Á V Ě S T Í !

Důležité pro všechny, kteří se lidem chtějí líbiti a nevyhnutelné povahám prchlivým.

Jediný neklamný, aspoň nikdy škodlivý prostředek, který tváři lidské, byť i stářím svraštělá aneb jakoukoliv nemocí zohyzděna byla, té největší krásy, příjemnosti a půvabu dodá k naklonění si srdcí jiných, jest

PRAVÁ KŘEŠŤANSKÁ MÍRNOST A TICHOST!

velmi lacino k získání u sv. Matouše kap. XI. 29. *)

Cena neobnáší nic víc, než horlivé a neunavné se přičinění.

P. S. Měl-li by však někdo z váženého obecenstva chuť sama sebe v nejkratším čase zohyzditi a s celým světem se znepřáteliti, i tomu mohu posloužiti — nejlepší k tomu prostředek jest v listu sv. Pavla ku Galatským kap. V. v. 15, 20, 21. **)

*) Oněm z vážených čtenářů, kteří sami bible nemají, podávám prostředek ten tuto zdarma: „Vezměte jho mé na sebe a učte se ode mne; neboť jsem tichý a pokorný srdcem; a naleznete odpočinutí duším svým.“
Spasitel.

**) Prostředek ten zní v. 15: „Jestliže se pak vespolek koušete a hryzete, hleďte, abyste jedni od druhých nebyli sežráni!“ V 20. modloslužba, čáry, nepřátelství, svárové, nenávisti hněvové, vady, různice, roty, v 21. závisti, vraždy, opilství, obžerství a těm podobné věci...

Avšak netoliko krásným a milostným činí člověka tato ctnost na těle i na duši, ale jak výslovně Kristus Pán řekl, má i tu vlastnost, že mu ten pravý pokoj a mír duše zjedná — „naleznete odpočinutí duši své!“

Milý čtenáři, není-liž to přeutěšený pohled na to nebe noční, kde tisíce a tisíce hvězdiček podle sebe a nad sebou a za sebou táhnou a sice tak pokojně a tiše, bez hluku a zmatku, každá na dráze od věků jí vykázané běží, třpytí se a svítí.

Představ si takovou rodinu, obec a společnost lidskou, kde by všichni údové tak tiší a mírní byli jako náš Spasitel, tak že by i zlá vůle jiných nebyla s to je rozhněvati a rozvaditi; není-liž pravda, mezi takovými bylo by sladce přebývati, jako mezi anděly, rok po roce nebylo by slyšeti žádného křivého slova, žádné kletby ani nadávky.

Nuže, přáteli, jak pak, kdybys aspoň ty sám začal hned v tomto měsíci Spasitele svého následovati a v domácnosti své jako tichá hvězda svítiti? Ostatní by jistě činili dle tebe a v domě vašem brzy by se uhostil svatý pokoj, poklid a mír, jaký je tam mezi hvězdami na nebi.

O dvou nábožných poustevnících vypisuje legenda poučný příklad. Starý otec totiž vyprávěl jednou bratrům, kterak se lidé na světě sváří, dlouhé hádky a procesy vedou. Jeden z mladších bratrů, který od

mladosti trávil život na poušti a světa ani nepoznal, nemohl pochopiti, jak to může býti? Starý otec mu to chtěl vysvětliti, jak mezi lidmi sváry a různice povstávají. Posadil se proti němu, položil do prostřed cihlu a poučoval ho, aby si na ni jakožto na svůj majetek právo činil. I uposlechl učeník, položiv ruku na cihlu dí: „Ta jest moje!“ Stařec však také po ní sahá a volá: „Ne, mně náleží, má je!“ Druhý na to ale zcela tiše: „Nu, pakliže tvá je, vezmi si ji!“ A bylo konec. Tak i pouhý pokus napodobení hádky se zmařil. Hle, kdyby byli všickni lidé tací, co medle by mohlo na světě pokoj rušiti?

Než vím, co si asi teď tak mnohý z vás čtenářů myslí. Myslí si asi tolik: „Dobře dobře, pane pisateli, vám je snadno o pokoji mluvit a ještě snadněji psát, sedíte bezpochyby kdesi v klášteře, celý den sám a sám v cele, s ostatními bratry žijete ve svornosti a s jinými lidmi nepřijdete do styku, vám je snadno o domácím pokoji, o tichosti a mírnosti srdce kázati; ale našinec musí žíti ve světě, v četné rodině, nebo v dílně mezi kamarády. Já, já, co se mne

týká, každého bych nechal v pokoji, kdyby jen také druzí člověku pokoj dali!“

Však počkej, počkej přítelíčku! Ty jsi tedy toho mínění, že ve tvém stavu, v těch okolnostech a poměrech, v jakých ti žíti jest, nelze ti pokoj a mírnost zachovati? Ale pověz mi, chtěl bys si to s Kristem Pánem vyměnit? Chtěl bys jen jeden den s takovými lidmi obcovati, s jakými On ustavičně a zvláště v poslední den svého života obcoval? S Jidášem, který by tě za všecku lásku tvou zradil a zapřel; s přáteli, kteří v nejhorší nouzi by tě opustili; s Kai-fášem, Anášem a Pilátem, kteří by tě beze vší viny odsoudili; s necitelnými surovými žoldnéry, kteří by tě pěstí ve tvář bili, plivali, do krve bičovali, všeliký, jen možný posměch a týrání ti činili; se sousedy, kteří by tě na smrt vlekli a v poslední hodince ještě ti klnuli a spílali? Nuže, chtěl bys na jeho místě býti? A vydržel bys to bez nejmenší nevole a naříkání, bez nejmenší výčitky a netrpělivosti?! A viz, Ježíš Kristus byl přece o něco více než ty, a On trpí jako ovečka, kráčí jako beránek tiše a mlčky mezi katany, všecko hoře v srdci ukrývá a

všecko snáší, ani se neozve až do posledního okamžení; a tu otvírá-li ústa, je to k modlitbě za smilování Boží nad jeho katany, a pak umírá pro ně z lásky a útrpnosti!

Hle, takový příklad ti dal Spasitel a tudy snad má právo ti říci: „Uč se ode mne býti tichým a mírného srdce“ i tenkrát, kdy máš s protivnými ti lidmi co jednati. On to ne-žádá jen od tebe, nýbrž ode všech svých věrných křesťanů bez výjimky, a On bezpochyby věděl, že všickni nebudou v klášteře neb na poušti živi.

Či myslíš snad, příteli, že člověk, i když všech lidí se vystříhá, vystříhá se také vši zlosti a hněvu? O nikoliv, poněvadž nosí sám v sobě to vosí hnízdlo, to plemeno zlosti a násadu netrpělivosti a všeho nepokoje a musí se učit sám s sebou mírně zacházeti. Že tomu skutečně tak, přesvědčil se jistý mnich. Byltě také, jak říkáme, z horka nakvašen a často pro nepatrnou věc s bratry v klášteře se pohádal; pokaždé však byl toho mínění, že jen bratří toho vinni jsou. I opustil tedy klášter a odebral se na poušť, aby ho žádný nepokoušel a nedráždil. Než zapomněl také svou povahu v klášteře za-

nechatí a proto se mu přihodilo, že sotva několik dní v jeskyni své tiše strávil, již u velký hněv upadl. Z nepozornosti porazil si totiž džbán s vodou a to ho tak dopálilo, že chopil džbán a o zem jím mrštil, takže se na kusy rozbil. Teď však poznal a viděl, kdo je příčinou nevrlosti jeho, a kde ta zlost vězí, totiž v srdci vlastním a že ani samota, ani poušť neučiní člověka beránkem. Po této zkušenosti vrátil se opět do kláštera, učil se sebe přemáhati a hle, s ostatními bratry měl vždy pokoj.

„Ale,“ namítneš mi snad zase, milý čtenáři, „t o j e v e l m i t ě ť k á v ě c, p o ř á d j e n n a s e b e p o z o r d á v a t i, bych se nepřeháhlil.“

Ba právě, příteli, dětská hra to není žádná, ale ty už také víš, potřeba-li, k d e h l e d a t i p o m o c i. Již jsem ti to ne-jednou pověděl, že v nejsvětějším Srdci Páně jest nejen símě ctnosti, ale i pramen vší síly k nalezení, kterouž posílněn všecko zmůžeš. Jdi tedy i v tomto měsíci k onomu pramenu a okovem důvěrné modlitby čerpej z něho vody mírnosti k ochlazení své horké krve. To by byl jeden prostředek.

Druhý nás učí sv. Ignác z Loyoly, a ten jest: každého dne z rána učiň si předsevzetí, že mírným a tichým budeš aspoň do poledne. V poledne pak zpytuj svědomí, zda-li jsi předsevzetí splnil. Chybil-li jsi, pros Boha za odpuštění, ulož sobě malou pokutu a obnov předsevzetí, že odpoledne chybu napraviš. U večer pak před spaním učiň podobně jako o polednách. Příteli, zkus to tak jen jeden měsíc a uvidíš, že se tvá horká krev ochladí. Sám sv. Ignác byl od přírody horkokrevný, ale tímto přísným zpytováním svědomí přivedl to tak daleko, že by byl člověk myslel, že nemá ani žádné žluče a krev jako led studenou; tak tichý, mírný a snášenlivý dovedl býti.

Třetí prostředek k mírnému nakládání s bližním dává nám zase Písmo sv. na ruku. Patříš-li, milý čtenáři, na tu nepravost a bezbožnost světa nynějšího, nepomyslíš-li u sebe nikdy: jak je to možné, že Bůh nebeský je k nám lidem ještě tak trpělivý a shovívavý? Jen si představ, že bys ty musil na Jeho místě jen jeden den vládnouti nad světem, že bys seděl tam vysoko, vysoko v nebi na trůnu v plné kráse a ve-

lebnosti a hleděl dolů na ty miliony a miliony lidí, kteří jako nepatrní mravenci hemží se tu po zemi. A tito tvoji malí tvorové, tvoje děti, by se ti rouhali a spílali, zlořečili a proklínali by, před tvýma očima tropili by, co jen zlého mohou, nespravedlnost a nemravnost proti tvé vůli a záповědi, hněvali a uráželi by tě v té chvíli, kdy jim dobrodiní podáváš, ano vysmáli by se i hrozící metle tvé: příteli, řekni, jak by ti při tom bylo? Vid, že bys to ani hodinu nevydržel, ale bleskem a hromem bys do nich bušil, oheň a síru s nebe poslal a rozšlapal bys to bídné, nezdárné pokolení lidské. Nuže, a jak medle ten veliký Bůh tolik měsíců a let, ba století to snáší a k tomu ještě tak laskavě a šetrně s lidmi zachází?

Na tuto otázku odpovídá nám Kniha Moudrosti v 11. a 12. kap. Opsal bych ti sem celou tu kapitolu, kdyby nebyla tak dlouhá, zatím se musíš spokojiti jen s tímto: „Miluješ všechno, cožkoli jest a ničehož nemáš v nenávisti z těch věcí, kteréž jsi učinil; aniž pak jsi co nenávidě ustanovil neb učinil. Ale ty ušetřu-

ješ všech věcí, protože Tvé jsou, Pane, jenž miluješ duše! Ó, jak dobrý a líbezný jest, Pane, duch Tvůj ve všech věcech. Ty, Panovníčemocný, stichostí soudíš nás a spravuješ nás s velikou vážností.“

Rozumíš tomu? Bůh sice může bezbožníka potrestati třeba pouhým dechem svým; nečiní to však proto, že má i před ním jakousi vážnost, a šetří ho, poněvadž sám ho stvořil. A jaké z toho následuje naučení pro tebe? Měj i ty vážnost před svým bližním a tenkrát, když tě to zase k nevrlosti, netrpělivosti, k hrubým slovům proti němu bude popouzeti, vzpomeň si, že bližní tvůj je dílo všemohoucnosti božské, že je syn tvého nejvyššího Pána, dítko lásky, dobroty a moudrosti Boží; budeš se pak moci ještě tak nelaskavě, surově a urážlivě k němu chovati? Opovázíš se ještě s královským synem tak nešetrně jednati?

Nuže, pohlížej ode dneška na každého člověka okem Božím, a pak i tvé srdce se brzy obrátí a bude tak tiché, mírné a pokorné jako božské Srdce Spasitele tvého.

Pak vykvete v něm ta něžná „r e s e d k a“
a vůní svou bude působiti radost Bohu na
nebi a na zemi ti osladí a oblaží život tvůj
i bližních tvých.

O b r a z d e v á t ý.

Sv. Eleazar, hrabě.

(27. září.)

Krásný a pevný hrad Ansois v zemi francouzské byl starým sídlem šlechtitných hrabat Sabranských. Ku konci 13. století byl zde pánem Hermenegild jsa spolumajitelem hrabství Ariano v Neapolsku a více jiných statků. Byl oddán s hraběnkou Landineou, jižto lid pro velikou dobrotu srdce a jiné krásné ctnosti zkrátka „d o b r o u k n ě ž - n o u“ nazýval. Když se jí r. 1285 narodil synáček, podala ho dobrá paní ihned Bohu za oběť modlíc se takto: „O Pane a Bože můj! Přijmi to stvoření Tvé a dítě mé za služebníka svého, a nech je raději teď v nevinnosti křestní zemříti, než aby delším životem mělo urazit Velebnost Tvou!“ Synáček ten nazván jest E l e a z a r.

Dosáhnuv let musil se z vůle tehdejšího Sicilského krále Karla II. zasnoubiti s Deltinou, mladou to a nadmíru nábožnou hraběnkou, která již v nejútlejším mládí byla přislíbila Bohu, že nechce žádného ženicha, než Spasitele Ježíše Krista. I modlila se tedy co nejvroucněji k Bohu, aby srdce muže, jemuž nyní zasnoubena, osvítiti ráčil, aby slibu svému dostáti mohla, a hle, vyslyšena jest modlitba té duše nevinné.

Brzy po sňatku vyjevila choti svému horoucí přání: v životě panickém až do smrti setrvati. Ne dlouho na to byl týž pozván na zámek strýce svého, kde se dvojí slavnost konala, totiž primice novosvěceného kněze a pasování jinocha na rytíře. Při posvátných obřadech v chrámu přijal Eleazar, jak obyčejem bývá, s ostatními příbuznými svátost pokání a z rukou novosvěcence sv. přijímání. Při hostině pak předkládal také jídla a všecko bylo v té nejlepší náladě a veselosti, když tu mimo nadání neobyčejný paprsek milosti Boží ozářil duši jeho. Tvář jeho polila taková neobyčejná jasnost, odlesk to vnitřního rozechvění, že se ostatní domýšleli, že náhlá jakási nemoc ho za-

chvátila, a odvedli ho do jeho jizby. Tu však v tiché samotě vrhnuv se Eleazar na kolena modlil se k Bohu. Roznícen svatou láskou poznával nyní, jaké nevystihlé milosrdenství prokázal mu Pán tím, že ho až dosud od porušenosti světské a hříchu byl uchránil a v čistotě panické zachoval. Poznáv převelikou cenu této ctnosti, před Bohem vyznal choti pevný svůj úmysl čistotu svou také neporušenou zachovati, a tak oba společně z dobré vůle složili před Bohem slib panenské čistoty a vstoupili do třetího řádu sv. Františka.

Dvě léta na to povolán jest Eleazar Robertem, králem Neapolským do Vlach, kde vedl po delší leta výchování korunního prince Karla, až také za vyslance vypraven jest do Paříže, aby tu o ruku princezny Marie pro vychovance svého požádal. Záležitost ta sice šťastně jest vyřízena, ale Eleazar onemocněv náhle v Paříži také zemřel 28 let jsa stár. Choť jeho dočkala se té zvláštní radosti, že jest manžel její roku 1369 papežem Řehořem XI. za svatého prohlášen.

V životě tohoto muže třpytí se obzvláště dvě ctnosti a sice m í r n o s t a d o b r o -

č i n n o s t k chudým. Kde se jim přiučil a kterak je osvědčoval, chci tuto v krátkosti pověděti.

I. Š k o l a. Sv. otec Augustin píše: „Láska jest těžiště srdce lidského. Jako země přitažlivou svou mocí každý svobodně padající kámen k středu svému přitahuje, podobně i láska Boží nese srdce lidské — nedrží-li je jiné vazby — k středu a cíli jeho, totiž ke Spasiteli.“ A tímtež směrem bralo se všelike myšlení a dychtění hraběte Eleazara.

Kristus byl počátek a konec všech jeho myšlenek. On mu byl vzorem a pravidlem všeho počínání. Za nejkrásnější dny počítal ty, kdy přistupoval k stolu Páně. Pravilť o tom k choti své: „Myslím, že nemůže býti na světě větší radosti nad tu, již okouším ve sv. přijímání. Častěji tělem a krví Páně býti nasycenu, toť ta největší na světě rozkoš duše Boha milující!“ A tuto radost doprával často srdci svému; neboť byl i on, jak to téměř u všech svatých shledáváme, veliký ctitel a milovník nejsvětější Svátosti oltářní.

Jednoho času, když se v Montpellieru déle musel zdržeti, než ustanoveno bylo, vypra-

vila za ním Delfina zvláštního posla, aby jí bezpečnou zprávu přinesl. A Eleazar odepsal choti své: „Mně se velmi dobře daří, a přejš-li si o mne více zvěděti, navštěvuj pilně milého Spasitele v nejsvětější Svátosti oltářní; vždyť jest ti známo, že obyčejně se zdržuji ve svaté ráně Jeho božského Srdce. Buď ujištěna, že mne tam vždycky najdeš.“

A zde, na Srdci Páně přiučil se Eleazar té převýborné vlastnosti, kterouž si získal lásku netoliko svých přátel, ale i nepřátel, totiž m í r n o s t i. Říkával sám: Urazí-li mne nepřítel, že mne to zabolí, aneb znamenám-li, že se netrpělivost a hněv počíná v srdci mém ozývati, obrátím ihned všecku mysl svou k Ježíši ukřižovanému, a dím sám u sebe: „je-li pak mé utrpení k přirovnání k tomu, co trpěl za mne můj Kristus Pán?“ A když se ho jindy tázala Delfina, odkud že má tu svou nepřemožitelnou trpělivost, zdali se n e m ů Ź e č i n e c h c e zlobiti, odpověděl: „Srdce se mi ovšem někdy chce vzbouřiti, ale já nemeškám a obrátím myšlenky k těm urážkám, jež Spasitel náš tak tiše od nepřátel snášel, že neotevřel úst

svých. Tak uhasím i tu nejmenší jiskru hněvu, srdce se mi utiší a Bůh mi dává tu milost, že nepřátele své upřímně miluji a při každé urážce si myslím: vždyť jsi to stokráte zasloužil.“

Ó příteli milý, přečti si ještě jednou tu odpověď Eleazarovu! Bude to dobrý lék, když ti srdce vře a netrpělivost již vzhůru stoupá. Snad bys jej mohl již dnes užítí, a není-liž pravda, že také užiješ, bude-li třeba?

2. D ů m p o k o j e. Až do 20. roku svého žil Eleazar u svých rodičů na zámku Ansois v úctě a poslušnosti k nim. Napotom dovoleno mu odstěhovati se s chotí svou na zámek Puy-Michel, zde oba, jak již napověděno, v andělské čistotě živi byli. Byloť pak první starostí mladého hraběte, domácnost a celý statek v pořádek uvéstí. K účelu tomu sepsal sám jistý domácí řád, v němž se jeví veliká moudrost a duch ryze křesťanský. Vytkneme zde jen tolik z něho, abychom poznali, jak velice mu ležela na srdci mírnost a snášenlivost s bližním.

Píše mezi jinými: „Pokoj a mír nebudiž v mém domě ničím rušen! Nebo kde pokoj,

tam Bůh; závist však a žárlivost, podezřívání a udavačství rozdělojí rodinu jako ve dvě nepřátelská vojska, která se navzájem ustavičně znepokojují, skrytě napadají, sobě ubližujíce, která však i domácího pána obléhají, raní a vyhubí. Budu vždy milovati ty, kdo Bohu věrně slouží, nebudu však trpěti těch, kdo se za nepřátele Jeho prohlásí. Služebníci nesvorní, zlých, pomlouvачných jazyků rozsápou se navzájem. Nikdo, kdo nemá Boží bázně, nezasluhuje důvěry svého pána a snadno promarní statek jeho. Pán, mající takové služebnictvo kolem sebe, jest jako hradební příkop, jejž nepřátelé se všech stran obléhají.“

„Povstane-li mezi čeledí jaká hádka, žádám, aby bez meškání a podle předpisu sv. apoštola ještě před slunce západem odstraněna a urovnána byla; nechť každý zapomene na chybu bližního a udusí v srdci velikou hořkost proti němu. Víím, že nemožno jest mezi lidmi žíti a od nich nic neutrpěti. Vždyť jest i člověk sám málo který den s sebou spokojen a není-li v dobrém rozmaru, pak teprve ani neví sám, co chce. Avšak neodpustiti bližnímu, to jest dá-

belské; milovati však své nepřátele a za zlé dobrým jim odpláceti, to je rozeznávající známka vyvolených synů Božích. Sluhům takového druhu bude povždy otevřen i můj dům i má pokladnice i — srdce mé!“

Že pak předpisů těch musilo co nejprísněji všemi v domě býti šetřeno, panoval tam takový veselý poklid, dobrá vůle a pospolitá láska mezi všemi obyvateli, že se zámek ten více podobal dobře řízenému klášteru, než paláci mladého a bohatého hraběte. Což divu, že jistý biskup ze sousedstva shlédnuv vzorný ten pořádek byl tak unešen podivením, že si vyžádal od Eleazara opis jeho domácího řádu a také v domě svém jej zavedl. Nuž, a kterak to vypadá u nás doma, milý čtenáři? Přebývá tu také sv. mír a pokoj, či snad tu panují různice a sváry od rána do večera? Přebývá tam láska, snášenlivost, mírnost a ústupnost, anebo to dračí plémě nenávisti a rozhořčení, nevůle a pomsty?

3. K t e r a k b e r á n e k z v í t ě z i l na d l v e m. Po smrti svého otce Hermenegilda musel se Eleazar odebrati do Neapolska, aby tu převzal hrabství Ariano

jako právní své dědictví. Avšak téhož času rozpředla se mezi Francouzy a Vlasy válka, a proto lid v Ariano nechtěl nic slyšet o novém zeměpánu z Francouzsko a vzbouřil se proti němu. Přátelé domlouvali Eleazarovi, aby zbůjníky bezohledně potrestal; sám král neapolský nabídl mu k tomu své vojsko, ale zbožný Eleazar hájil se proti nepřátelům svým toliko štítem mírnosti a trpělivosti, mečem důvěry v Boha a ve své právo. Kníže z Tarenta, příbuzný jeho, pravil k němu jednoho dne: „Nechej mne povstalce zkrotiti; já jednu polovici jich pověsím, a druhá se pak jistě podrobí! Má-li býti člověk na dobré beránkem, musí býti na zlé lvem. Buď zatím tiše a modli se toliko za mne, já tu zběh tak zkrotím, že tě vícekrát znepokojovat nebude.“ — Eleazar však dal mu na to následující pamětihodnou odpověď: „Jak? Ty chceš, abych započal vládu svou vražděním? Já pak chci zkrotiti pobouřence dobrotou. Neboť nic zajisté není slavného, zdáví-li a roztrhá-li lev beránka; ale naopak čin slavný to bude, přemůže-li beránek lva. A tento zázrak, doufám, s pomocí Boží brzy vám ukázati.“

A stalo se. Velikou jeho láskou a dobrotou zahanben podrobil se mu lid dobrovolně jakožto svému řádnému panovníku, a miloval ho napotom jako svého otce. Jindy zase našel Eleazar v pozůstalých po otci písemnostech psaní, v němž jeden z poddaných jeho lží a překrucováním se namáhal Hermenegilda přiměti k tomu, by Eleazara vydědil. Psaní to četl choti své Delfíně, kteráž nad tím celá rozhorlena pravila, že počínání takové nelze nechat bez trestu; aby tedy pisateli aspoň ukázal list a jeho nešlechtné jednání mu připomenul. Eleazar však zatím smýšlel jinak. „P o m s t a,“ odpověděl, „jest Kristem zakázána a poddaní moji nemají ani tušiti, že jsem se o tom listu dozvěděl; poněvadž by ke mně žádné důvěry již neměli; báli by se mne, ale nemilovali by mne.“ A proto hodil list do ohně a viníku ani vlas nezkrivil.

4. P o k l a d K r i s t a P á n a. Druhá vynikající vlastnost Eleazarova byla neobyčejná láska k chudým, jižto zajisté po své matce byl zdědil. Již jako dvou- a tříleté pachole nemohl žádného žebráka viděti

bez hlubokého pohnutí. Útrpností dal se ihned do pláče a nehnul se z místa, až se dala chudásu almužna. Jdouc tedy s ním chůva ze zámku, nastrkala plné kapsy chleba, aby jen každého podarovati a dítě uspokojiti mohla. Jako pětiletý hošík již roznesl a rozdal vše, co darem byl obdržel, ano již tehda nazval si chudých dětí k obědu a zasednuv mezi ně jedl a hrál s nimi.

Jsa tázán jedenkrát, odkud ta jeho něžná láska k chudým se bere, odpověděl krásně: „C h u d í j s o u p o k l a d K r i s t a P á n a ! Či kterak chceme prositi Boha o království nebeské, odepřeme-li mu sklenici vody? Kterak žebrati o Jeho milost, nedáme-li mu, co mu náleží? Či není to již dosti veliká čest pro nás, když se Bůh poníží a ráčí od nás darů přijmouti?“

Dle těchto zásad navštěvoval Eleazar pilně nemocnice a jmenovitě špitály malomocných; líbal a vlastnoručně obvazoval jich rány a vředy, i donášel jim pokrmy a nápoje. Mimo to každodenně myl doma dvanácti žebrákům nohy a při stole jim sloužil. Když r. 1310 vypukla neúroda a drahota, tu neměla dobročinnost Eleaza-

růva ani mezí ani konce; živitě s chotí svou na sta chudých. Všem svým úředníkům a správcům zakázal co nejprísněji a pod těžkými tresty někomu pod záminkou hájení práv jeho buď na jmění nebo cti tu nejmenší škodu způsobiti, chudé potlačovati neb někoho z poddaných v nouzi a bídu vrhati. Říkávalť: „Nechci se nikdy obohacovati jměním nuzáků, aniž chci žíti v hojnosti, co zatím bratří moji nouzí hynou. Úředníci, kteří takovýmto nelítostným způsobem pro zájmy svých pánů horlí, zatračují sebe i pány své. Raději chci chud a nah vejíti do ráje, než v zlatu a kmentu záře uvrženu býti k nespravedlivému bohatci do pekla. Člověk jest dosti bohat, má-li bázeň Boží. Nah jsem vyšel z lůna matky své a brzy zase nah se vrátím do lůna země, naší společné máti.“

Když byl Eleazar v Neapoli a vedl správu vlády za mladistvého krále Karla, tu vida, že chudina v zemi jest docela opuštěna, prosil o dovolení, aby směl býti jejím zástupcem a opatrovníkem. Princ odpověděl s úsměvem: „Jaký to žádáte ode mne úřad?! Tu zajisté není vám třeba báti se soupeřů.

Budiž, jak si žádáte; všechnu chudinu celé své země odevzdávám vám pod ochranu.“ A Eleazar skutečně se jich otcovsky ujal. Osobně sbíral pro ně dárky, slyšel jejich stesky a žádosti, rozdával hojně almužny a nikoho nepropustil bez útěchy. Sám vedl soud, by se zastal vdov a sirotek a právo jim zjednal. Příklad jeho působil i na choť Delfínu, takže i ji chudí a nuzní jako svou matku ctili a milovali. Umíraje pak ustanovil Eleazar chudé za dědicie veliké části jmění svého.

Vpravdě, v životě tohoto muže potvrdilo se, co praví Písmo: „Z a v ř i a l m u ž n u v s r d c i c h u d é h o a o n a v y p r o s í t e b e z e v š e h o z l é h o. N a d š t í t m o c n é h o a n a d k o p í b o j o v a t i b u d e z a t e b e p r o t i n e p ř í t e l i t v é m u.“ Sirach 29, 15.

X. ŘÍJEN.

„Kdo chce býti učedníkem mým,
vezmi kříž svůj a pojď za
mnou!“ (Důležité pravidlo.)

Zeměžluč.

S nemalým podivením čteš asi dnes, milý příteli, ten nápis nového k v í t k a v štěp-
nici Páně, není-liž pravda? Je to malá, ne-
patrná bylinka, kterou nalezneš leckdes
v lese, kvítek má drobounký, začervenalý,
lístky podlouhlé a rozkousneš-li je, velmi
hořké; proto se jich od starodávna užívá za
výtečný lék v žaludečních nemocech. Nuž,
co pak ale znamená ta z e m ě ž l u č
v naší „Štěpnici“? Ano, milý čtenáři, to ti
dříve vyložím.

Máš při ruce obrázek božského Srdce Páně?
Nemáš-li, tedy jdi, vyhledej a přines ně-
jaký. Tak, polož jej vedle knížky, a teď dej

pozor! Koho tu vidíš? Spasitele Jezu Krista, an buď v ruce aneb na prsou má srdce své; kolem srdce a z něho šlehají ohnivé plameny, z těch pak vystupuje kříž, není-liž pravda? Než, co pak znamená ten kříž na srdci? To není snad tak dobře, bylotě Srdce Kristovo na kříži, a nikoliv kříž na srdci!

To je sice pravda, milý čtenáři, ale Spasitel náš ukázal sám své Srdce blahosl. Markétě Alacoque v této podobě a nařídil, aby se vždy tak a ne jinak vyobrazovalo; a proto má asi ten kříž stojící na srdci svůj zvláštní význam. Uhodneš-li pak, jaký? Počkej, pomohu ti.

Kristus Pán jako nebeský zahradník podává ti Srdce své jako ozdobnou květinu. Srdce samo jest jako vzácná květní nádobá, plameny vzhůru šlehající jsou jako dlouhé listy z kořene vyrůstající, z nich jako stonek pne se nahoru kříž, a na něm na konci jako květnápis. Celý pak ten kříž do Srdce Páně vsazený a z plamenů jako vyrůstající hlásá ti zřetelně, že z lásky Kristovy vzešlo a vyrostlo Mu utrpení Jeho. Tak to sám blah.

Markétě Alacoque vysvětlil řka, že láska, Jeho nesmírná láska k nám lidem jest pramenem všech Jeho bolestí; bolesti tyto tanuly mu na mysli od prvního okamžiku jeho vezdejšího života, a kříž vězel již tehdy takřka v srdci Jeho.

Jak jsem měl tedy, milý čtenáři, pojmenovati toto kvítko bolesti, které v božském Srdci z lásky vyrostlo? Řekl bych „m u k a l á s k y“; aby však podle nějaké květiny skutečně slulo, nazval jsem je „zeměžlučí“.

A poněvadž, jak vidíš, kvítko to v božském Srdci Páně kvete, nesmí též v zahrádce tvého srdce scházeti. Ty musíš tedy v něm štípati pravou lásku, z které pak bolest vyroste, jinak by nebylo srdce tvé Srdci Páně podobno.

„Ale,“ řekneš, „o bolesti? Co se toho týká, nemám věru nouze a nemusím si stěžovati, že jsem při podělování křížů zkrácen byl.“

Než, milý příteli, na pouhé bolesti není ještě dost; víš, že i ďáblové a jich čeleď v pekle také trpí bolesti, a hrozné, věčné, ale oni netrpí k ř e s ť a n s k y. Ty pak se máš dnes naučiti trpěti po křesťansku, t. j. snášeti kříže své s takovou láskou, s jakou

je snášel tvůj Spasitel. Či uvyklo již srdce tvé trpěti? Je ti takové utrpení m i l é, tak milé, že bys bez něho nechtěl býti?

„I pro Bůh,“ voláš udiven, „to by ještě scházelo! Nedosti na tom, že člověk kříž svůj dost trpělivě snáší, má se teď z něho ještě těšiti a radovati? Byl by to pak ještě k ř í ž ? Za koho pak jen mne má ten pan pisatel? Vždyť nejsem František Xaverský, ani sv. Terezie! Kdo pak může na mně, slabém a křehkém stvoření toho žádati, abych v utrpení svém byl zcela necitelným a ještě se snad veselil, když mne tíží kříž, jako cent těžký?!“

Nu, jsi již hotov se svou litanií? Či máš ještě něco k namítání? Však jsem to tak od tebe očekával, že tomu kvítku dnešnímu nebudeš chtít hned rozumět a proto jsem se také už napřed na to připravil, a teď poslyš, teď budu mluvit zase já.

Že nejsi, milý brachu, ani Františkem Xaverským ani Terezií, můžeš míti pravdu, já také jimi nejsem. Abys byl však „n e c i t e l n ý m“ v kříži a bolesti své jako tvrdý špalek, na němž se dříví štípe, to nikdo na tobě nežádá. Žádá-li však kdo na

tobě, abys kříž svůj nesl s láskou a radostí, víš, kdo to jest? Ten, který tě lépe zná, než ty sám a dobře ví, co člověk jest a co může; jest to tvůj Bůh a Pán. Či neřekl výslovně: „Když vám lidé zlořečiti a se posmívati budou pro mne, radujte se a veseďte z toho!“ A nepřikázal zcela určitě, abys vzal svůj kříž na sebe a šel za Ním, a nesl jej tak, jako On nesl svůj? A neobjal On jej s tou nejvřelejší láskou jako nějaký dar, kterého se již sotva dočkal? Ačkoli se kříže toho snadno mohl zbaviti a ho odložit. Že utrpení člověka bolí, to ti, příteli, nikdo neupírá, zajisté ani Spasiteli našemu nebylo to rozkoší viseti tři hodiny na kříži; nicméně však můžeš i ty jako On trpěti bolest svou s láskou a s radostí v srdci; a až k tomu chci tě dnes přivést, bude-li to jinak vůle božského Srdce, abys nejen kříž svůj trpěli v něm nesl, ale z něho se i těšil, ano, nemáš-li žádný, i Pána Boha oň prosil!

Abys to všechno pochopil, rozvažuj se mnou, od koho že všechno utrpení vezdejší pochází a k čemu vlastně slouží.

Dejme tomu na př., že bys dnes večer po

těžké práci se odebral na lůžko a spal dobře a tvrdě a snil třeba o krásném, rozkošném ráji, o líbezném hudbě a zpěvu, o hostině se vzácnými pokrmy a nápoji, a jiných a jiných podobných rozkoších. Co se však v tak líbezných snech kocháš, vzňal se v přízemí pod tebou oheň, plameny šlehají oknem ven, již se chytá podlaha pod tvým lůžkem, již praská a prohýbá se, již i postel tvá se počíná kloniti, jen chvíli ještě, jen jedno prasknutí a ty sletíš dolů v šlehající plameny. V té chvíli přijde otec tvůj, vyrazí dvěře do tvé ložnice, volá a křičí na tebe zoufalým hlasem, že hoří! Ty však sníš dále své krásné sny, a právě se ti zdá, že saháš po nějaké lahůdce, an otec tvůj pln úzkosti a strachu skočí k loži tvému, hýbá a třese tebou a tahá za ruku, aby tě probudil, a když všecko nadarmo, chopí tě za vlasy, zdvihne z lože a kvapem pryč odnáší. A byl, věru, svrchovaný čas; okamžik na to sřítla se podlaha a již šlehají plameny vzhůru právě na tom místě, kde jsi tak tvrdě, tak sladce spal. Pověz mi teď, milý příteli, co by ti bylo milejším: aby tě otec byl nechal v sladkém spánku spáti a spolu

v ohni zahynouti, aneb aby tě včas ze snů byl vyrušil a třeba vší mocí, byť i za vlasy a s bolestí z ohně tě vysvobodil? Táži se, co by ti bylo milejším? A ty, máš-li zdravý rozum, musíš říci, že to druhé. Arciť je to také nemilé tak vyrušenu a strkánú a za vlasy tahánu býti, přece však rozhodně lépe, než za živa v plamenech uhořeti.

Tímto příkladem chtěl jsem ti za jedno ukázati, že někdy může člověk míti něco rád, byť mu to i bolest působilo, a za druhé, že skutečně jsou mnozí lidé na světě, již větší díl života svého před Bohem prospí, t. j. v hříšných radovánkách, v nemírném pití a hodování a v jiných marnostech takřka jako ve snách svá léta stráví, jakoby nebylo jiné starosti, ani Boha, ani soudu; kdežto zatím tam dole pod jejich nohama šlehají již vzhůru plameny pekla i očistce a smrt již hluboko do stromu jejich života zařezává ostrou pilu svou a ti ubozí nemají ani nejmenší tušení o tom, že v nejbližší den již mohou ležeti v ohni.

To vidí však tam nahoře Otec, jehož děti jsou, a nemůže se s chladným srdcem na to dívat a proto je budí ze sna; volá jim

do duše ústy kazatele i zpovědníka: „Děti Boží! Pod vámi hoří, vzhůru, probudte se, vstávejte!“ Ale děti jsou sny celé zmámeny, leží na uchu a neslyší nic. Co si má Otec s nimi počítí? Má je nechat dále spát? Ó, to by bylo ukrutné, nemilosrdné; a tak nezbyvá mu nic jiného, než násilím je ze sna probudit, dají-li se.

Jedenkrát měl skutečně jistý otec takového nezdárného, lehkomyšlného syna, který na všechno napomínání a prošení nic dáti nechtěl a každý krejcar v obžerství a jiných neřestech promrhal. I stalo se, že sestárlý a utrápený otec octl se na smrtelné posteli. Zavolal si nezdárného syna a chladným slovem, tím vřelejším však srdcem k němu promluvil: „Ty nezdárníče, já vím sice, že ani toto mé poslední slovo nezachováš, proto ti také více neřeknu, než toto: Není mne tajno, že až oči zavru, ty brzo všechno dědictví promrháš, a jistě na žebráckou hůl přijdeš, takže ti nezbude nic jiného, než buď krásti a loupežiti, anebo si zoufati, a naposledy ty sám sebe anebo jiní na provaze tě oběsí. V tom druhém pádu postará se o tebe hrdelní soud a pro ten první pád postaral

jsem se už o tebe já sám. Tam totiž na půdě v staré komoře zatloukl jsem ti do trámu hřeb, drží pevně, a na něj jsem ti pověsil už provaz, je také pevný a udrží tě. Až tedy se budeš chtít oběsit, jdi jen do oné komory, tam tě nikdo nespatri a ani kohout pro tebe nezakokrhá! A teď buď s Pánem Bohem!“ Dořekl a skončil. Syn, jakmile se z pohřbu domů vrátil, upamatoval se na poslední slovo otcovo. I nedalo mu to pokoje, ale nutkalo ustavičně, aby se šel podívat do komory, je-li tam skutečně to kloudné dědictví. A skutečně. V trámě vězí hřeb a na hřebu provaz. I jde, chce sejmuti provaz dolů, však viz, co ještě pod provazem? Nezdárník zbledne jako stěna, an spatří krucifix na hřebu a pod ním nápis, třesoucí rukou otcovou napsaný: „U t e č s e v k a j i c n o s t i k u K r i s t u J e ž í š i a s p a s d u š i s v o u !“ Čte, čte ještě jednou a zdá se mu, jakoby zesnulý otec sám káravým hlasem na něj volal: „S p a s d u š i s v o u !“ A aj, srdce jeho prochvívá jakýsi tajemný pocit lítosti, slze mu vyhrknou z očí, již klesá na kolena a dí: „Otče, drahý otče, odpusť, že jsem tě tak

zarmucoval. Při drahé tvé památce slibuji, že budu činiti pokání a spasím duši svou!“ A co v té temné komoře, provaz máje v ruce, přislíbil, to také držel; stal se řádným, zbožným mužem.

Hle, podobným způsobem to dělá i Bůh s nezdárnými svými dítkami. Nechá je často přijíti až k tomu nejhoršímu, až k té holi žebrácké, až ke provazu, a tu se vzpamatují, a kdo ještě jiskru náboženství mají, lezou zase pěkně pomalu ke kříži, polepší se a spasí duši svou.

Na př. je tuhle ve vesnici sedlák, má statek jako panský dvůr, polí a zahrad, luk, vinic i lesa dost a dost, vede se mu, jak se říká, velmi dobře. Avšak to bohatství mu vlezlo do hlavy, on si na něm zakládá, jakoby to byla jeho zásluha; ano, on dostal jiného ducha“. Již je mu selský šat sprostý, obléká se po pansku, jezdí do města mezi „pány“, opíčí se po nich, a to nejen v jídle a pití, ale i v zanedbávání kostela. Za to tím pilněji navštěvuje hospodu, čte tam bohaprázdne nevěrecké noviny, výkládá je sousedům, hubuje na faráře i papeže, i konkordát (ačkoliv zdání nemá o

tom, co to je), politisuje o celém světě, jak a kterak by to mělo choditi, a mluví jako nějaký poslanec na sněmu. Půjde-li to tak dále, narostou mu rohy ještě více a to jeho bohatství a pýcha přivede ho jistě na mizinu duchovní i tělesnou. To uznává i ten Otec tam na nebi a chce ho záhy vyburcovati z krásného sna. Pokyne andělu, jenž má na starosti ta mračna po nebi táhnoucí, a ten rozumí hned pokynu, jde a přiřene jednoho krásného dne hrůzočerné mraky a vysype z nich zrovna na pole bohatého sedláka takové množství ledových krup, že obilí spřerážejí, révy rozbijí a všecku úrodu potlukou. Pak jde a vezme nové dva mraky dohromady a křesá jimi jako s křemeny, až jiskry lítají, a jednu tu jiskru jako ohnivý šíp hodí dolů zrovna na střechu sedlákovy stodoly; ta chytne a v malé chvíli lehne celý krásný dvůr se vším všudy až do základů popelem! Teď dej pozor: má-li sedlák jen kapku křesťanské krve v těle; začne zase pěkně choditi do kostela a je brzy s panem farářem zase dobrý přítel a místo novin čítá zase raději v postille, a místo večerního sezení v hospodě modlí se kleče s rodinou

růženec. A jaká to změna stala se i s jeho dceruškou, s tou pyšnou a nadutou husičkou! Myslívalať jindy, že jí v celé vsi, ba v celém kraji není žádná rovna, co do krásy i bohatství; že nemá žádná tak krásný šat a vzrůst a vlas jako ona. Chodívala sice do kostela, ale do nej přednější stolice, tu si vyložila modlitební knížku se zlatou ořízkou i sponkou a s nápisem: „P r o v z d ě l a n é ž e n s k é p o h l a v í.“ A sotva že řekl kněz u oltáře Amen, již spěchala z kostela a na tváři i v očích bylo znáti, že asi neprosila ani o pokoru ani o panenskou cudnost. Kdyby to bylo ještě trochu déle trvalo, byla by jistě na celý dům uvalila velkou hanbu, nebo pýcha předchází pád. Co učinil tedy Bůh? Uvrhl ji na lůžko a seslal na ubohou neštovice nebo horečku. Pozdravila se sice, ale krása její tváře a ty pletence černých vlasů jsou ty tam! Zato jest ji teď častěji než jindy vídati v kostele, ale vždy v nejzadnější stolici, kde rukama zakrývá si tvář a je ráda, když se na ni nikdo nedívá. V srdci však nabyla před Bohem veliké krásy, neboť je teď zase skromná, pokorná, cudná a nábožná dívka.

Teď však, milý čtenáři, mi pověz zase, kdybys ty byl na místě onoho sedláka, neb ty, čtenářko, na místě jeho dcery, c o b y t i a s i b y l o m i l e j š í ? Aby tě Bůh byl nechal v bohatství a hříších dále žíti a v nich jednou nešťastně umříti, anebo aby tě byl křížem, nemocí, trápením vybucoval a k polepšení a k věčnému spasení přivedl? Neměl bys míti v takovém případě také z utrpení svého potěšení a radost?

Ale poslechni jen dále, k čemu ty kříže ještě bývají.

Naše srdce podobá se i v tom zahradě neb poli, že se v něm koukol a bejlí mnohem lépe daří, než jakákoli jiná dobrá a užitečná bylina. A byť bys v něm sebe častěji tu půdu zryl a zobracel, nicméně se jen zase v krátce ukáže koukol pýchy, marnivosti, netrpělivosti, nestřídmosti, lenosti a jiné nectnosti, a tak musí člověk ustavičně na své srdce dohlížeti a pleti, jinak by plevel všecku dobrou setbu udusil. Neuděláš-li to však sám, aneb nepomáháš-li aspoň Pánu Bohu v tomto č i s t ě n í, pak to musí On sám vykonati, a čím a jak? Zase křížem a utrpením. Každý bol a každé trápení, jež ti Bůh sešle, jest

vlastně takové škubnutí, jež ti Bůh sešle, jest vlastně takové škubnutí, kterýmž z tvého srdce hrst kopřiv a koukole, t. j. hříchů a hříšných náklonností vytrhne. Nuž, a to by ti nemělo býti vhod, když Pán Bůh sám pleje tvou štěpnici?

Ale dejme i tomu, že by tvé srdce takové plení nepotřebovalo, že by bylo čisté a prázdné hříchů, jest už tím všecko v pořádku? Ach, s těmi našimi ctnostmi to máš zrovna tak, jako s růžovým nebo vinným keřem. Má-li se nahoře pěkně dařiti a kvěsti, tu se musí ty plané výběžky dole uřezávati. Neviděl jsi, kterak na jaře vinař révy ořezává až slzí a pláčou a v létě zase ty nejmladší a nejbujnější větve odnímá? Ptej se ho, proč to? Právě, aby hrozny tím lépe nalívaly a dozrály. Podobně i v lidském srdci se vedle ctnosti rodí a plodí rozličné a zbytečné věci, které, byť i ne hříšné, nicméně vzrůstu dobrého překáží. Na př.: Ty sice nenávidíš hřích těžký i všední a chráníš se ho; ale učiníš to doposud s jakousi nechutí, je ti to ještě pořád nemilou újmou, že se těch hříšných rozkoší musíš zdržovati, rád bys je užíval, kdyby nebylo

toho věčného trestu za ně; ty bys snad ten i onen hřích si dovolil, kdyby strach před Bohem a Jeho věčným soudem tě nezdržoval; a rád bys se pomstil na tom a onom nepříteli atd. Náklonnost tato není sice ještě hřích, ale ty sám nahlížíš, jakého nebezpečí k hříchu tě zavádí, a tvá ctnost nemůže při tom prospívati.

Anebo obíráš se zbůhdarma s tím světem a jeho marnostmi a děláš si o to a ono zbytečných starostí a tím zase roztržitou mysl a nepokojné srdce. I to jsou takové plané výhonky, které nadarmo odnímají šťávu milosti Boží tvé duši, zbavují ji oné pravé duchovní radosti v Bohu a jsou příčinou, že bys pomalu shora vadl. Nemá-li se to státi, musíš pilně ty divoké, zbytečné výrůstky uřezávati. Nemáš-li se však k tomu sám, pak jest ten nebeský zahradník tak laskav a učiní to, třeba proti tvé vůli.

Podobného cōsi učinila jedenkráte sv. Alžběta jisté dívce. Jednoho dne svolala totiž tato svatá kněžna všecky žebráky z celého okolí dohromady, aby mezi ně 500 hřiven stříbra rozdělila. Aby se to vše v pořádku dalo, kázala posaditi všecku tu chodinu do

řad a oznámila, že tomu, kdo by podvodně místo své opustil, aby dvakráte bral, se za trest vlasy ustříhnou. I přihodilo se, že skutečně jistá dívka místo své opustila, aby, jak se později dokázalo, svou nemocnou sestru vyhledala. Sv. Alžběta však v domněnce, že obmýšlí podvod, nemeškala a nechala jí její krásné plavé vlasy ustříhnouti, nad čímž děvče hořce plakalo. Poznavši však omyl svůj, těšila ji Alžběta tím, že ustřižení vlasů bude míti aspoň ten užitek, že víckrát nepůjde k muzice, a vyptávala se, zda-li by neměla náklonnost k životu klášternímu? A hle, tu se teprve dokázalo, že pravým řízením Božím vlasy jsou jí ustříhnuty; neboť vypravovala, že již dávno se zanášela myšlenkou vstoupiti do řádu, jedině krásných vlasů že jí bylo líto. „Pak,“ zvolala svatá Alžběta, „pak je mi to milé, že jsem ti je dala ustříhnouti, jakoby se syn můj byl císařem stal!“ A skutečně dívka povzbuzena svatým životem kněžny Alžběty, vstoupila ihned do kláštera, kdež jako chudá šedá sestra po celý život nemocným sloužila. Nuž, řekni, milý čtenáři, nebyl-li tento střih vpravdě šťastný a požehnaný?

A právě tak to činí Bůh i tobě, když tě obzvláště miluje. Na př. vynášel a chlubil jsi se snad prve mnoho svým šatstvem, aneb svým uměním, chytrostí atd. Nyní jsi již odložil sice tuto hříšnou náklonnost, nicméně však bys se přece rád před světem ukazoval, a oči všech na se obracel. Vidíš, to je velmi na překážku té něžné fialce — pokoře. Co činí tedy Bůh? On dopustí na př., že ten, onen soused, neb sousedka přijde se svým jako nůž ostrým jazýčkem a nařízne čili nařkne a poskvrní tvé dobré jméno. Ty se nad tím trápíš a pláčeš, ale zajde ti také chuť před jinými se blýskati a vynášeti. Anebo lneš ještě pořád s nezřízenou láskou k nějaké osobě, zábavě neb hře, které samy na sobě nejsou sice hříšné, nicméně však nebezpečné. Vidíš, příteli, taková nepravá náklonnost jest jako hustý lep na ptáky, na němž chyceno za křídla lásky visí srdce tvé tak, že jsi lapen, ochromen a nemůžeš vzhůru vzlétnouti a povznést se ku pravému, upřímnému milování Spasitele svého. Chceš-li však přece jednou k Němu se dostat, není jiné pomoci, než že musíš chtěj nechtěj křídla svá vyprostiti s vějíčky lep-

kavé, ty ubohé ptáče. Či chceš s tím snad čekat, až to smrt učiní a jedním bolestným škubnutím tě sprostí všech vazeb pozemských? Nebude ti milejší, když Spasitel tvůj den po dni zvolna jedno pírko po druhém odlípne? t. j. tvou radost na světských marnostech rozličnými nehodami ti ztrpčí a zoškliví, takže naplní srdce tvé vřelá touha a tesknost po nebi, a smrt, až přijde, ani z polovice tak těžká ti nebude jako jiným, an tě nic více k světu nepoutá.

Vidíš, příteli, tak se musíš učit křížům a utrpením rozuměti, že nejsou na škodu a ztrátu duši tvé, nýbrž k z i s k u ! Proto zůstane na věky pravdou, že koho Bůh obzvláště miluje a k dokonalosti přivést chce, toho hojně křížem navštěvuje.

Nuže, když tomu tak, pověz mi teď, máš-li ještě před utrpením takový strach, jak před strašidlem? Neozývá se v srdci tvém ještě zmužilost, že bys teď skoro již se odvážil kříži jíti směle v ústřety, jemu ruku podati a říci: „Zdráv buď, milý kříži, a ty, bolesti, buď mi vítána!“

Ty neodpovídáš? Nemáš tedy ještě ku-

ráže? Tož půjdeme tedy dále, dá Bůh, že ti přece přijde.

Povím ti ještě něco, k čemu vezdejší utrpení slouží a jak potřebná jsou každému.

Povšimnul jsi si procesí o Božím Těle, kterak mimo jiné před nejsvětější Svátostí kráčely vážně jako vtělená nevinnost, malé, bílé a čistě oděné družičky, sypající kvítí Spasiteli na cestu? Není-liž pravda, že krásný byl na ně pohled? Měl jsi je však viděti den před tím, jak mnohé z nich bosy a ve všední sukničce kdesi na návsi v písku, jiné zase tam u studně si hrály, hlínu rozdělávaly, chléb i koláče z ní válely a na sluníčku pekly; tu neměly vlasy tak krásně spořádané, ani ruce ani nohy tak čistě umyté. Ale v předvečer slavnosti bylo jinak; střevíčky jsou vyleštěny, ruce, nohy umyty, vlásky učesány, zapleteny a kvítím propleteny, i ty sněhobílé šatečky uchystány. Arci musila matka dlouho mýti a prát, čistiti a česati, ale dítky se ani dost málo nebránily, nýbrž naopak, kde mohly, matce pomáhaly těšice se s velikou nedočkavostí na to slavné procesí, kde co nejkrásnější

ozdoba průvodu budou směti přímo před nebesy kráčet.

Teď poslyš, milý čtenáři, co ti povím. Tu Otec nebeský chce Synu svému podobnou vítězoslávu připravit a sice tam v nebesích a na věčné časy, jaksi věčný svátek Božího Těla; a k této slavnosti chce také nej-ušlechtilejší a nejkrásnější duše lidské, ty pravé dítky Boží, k radosti svého Syna před Ním postavit, kde se ve skvostném rouchu nebeském a v nevadnoucí kráse věčně skvíti budou. A mezi těmito oslavenci Beránka Božího máš býti jedenkráte i ty, drahý čtenáři! Avšak v tom stavu, v jakém tu na světě chodíš, nemohl bys oné nebeské slávy se zúčastnit. Bylo by na tobě asi málo krásy k spatření; neboť ledacos snad již pokálelo ten prvotní šat své nevinności a proto jen tak beze všeho mezi ty krásné anděly a nebešťany před oči Božího Syna předstoupiti, to nejde, musil bys se sám sebe stydět. A tak jest i tobě třeba důkladné přípravy; mytí a čistění, opravování a česání, tu třeba uříznouti, co přerostlo, tam narovnat, co z pravé koleje se vyšinulo, myšlenky a žádosti v pořádek

uvéstí atd., abys nabyl postavy aspoň trochu Kristu Pánu podobné. Pak musíš ten d v o r n í š a t obléci a o d z n a k y si zavěsiti, jaké On sám nosil. Jak to všecko učiniti, to ty nevíš, milý příteli, tím lépe však to ví tvůj Otec nebeský a On ti chce rád k tomu dopomoci. A jak a čím? Inu, opět tím křížem rozličným; na př.: On dopustí, že tě zlý jazyk pomluví a tobě na cti hrubě utrhne. Ejhle, jazyk ten jest jako kopí, které srdci tvému zasadí tak hlubokou r á n u, jako má to božské Srdce. Jindy zas nechá ti Bůh onemocněti tvé nejmilejší dítě, nebo otce, matku, aneb obchod a řemeslo počne váznouti, dluhy rostou, živobytí se zdražuje den po dni a veliké starosti o rodinu tě tíží; a to je pak ta t r n o v á k o r u n a, která srdce tvé ze všech stran svírá. Anebo žiješ již od narození v chudobě, neb „nešťastným osudem“ jsi do ní upadl; nebo ti leží doma nemocný již mnoho let, anebo jsi svátostí stavu manželského vázán na osobu zlou a nesnášlivou, anebo službou jsi vázán na „divné“ a nevrle pány, a to je ten k ř í ž v e l i k ý, jenž takřka dnem a nocí v tvém srdci stojí.

A tak by ti k úplné podobě s božským Srdcem nescházelo již nic, než o h e ň, t. j. abys to všecko z lásky ke Kristu Pánu v tichosti a důvěře v Boha snášel, a pak budeš jako malý Jeho obrázek. On tě bude tím více milovati, a ty zase se nebudeš museti ostýchatí jíti jednou na onu velikou slavnost tvého Spasitele tam v nebesích.

Nuže, teď mi pověz, příteli, chceš raději tu žíti na světě před očima Božíma v roztrhaném, ošumělém oděvu jako nuzák a mrzák a jedenkrát jako ten žebrák bez roucha svatebního vyloučenu býti od oné věčné slávy, anebo chceš raději, aby tě Bůh nebeský v krásného anděla přetvořil a vyšňořil a udůstojnil té slávy věčné?

Volíš-li to druhé, pak snášej tiše, trp pokojně a nechej se křížem a soužením očistiti a ozdobiti a přiodíti červeným pláštěm bolesti; trnovou korunou starosti a zármutku hlavu ověnciti, až tě Spasitel uzná za své pravé dítě.

Tenkrát pak stane se, co jsi dnes za nemožné měl, t. j. nejen Spasitel bude míti radost z tebe, ale i ty nalezneš nových radostí v Kristu za všechna ta utrpení a sou-

žení, která teď z lásky k Němu poneseš. Nebo věz, každá práce, kterouž jsi pro Boha vykonal, každá krůpěj potu a slzí, kterou jsi pro Něho vylil, každá nemoc a bolest, kterou jsi pro Něho vytrpěl, každá ztráta, kterou jsi nesl a pokušení, které jsi pro Něho přemohl, jest veliký kapitál, jejž sobě tam v pokladnici božské lásky ukládáš, kde ti ponese tisíceré úroky a na věčné časy. Ano, chceš-li věděti, jak vysoko cení Bůh i to nejmenší utrpení pro Něho, přečti si 4. kapitolu druhého listu ke Korintským; tam píše sv. Apoštol, že, položíš-li ty na váhu jen kventlík, t. j. jen chvílinku trvající utrpení, Bůh ti za to naváží libru nebo cent těžkou, „v r c h o v a t o u, v š e c k u m í r u a v á h u p ř e v y š u j í c í, p r o t o ž e v ě č n o u **blaženost.**“

Není-liž pravda, tu dostáváš sto chutí, co nejdříve již to bohaté dědictví si nechat odvážiti? Než, dříve ten kventlík tvého utrpení! Nemáš-li však žádné, a Bůh sám ti nějaké pošle, abys tam nepřišel jednou tak s prázdnýma rukama, pak se na to nemrač, ale buď rád, nebo věz, jako na jedné straně ten největší trest, jímž Bůh hříšníka jen

potrestati může, jest ten, že ho na tomto světě ničím již netrestá, ale vše uschovává pro ten věčný kriminál: tak zase z druhé strany je to ten nejlepší dar, jejž Bůh svým vyvoleným uštědřuje, když jim kříže posílá. Teď to arci nechápeš, ale věř mi, příteli, že tam jedenkrát na věčnosti sám na kolenou budeš děkovati za každý ten kříž, který jsi z lásky k Bohu nesl. Než, přečti si sám, co o této královské cestě kříže píše blah. Tomáš Kempenský v II. knize, 12. kapitole.

A nyní jsem hotov s tou „zeměžlučí“. Nuž, jak? Vsadíš si ji přece do srdce svého? Měl bys teď již tolik odvahy Pána Boha o malounek křížek sám poprositi? Pojď, má duše drahá, poklekni si před svůj krucifix, sepni hezky ruce a rci zmužile: „Tedy udeř, Pane, ocele m kříže do mého srdce, ať vydá jiskru lásky a radosti z utrpení!“

Než vid, příteli, člověk se nevolky při tom třese a obává býti vyslyšenu! Jest mu jako dítěti, které v bolesti zubu prosí lékaře, aby mu jej vytrhl; ono napolo chce a napolo nechce. Ano, ano, tak jsme, my lidé, nedůtkliví a choulostiví a věru, kdyby měl Pán

Bůh na to čekati, až my o kříž prositi budeme, to by jistě na světě žádného nebylo. Proto dobře tak činí, že nečeká, až Ho lidé prositi budou, a neptá se dlouho, chtějí-li neb nechtějí-li; nýbrž sám činí, co za dobré uzná pro každého, a rozdává kříže a soužení tak dlouho, až se naučíme uprostřed bolestí usmívati se blaženou radostí.

Nevím, milý čtenáři, přivedeš-li to ve „Škole Božského Srdce“ jednou tak daleko, abys jako sv. Terezie se modlíval: „Pane, buď trpěti anebo umřít!“ Než k tomu dojdeš, budeš musiti bezpochyby ještě tak mnohý křížek nésti a pro tento pád chci ti dáti ještě několik pokynutí, jak bys jej měl vzítí a si na ramena uložiti, abys jej, ne-li radostně aspoň trpělivě a s užitkem nesl.

1. Stihne-li tě tedy nějaké utrpení uvnitř nebo zevnitř a sevře-li tě bolest, že jako čpavý křen z očí ti vyžene slzy, nu, tedy s Pánem Bohem nech je téci a jdi, jdi, ale ne mezi lidi, oni ti nerozumí a nepomohou, ale jdi rovnou cestou k nějakému kříži kdesi venku na osamělém místě, anebo do kostela k svému Spasiteli a t a m s e h o d n ě v y p l a č. Vždyť proto ti dal Bůh slzy, abys

mohl pláčem srdci svému uleviti, a On není jako tak mnohý ukrutný otec, který, když trestané dítě pláče, na ně vzkřikne: „Nebudeš-li zticha, dostaneš ještě více!“ Ne, ne, Spasitel tvůj ví dobře, co to je žalost, a jak sladce je trpícímu, může-li se vyplakat; cítilť to sám u hrobu Lazara, milého svého přítele; a zajisté milejší jest Mu, jestliže v pokoře a upřímnosti se vypláčeš, než abys v zlosti srdce zatvrzoval a slzy potlačoval.

2. Když jsi se byl dosti vyplakal, pak pošli Pánu Bohu do nebe tichý, v ř e l ý d í k za utrpení, neboť víš, že je také milost a dar od Boha, tak jako ten chléb vezdejší.

Pamatuji se, že když jsem před lety na svých cestách přenocoval jednou v jistém pohorském městě, strhla se v noci ukrutná bouřka. Blesk za bleskem a rána za ránou, vichřice burácela vyvracujíc stromy v lesích a zahradách, déšť a kroupy šlehaly prudce do oken, že tu a tam se rozbila a voda crčela do pokoje. Byla to hrozná noc! A tu uprostřed co nejvíce rozzuřené bouřky, v ten divý boj živlů zavzněl s věže lidský hlas. Ponočný vyvolával hodinu a jasným a zvuč-

ným hlasem zpíval do všech čtyř úhlů světa : „P o c h v á l e n b u d ě J e ž í š K r i s t u s !“ Ihned za slovem tím se zablesklo a náhlá rána hromová zaduněla dlouho doznívajíc v oblacích, jakoby celá příroda odpovídala ponocnému: „Až na věky věkův. Amen! Amen! Amen!“ Pak ještě jednou se zablesklo a bylo po bouřce.

Milý příteli, učiň jako ten ponocný, a když sešle Bůh na tebe takovou bouři, buď uvnitř neb zevnitř od lidí, tu uprostřed své sklíčenosti a úzkosti volej a modli se: „P o c h v á l e n b u d ě J e ž í š K r i s t u s !“ a buď jist, že tvůj anděl strážce po pravici, i celý ten kůr nebeský odpoví tobě: „Až na věky věkův. Amen.“ A nenechá zajistě Bůh chválu tvou bez odplaty.

3. Tu třetí radu nauč se od putujících k bolestné Matce v Luggavě v Korutanech. K tomuto místu poutnímu vede totiž velmi obtížná a neschůdná cesta, přes vysoké hory, po strmých skalách, do nichž jsou vysekány schody a nad nimi železné kruhy k zadržení se rukama, aby žádného zavrať nesvrhla do propasti. Na nejvyšším temeni této skalné zdi stojí veliký starý kříž ze

dřeva. Poutníci došedše tohoto místa dělávají malé křížky z proutků a zastrkují je do trhlin a rozpuklin onoho kříže. A co to znamená? Ó významný to obyčej! Příteli, učiň to také tak, t. j. ten křížek svůj, jež ti Bůh poslal, porovnávej s křížem Krista Pána, spoj své bolesti s bolestmi Jeho a budeš trpělivější. Tu radu dal sám Spasitel jednomu ze sluhů svých a tím ho pro nebe získal.

Četl jsem o tom v staré knize následovně: Jistý mladík, který byl doma uvykl na dobré a pohodlné živobytí, povolán jest Bohem do přísného řádu. Vstoupil sice se vší horlivostí, ale za nedlouho uhasl ten první zápal a v klášteře se mu počalo leccos nelíbiti. Cela mu byla tuze maličká a sprostá, chléb tvrdý, víno kyselé, šat příliš hrubý, lůžko tvrdé, poslušnost tuze přísná, bratři nelaskaví, řehole těžká, modlitby příliš dlouhé atd. Pokušení odejít pryč se v něm zmáhalo víc a více, takže skutečně jednoho dne sebrav se opustil tajně klášter a vrátil se do světa. Na cestě vyskytl se mu jakýsi mládenec neobyčejné krásy, chtěje s ním společně jíti. Zvrhlý řeholník však nechtěje,

aby kdo o útěku jeho zvěděl, tím rychleji pospíchá. Když však neustával se za ním ozývati hlas, aby jen počkal, zůstal konečně státi. Neznámý mládenec táže se ho, kam tak pospíchá, a když mu byl onen stížnost svou o útěku svěřil, tu rozhrne svůj šat a zář jako slunce oslňující vychází z prsou jeho a v záři spatřil srdce z velké rány krvácející. I dí Spasitel — neboť nikdo jiný nebyl mládenec — hlasem přelaskavým: „Synu, vrať se zase do kláštera, a když ti budoucně bude chléb příliš tvrdý, namoč jej do tohoto srdce, které z lásky k tobě jest otevřeno, a jistě ti bude chutnati; a víno, bude-li ti příliš kyselé, smíchej je s touto krví a osládne; a šat bude-li ti příliš hrubý, polož jej do této rány a drsnost zmizí. Ano, v t o m t o s r d c i bude ti poslušnost, samota, kázeň řeholní, ten tuhý život a v š e c k o l e h č í a m i l e j š í!“ Na tato slova pojala mladého řeholníka hluboká lítost. I vrátil se opět k bratřím do kláštera, uposlechl rady Kristovy a od té doby snášel všelike protivenství a nesnáze s příkladnou trpělivostí a strávil v svatosti svůj život. Zajisté lehký to prostředek! Budeš ho užívat?

4. Konečně tu čtvrtou a poslední radu pochopíš z následující řeči jisté ubohé stařeny; která dlouhá léta strávila v těžké nemoci, jsouc na všech údech tak skroucena, že se ani pohnouti nemohla. Jednoho dne ji navštívil vysoký hodnostář duchovní a pravil:

„Matko! Vás asi Bůh obzvláště miluje, že tak těžkým křížem vás navštěvuje.“

„Ach Bože!“ odvětlí stařena, „děkuji za útěchu, otče duchovní. Ano, velký to kříž, velká bolest, ale přece také velká radost!“

„A jak, neprosila jste ještě nikdy Pána Boha, aby, je-li to vůle Jeho, bolestem vašim aspoň ulevil?“

„I děj se vůle Boží!“ zvolá stařena. „Již tomu nyní 17 let, co mne bolesti ani neopouští a tak jsem jim uvykla, že myslím, že nemůže už ani jinak býti a že ten Otec nebeský to tak a nejinak chce míti. Ale postaví-li On někoho pod kříž, dá mu jistě také tu milost, aby tu státi neb ležeti mohl. Ta moje bolest má už ráda mne, a já mám ráda ji a tak to chodí teď dobře. Pán Bůh bezpochyby nechá mne trpěti očistec již zde, nu buďsi, lépe zde, než tam!“

„Milá matko,“ dí na to kněz, „jak vidím, dává vám skutečně Bůh velkých milostí, děkujte Mu za ně také.“

„To také činím a modlím se přes tu chvíli: Ty můj tatíčku nebeský, vždyť jsem já také dítko Tvé a Ty otec můj, a více nemám třeba k svému uspokojení. Že mne opravdu miluje, to mi praví bolesti, které také z celého srdce ráda snáším.“

„A co pak se ostatně tak modlíváte?“

„To arcíť ne mnoho, ale myslím si: obětuji-li Bohu nemoc svou, že to také modlitba; poroučím se s bolestmi svými do pěti ran Krista Pána a tu si říkávám: „Kdož jsem já, a kdo jsi Ty, o Bože!? Já hříšnice a Ty můj ukřizovaný život. Já miluji Tebe a Ty miluješ mne, co by se mi tedy mohlo státí proti spáse duše mé?“ Pak se modlívám každodenně růženec za ony kněze; kteří nekonají povinnost svou, aby měl s nimi Bůh jednou milosrdný soud!“ Jaká to moudrost! Tak rozuměti tajemství sv. kříže!

Milý čtenáři, toť zajisté mluveno zřetelně, k tomu netřeba nic již přidávati, leč jdi a uč se také tak smýšleti.

O b r a z d e s á t ý.

Blahoslavená Maria Markéta Alacoque.

(25. října.)

Bůh jest jako mistr sochařský a duše lidská jest jako kus mramoru před ním, kříž a protivenství jsou jako kladivo a dláto, jimiž nebeský mistr leckterou duši po dlouhá leta otesává, někdy tak těžká trápení a bolesti jí sesílaje, jakoby na ní skoro nic zdravého nechtěl nechat, ba jakoby ji dokonce rozdrtit a zničit obmýšlel. Ale tak zle to s ní nemyslí, nýbrž hledí jen osekati rohy a ostré hrany, a vyvésti z ní svatou sochu, která by hodna byla tam v chrámě nebeském na věčné časy postavena býti.

Tato slova, jež jsem ondy v staré knize četl, vyplnila se na písmenu na blah. M a r k é t ě A l a c o q u e. Jak známo, narodila se táž r. 1647 v Burgundsku a byla hned z mládí děvče nad míru nábožné. Osmiletá ztratila otce a matka, která měla čtyry syny vychovávat, poslala ji do kláštera do města Charolles na vychování. Než duše její od narození ležela již jako připravený kámen v dílně nebeského mistra, jež On po celý život její bez ustání otesával a uhlazoval dlátem soužení a trápení podle vzoru svého božského Srdce, až z ní vy-

vodil mistrovský kus své lásky božské. S kým však má Kristus Pán takové zvláštní velké plány, s tím pak jedná velmi přísně a ostře netrpě mu ani to nejmenší, co by mu vaditi a překážeti mohlo. Zde ti, milý čtenáři, jen několik tahů ze života jejího naznačím, abys to viděl a pochopil, že soužení a protivenství tohoto světa napomáhají ku křesťanskému vzdělání a šlechtění lidské duše a abys odtud tím více kříž si z a m i l o v a l.

I. První náskres nového obrazu. U Markéty nebylo třeba, aby Bůh její srdce teprve „z hrubého“ otesával, poněvadž již od nejútlejšího mládí bděl nad ní v svaté žárlivosti, aby se jí ta zlá hříšná žádost světa nezmocnila. On ji předešel svou milostí, aby sám jako Pán její srdce jako majetek svůj opanoval a ukázal jí ohavnost hříchu v takové podobě, že ji od té chvíle každá sebe menší urážka Pána Boha oškli-
vostí a hrůzou naplňovala. Aby se podrážděná její zlost a nevrlost utišila, bylo jen třeba říci, že by tím mohla Boha uraziti, a ihned umlkla. Duch Boží, jenž toto srdce chtěl celé a jedině pro sebe mítí, naučil ji

záhy milovati čistotu, tak že se Mu věčným panenstvím zaslíbila již v takovém věku, kde slovu tomu ani dobře nerozuměla. Mimo to vštípil jí také velikou lásku a náklonnost k samotě a k modlitbě, takže již ve svém mládí každou svobodnou chvíli ztrávila buď před nejsvětější Svátostí oltářní v chrámě, aneb doma leckdes ve skrytém koutě růženec k Marii Panně se modlíc a o její ctnostech rozjímajíc.

Avšak přes tyto milosti a pobožnosti visela malá Markéta ještě na mnohých marnostech. Její povaha, beztoho od narození velmi živá, táhla se k radovánkám světa. Nebo, že si samotu oblíbila, nepocházelo nikoliv z nějaké zádumčivosti a štítění se lidí, naopak mysl její byla vždy svěží a veselá, jako to jitro jarní. Ale tato povaha, jižto svět nazývá „šťastnou“, byla by Markétu snadno k zlému přivedla, kdyby jí nebyl včas Mistr nebeský všemi prostředky odloučil od radovánek světských, jichž rozkoš již již pociťovati začala. Vždyť přes všecku svou lásku k vnitřní modlitbě, kterou jí Bůh byl vštípil a naučil, poslechla často svou náklonnost a oddávala se s mla-

dými společníci veselé hře a zábavě a to s celým zápalem ohnivé své povahy. Ovšem nebylo tu slechu o nejmenším hříchu; nicméně však byly to přece nedokonalosti, příliš světské náklonnosti, které, nedrží-li se včas na uzdě, poznenáhla vyrostou v nemírné převrácené žádosti a při nejmenším svedou člověka k nepříslušnostem všeho druhu. Aby Bůh Markétu nemilých těchto následků uchránil, použil k tomu dvojího utrpení, vnitřního a zevnějšího.

Šlo jí právě na devátý rok, když po-nejprv přistoupila k stolu Páně. Jako ovoce tohoto sv. přijímání pocítovala od té doby zvláštní hořkost a nechť právě k těm radovánkám, ku kterým ji to prve nejmocněji táhlo. Šla-li přece po nich, tu ji pronásledovala milost Boží a vnitřními výčitkami znepokojovala tak, že jí všecka chuť k radosti zašla.

Druhé utrpení, aby ji Pán odvrátil od marného světa, byla těžká nemoc, kterou na ni seslal. Nemoci tou ji chtěl spolu nechat bráti podílu na svém utrpení, aby tak od dětinství kříži přivykajíc podobu Jeho obrazu na se brala. Bylať pak nemoc ta

nad míru bolestná a zbídnila ji tak, že po 4 leta téměř nemohla ani pokročiti, a jak sama vyznala, nebylo tělo její nic, leč kost a kůže. Měla však zvěděti, že jako nemoc, tak i uzdravení její od Boha pochází. Ač všecky léky a lidské prostředky, jichž užívala, nic jí nepomáhaly, pozdravila se nicméně v několika dnech úplně, jakmile byla Bohu svatě přislíbila, že vstoupí do řádu Navštívení Panny Marie. Od té chvíle započala zase s horlivostí nový život, modlení a sebezapírání; neboť Pán ji nechal ještě delší čas bolest v boku a trapné vředy na nohou. Ale i toho jest sproštěna a úplně pozdravena, když vykonala devítidenní pobožnost k Panně Marii.

Není-liž pravda, milý čtenáři, že si mohla Markéta toto dvojí pozdravení právem za veliké štěstí pokládati, k němuž jí také přátelé blahopřáli, a snad i ty bys se na jejím místě z ozdravení toho nemálo radoval. Ovšem, proti tomu není nic co namítati, jest to již lidské, raději zdrávu než nemocnu býti. Ale nebylo by snad přece lépe bývalo, by byla Markéta nemocnou zůstala? Uvidíme!

2. Ostřejší dláto. Jindřich Suso píše: „Jak je tak mnohá divoká a jako zvěř nezkrocená duše lidská bolestmi v těle jako v kleci uzavřena, kteráž, pustíš-li ji na svobodu, zajisté své spasení ztratí, ale trápení chrání ji před pádem.“

I toto slovo se osvědčilo na Markétě. Ovšem zdálo se, že taková horlivost plamenná, jsouc mimo to i patrnými zázraky Bohem omilostněna, nemůže uhasnouti; a přece bylo tomu jinak. Sotva že nabyla úplného zdraví, již se v ní také probudila dřívější láska k světu a jeho rozkoším, a již také beze všeho počala se jim zase oddávati. Nedopustila se sice ničeho proti slušnosti a dobrým mravům, ba její život zdál se v očích rodičů a přátel zcela neúhonný a svatý býti, ale duše její nebyla přece taková, jakou ji Bůh chtěl míti. On viděl dobře v srdci jejím bujetí marnivost, nevěrnost, roztržitost, lásku a žádost po věcech tohoto světa. A hle, malá nedbalost přitáhla za sebou větší. Markéta již necítila v sobě nechuf a ošklivost ku světským radovánkám jako dříve, ale i ty sliby z mládí ztrácely se jí víc a více z paměti; s pochle-

bováním jiných vloudila se jí do srdce marnivost a něžné a laskavé nakládání se strany matky i bratrů podněcovalo její samolásku. Již se jí v tomto věku dopřávala větší svoboda, kterouž ona také používala k ukojení své žádosti po světských rozkoších a zábavách. Nepoznávala tehdy, jaké to těžké jest provinění odporovati tvrdošijně milosti Boží a v jaká nebezpečí se vydává duše, která pül srdce svého zadává světu a pül Bohu, jenž je chce celé mítí. Však již také Mistr nebeský chtěl jí otevřítí oči; a poněvadž ta přílišná svoboda, jaké požívala, byla hlavní příčinou a příležitostí k nevěrnosti její, měla býti „z a s e t r á p e n í m j a k o d o k l e c e u z a v ř e n a.“ — Poslyšme, co o tom sama vypravuje.

„Nevědělať jsem tehdy, o Bože můj, co Jsi mně nyní zřetelně poznati dal, že Tvé přesvaté Srdce tam na Kalvarii za velikých bolestí mne zrodilo, a že následovně i ten život, jejž jsi mi tehdy dal, toliko křížem a bolestmi musí býti můj denní pokrm a nápoj. Podivným způsobem to Bůh se mnou zařídil. Sestárlá matka zřeknouc se vedení domácího hospodářství, odstoupila je třem

služkám, které však brzy takovou měrou svou vládu vykonávaly, že matka i já jsme se octly v tuhém zajetí. Žádné moci jsme již doma neměly, aniž jsme co bez dovolení činiti směly. I byla u nás ustavičná válka. Na př. bylo všechno pod zámek uzavřeno, takže jsem ani šatu na sebe neměla, bych mohla jít na mši sv. jsouc nucena čepec a oblek si vypůjčiti! Přiznávám se, že jsem tehdy otroctví to trpce nesla, neboť to přišlo tak daleko, že jsem již vůbec nic činiti, ba ani z domu vyjít nesměla bez dovolení oněch tří osob.“

Utrpení toto přineslo Markétě brzy žádoucího vyhojení duše. První účinek byl ten, že se zase s celým srdcem navrátila ku svému Spasiteli v nejsvětější Svátosti oltářní hledajíc u Něho útěchy v trápení svém. Poněvadž však kostel byl trochu vzdálenější, nesměla tam bez dovolení všech tří služek odejít. A tu se začasté stávalo, že když jedna jí dovolila, druhá se zdráhala a třetí dokonce jí předpovídala, že nikoliv do kostela, nýbrž k umluvené schůzi s nějakým mladíkem chce jít. Majíc velikou ošklivost k takovým věcem, neodvážila se pak

již ani do kostela jíti, ale utekla se někam do odlehlého koutu zahrady nebo stáje neb kamkoliv jinam, kde ukryta celé dny ztrávila na modlitbách bez všelikého pokrmu a nápoje, jestliže chudí lidé ze vsi neobdarovali ji mlékem a ovocem. Když se však z úkrytu vrátila, byla zase plísněna, že o dům pranic nedbá, ba že se nestará o děti oněch tří služek. Všecko to musela mlčky vyslechnouti a pracovati až do noci. V noci pak jsouc o samotě vyplakala se u nohou ukřižovaného Spasitele podle srdce svého. Láska k samotě, to byl druhý účinek jejího trápení a třetí byl, že co nejúžeji se spojila s Kristem, který se k ní opět s útěchou obrátil. „Tenkráté,“ vyznává sama, „dal mi můj Spasitel na srozuměnou, že On jediným a neobmezeným pánem v srdci mém býti a život můj trpnému životu svému ve všem chce připodobniti. Od té chvíle byla pak duše má utrpením Jeho tak proniknuta, že jsem si přála, aby mne mé bolesti ani na okamžik neopouštěly. Před očima vznášel se mi ustavičně Kristus Ježíš ukřižovaný, aneb jako „Ecce homo“ („Ejhle člověk“), aneb s křížem na ramenou a obrazy ty

vzbudily v srdci mém tak vřelou útrpnost a takovou touhu po utrpení, že mi všechno mé utrpení ještě lehkým přicházelo.“

Poslední účinek a zisk tvrdého nakládání byla podivuhodná trpělivost, ba láska k těm třem sužovatelkám. Spasitel poučil totiž Markétu, že osoby ty jsou toliko nástroje, jichž používá spravedlnost Jeho, aby potrestala hříchy její, k nimž se sama byla přiznala. Tím způsobem přicházely jí tyto osoby jako pravé přítelkyně duše její, a proto snažila se všemožnou službu jim prokazovati; spolu pak sebe obohacovala velikými zásluhami nezištné lásky k bližnímu!

Hle, tak probudily bolestné rány Markétu z ospalosti a její láska ke Kristu nabyla zase ohně a živosti, jaké již prve měla.

Tu si také ty, milý čtenáři, dobře zapamatuj, co praví svrchu již jmenovaný Jindřich Suso: „T r á p e n í t á h n e a n u t í č l o v ě k a k B o h u, n e c h t ě c h c e, n e b o n e c h c e!“ A uť se nereptati na kříž, jenž tě snad v tomto měsíci potká, nýbrž vážiti si ho a tiše nésti.

3. Odlučování srdce od světa. Sochař, byť sebe umělejší, musí delší čas tesati a dla-

bati do kamene, než z něho vyvede obraz tak dalece dokonaný, že již jen posledního uhlazení potřebuje.

Tak daleko to však se srdcem Markétčiným ještě nedospělo; neboť doposud ještě nebyla dočista vší náklonnosti ku světu zproštěna; dosud neměla ještě dostatečné síly, aby každému pokušení odolala, ba naopak byla by bezmála zase horlivost svou pozbyla, a jak později uznala, ve zřejmé nebezpečí ztráty věčného spasení se uvrhla dalším vzdorováním a odpíráním milosti Boží, kterouž ji Bůh k sobě táhl. Srdci jejímu bylo tedy zapotřebí ještě několik ran kladiva a dláta, aby se již jednou navždy světa zřeklo a Bohu oddalo. To na ní také láska Boží dokonala.

Když byla 18. roku dosáhla, pomýšleli její příbuzní na to, ji provdati. A skutečně pro její mírnost a zbožnost, moudrost a opatrnost v domácnosti ucházeli se již mnozí i boháči o ruku její. Majíc však na paměti učiněný Bohu slib, nechtěla o manželství nic slyšeti. Ale nová a nová nabídnutí způsobila jí v nitru boj, pro nějž se po straně mnoho naplakala. Matka, skládajíc na ni

všecku svou naději, doléhala na ni prosbami i předhůzkami, vyhrožujíc jí, že hořem umře, vstoupí-li do kláštera. Mimo to našeptával jí také zlý pokušitel, že nevydrží ten přísný klášterní život, a že před Bohem bude jí se zodpovídati za soužení matce způsobené. Její něžná láska k matce s jedné a ony obavy z druhé strany dotíraly na srdce její a již již nabývaly převahy.

Markéta již počala pochybovati o platnosti svého slibu, že jej beztoho učinila jsouc ještě příliš mladá, že jím tedy není vázána, anebo že bude nanejvýše třeba dispense, která ji dojista závazku toho zprostí. Od pochybování tohoto učinila další krok k nevěrnosti a podruhé naklonila se láskou k světu. Opět se jí zalíbilo navštěvovati veselé společnosti a zábavy. Svět se jí líbil tak jako ona se líbila světu. Již nezamítala nádhernější šat a šperky, nýbrž sama již větší péči věnovala zdobením a okrašlování těla než prve. Čas, jejž dříve obětovala modlitbě, užívala nyní k zábavám ve společnostech, kde bývala všude ráda viděna. Při všem tom však v ničem se hrubě neprohřešila, ba

někdy i společnost i zábavu opustila, jdouc za svou pobožností. Také ve své přítomnosti nestrpěla ni nejmenšího slovíčka, jímž by se mohl Bůh urazit; ano u volbě šatstva a látek, jež jí matka k výběru předložila, jsouc dosti skromna, to nejjednodušší si volila. Než Mistr nebeský, který zkoumá srdce i ledví člověka, znamenal dobře i pod tím dosti spořádaným zevnějškem povážlivou náklonnost k marnivosti, povolnost k matce a příbuzným a baživost po rozkoši. Poněvadž pak sám jediný chtěl srdce její obývati, jal se novým utrpením ji k sobě táhnouti.

Chyby její trestal vnitřními předhůzkami a výčitkami, které její svědomí všude znepokojovaly a děsily, takže i uprostřed zábav a radovánek trápena bývala vnitřní hořkostí. Někdy doléhaly na srdce její tak mocně, že nemohla jinak, než okamžitě odejít buď do chrámu neb na jiné postranní místo, kde před nebeským svým ženichem bolestně vzdychajíc slabosti své hořce oplakávala. Jindy zase činil jí Pán přísné důtky, které jako šípy ohnivé do srdce ji bodaly. Spolu vštěpoval jí tu největší hrůzu a oškli-

vost před hříchem, nechal ji cítiti, jak postupné a hanebné to jest Bohu vzdorovati. Uznávajíc tuto svou nevěrnost, pokládala se Markéta za největší hříšnici a vnitřní trýzeň její rostla tím více, anaf nikde na blízku neměla zpovědníka, jemuž by se byla troufala celé své srdce otevřít. K Bohu sice volala za odpuštění, dnem a nocí, podrobujíc tělo své nejprísnějšimu pokání, aby tak trápení svému ulevila, ale vše nadarmo! Neboť to nebylo, co od ní Bůh žádal. On žádal, by mu obětovala vůli svou, marnivost a lásku k světu, a nikoliv tělo své. Odtud se stávalo, že přes všecku svou kající mysl opět a opět do předešlých marností upadala. Pravíť o tom sama: „Když jsem pak u večer prokletou strůj ďábelskou (totiž nádherné šatstvo) se sebe shodila, tanul mi před očima můj nejdražší Spasitel, an do krve zbičován a zohaven přísné mi činí výčitky, že marnivost moje bolest tu mu způsobila, že zdobením těla ztrácím drahý čas, z něhož v hodinu smrti bude ode mne přísný počet požadovati.“

Takový nad míru trapný život vedla Markéta několik let v ustavičném boji a roz-

dvojení sama v sobě. Radostí světa nepožívala, poněvadž nechtěla přece Boha uraziti; ale necítila také radosti a útěchy ctnostného a Bohu oddaného života, poněvadž se ještě úplně světa neodřekla.

Konečně slitoval se Pán nad vyvolenou svou nevěstou. Ukázal jí totiž jedenkrát po sv. přijímání, že On jest ten nejkrásnější, nejbohatší, nejdokonalejší a tedy nejhodnější ženich její. Vyčítal jí, že ač již po tolik let Mu zaslíbena byla, nyní Jej zavrhnutí a jiného si vyvoliti obmýšlí. „Věz však,“ doložil, „učiníš-li tak a dáš-li jinému potupnou tuto přednost, pak tě také navždy opustím! Zůstaneš-li mi však věrna, nevzdám se od tebe, ale budu ti silou a vítězstvím nad nepřáteli tvými.“ Při slovech těch vlil pak nebeský pokoj do její duše. A tu se stalo, že Markéta mužný a nezvratný pojala úmysl všeho manželství navždy se zříci. Ihned obnovila slib věčné čistoty a vyslovila hlasitě, že ničím jiným nechce býti, než řeholnicí. A jako když moře po bouři se ztiší, tak se utišilo tímto rozhodnutím srdce její; ano zdálo se jí, jakoby se jí po dlouhé tmavé noci vrátilo světlo denní.

Snad mnohý a mnohá z vás, moji milí čtenářové, nalézá se v podobném duševním stavu jako tuto Markéta. Snad podobný se odehrává v srdci jeho boj, v němž Bůh a svět o duši jeho zápasí. Cítí sice dobře hlas Boha ho volajícího, ale cítí spolu mocnou náklonnost k světu. Anebo žádá snad Bůh již dlouho od tebe, příteli, rozhodnou obět v té neb oné věci; žádá, abys snad odřekl se té oné chyby, Jemu nad jiné protivné; anebo abys se zřekl té, oné společnosti, známosti a zlé příležitosti; aneb doléhá již delší čas na tebe, abys v té a oné ctnosti byl horlivější a přičinnivější!? Buď si již to neb ono, v každém případě povol, drahá duše, Bohu a poslechni! Není nic lepšího pro tebe. Jinak tě třeba opustí Bůh docela anebo těžkým utrpením tě donutí k povolnosti!

4. Obraz se dokonává. Nyní teprve, když srdce Markétčino úplně všeho světa zbaveno bylo, mohl Pán svůj obraz do něho vtisknouti a k vyšší a vyšší dokonalosti ji vésti. V 23. roku věku svého vstoupila Markéta do řádu Navštívení Panny Marie a ihned prosila představenou novicek, aby ji učila vnitřní modlitbě. Tato však jí odpověděla,

aby jen šla a postavila se před Krista Pána asi tak, jako čisté natažené plátno před malíře. Markéta sice tehdy nerozuměla slovům těm, nicméně však, jak rozkázáno, šla před nejsvětější Svátost oltářní. Tu jí dal Pán porozuměti slovům představené, řka, že její duše má býti nyní jako natažené plátno, na něž On malovati bude tahy svého života, který v lásce a sebezapírání, v práci a strádání, v skromnosti ztrávil a posléze obětováním sebe dokonal; a podobný život chce v srdci jejím otisknouti. Spolu pak očistil srdce její od posledních zbytků světské náklonnosti a roznítil v něm takovou žádost Jeho milovati a pro Něho trpěti, že neměla od té chvíle pokoje, nemohouc na nic jiného myslet, než na to, jak by ukřižováním a mrtvením sebe svou lásku Mu osvědčila.

V tomto roztoužení zvolala jedenkráte: „Jak, o můj Bože! necháš mne stále bez utrpení?“ Na to ukázán jí kříž tak veliký, že konce jeho nedohlédla, a celý růžemi pokrytý; spolu pak jest jí řečeno: „To je lůžko čistých nevěst mých! Zde musí oheň čisté mé lásky i tvou obět ztráviti. Růže

pozvolna opadají a zůstanou jen trny, jež nyní růže pro mdlobu tvou ukrývají. Ale přijde den, kdy pocítíš ostrost trnů těch takovou měrou, že ti bude veliké lásky třeba, abys bolest tu snesla.“

A den předpověděný nadešel. Markéta pocítila sice ostré trní, ale její láska zvítězila nad bolestí. Vypravujeť o tom následovně: „Jednou se nalézala duše má v tuhém boji. Pán uznal mne za hodnu návštěvy své a pravil ke mně: pojd', dcero má, do mého květosadu a občerstvi zde trpící své srdce! I poznala jsem, že květosad ten jest jeho nejsvětější Srdce, a bylo v něm kvítí rozkošné krásy a pestrosti ku podivu. Když jsem vše shlédla, vyzval mne Pán, abych si natrhala, co se mi líbí. Já však vrhnouc se k nohám Jeho řekla jsem: „Ó, lásko má! Já nechci žádné jiné kvítí, než tebe, myrhouovou kytku, tu chci bez přestání nositi na prsou lásky mé!“ Dobře jsi zvolila, odpověděl mi Pán, myrha jediná, již jsi sobě vyvolila, jest s to zachovati svou krásu a vůni. Vездеjší život jest čas, kdy kvete, neboť tam na věčnosti není žádné myrhy více, tam její jméno změněno.“

Jindy zase chtěje Bůh služebnici svou k velikému utrpení připravit, poskytl jí malého jen nahlédnutí do nebeských radostí. I byla z toho u takovém vytržení, že zapomenouc na vše, chtěla tam již vstoupiti, ale ukázána jí teprve daleká cesta kříže, která jediná tam vede.

Také jí zjeveno jest všecko, co v životě bude jí ještě trpět, než bude dokonalým odleskem svého ukřižovaného Mistra. Leknutím z toho zachvělo se celé tělo její, ač tehdy ani nebyla s to přehlédnouti všechny ty bolesti, které pak na sobě zkusila.

Bl. Markéta zemřela 17. října 1690. Papež Pius IX. prohlásil ji za blahoslavenou a brzy zajisté nadejde čas, že bude za svatou prohlášena.

Těch několik tahů z jejího života osvědčuje nám opět, co praví Tomáš Kempenský ve zlaté knize své: „V kříži jest spása, v kříži jest život, v kříži jest ochrana proti nepříteli.. Nes tedy kříž svůj a následuj Krista a tak vejdeš do života věčného.“

XI. LISTOPAD.

„Lítost mám nad tímto lidem.“
Slovo božského Mistra.

Rozmarina.

Jedenkráté plula na podzim veliká loď s cestujícími z Anglie do Francie. Mezi zástupem cestujících nápadný každému byl mladý muž ze Skotska, bledých tváří, očí vpadlých a na smrt mdlých. Časem chodil po palubě vážným krokem a se zrakem do země upřeným, časem opět usadil se někde o samotě stranou, zadíval se smutně do moře a zadumal hluboko do svých myšlenek. Na lodi nalézal se také katolický kněz; onen Skot, abych nezapomněl, byl luterán. Za nedlouho se však oba sblížili a dali se do hovoru, který čím dále, tím důvěrnějším se stával, až se osmělil kněz mladíka otázati se, co mu vlastně schází, že

jest tak smuten? Tento, zhluboka si vzdych-
 nuv, počal vypravovati: „Měl jsem doma
 ve Skotsku ještě bratra, nade vše mně dra-
 hého, kterého jsem miloval jako svůj vlastní
 život. Před krátkým časem byl pozván
 k jakési slavnosti a při hostině pak konané
 klesl náhle k zemi a zůstal okamžitě mrtev.
 Tento náhlý krok bratrův od hostiny do
 hrobu otřásl celou duší mou. Avšak více
 ještě než ta náhlá smrt, trápí mne ta úz-
 kostlivá myšlenka, kde asi můj bratr teď
 se nalézá a jak se mu vede? Úzkost ta nedá
 mi ani ve dne ani v noci pokoje a trápí mne
 nevýslovně, že jsem sám blízek smrti. Lé-
 kaři mně radili cestování, ale já se obávám,
 že pro mé soužení domova asi již nikdy ne-
 spatřím!“

Na to jal se kněz ubožáka těšiti,
 aby jen doufal v milosrdenství Boží. „Ale
 to mne právě znepokojuje,“ odvětí Skot,
 neboť znal jsem svého bratra, že nebyl sice
 žádným špatným člověkem, ale tak nevinný
 a beze hříchů také nebyl, abych se směl na-
 díti, že je v nebi, kam nic nečistého přijíti
 nemůže, a tak nezbyvá mi, než ta hrozná
 myšlenka, že je na věky . . . ach!“ Nedo-

pověděl, ale rukama zastřel tvář hořce a usedavě plakal. Katolický kněz věda, že Luteráné věří toliko v nebe a peklo, ale v žádný očištec, počal zvolna nešťastnému muži vykládati katolické učení o očištcí, že i tam na věčnosti lze býti očištěnu od malých chyb a skvrn, že i tam lze zaplatiti spravedlnosti Boží až do posledního halíře, a že tímto způsobem i jeho bratr, byť i s mnohými skvrnami byl odešel, nicméně do nebe přijíti může.

Slova tato padala jako jemná ranní rosa na duši zarmouceného, ochlazujíc ten palčivý bol jeho, takže s velkou dychtivostí naslouchal a každé slovo od úst kněze lapal, dotazuje se na to a ono. Když mu pak duchovní sdělil, že podle katolické víry svému bratru v očištcí také n á p o m o c e n býti může, tu zdál se jako znovu zrozen. Avšak za několik dní upadl zase v hluboké, ale již nikoliv v tak smutné myšlenky jako prve. A o čem přemýšlel?

Zatím se přiblížil druhý listopad, naši cestující vystoupili na břeh a ubytovali se v jednom hostinci. Jmenovaného dne navštívil opět Skot duchovního a s tváří, na

níž se sv. mír zrcadlil, pravil: „Pane, víra vaše učí, že sobě i po smrti pomáhati můžeme; vaše modlitby odnímají hrobu jeho hrůzu; vy obcujete ve spojení se svými zesnulými miláčky, vy berete ohled na onu slabost a křehkost lidskou, která sice není nepravostí, ale také ne čistotou. Bůh tedy zjevil, že mezi nebem a peklem jest místo očišťující, a tam se nalézá bratr můj, a já budu katolíkem, abych ho odtamtud vysvoboditi, sebe pak upokojiti a té nevýslovné tísně se zbaviti mohl, která mne svírá. Ó, když se budu moci za svého bratra modliti, pak zase okřeji a budu žíti, abych denně prosil o nebeskou blaženost tomu, kterého jsem za živa tak miloval.“ A jak si umínil, tak učinil. Útrpnost nad duší zesnulého bratra přivedla ho k poznání pravdy Boží.

I my máme nyní listopad, kde tatáž útrpnost nad zesnulými v Pánu vede věřící na ona místa, která nebývají obyčejně u lidí oblíbená, totiž na hřbitov. Ano, mnohý snad, jenž lonského roku ještě zdaleka se hřbitovu vyhýbal, jakoby tam duchové pokoje nedali, od toho času, cò tam do chladné zemi uložil otce, matku neb dítě

své, zajde tam teď častěji. Ba jakási tajemná moc, jako magnet, nebo stesk po domovu táhne ho, že často vychází ven, vyhledá ten drahý mu hrob, poklekne neb usedne si k němu a vytrvá tam půl i celou hodinu, a mnohé vzdechnutí a modlitba, i slza padne na hrob. A mnozí, kteří po celý čas nejdou se žádným procesím, odpoledne o Všech Svatých je můžeš viděti putovati na hřbitov, ať je sebe dále za městem. A mnohý synek, který už modliti se zapomněl, naučil se tomu zase u hrobu své matky, a dcerka mnohá, která pýchou, hrdostí a marnivostí již nevěděla, ani jak se fintit a rejdit, zkrotla a ztichla od té chvíle, co nosí ten smuteční černý šat. Ano, ten náhrobek, byť to jen tvrdý, chladný kámen byl, mluví přece tím svým nápisem: „Zde odpočívá . . .“ dojemněji k srdci, než ten nejlepší kazatel o dušičkách; neboť mluví řečí mrtvých, t. j. on mlčí, ač by rád tak mnohý od něho vyzvěděl, co ti zesnulí pod ním činí, kde jsou a jak se jim vede.

Jsou však nicméně lidé, kteří ani této dojemné mluvě nerozumí a přijdou-li i na hřbitov, zcela něco jiného tam hledají, nežli

místečko k modlitbě za zemřelé. Jdou tam jen aby sobě a srdci svému ulehčili, a na hrobě svých přátel a příbuzných svou bolest a zármutek nad rozloučením vyplakali. Oni ozdobí a okrášlí hroby jejich často s velikým nákladem, pověsí na náhrobky drahocenné věnce z umělých květín, s hedvábnými stuhami a nápisy, aby jen neměly tak smutný pohled; i říkávají, jak to dojíká srdce jejich, když tak na podzim listí žloutne a opadává, tráva usychá, slunce k západu se sklání a to tajuplné, právě hrobové ticho se kolem rozhostí . . . tu prý se rozplývá duše jejich v sladkobolných pocitech atd. Pro takovéto útlocitné navštěvovatele viděl jsem na jednom hřbitově u hrobů i pohodlné sedánky a aby je nikdo v jich blouznění nerušil, stál tam nápis a na něm záповěď, že nikdo nemá zůstatí státi a dívati se, jak truchlíci na hrobech pláčou atd. Ano, ta marnost a titěrnost světská opanovala i tuto smutnou stránku života lidského a jako se všeho, tak i s ní setřela ryzou pravdu a přikrývá ji škraboškou, nastrojením a klamem.

Než kárám snad to okrašlování hrobů,

žehráám snad na pláč truchlících nad nimi?
 Ó, Bůh uchovej! Naopak mívám sám vždy
 nemalou radost z toho, když o dušičkách
 celé sv. pole v zahradu proměněno, vždyť je
 to aspoň důkaz, že lidé své zesnulé milují.
 Co bych jen zde chtěl podotknouti, je tolik:
 nejde-li, příteli, tvá láska k zesnulým dále,
 než k tomu hrobu, pak za ni nedám ani
 halíř. Nebo z toho ozdobeného hrobu a
 z pláče máš sice ty něco, ale co z toho
 mají ti zesnulí? Nic, zhola nic! Ano,
 nad jich ztrátou se trápiti a soužiti a srdci
 svému vždy pláčem ulehčovati, to je s a-
 m o l á s k a a sobectví. Zapomínáš-li při
 tom všem duším tvých miláčků zesnulých
 modlitbou pomáhati, rci, kde je tu pravá
 láska a přátelství? — Co je pravá láska
 k zesnulým, ta především o to dbá, aby
 jim bolest a muka jejich ulehčila, a nejen
 na hrob se posadila, zde nějakou píseň
 o „smutném loučení“ zapěla a pak řekla:
 „Teď je mi volno u srdce!“ (Milý čtenáři,
 máš mi to snad za zlé, co jsem tu napsal?
 Ó, pak se tě to jistě týká, a tu bych prosil
 — přečti si to ještě jednou, abys věděl,
 v čem záleží láska k mrtvým.)

Arciť jsou i lidé, jimž jde skutečně o to, pomáhati trpícím duším v očistci a proto jdou také o dušičkách ven na sv. pole, aby se na hrobě za ně vroucně modlili; avšak modlívali se jen za své přátele, příbuzné a dobrodince; aby však se modlili i za jiné duše známé i neznámé, přátele i nepřátele, Čechy i Němce, Poláky i Francouze, slovem z a v š e c k y věrné duše v očistci trpící, to jim ani nenapadne, k tomu mají příliš úzké srdce. A to ještě vzpomenou na své zesnulé nejvýš jednou do roka, „o dušičkách“, zrovna jakoby ty ubohé duše toliko v tento den trpěly. Tedy ani to není ještě ta pravá láska a útrpnost, jak se na řádného křesťana sluší; neboť Spasitel pravil: „Milujete-li pouze těch, kteří vás milují, jakou za to chcete míti odplatu? Nečiní tak i publikáni? A pozdravujete-li toliko bratří svých, co to je víc? Nečiní to i pohané?“ Spasitel náš tedy chce, abychom jednali tak, jak On; Ježíš Kristus totiž neotvíral své srdce trpícím a potřebným jen j e d n o u v r o c e, ale po všecken čas, a nevylučoval nikoho, nezapomínal nikoho, nejmeně pak ubohých duší v očistci; ano ja-

kožto jedna z nejkrásnějších květin — co vždy zelenající se rozmarina — stkvěla se v Srdci Jeho také láska a útrpnost k duším v očistci.

A má-li tedy tvé srdce Jeho nejsvětějšímu Srdci se podobati, není jinak, musíš v něm míti i tuto vonnou květinu.

My tedy dnes prozkoumáme nejprv tuto lásku božského Srdce Páně, od níž i naše srdce se rozenřeje láskou k těm ubohým, trpícím zajatcům tam dole.

Krásný byl zajisté pohled na Spasitele našeho, an jako roztomilé pachole 4—5 roků s červenými tvářičkami, s očima dětinskou radostí zářícíma, s tím upřímným a beze-lstným chováním tam v zátíší Nazaretském podle Marie, máteře své sedával, modle se neb pracuje. Krásný musil to býti pohled i později, když obklíčen zástupy ne-duživých, nemocných, slepých a malomocných, se všemi bez rozdílu tak laskavě rozmlouval, je těšil, žehnal a uzdravoval. Co asi tu vy-lito slzí radosti i díků! Věru, není se co di-viti, že muže tak dobrotivého chtěli svým králem učiniti. Než, krásný byl pohled na Něho i tam na hoře Tábor, kde v jasném

světlem zářil jako slunce a roucho Jeho se stkvělo jako padlý sníh, a malá částka nebes nesla se dolů, takže Petr byl celý u vytržení! Víš však, příteli, kde a kdy byl Kristus ještě krásnější? Mně aspoň se zdá, že tenkrát, když jakožto Syn Boží, nesmrtelný, všemohoucí Bůh se snížil a ukázal se prostým člověkem jako jsme my; na př. ve svém utrpení, kde chtěl zkusiti, jak to ubohého člověka bolí, když je týrán, mrskán, posmíván a když umírá; anebo tenkrát, když Jeho Srdce bylo tak hluboce dojata, že neměl pokoje, až se v y p l a k a l. Ano, plakati, slze prolévati bych si byl přál viděti našeho Spasitele! Když bol sevřel Srdce Jeho a zármutek naplnil duši Jeho, až se Mu oči zalily, ó, v tu chvíli myslím, museli i svatí andělé se rozželeť, tak že se vrhli před trůn Boží a k nohám Krista Ježíše v udivení a zaplakali slzami andělskými!

A kdy že plakal Spasitel? Co určitě víme, toliko třikrát; a sice: u h r o b u L a z a r o v a, když viděl sestry jeho Marii a Martu a ten ostatní lid plakati a rozpomenul se na Lazarovu smrt, svoji smrt a tu všecku bídu lidskou, tu se naplnilo útrpné Srdce Jeho

žalostí, že až přetévalo, až se dal do pláče a plakal, jako jedenkaždý z nás, a lidé si povídali: „Hle, kterak ho miloval!“ — Po druhé slzel Spaitel, když Ho Židé s palmami v rukou a s radostným jásotem „hossana“ vítali n a p o s l e d d o J e r u s a l e m a. Sestupuje dolů s hory Olivetské spatřil to krásné svaté město před sebou, a zaplakal nad ním. — A po třetí, jak sv. Pavel v listu k Židům dokazuje, plakal Spasitel ve svém v l a s t n í m u t r p e n í, a sice: v obém tomto pádu z té příčiny, že viděl v duchu živě trest, jaký očekával to město a pokolení z a t v r z e l é, jakož i všecky lidi, kteří jako Židé v zatvrzelosti setrvají. On sice nezažil v lidském těle tu zkázu Jerusalema, ale můžeš si pomyslit, milý čtenáři, jak hořce by tu teprve byl plakal, vida očima svýma tu bídu nešťastného města, když byl tak pohnut, an jen v duchu žalostné to divadlo spatřil. A k tomu si považ ještě, kdo že byli oni, jichž neštěstí a bída tak Ho dojala? Nepřátelé Jeho to byli! Lidé, o nichž věděl, že Ho nenávidí, tuří, pronásledují, až do smrti umučí!

Z toho všeho můžeš pochopiti nyní, milý

čtenáři, co jsem ti chtěl vlastně dokázat, totiž: jak velkou útrpnost a lítost musí cítiti to božské. Srdce Ježíše Krista nad těmi ubohými dušemi v očistci! Nebo věz, duše tyto nejsou Jeho nepřátelé, nýbrž dobré dítky Jeho, v lásce a milosti Boží zesnulé, které nemohou více jinak než Boha milovati, a Bůh také nejinak, než je milovati, aniž více se má co obávati, že Ho snad urazí. Ó považ si, miluje-li už zde na světě Bůh hříšníky s takovou láskou, jakou „žádná matka dítě své milovati nemůže“, jakou teprve vroucí a něžnou, spolu však mocnou lásku musí míti Ježíš Kristus k duším v očistci, které již mezi Jeho svaté a vyvolené náležejí?!

Považ však dále! On jest netoliko jejich Otec, nýbrž i Soudce! A ty duše ubohé neučinily ještě zadost spravedlnosti Jeho; nenahradily ještě všecko, co v životě svém byly provinily; nejsou tedy ještě přioděny oním rouchem svatebním, by mohly před tvář Boží předstoupiti; tudíž musí je Kristus sám ještě pokutovati a trestati, hojiti a očišťovati, a tedy v očistci ponechati.

Než, víš-li pak, co o č i s t e c je? Tak mnohý přeje si aspoň do očístce se dostat a ani neví, pošetilec, co ho tam očekává!

Před nějakým rokem jsem byl v jednom velkém městě, nad nímž se vypíná vzhůru k nebesům vysoká a štíhlá věž. Jsa žádostiv té rozkošné vyhlídky na město a celé vùkolí, bez meškání jsem vystoupil na ni a rozhlížel se odtud do všech čtyř úhlů světa. Slyšeti tam nebylo mnoho, jen lomoz vozů dorážel k uchu, jako hukot vzdáleného moře; ale k přemýšlení tu měl člověk dosti. Přehlížeje to moře domů, to hemžení lidí na ulici, malinkých jako mravenců, vzpomněl jsem si, co asi tak bídy, nouze a zármutku tam dole v těch domech přebývá! Tu v těch komůrkách na střeše tře snad mnohá rodina největší nouzi; hladové děti snad právě teď prosí otce o chléb — a otec nemá ničeho. Tam dále zase rozkládá se veliké stavení — všeobecná to nemocnice; ach, co tam teprve bědy lidské kvílí a stěná v nesčíslných nemocech, v ukrutných bojestech! A dále v mnohém z těch domů leží snad právě v tuto chvíli leckdos na smrtelné posteli! Tu otec, tam matka ubírá se snad

k hodince a kolem stojí příbuzní s očima do krve uplakanýma, a věru, těžko říci, trpí-li více umírající aneb truchlíci. A co teprve, kdyby možno bylo nahlédnouti do vnitra těch srdcí lidských, jaké tu teprve víří starosti, bolesti a rozpoutané vášně, závist, pýcha, lakomství, obžerství a jiné hlavní hříchy, které jako divý vlk to ubohé srdce lidské užírají a jako upír vyssávají. Ach, co tak slzí asi jen za jeden den v těch domech se prolije, ó Bože, bylo by z nich asi hezky veliké jezero hořké vody! A to všecko naříkání, bědování a stenání dohromady, ach, jak žalostný, srdce rozdírající by to byl křik, že by se ty kameny pohnouti musily! Nuže, a teď si představ, milý čtenáři, všecken ten nesmírný bol tisíců a tisíců nešťastných ubožáků jen z celého toho města a uprostřed jen jediné citelné srdce lidské, na př. tvé vlastní, na které by ze všech stran shora i zdola, zevnitř i zevně onen bol dorážel, ó, není-liž pravda, již pouhá tato myšlenka jako meč vráží do duše, ó, to by člověk nevydržel, zahynouti by musel v tu chvíli!

Než, počkej ještě, příteli, to všechno není

ještě tolik, co očistec! Ne já, ale sv. Augustin praví: „O č i s t e c, a č n e t r v á v ě č n ě, p ř e v ý š u j e n i c m ě n ě v š e c k o t r á p e n í, j a k é k d y č l o v ě k n a z e m i n e s l.“ Ano, sv. Tomáš Aquinský dí: „N e j m e n š í b o l e s t v o č i s t c i j e v ě t š í, n e ž t o n e j v ě t š í t r á p e n í v t o m t o ž i v o t ě!“ Víš teď, co musí býti očistec?!

A teď si považ, příteli, do tohoto místa hrůzy a trápení musí Bůh, spravedlivý Soudce, své milé dítky, ony ubohé duše, na celé dny, měsíce a mnohá léta dáti; považ, jak Mu je asi kolem srdce?! A jak Mu tedy na tom záleží, by našel co nejvíce pomocníků těm ubohým duším! Jdeš-li tedy a modlíš se za ně hodně, a jako jejich obhájce u Boha se jich zastaneš, almužnou, poštěm, aneb obětí mše sv. dluhy jejich uplatíš, považ, má duše, jakou to radost způsobíš tomu drahému, předobrému Srdci Páně! A jak ti to všechno zapíše pečlivě do knihy života a jedenkrát s velikými úroky opět splatí; vždyť pomáhaje trpícím duším u m e n š u j e š s p o l u b o l a z á r m u t e k b o ž s k é m u S r d c i K r i s t o v u !

A ještě něco! Já znám jistou nemoc, která je snad ta nejtěžší na světě; nevězí sice v těle lidském, ale tím více v duši! Milý čtenáři, víš, co to je s t e s k p o d o m o v u ?

Jedenkrát jsem provázel synáčka urozených rodičů do města na studie. Bylo to po prvé, co musil od rodičů pryč do ciziny, ale co tu zkusilo to ubohé dítě! Skoro po celý měsíc, den co den plakával, ani jídlo mu nechutnalo, ani žádná radost netěšila. Přesto stával u okna a ptával se, kde, v kterou stranu leží domov jeho, a co asi teď dělá dobrý otec, matka a bratří jeho? Svě střevice, které z prázdnin přivezl uprášené, nedal utřít, že to byl prach ještě z domova; a viděl-li přicházeti sluhu, kterého si doma ani nevšiml, s poselstvím od rodičů, běžel mu zdaleka naproti, vítal ho jako bratra, vyptává se s pláčem a štkáním na všecko, co doma dělají. Myslím, kdyby nebyli rodiče brzy přijeli na návštěvu, byl by se nám hoch ten rozstonal, tak se mu zastesklo po domově! — Ještě silnější je stesk tento u horalů. Před několika lety vedli v Inšpruku vojáka na místo popravy k zastřelení. A

proč? Pocházel, ubožák, ze Štyrska, kde v horách zanechal své staré rodiče. Co ho odvedli na vojnu, vystěhovala se radost z jeho srdce a hryzla je ustavičná touha po domově, touha po těch milých horách, lesích a skalách, kde tak rajský vane vzduch, kde bystronozí kamzíci se prohánějí — — tam, tam by se rád podíval! A co učinil? Utekl z vojny domů! Arciť byl brzy chycen a jako sběh podle zákona odsouzen k smrti olovem. Přímo před výstřelem dostal sice milost, ale padl do mdlob. Odnegli ho do kasáren a dali mu zase šavli; ale tu zvolal tesklivě: „Ach, zase tu zbraň!“ I přeložili ho k jinému pluku, dále od otčiny, ale co to bylo platno? Ubožák, jak jsem slyšel, podlehl v nemocnici své nemoci — puklo prý mu srdce hořem a steskem po domově!

Než co takový, abych tak řekl, světský stesk po domově a rodičích u přirovnání k oné nevýslovné touze, jakou mají ty ubohé svaté duše v očistci po nebeském Jerusalemě, po otcovském Srdci Ježíšovu?!

Pán Bůh sám již vložil každému člověku do srdce neumořitelnou touhu po b l a ž e n o s t i, kterou však v ničem jiném na celém

světě nenalezne, leč jedině v Bohu Stvořiteli svém. Pokud žije na světě, doutná a dřímá tato touha v srdci jeho jsouc na čas pozemskými statky a radovánkami jaksi upokojena; když však jedinkrát zemřel a tím tělem také všecku pozemskou radost se sebe složil, když pak nemá před sebou nic jiného než Boha samého, svůj jediný a nejvyšší cíl a dobro: ach, tu teprve se v něm probudí celou silou ona touha po Bohu a není-li jí nic na překážku, letí duše jeho k Bohu mnohem rychleji, než vystřelený šíp.

Teď si však považ, milý čtenáři, onu touhu po nebi a nejsvětějším Srdci Kristovu cítí taková ubohá duše v očištění tím více, jelikož zemřela v milosti Boží a ví, že ji Bůh miluje, a že má býti jednou věčně u Něho! Ale ach, jakási tajná, neviditelná moc, spravedlnost to Boží a vlastní dluhy zdržují ubohou zpět! Nemůže a nesmí ještě k Bohu, kteréhož miluje! A to je ten bol, jenž jako oheň nevýslovný ubohé duše v očištění trápí, l á s k y b o l a s t e s k p o d o m o v u n e b e s k é m, takže kdyby možné bylo, zahynuly by také tímto hořem svým!

Vždyť již i staří Židé měli útrpnost se zemřelými a udatný Judas Makabejský učinil po šťastné bitvě sbírku a poslal dvanáct tisíc drachem do Jerusalema, aby obětována byla obět za hříchy mrtvých, dobře a nábožně mysle o vzkříšení.

Představ si však nyní, příteli, co cítí při tomto pohledu na trápení těch duší to útrpné Srdce Ježíšovo? A jaký dojem naň činí to utrpení milovaných dítek Jeho? Jak asi bolelo srdce těm chudičkým rodičům onoho vojáka horala, když zvěděli, jak se mu po domovu stýská, jak rádi by poslední krejcar byli obětovali na vykoupení ho z vojny, a jak by jim byl asi za to vysvobození povděčen býval až do smrti!

Hle, právě tak jest i božskému Srdci Spasitelovu. Arciť jsa ve věčné blaženosti bolestí více necítí nad těmi trpícími v očistci, co však jen takové dobré srdce útrpnosti a touhy pomoci jim, cítiti může, to cítí i božské Srdce Páně! Poněvadž pak sám jim pomáhati nemůže, anof spravedlnosti Boží musí se zadost učiniti, proto jako Otec nutí a vybízí choť svou, církev sv. na zemi, aby jen trpících dítek svých nezapomínala, ale

dluhy jejich splácela a z vězení je ubohé vysvobozovala.

A církev, ta věrná matka věřících, Jemu rozumí a v duchu tohoto božského Srdce obětuje každoročně tento měsíc listopad ubohým duším v očistci. Ano, jak velice jí leží na srdci utrpení těch ubohých, patrně z toho, že za celý rok ani jeden úplný den nevěnuje radosti nad šťastnými dětmi v nebesích, nýbrž hned odpoledne na Vše Svaté obléká se v smuteční roucho a píše smuteční hodiny za zemřelé a vede děti své ke hrobům zesnulých, aby na ně zvláště ten den pamatovali.

A tentýž duch božského Srdce jest to, jenž o dušičkách kazatele naplňuje láskou a útrpností nad dušemi v očistci, takže sám i posluchači slzeti musí nad nimi a jak v mnohých krajích obyčej, po celý oktáv každodenně u večer v chrámě za dušičky růženec se modlívali, říkajíce při každém Zdrávas: „Svatá Maria, Matko Boží, pros za ubohé duše v očistci a za nás hříšné nyní i atd.“ A taktéž v duchu božského Srdce jest to, že ni žádný den nenechá církev sv. uplynouti, kde by nevzpomněla na duše

trpící. Ale jako bdělý ponocný na věži, když v noci, kde všecko ve spánek pohříženo, shlédne někde oheň vyšlehnouti, ihned zvonu se chopí a zvoní na poplach, aby lidé vstávali a ku pomoci spěchali: tak zvoní každodenně i církve sv. na poplach. Či neslýcháš u večer po klekání ten malý zvonek s věže? (Arciř, bohužel, málo kdo si ho všímá.) To je památka na zemřelé, a mně alespoň to přichází, jakoby některá ubohá dušička tam seděla na věži a tenounkým hláskem ikajíc k nám volala: „Ach, ach, prosím, prosím, pomozte, pomozte! Amen, Amen!*)

Protož i já tentokráte chci zvoniti na poplach, chci volati a prositi: „Vstávejte, vstávejte, alespoň vy všickni čtenáři a čtenářky moji! Pojdte, pomozte hasiti, hoří, hoří v očištcí hrozný oheň; a v ohni tom

*) Sv. Otec Klement XII. udělil všem věřícím, když se na ono zvonění pomodlí žalm: „Z hlubokosti volal jsem,“ aneb kdo neznaje ten žalm modlí se „Otčenáš, Zdravas“ a „Odpočinutí věčné“ atd. za zemřelé, pokaždé odpustky 100 dnů, a kdo denně modlitbu tu vykonává, jednou za rok plnomocné odpustky. Papež Pius VI. udělil tytéž odpustky věřícím i tam, kde se po klekání za dušičky nezvoní, pakliže vůbec u večer řečené modlitby vykonají.]

leží duše ubohé, duše snad vašeho otce, matky, přátel! Ó smilujte se nad nimi, jen krůpěj vody jim přineste, jen kapku úlevy a občerstvení v jich velké trápení! V žaláři očistcovém lkají uzavřeny drahé dítky Kristovy, těžce na nich spočívá ruka spravedlnosti Boží, pojdte, pojdte, vykoupíme je a pošleme nebeskému jejich ženichu! Jdu tentokráte s almužním měšcem od jednoho k druhému a prosím každého z vás o dárek, o růženec, o almužnu, o oběť mše sv. neb jakýkoliv jiný dobrý skutek za ubohé duše v očistci, a komu se to zdá býti mnoho, tedy aspoň o jedno Zdrávas! Ó, jak bych dobře pochodil, kdyby na moji žádost každý čtenář jen jeden Zdrávas jim daroval! Zajisté již tím bychom vykoupili leckteré to dítko božského Srdce Páně; neboť modlitba spravedlivého mnoho může u Boha. A byť by i některá ta darovaná modlitba nevypadala tak, jak býti má, nýbrž jako potrhaná, ošumělá bankovka, nic neškodí, vložíme ji tam do mincovny božského Srdce Ježíšova, t. j. spojíme ji s Jeho sv. zásluhami, a ihned nabude svou plnou pravou cenu před Bohem!

Ó považ ještě, milý čtenáři, když taková ubohá duše, tvou pomocí vysvobozená po boku svého anděla strážce na perutích vřelé touhy k nebesům zalétne a Spasitel nebeský se svého vysokého trůnu sestoupiv jako drahému dítěti jí vstříc půjde a konečně po tolikerém utrpení a starostech, jež pro ni nesl, na své otcovské srdce ji přivine: možno-li pak, aby na tebe zapomněl Ten, který slíbil odměnu za sklenici studené vody? Možno-li pak, by tebe nechal bez odměny za tuto radost, kterou jsi Srdci Jeho způsobil? Ó, řekne-li ti soused tvůj za každou mu prokázanou laskavost: „Zaplať Pán Bůh,“ můžeš bezpečně aspoň tolik očekávat i od vděčného Srdce Krista Ježíše; a to, milý příteli, není věru maličkost Ho sobě k díkům zavázati.

Tak jsme zase vstúpili dnes do zahrádky tvého srdce nové kvítko: r o z m a r i n u útrpnosti a lásky k duším v očistci. Je-li to však ta pravá, ta se nezelená jen jeden den, neb měsíc v roce, nýbrž v zimě v letě; a já bych také rád, aby i v tvém srdci žila ustavičná památka na duše v očistci, a nejenom památka, ale stále jim pomáhání.

Arciř, ty snad řekneř, že nemář času každodenně na ně vzpomínati, anebo že již mář svého modlení tuze mnoho, že bys jedno pro druhé zapomněl.

Než buďsi, láska křesťanská je vynalezavá a tak vynalezl již před dávnými časy jistý nábožný mnich lehký způsob, jakýmž po celý rok každodenně, ano ustavičně, a to vydatně duším v očistci lze napomáhati, a co při tom nejlepšího, bez všeho namáhání a zvláštního modlení. Způsob ten sluje:

Hrdinský skutek lásky ve prospěch ubohých duší v očistci.

Tento skutek lásky k Bohu vysoce milý, ubohým duším velmi nápomocný a věřícím, kteří jej konají, nade vše prospěšný, záleží v tom, že slíbíme všechny své záslužné skutky, které sami na světě vykonáme, i ty, které po naší smrti za nás konány budou, darovati již napřed ubohým duším, aby tím dříve dosáhly věčné blaženosti.

Tento způsob napomáhati duším v očistci od dávných časů v církvi stávající jest nábožným mnichem z řádu Theatinů, jmé-

nem P. Oliden, obnoven, papežem Benediktem XIII. schválen a mnohými odpustky ve prospěch ubohých duší obdařen, kteréž od té doby papežem Piem VI. (breve z d. 12. prosince 1788) a zesnulým Piem IX. (brev. d. 30. září 1852) potvrzeny jsou. Záležíť pak v tom, že:

1. Každý kněz slibem tímto nabývá pro svou osobu výhod privilegovaného oltáře, nechť kde a kdykoliv mši sv. slouží.

2. Všickni věřící učinivše tento slib docházejí při každém svém sv. přijímání plnomocných odpustků pro duše v očistci, takéž i každé pondělí, když jsou přítomni mši sv. a v obojím pádu nějaký čas v kostele neb veřejné kapli na úmysl sv. Otce se modlí.

3. I všechny ostatní odpustky mohou modlitbou duším v očistci přivlastniti.

Že slibem tímto nejen ničeho neztrácíme, nýbrž naopak mnoho získáme, vysvítá ze slov:

Sv. B r i g i t y : „Vysvobodíme-li přímlovami svými některou duši z očistce, vykonáme tím skutek jejímu Ženichu, našemu Pánu Ježíši Kristu tak milý a příjemný, jako bychom Jeho samého byli vysvobodili, a časem svým vrátí nám celou tu zásluhu zpět a obrátí ji k našemu prospěchu!“

Sv. A m b r o ž e : „Všecko, co ubohým duším darujeme, obrátí se nám v milost a bude nám po smrti stonásob nahraženo!“

Slib hrdinské lásky ve prospěch duší v očistci. *)

Ku větší cti Tvé, o nejsvětější Trojice, k nápodobení mého nejsladšího Spasitele Ježíše Krista a na důkaz mé oddanosti k nejblahoslavenější Marii Panně, matce milosrdenství, jakož i matce ubohých duší v očistci, činím já N. N. to předsevzetí, že napomáhati chci k vysvobození těch ubohých duší, které božské spravedlnosti za své hříchy ještě zadost neučinily. Slibuji tedy dobrovolně a s celým srdcem, pokud mi dovoleno co slíbiti, a aniž bych si jakou povinnost pod těžkým hříchem ukládal, že si vřele žádám, všechny ty duše z očistce vysvoboditi, které blahoslavená Panna Maria vysvobozeny míti chce; a k tomu cíli skládám a odevzdávám do rukou této nej-

*) Tento způsob slibu napsal P. Oliden; není však nikdo na slova ta vázán, postačíť vzbuditi upřímný úmysl k tomuto statku lásky, aniž třeba slib ten častěji opakovati, ač to velmi prospěšno.

laskavější Matky všecky své vlastní záslužné skutky, jakož i ty, které jiní buď za mého živobytí, při aneb po smrti mé za mne kdy vykonají.

Prosím Tebe, o Bože můj, rač tuto obět mou přijmouti a schváliti! Opakuji a do-
tvrzuji to ještě jednou ke větší cti a slávě Tvé a ke spáse duše své.

Za svědky této oběti a tohoto ujištění svého беру všecky svatě nebes, jakož i celou bojující a trpící církev. Amen.

P ř í k l a d :

Když jistý mladý člověk ležel na smrtelném lůžku, tu naříkaje pravil k příteli svému, že se nyní musí dostaviti před soudnou stolicí Boží a že nemá, co by dobrého s sebou vzal. Ale ten ho těšil řka: „Buď dobré mysli, cokoliv dobrého já jsem vykonal, to tobě dávám, vezmi to s sebou!“ Když však zemřel mladík, tu začal jeho přítel skutku svého litovati, poněvadž se domníval, že sám teď žádných zásluh nemá. Brzy však zjevil se mu zemřelý řka: „Netruchli, příteli, a nelituj daru svého, mně jsi pomohl a jednání tvé bylo Pánu Bohu tak milé, že ti ještě jednou tolik přidal!“

„Ó, Pane, rač všem věrným duším v očistci věčné odpočinutí dáti, a světlo věčné ať jim svítí. Skrze milosrdenství Boží ať odpočívají v pokoji!“ Amen.

O b r a z j e d e n á c t ý.

Dvě přítelkyně ubohých duší v očistci.

Mezi světice, jež obzvláštní lásku chovaly k božskému Srdci Páně, náleží též sv. Gertruda. Zrodívši se v hrabství saském, byla již jako pětileté děcko odevzdána do kláštera Benediktinek na vychování, v němž potom jako sestra řádu zůstala. Pro výborné své ctnosti zvolena jest za abatysi dvou řeholních domů, kterýžto úřad po 40 let se svatou horlivostí a svědomitostí k velikému prospěchu všech sester zastávala. Častým rozjímáním o utrpení Ježíše Krista a kromě obyčejnou pobožností k nejvyšší Svátosti oltářní vešla se Spasitelem svým v tak úzké spojení, že se zdálo, jakoby neznala na světě nijakého jiného zaměstnání, než — milovati Ježíše. Ale i Spasitel dal jí navzájem neobyčejné své zalíbení na jevo. Zjeviv se jisté sestře sdělil jí, že

není na světě srdce druhého, v němž by tak rád přebýval, jako v srdci Gertrudině, poněvadž ze všech duší jej milujících má ona při tom ten nejčistší úmysl a nejnezištnější vůli.

Z této lásky k ní zjevoval se jí také Kristus Pán v rozličných podobách. Jednou, jakoby se jí jako novorozeňátko betlemské v srdci zrodil, po druhé zase vtiskl své rány do jejího srdce; po třetí navlekl jí na ruku prsten zasnoubení a provázen Marií Pannou, vyučoval ji, kterak by tuto skrze nejsvětější Srdce Jeho ctíti a chváliti mohla.

Když totiž jedné noci delší čas než jindy byla v rozjímání o utrpení Kristovu probděla, takže cítíc se příliš umdlenou obvyklé hodinky k Marii Panně se více modlit nemohla, povzdychla k Pánu: „Ty víš, o Pane, že potřeba káže mi nyní odpočinouti, i pověz mi tedy, kterak bych, nemohouc se modlit obvyklé hodinky, jiným způsobem blahoslavenou Matku Tvou uctila?“ I odpověděl jí Spasitel: „Obvesel a oslav srdce mé onou pánenskou, neporušenou čistotou, s jakouž mne matka má byla počala a porodila; s jakouž neporušena jsouc po mém

narození onu moji nevinność následovala, v nížto já za doby jitřní jsem byl jat, svázán, bičován, v tvář políčkován a v hanebné nečitelnosti všemožně potupen, abych tak pokolení lidské vykoupil.“

Co zatím o tom Gertruda v duchu rozjímalá, zdálo se jí, jakoby byl Spasitel nejblahoslavenější Matce podal své božské Srdce v podobě kalichu, z něhož, když se napila, celá nebeskou slastí oplývala.

Jindy opět zjevil se jí Pán a vyměnil s ní srdce, aby již necítila žádnou jinou náklonnost, žádné jiné hnutí, než jedině lásku k Němu. Mluví o tom sama k Spasiteli takto: „Mimo všecky jiné milosti učinil jsi mne veliké důvěry přátelské účastnu, podav mi tu nejušlechtilejší archu svého Božství, totiž Srdce své za korunu všech mých radostí. S tímto darem odhalil jsi mi hlubiny tajných soudů svých, ale spolu i sladkostí svých, a takovou rozkoší a blažeností opojil jsi duši mou, že s podivením jsem se tázala, jestli jsi kdy lidské duši — nevyjímaje ani nejmilostivější Matku Tvou — tak něžnou lásku byl prokázal?!“

Toto božské Srdce Páně vštípiło Ger-

trudě také velikou lásku a útrpnost k ubohým duším v očištcí, a nejednou vyjevil jí Pán, jak velice mu milá jest láska tato. — Chtíc jisté zesnulé duši pomoci, věnovala jí Gertruda všecky zásluhy svých minulých i budoucích dobrých skutků. Když však jedenkrát o tom přemýšlela, že se tím sama o všecky zásluhy před Bohem připravila, zhrozila se toho, v jaké asi nuzotě a bídě stojí tu nyní její duše před Ním a žalost veliká obklíčila ji. „Ó, Pane!“ zvolala k nebeskému ženichu svému, „doufám, že nyní alespoň tím častěji oči svého milosrdenství a slitování obrátíš na tu úplnou chudobu mou.“ Ale Spasitel jí odpověděl: „Co mohu těm a takovým duším, jež z lásky ke mně tak se schudily, lepšího učiniti, než když mým šatem (t. j. zásluhami) je přiodím a jim dopomohu k tomu, aby znovu si získaly, co prve z lásky k bližnímu rozdaly?“

„Než, Pane,“ namítala Gertruda, „nechť cokoliv pro mne učiníš, já nicméně všech zásluh prosta a zbavena budu před Tebou státi; neboť jsem obětovala netoliko své minulé zásluhy, nýbrž spolu i ty, jež v budoucnosti ještě kdy získám!“ Ale Kristus dí

na to: „A nevíš-li, že také matka dítky šatem opatřené nechává u nohou svých sedět, nahá pak nemluvňátka svým šatem přikrývá a v náruči své zahřívá? Věz, že ti, kteří doufají ve vlastní své zásluhy, pijí z nepatrných jen potůčků, kdežto oni, již z lásky k bližnímu svých zásluh se vzdavše v Boha doufají, mají Boha, to nevyčerpatelné zřídlo všeho bohatství a všeho štěstí za svůj majetek.“

Jsouc takto poučena říkala pak Gertruda často: „Všecko, co zemřelým darujeme, přijme Pán s takovým zalíbením, jakoby Jemu samému darováno bylo; ano, On nám to opět vrátí zpět přidaje mnohé dary a milosti k tomu a učiní netoliko že vzroste naše svatost zde na zemi, nýbrž že se rozhojní naše budoucí zásluha a odměna tam na věčnosti.“

Aby o tom také svou nevěstu přesvědčil, dopřál jí Spasitel patřiti radosti zemřelých, jež jim věřící modlitby za ně konajíce připravují. Jednoho dne totiž modlila se Gertruda za duši zesnulou při zádušní mši, která se právě za ni obětovala. Tu spatřila duši tu seděti za stolem po levici Krista

Pána a jakoby požívala rozkoše slavných hodů, a vše, co za ni věřící obětovali, bylo jí jako pokrm předkládáno. Mezi pozdvihováním mše sv. podal pak Spasitel duši hoduující svou nejsvětější krev k pití, která se na oltáři právě za ni obětovala. Duše jedinou toliko krůpěj pozřela, ale i ta rozlítla srdce její takovým zápallem radosti, že nemohouc mu odolati, ruce své vzhůru pozdvihla a v svatém nadšení za všecky se modlila, od nichž ve svém životě jakýmkoli způsobem uražena byla.

Svátek sv. Gertrudy slaví církev svatá 15. listopadu.

Asi sto let před touto světící žila sv. Alžběta, dcera Ondřeje II., krále uherského, jejížto památka připadá 19. listopadu.

Chci zde ještě připojiti, co nám legenda vypravuje o veliké její lásce k duším v očištcí.

Sv. Alžběta trávila mladost svou u lanckraběnky Žofie, a tu již její útlé srdce dětské musilo zakusiti záhy veliké bolesti.

Byloť jí tehdy na sedmý rok, když uherští páni matku její Gertrudu, královnu uherskou, u vlastního manžela falešně obžalovali a očernili, aby ji z cesty uklidili. Neboť je-

den z nich měl dceru, již by rád byl viděl na trůně uherském. A nastojte, král Ondřej nechal se oslepiti tak, že věrné a nevinné choti své rozkázal hlavu stíti!

Brzy na to však ukázala se — jak legenda vypravuje — nevinně zavražděná dcerušce své Alžbětě řkouc k ní: „Milé dítě, já jsem zemřela, ale nyní musím trpěti za obmeškaný čas, jenž mi nebyl dopřán, abych za své časné tresty na zemi byla dosti učinila. Ó pros za mne Boha, aby ukrátil trápení mé (to snadno můžeš učinit), a aby jako trest za hříchy mé přijal milostivě mou nevinnou smrt, jež mi tak potupným způsobem učiněna jest.“

Probudivši se, plakala dívenka hořce a vypravovala pěstounce sen svůj. Ihned jala se za duši své nešťastné matky modliti, a neustávala, až se jí tato opět zjevila a děkujíc jí pravila: „Dítě, již jsem vysvobozena — a na cestě k životu věčnému!“

Dále sděluje legenda toto: Když ještě sv. Alžběta byla malé děcko, vodila často družky své na hřbitov a říkala jim: „Teď půjdeme kolem kostela a při tom se budeme hezky modliti!“ (Činila tak, aby se

dítky déle modlily.) Dále jim vykládala: „Pamatujte si, že se i my všickni musíme proměnit v prach a zem: zde také leží mrtví, tak se i nám stane! Musíme tedy Pána Boha milovati! A teď říkejte se mnou: Pane, skrze přehořkou Tvou smrt a pro Tvou milou Matku Marii Pannu vysvobod tyto zemřelé od všeho trápení!“ Často též zavedla děti ke kostnici a říkala: „To jsou kosti mrtvých! Klekněte a modlete se se mnou: „Pane, pro Tvé milosrdenství smiluj se nad dušemi jejich a odpusť jim viny, nám pak živým dej milost, bychom přišli do věčné radosti, která nikdy nepomine!“ Naposledy zavedla děti opět do kostela a říkala tu s nimi: „Pane Ježíši Kriste! Bože můj, trpěl-lis pro mne, ubohou hříšnici, to preveliké utrpení své, ó pak jednám poštile, že Ti za to nesloužím! Ó, Pane můj milý, učiň mne svatou, skrze pět svatých ran Tvých!“

Na konec stůj zde ještě několik slov T o m á š e K e m p e n s k é h o : „Nespolehej se na tvé přátele a příbuzné a neodkládej do budoucnosti spasení své; nebo lidé dříve na tebe zapomenou, než se domýšlíš. Lépe záhy

se opatřiti a něco dobrého předeslati, než na pomoc jiných po smrti se spolehati. Nestaráš-li ty se nyní sám o sebe, kdo medle v budoucnosti bude dbát o tebe? Kdo vzpomene na tě zemřelého a kdo se bude modlit za tebe? Učiň tedy, příteli, učiň teď, co učiniti můžeš, anť nevíš, kdy zemřeš, a co po smrti na tě čeká.“

XII. PROSINEC.

„Odložmež tedy všeliké břímě a hřích na nás lpějící a běžme v trpělivosti o závod nám ustanovený, a pohlížeje k Tomu, jenž jest počátek a konec víry — ku Ježíši, kterýž (také) pro radost Mu ustanovenou kříž trpěl, nic nedbaje potupy a nyní sedí po pravici trůnu Božího.“
Apoštol národů.

Zimostráz, břechtan a hvězdník.

Mám jedno zamilované místočko venku pod širým nebem, kde často do roka sedávám a odtud po té zemi se rozhlížím přes pole a louky, města a dědiny, až k těm modrým horám, jež oko dostihne, a pozoruji ten tichý, tajuplný život přírody Boží po celý rok. Nejprv zavítalo k nám j a r o, ten vzácný host z dalekých končin, a utkalo pozvolna po celém údolí, po lukách a polích

tak krásný pestrobarevný koberec z von-
 ných kvítků, jaký žádná ruka lidská utkati
 nedovede. Potom přistěhovalo se k nám
 l e t o a to přiodělo i vinice zeleným hávem,
 osení na polích víc a více pozlacovalo a na
 stromech navěsilo jablek, hrušek a ořechů,
 jakoby to byly samé vánoční stromky. Pak
 přitáhl p o d z i m, a ten zase jako dobrý
 otec všecko to ovoce a plodiny zemské roz-
 dělil mezi tvory Boží, lidem díl, ptactvu
 v povětří díl, i také ostatním zvířatům na
 zemi díl, a jeden díl uložil v lůno matky
 země zase na budoucí rok. To všecko však
 již dávno odešlo a dnes, bohužel, již to zde
 vůkol mne zcela jinak vypadá. Nade mnou
 se prohánějí temné mraky po nebi, tak
 rychle a tak hustě, jakoby hnětly sníh pro
 blízkou již zimu. A ta ubohá máti země,
 jak osiřela! Všecka krása květin ta tam;
 stromoví a křoví stojí tu holé a prázdné,
 poslední vichřice je byla tak oloupila, že jen
 tu a tam nějaký sežloutlý list poletuje.
 Vlaštovky až do poslední také již dávno
 odtáhly, jen někdy ozve se ještě některý
 pozdní zpěváček, ostatně je však v celé
 přírodě vůkol ticho. A ten rok, jakoby

v běhu svém již zemdlený toužil zas po odpočinku, chystá se k zimnímu spánku pod tou měkkou, bílou podušskou sněhovou.

Ten letošní rok doprovázeli jsme spolu — totiž já a ty, milý čtenáři — po celý jeho běh a s ním následovně přicházíme i my s naším štěpařením ku konci. Dnes sedím naposledy po boku tvém; chci ti tedy ještě něco důležitého sdělit, a pak, až nadále s tebou se rozloučiti. Tedy poslyš!

1. Pak-li jsi mne vždy s dobrou a ochotnou vůlí sledoval a měsíc za měsícem nejenom pilně čítal, ale tak věrně a svědomitě konal, co jsem ti v těchto listech o vzdělávání srdce, o té krásné „š t ě p n i c i“ vykládal, pak se mohu dnes radovati; neboť zajisté znovuzrozen stkví se v duši tvé onen obraz, jejž Bůh v ní hned při křtu sv. nakreslil, a o němž jsem ti před 11 měsíci vypravoval; pak zajisté Bůh sám a ten dobrý anděl tvůj pohlíží na tě se zalíbením a nebeský zahradník vidí se za svou práci a namáhání hojně odměněna; vidí, že neoral nadarmo tvé srdce pluhem sv. kříže, a že ani ta drahá vláha — Jeho pot a krev ani to símě slova Jeho nezůstalo v srdci tvém

zmařeno, ale že jsi sílen Jeho milostí, prost všeho těžkého hříchu započal nový, zbožný a právě křesťanský život, a že se namáháš své srdce Jeho nejsvětějšímu Srdci co možná podobným učiniti. Toho jsem si tak vroucně i já přál u tebe docílit.

Ale nesmíš teď, má drahá duše, mysliti, že s tou zahrádkou tvého srdce se má podobně státi jako tam venku s tou přírodou, t. j. že po jedenáctiměsíčním namáhání má se zas navrátiti k zimnímu spánku, a ty že jako jiní zahradníci v zimě můžeš zase odpočívat, někde za pecí ležeti a čekati, až se zase jaro ukáže. Myslíš-li to tak, o pak jsi velice na omylu! A proč?

Vždyť, jak sám víš, vsadili jsme do tvé zahrádky teprv jen několik květin čili ctností; v Srdci Páně jest jich však ještě mnohem více, takže bych já 3, 4 leta měl co psáti a ty co čísti a dále sázeti. Byť jsi letošního roku sebe pilněji a horlivěji byl pracoval, nicméně se musíš přiznati, že ona kvítka do tvého srdce nazázená jsou ještě malá a slabounká, že je první silnější vichřice pokušení zase zvrátiti a zničiti může; ba leckteré té květinky jest snad teprve se-

mínko v srdci tvém, o růstu, o květu a ovoci není ještě ani slechu! Kdybys však chtěl nyní ruce pohodlně složit v klín, tu by nejen ty mladinké sázeničky zhynuly, nýbrž na všech stranách ukázal by se zase brzy koukol, rozplemenilo by se tejlí, a — ve tvém srdci by za krátko nastala ta smutná zima jako dříve, a celoroční namáhání naše by bylo úplně zmařeno. Tam v přírodě přijde sice po zimě zase jaro, zda by ale zavítalo ještě jednou i do tvého srdce? Kdož to ví, a zda-li by se ten nebeský zahrádník nabídl ještě jednou, znovu vzdělá tvou štěpnici? Nevím, brachu, nepřišel-li by pak místo s rýčem, s plamenným mečem vclaje tě k soudu.

Z toho všeho musíš poznati, že ti nezbývá nic jiného, než i nadále pilně v zahrádce tvého srdce pracovati, stále nové a nové květinky c t n o s t i sázeti, zasazené m o d l i t b o u obcerstvovati a častým sv. přijímáním zalévati; plevel všedních hříchů a denních poklesků neunavným s e b e z a p í r á n í m pleti a ničiti; plot r o z j í m á n í m svatých pravd opevňovati a proti té dravé zvěři zlých p o k u š e n í a pří-

l e ž i t o s t í statně hájiti. Ano, milý příteli, v této práci musíš nepřetržitě pokračovati a sice nejen do konce roku, nýbrž déle, o mnohem déle; neboť tvůj zahradnický rok skončí teprv po silvestru tvého života a svatvečer, kde budeš smět odpočinouti, nastane pro tebe tenkrát, až ti na věži bude umíráček vyzváněti k slavnému vjezdu do nebe, kde Kristus Pán pilného dělníka s velikou mzdou očekává. Až do té doby, milý čtenáři, musíš vytrvati v práci, v bídě a úzkosti, v hladu i žízni, v nebezpečí a pokušení navzdor tělu, světu a ďáblu. A tato v y t r v a l o s t v d o b r é m, tato neunavná stálost v práci jest sama o sobě nová ctnost; je to ten milý z i m o s t r á z nebo zelenec, který také ani v podzim neuvadne, ani v zimě neuschne, nýbrž ustavičně stejně se zelená. Tento zimostráz, milý příteli, musíš i ty ve svém srdci míti, a proto tě zase odkazuji k Božskému Srdci Páně, tam ho nalezneš v hojnosti; vykopej a přesad' si jej zase do své zahrádky. Trochu ti při tom pomohu.

Pohleď na Spasitele svého, jak dlouhý a těžký boj musil vésti pro duši tvou proti

zlému světu a proti těm podzemním mocnostem. On musil přemoci a utlumiti tu pýchu světa, tu pohoršlivou lásku k nádhře a všem mocnostem pozemským, tu škodlivou žádost a to bažení po vznešenosti a cti světské, ty nesmírné chtíce po nedovolených a hříšných požitcích atd. K tomu cíli umínil si Syn Boží jako malé nemluvnátko v bídém, chudém chlévě se naroditi, zimu na svých něžných údech a v srdci žalost trpěti z toho, že Ho ani svoji pod střechu nepřijali. I plakal a kvílel jako každé lidské dítě. Mohlť se ovšem míti lépe na světě, ale z lásky k Otci svému a z lásky k tobě nechal všechno to hoře přijíti na své srdce malounké. A jak z mládí započal ten tuhý boj, tak zmužile a neohroženě vedl jej s tisícerými oběťmi a zapíráním sebe po 33 let až do skonání svého, kde v poslední rozhodné bitvě tam na hoře Kalvarii, krvácející z nescíslných ran, svůj život vydechl; avšak jako vítěz nad světem, smrtí a peklem! Zato vším právem dosáhl moc nade všemi nepřátely, takže směle ti může říci: „Nestračuj se, ale důvěřuj — já přemohl svět!“

A poněvadž v tomto boji z vlastní zkušenosti se naučil znáti, co to je býti člověkem žíti na světě, ale nikoli se světem, nýbrž proti němu, a ve všem vůli Boží konati: naučil se odtud míti útrpnost s námi, ubohými syny Evy, on rád a ochotně bude s tebou bojovati a dopomůže ti k vítězství. Buď tedy vždycky Jemu na blízku, poslouchej Jeho hlas, kamkoliv tě volá; nebo je-li On s tebou, koho, neb čeho bys se ještě bál?! Když ti však někdy přijde za těžko býti stále ve zbroji a ustavičně na stráži proti nepřátelům, ó pohleď pak jen vpřed na svého vůdce a Spasitele a viz, s jak udatným srdcem nese ten veliký a těžký kříž, vzpomeň na tu hroznou smrtelnou úzkost, již pro tebe vystál, a ihned ti bude kříž tvůj snesitelnějším, jinak by i tobě říci mohl Spasitel, co řekl jedenkrátě jistému mladému mnichu. Žil tento v jednom klášteře španělském, kde se mu z počátku velmi líbilo; byl horlivým na modlitbách, ochotným a poslušným v práci a přísným v zachovávání řehole. Poznenáhla však horlivost jeho ochladla a brzy mu bylo všecko v klášteře odporným a nesnesitelným, ba

i ten hábit mu byl příliš těžký. Jedenkráte měl sen, a ve snu tom spatřil Spasitele, an vleče po jakýchsi schodech vzhůru předlouhý a přetěžký kříž, takže s ním nemohl ani z místa. I bylo mu Ježíše nadmíru líto a bez meškání šel Mu pomoci s křížem na schody. Spasitel však se na něho ohlédne vážným, přísným okem a dí: „Jak se odvažuješ můj těžký kříž chtíti nésti, když nemůžeš ani svůj hábit, tak lehký, z lásky ke mně unést?“ Tak řekl a zmizel. Mnich se ze sna toho probudil, byl však tak hluboce dojat, že z lásky ke Kristu Pánu stal se zase tak horlivým řeholníkem, jako byl dříve. Na tento sen a na tato slova Páně vzpomínej i ty, když ti bude za těžko v dobrém setrvati.

Ty mně ale snad namítneš a řekneš: — To je sice všecko pravda, a slyšel jsem to již kolikráte, a umínil jsem si již nejednou tak činiti; když přijde však ta chvíle a vnitř i zevnitř to počne bouřiti a zuřiti a nepřítel na mne dotírá, tu zase na to nevzpomenu, a vzpomenu-li také, není mi to mnoho platno. Já se znám dobře a zkusil jsem to již častokráte, že svá dobrá předsevzetí nedo-

držím, ale do starých chyb upadám. Bude-li pak to přece jednou se mnou lépe? Již skoro ztrácím mysl a pochybuji.“

Ty drahá duše má, myslíš to tak opravdu? Jest to skutečně tvé upřímné mínění o sobě? Pak věz, že se z toho raduji a že mne tvá úzkostlivá starost těší, a že se ani dost málo nebudu namáhati, bych ti ji odňal, nýbrž naopak, kdybys nebyl ty o svou duši tak úzkostliv, byl bych to tím více já. Že však ty sám jsi ve strachu o své spasení, to že je vždy dobré a jisté znamení, že to s ním dobře stojí, a proto napomíná v listu svém k Filipenským, že „m á m e v s t r a c h u a b á z n i n a s v é m s p a s e n í p r a c o - v a t i.“ To také jest zcela přirozené; neboť kdo je toho mínění, že mu nic neschází, a že by mohl již teď rovnou nohou do nebe, ten a takový stane se snadno neopatrným a drží na sebe více, než na Boha a vyšlapuje si hrdě, ale „pýcha předchází pád“; nebo Bůh se pyšným protiví! Pokud tedy uznáváš, že jsi sláb a že sám o sobě neobstojíš, potud tě to dohání k Bohu, cítíš se od Něho odvislým a jsi tudíž i pokorným; „pokorným pak dává Bůh milost svou.“

Máš-li tedy tuto spasitelnou bázeň o duši svou, jest to velmi dobře, poděkuj se za ni svému Spasiteli; ale nebud' zase také příliš úzkostliv, to by také zase nebylo dobře a Pána Boha by to jen hněvalo; nebo tolik přece pochopíš, že záleží-li tobě na tom, neochabnouti a neuvadnouti v dobrém, tím více bude na tom záležitosti nebeskému Zahradníku, který pro tebe více učinil, než ty sám. Či odpíral jsi již jednou zlému až do krve, jako On to učinil pro tebe tam na hoře Olivetské a na kříži?

Když tedy již tolik pro tebe učinil, tak dlouho tebe hledal a za tebou kráčel a s takovou láskou za tmavé noci, v níž jsi vězel, tebe vyvedl na světlo milosti Boží; což bylo by možná, aby teď tebe nechal a se vzdaloval, když ty Ho hledáš? Bylo by možno, aby upadneš-li slabostí, On ti ještě ranou dodal a v smrti tě ležeti nechal? Rci, můžeš něco takového o tom dobrém pastýři se domýšleti, aneb učil jsem tě Ho takovým znáti?!

Nuže, nehněvej Ho již a nebud' příliš úzkostlivo, ty mé drahé srdce, ale klesneš-li někdy, učiň, co činí děcko, když upadne a

se narazí, nebo šatečky pošpiní. Zůstane ležeti na zemi? Ó nikoliv, nýbrž zvedne se, seč může a běží, a kam? Ke komu? Ach, ke komu jinému, než k matce: ta musí bolest jeho ohledati, ofoukati a šatičky urovnati. Jdi tedy i ty, milý příteli, hezky pokorně a důvěrně ke svému Spasiteli, žaluj Mu svůj bolestný pád, nech si od něho tu ránu hříchu obvázati, vyléčiti a duši očistiti. On tě jistě od sebe nevyžene, vždyť znáš Jeho slova: „Pojďte ke mně všichni, kteří obtíženi jste a pracujete, já vás občerstvím!“

„Ale,“ napadne ti zase, „nepřihodilo se již mnohým, že povstavše ze hříchu, znenadání zase do něho upadli a beze vší pomoci na věky v něm zahynuli? Nemohlo by i mně se to přihoditi? Nemohl bych jednékráte také tak hluboko klesnouti, že bych se vícekrát ani nesebral?“

Ano, příteli, to možná věc a neřídka; však ti, již takto bídne zahynuli v padu svém, zahynuli proto, že tak sami chtěli, a že vícekráte žádnou pomoci přijmouti nechtěli. Pokud však ty se zcela neodřekneš Boha, neopustí ani On tebe; vždycky to bude záležitosti jen na tobě!

— „Ale,“ namítneš mi, „právě proto, že to na mně záleží, obávám se, že mi jedenkrát může napadnouti ta hrozná myšlenka, všeho zanechat i a zřící se té služby Boží, zřící se i Boha! Nebylo by proti tomuto neštěstí žádného ochranného prostředku?“

I milý příteli, toť mi právě vhod a velmi milé, že dnes na rozchodu jsi tak upřímný, však jsem již přinesl s sebou také ochranný prostředek pro tvou obavu, jest to opět jedna květina z Božského Srdce Páně.

2. Znáš-li pak jen ji? Nazývá se b ř e č t a n. Jest to rostlina velmi slabá, ba přichází mi jako dítě, které samo na nohou státi nemůže, ale všeho se rukama chytá a drží, anebo jako stařenka, která také bez berle se vzpřímiti nemůže. Podobně má i břečtan tak slabý stonek, že mu nelze samostatně zpříma růsti jako jiné květině: nicméně by však přece rád na horu do výšky na sluníčko. Co tedy udělá? Zrovna jakoby rozum měl, chytá se, kde čeho může, stromu, zdi nebo jakékoliv pevné podpory; vystrčí své malounké kořínky, jako nitky, zadrží a zavrtá se jimi jako rukama do rozpuklin a tak leze a pne se po svém trpělivém

sousedu výš a výše; pak ať bouře a vichr burácí a strom se ohýbá, břečtanu nic se nestane, a kdyby i hynul kmen, břečtan nicméně kořínky svými ssaje šťávu z něho.

Příteli, i tuto květinu musíš srdci svému zjednati. Ty víš, že vůle tvá je také takové slabé a nestálé stvoření, které samo o sobě v bouři pokušení neobstojí, tu třeba m o d l i t b y ! Ano, kdykoli zvedneš ruce své nábožně a důvěrně k nebesům, vysílaje ze srdce svého upřímnou a vroucí žádost k Pánu Bohu, že bys také rád chtěl býti tak veliké, silné a svaté dítko Boží, jako jsou ta tam v nebesích; je to zrovna tak, jakobys se ramenama k Bohu přivinul, Jeho se uchytíl a vícekrát nespustil. Taková nábožná modlitba bude jako ty ssavé kořínky, kterými se ponoříš do oněch patero otvorů či svatých ran Spasitele, z nichž potáhneš sílu a potravu k životu věčnému. A Spasitel tvůj nebude se báti, že Mu ubude, nýbrž čím více bráti budeš z Něho, tím větší radost bude míti; neboť zvolal jedenkrát o velkém hodu Božím veřejně ve svém kázání: „K d o ž í z n í š , p o j d k e m n ě a n a p i j s e !“

Nuže, milý příteli, častou a vroucí modlitbou podporuj, posilňuj duši svou, by neochabovala a neklesala. Nečekej, až ti přijde teprve chuť k modlení, ale modli se tenkrát, když ti to za těžko a tak hořké přichází, jako nějaký odporný lék. Modli se, i když máš srdce vypráhlé jako suchopar a žádná krásná myšlenka a žádné dojemné hnutí v srdce ti nepřichází; neustávej a modli se a vzdychej k Pánu Bohu tím více a pros za milost a sílu. Víš, proč Petra apoštola přemohla slabost, že klesl? Proto, že nedbal napomenutí mistra svého: „Bděte a modlete se!“ Když pak s ostatními apoštolý oddal se horlivě modlitbě za Ducha sv., jest tak posílněn a upevněn u víře, že ho Spasitel učinil základním kamenem a skálou Církve své, na které stojí pevně a neohroženě po 19 století a vzdoruje vší bouři a všemu pronásledování. Následuj ho a modli se také pilně; ty sám víš nejlépe, kde ti co schází a v čem ti nejvíce třeba pomoci.

Ta nejlepší a nejvydatnější modlitba však, kterou co nejúžeji se spojíš se Spasitelem svým, jest modlitba po sv. přijímání; a proto

ještě jednou ti dávám tu radu, abys nejméně jednou za měsíc tuto velikou svátost hodně přijímal. Máš toho nanejvýš potřebí, chceš-li zůstat v dobrém stálý a ještě prospívati před Bohem.

A pak mám ještě jednu radu pro tebe. Není-liž pravda, když nábožně a hodně přijmeš Tělo Páně, tu se ti rozehřívá a rozpaluje celé srdce ohněm sv. lásky, ty slibuješ Spasiteli svému všechno dobré, činíš ta nejkrásnější předsevzetí pro budoucí život a jsi o tom tak přesvědčen, že to ani jinak býti nemůže. Ale brzy na to, když se zase k svému všednímu životu navrátíš, tu jakoby uhasl ten plamínek v srdci tvém, ty zase ochabneš a ochladneš. Arciť zcela se tomu neubráníš, a každodenně přijímati, to také každému nelze, ale přece bys rád onu svatou horlivost ve svém srdci udržel! Poslyš! Učiň, co činí nyní bedliví zahradníci. Oni totiž vyndají všechny útlejší a choulostivější květiny z chladné země a ukryjí je ve skleníku, kam ani vítr, ani sníh ani mráz nemůže, protože se tam topí. Podobné útočiště či úkryt vystavěl i tobě nebeský zahradník, kde bys ty něžné

a útlé květiny svých ctností ukrýti a ohřáti mohl — jest to opět Jeho nejsvětější láskou planoucí Srdce, tam se utíkej, tam se ubytuj, tam se ukrývej den co den!

„Ach!“ vzdychneš si, „to by bylo všecko hezké, a myslím, že pomocí modlitby bych zůstal stálý a pevný; ale co, přijde-li to se mnou tak daleko, že i modlitby zanechám, pak jen zase klesnu, a o to mám ještě strach.“

I tu se upokoj, příteli, a poslyš, co ti povím. Za jedno, takových úzkostlivých myšlenek se pranic neboj, nemáš je jen ty sám, ale měly je i jiné a svatější osoby než ty; vždyť to nemá nikdo od Boha černé na bílém, že setrvá v dobrém až do konce; ano Bůh sám dává svým dítkám tuto úzkost a bázeň o budoucnost a sice k jejich prospěchu a spasení. A za druhé, jak to vlastně s tebou dnes a v tuto chvíli stojí? Máš již tu nechut k modlitbě? Ještě ne, vid'! Nuže, víš co, příteli, modli se již dnes a každý den, aby ti Kristus Pán dal tu milost ustavičné modlitby. On ji dal všem těm svatým, již nyní v nebi jsou, a rovněž ji může dáti a dá také tobě, a pak

jsi jist! Toliko nezapomeň s milostí tou spolupůsobiti; nebo to si pamatuj, že, jak dí sv. Augustin, Bůh tě sice bez tvého přičinění stvořil, ale bez tebe tě nespasí.

Bude tě to státi bohdá ještě často namáhání; není však jiné pomoci. Do nebe nevede ještě žádná železnice, v níž by člověk sedě na měkkých poduškách a dřímaje bezpečně jel k cíli. Tam vede posud jen jedna cesta, a ta je úzká, drsná, nepohodlná. Spasitel sám, který schválně k tomu přišel, aby nám novou cestu do nebe ukázal, nenalezl jinou, leč onu, po krvavém žebříku nebeském. Než pro takové trpké chvíle potu namáhání a utrpení našel jsem v božském Srdci Páně ještě jednu sílicí bylinku, kteráž i tobě nesmí scházeti.

3. Minulých dnů navštívil jsem naši zahradu a tu, ač všecko již svadlé a suché, našel jsem přece ještě čerstvý květ — hvězd ní ku (či astra). Kvítko to připadá mi právě, jakoby se ještě trochu na svůj domov tam nahoře pamatovala; tak hledí celou tvář přímo vzhůru; a jakoby po tom domově touhu a tesknost v srdci svém chovala, tak tu stojí osamělá, oby-

čejně v smutečním šatu fialovém, jsouc poslední ze všech kvítků letních.

Cosí podobného, milý příteli, musíš i ty v srdci svém chovati, t. j. u s t a v i č n o u p a m á t k u n a t o n e b e, na tu radost, na tu korunu, jenž tě tam očekává, budeš-li nyní jako pilný a statný tovaryš zahradnický nebeskému Mistru pomáhati.

A na nebe vzpomínati, to věru není těžká věc, anoť samo na setkání svůj pozdrav ti posílá každým paprskem slunce, každou hvězdou, každou kapkou rosy neb deště, každým chmýřením sněhu, každým zpěvem ptactva a více ještě každým svátkem svatých a světic Božích po celý rok, a ještě více tím vnitřním hlasem ve tvém srdci. Nemůže ti tedy nikterak přijíti za těžko mysl svou častěji za den k nebi pozvednouti. A to ti dodá síly a vytrvalosti v započatém díle. Činilť to i tvůj milý Spasitel a těšival se nadějí na tu nebeskou odměnu, na tu budoucí slávu, jak o Něm píše sv. apoštol: „Pro radost Mu ustanovenou nesl kříž a nic nedbal potupy (v naději), že se děti bude po pravici svého Otce!“

Vždyť i tvůj domov je tam nad hvězdami, a ty sám jsi jako hvězda s nebe svržená od té doby, co prarodičové naši ráj ztratili; proto nás učil Spasitel se modliti: přijď království tvé. Ó povznášej tedy často mysl svou vzhůru, až tě naplní něžná touha a tešknost po tomto domovu a ty si přáti budeš, abys ještě dnes do té své otčiny zalétnouti mohl. Však nesmí se touha tato jeviti pouze vzdechy a slzami, nýbrž musí ti dodávati zmužilosti ku vší práci a namáhání pro nebe. Blahoslavený Suso toužil také celou duší po nebi, ale štítil se práce a namáhání. Vycházeje častěji na venkov kázat vesničanům, setkal se jedenkrát se zbrojnošem, jehož zaměstnání bylo choditi od hradu k hradu a zváti rytíře k turnajům. „A jaká to odměna,“ otázal se ho Suso, „dostane se vítězi?“ — „Odměna taková, že nejspanilejší z paní dá mu zlatý prsten na ruku!“ — A dále ptá se Suso: „Pověz mi pak, příteli, co že musí vítěz vykonati, aby se mu té cti dostalo?“ I odpovídá zbrojnoš: „Musí nejvíce zápasů podstoupiti a nejtěžší šermování musí nejvíce ran odnésti a při tom nedbati ničeho, a byť by se mu krev

z ran řinula, nesmí dáti bolest na jevo, by sobě neutržil posměchu, ale statně si počínati a pevně v sedle se držeti a mečem oháněti.“ — Slyše to blahosl. Suso vzdychl sám u sebe: „Ach, dobrý Bože! Musí-li rytíři tolik vystáti pro nepatrnou cenu zápasní, není-liž zcela spravedливо pro onu nebeskou věčnou cenu tím více trpěti?“ — Krátce na to však přepadly ho takové strašné bolesti, že div si, ubožák, nezoufal. I zapomenuv na všecku prvnější svou zmužilost počal velice truchliti a nevrlym býti na Boha, proč že mu taková trápení posílá. Ale jakýsi hlas pravil k němu: „Nuž, ty slaměný rytíři, jak jsi se stavěl srdnatým a teď již v malém utrpení si zoufáš? Tímto způsobem se ti nedostane onoho prstenu nebeských rytířů!“ — Na to velice smuten pravil Suso: „Ach, Pane, arcif nedobře činím, než dovol mi alespoň vyplakati se, nebo mám velikou bolest!“ — I odpovídá Pán: „Běda ti, chceš plakati, chceš naříkati jako žena? Zahanbíš se tím před celým dvorem nebeským. Usuš oči, vyjasni tvář, aby ani Bůh, ani lidé neznamenal, že trpíš. I vzmužil se Suso skutečně, takže

vyjasnil tvář a počal se usmívati, ač mu bolestí slzy s očí kanuly.

Tak, milý čtenáři, musí i tebe ona touha po nebi zmužilým činiti v boji a zápasu duchovním; a protož, když ti bude úzko, představ si, jakobys byl již tam nahoře u Otce dobrého a u té drahé Máti Marie Panny, a díval se dolů na svůj kříž a své utrpení. Rci, co bys tomu říkal tam nahoře? Neměl bys radost z každého kříže, z každé slzy, kterou teď pro Boha v kajicnosti cediš a z každé práce své, poněvadž ti to všecko stonásobnou radostí a blažeností odplaceno bude?

Nuže, má drahá duše, nedej se odstrašiti žádnou nesnází, ale pracuj a vzdělávej dále zahrádku svého božského Vykupitele Ježíše Krista. Ošetřuj pilně ta kvítka, která jsme letošního roku do ní nasázeli, aby ti žádné nezhytnulo, a hled', abys jedenkrát v ten poslední den, kdy bude ta veliká výstava všech květin, také obdržel cenu odměny. Pak přijde tvůj nebeský Mistr a z kvítků, jež z lásky k Němu byl jsi vypěstoval, uvine ti věnec krásný, nevadnoucí a položí ti jej na hlavu, nebo řekl sám: „K d o s e-

trvá v dobrém až do konce, spasen bude!“

O b r a z d v a n á c t ý.

Sv. Tomáš, arcibiskup Kanterburský.

(29. prosince.)

D v ě m a t k y a j e d n o d í t ě.

Vytrhne-li se útlá bylinka ze země v době, kdy počíná kvésti a přesadí-li se jinam, tu po nějaký čas svěsí smutně hlavinku a lístky, jakoby chtěla navždy uvadnouti; a skutečně také neopatruje-li se velmi pečlivě, snadno zakrní a docela zahyne. S tíží se uchytí její kořínky jinde tak jako tam, kde ze semene vyrostla.

Podobně se vede i mnohému dítěti, musí-li z domova, kde se narodilo a odrostlo, přenešeno býti do jiného domu a v jiné domácí poměry. Tak se vedlo i sv. Tomáši. Týž se narodil v Anglii r. 1117 z rodičů hodných a pořádných. Mathilda, jeho matka, byla vlastně rodem Saracenkou vyznávající náboženství mohamedánské. Gilbert pak, jeho otec, táhl jako

mladík s křižáky do Sv. země, kde však Turky zajat a Saracenům za otroka prodán jest. V zajetí svém seznal Mathildu, obrátil ji na křesťanskou víru a uprchl s ní do Anglie. Zde pokřtěna jsouc žila Mathilda v pravé křesťanské bohabojnosti, a když ji Bůh obdařil synáčkem, i toho vychovávala ve vší bázni Boží. Učila ho nábožně se modliti a hříchu se varovati a vůbec s opatrným okem upřímné matky bděla nad jeho nevinností. Ovšem však nemohla všudy za ním a s ním býti, a proto často se strachovala, co bude z Tomáše, až matku nebude míti u sebe. Co tedy učinila? Vyhledala dítěti svému jinou neméně pečlivou a dobrou matku, totiž Rodičku Boží, Marii Pannu. Jí doporučila syna svého s prosbou, aby na jejím místě a tam, kde sama s ním býti nemůže, nad ním bděla. Spolu pak i Tomáše učila, jak Marii Pannu má ctíti a milovati a ve všem v její moc důvěřovati. To také činil dobrý hoch a vyrůstal takto v otcovském domě ve zdárné dítě Boží.

Ale bohužel bylinka ta útlá měla býti brzy jinam přesazena! Tomáš ztratil otce i matku právě v té době, kdyby jich byl

nejvíce potřeboval. Ovšem již byl studia svá dokončil a rozum mnohými vědomostmi obohatil, ale srdce nebylo dosti silno, aby mohlo vydatně vzdorovati náruživostem, jež právě v tomto věku mladistvém mocně se ozývají a probouzeti začínají.

Po smrti rodičů ujal se Tomáše jistý starý přítel otcův, jménem Richerius, vznešený a bohatý pán, který dovolil svěřenci svému podílu bráti v zábavách, jimž tehda šlechtici se oddávali, zejména honbě na zvěř i ptactvo. Což divu, že Tomáš tím se stal roztržit, že světská mysl naplňovala srdce jeho a láska k Bohu uhasínala, že brzy octl se v nebezpečenství ztratiti duši svou. Ale tu se ukázalo opět, co může upřímné slovo matčino, ujme-li se jednou v srdci dítěte. Pouhá vzpomínka na matku byla mu štítem, jímž všeliká pokušení od sebe odrážel, a když nedostačovala vzpomínka na matku, tu se utíkal podle jejího navedení ku královně nebeské, jako ustrašené dítě pod její ochranný plášť se skrýváje. A Maria nenechala čekati na pomoc svou. Bděla včasné nad jeho nevinností, a aby záhy vyléčila srdce jeho od vzmáhajícího

se v něm světáctví, ukázala mu, jak marné a pošetilé jsou rozkoše, jimž se s duší s tělem oddával. Stalo se to takto:

Jednou si vyšel lovit ptactvo pomocí vycvičeného k tomu sokola. Sotva jej pustil do výše, již hnál před sebou divokou kachnu. Tato se vrhla do blízké prudké řeky a sokol též za ní. Neznaje však plavati jako kachna, byl by se dojista utopil. Tomáš pak chtěje tonoucího sokola zachrániti, vrhl se do vody, ale proud ho samého uchvátil a unášel s vlnami zápasícího dále ku blízkému mlýnu. Jen okamžik a již byl pohřben pod kolami rychle se točícími. Ale ku podivu! V té chvíli zůstane kolo státi a lidé přiběhši vytáhli Tomáše z vody bez nejmenšího porušení. Nuž, kdo asi ho zachránil?

Jako když na podzim husté mlhy zakrývají závojem obzor, že není před se viděti, najednou však roztrhne se a jasný paprsek slunce se ukáže: podobně účinkovala i ona nehoda v duši Tomášově. Ponejprv patřil smrti v tvář. I ohlédl se za sebe na svůj minulý život, a pohlédl pak před sebe do onoho života na věčnosti, na jehož prahu

již stál, a tu uzrál v něm nový úmysl. I začal s novou horlivostí sloužiti Bohu, a poněvadž uposlechl hlasu Božího, jenž k němu onou nehodou volal, rozpomněl se Bůh i na něho a uvedl na jiné místo, kde by mu mohl věrněji sloužiti a spolu k větším bojům se připravovati.

Ř í š s k ý k a n c l é ř.

Toho času seděl na stolci arcibiskupském v Kanterbury Theobald, důvěrný přítel Gilberta, otce Tomášova. Slyše mnohé chvály o nadaném mladíku, kterak moudře a svědomitě ve svých povinnostech si počíná, povolal ho do svého domu. Za krátko udělil mu první vyšší svěcení, ba svěřil mu nejdůležitější věci svého úřadu, sám se ho často o radu tázaje. A když ho byl sdostatek prozkoumal a jako zbožného, rozumného a šlechetného muže poznal, povýšil ho za svého arcijáhna.

S takovou vysokou důstojností jest to podivná věc. Praví-li staré přísloví, že „š a t d ě l á ě l o v ě k a“, dokládám, že neméně činí to i důstojnost. Máš-li na sobě

slušný, čistý šat, snadno tě mají lidé za vzdělaného a vznešeného pána; máš-li ale kabát odřený a ošumělý, platíš za sprostáka a chudáka. Podobně i o tom, kdo nějaký vysoký úřad zastává, domýšlí se lid, že musí býti také rozumný a šikovný. Ovšem, úsudek to velmi pošetilý a klamný; ale lid tak přece soudí a proto má ono přísloví pravdu.

Aspoň nedá se upříti, že skutečně šat i úřad aspoň nějaký vliv mají na povahu toho, jemuž náleží. Bohatý a nádherný šat na těle vzbudí snadno vysokomyslnost a pýchu v duši, že se člověk cítí býti pánem, byť neměl groše v kapse. A naopak, chudý a otrhaný šat na těle bývá nezřídka příčinou, že i duše uvnitř smýšlí pokorněji a poníženěji, byť byla rodem kníže nebo král. A právě tak má se to i s důstojností. Nejednou učinil teprv takový úřad z člověka, jemuž byl svěřen, takového muže, jakým býti má, jakým však prve nebyl.

Něco podobného stalo se i na Tomáši. Nyní, když se, jsa arcijáhnem, ustavičně musel obírat s duchovními záležitostmi, když na blízku oltáře musel žíti a arcijáhnem,

biskupu u vedení duší napomáhati, byl nucen, chtěje všecko řádně a svědomitě zastati, více než jindy se modliti a studovati, duchovní knihy čísti a vůbec ctnostněji a svatěji se chovati. To také se vší pilností činil. Důvěrné to obcování s Bohem zostřovalo bystrost jeho ducha a dodávalo mu síly k plnění povinností sebe těžších. Tak zdokonalila ho a ozdobila vysoká důstojnost. Což divu, že dobrá pověst o něm víc a více se šířila a výtečnost a důmyslnost jeho až i k uším krále se donesly.

Téhož času panoval od krátké teprv doby král Jindřich II., a proto měl zapotřebi k ruce své muže řádného a rádce moudrého, jenž by rovněž tak s lidem, jak s králem upřímně a šlechetně smýšlel. Za takového doporučil mu arcibiskup Theobald svého arcijáhna. Tak se stal Tomáš kancléřem celé říše, maje ty nejdůležitější věci státu vésti a spravovati. Ovšem byla to výborná volba; nebo Tomáš šetřil přísně všeho práva nedaje se ničím uplatiti v úřadě svém. Nepovažoval postavení své ani za výdatný pramen zisku, ani za pohnutku k pýše a marnosti. Zůstal, jako prve byl, skromný

a prostý. Tak si získal svou lidumilností lásku poddaných, jakož svou vynikající moudrostí úctu a vážnost všeho panstva. Ovšem měl také dosti nepřátel a závistníků ošemetných, ale jako prchá temná noc před sluncem, tak musely se rozprchnouti a umlknouti všelike pomluby a žaloby na něho před září jeho ctnosti a neúhonnosti. Naopak Tomáš stoupal v přízni králově výš a výše a sočení nepřátel jen nové důstojnosti mu zjednávala.

A r c i b i s k u p K a n t e r b u r s k ý.

Roku 1160 zemřel v Pánu starý přítel a dobrodinec Tomášův, Theobald, arcibiskup v Kanterbury, a král meškaje té doby v Normandii pomýšlel ihned na to, Tomáše učiniti jeho nástupcem. Tento však rozhodně se zdráhal přijmouti nový ten úřad na sebe. Když pak se král tázal po příčině, pohlédl Tomáš na světský svůj šat kancléřský a s úsměvem odpověděl přímo a otevřeně: „Vpravdě, můj králi. Dopustí-li toho Bůh na mne, že se stanu arcibiskupem Kanterburským, vím bezpečně, že Vaše láska

a přízeň, již jsem až dosud v tak hojné míře požíval, obrátí se v hněv a nenávist. Neboť dovolíte mi, pane můj, že leckteré věci činíte proti všemu právu církve sv., a odtud obávám se, že byste i' ode mne požadoval něco, k čemu bych pak svoliti ani nemohl ani nesměl. Nepřátelé moji nebudou meškati a odpor můj vyloží Vám jako zločin proti osobě Vaší a takovým způsobem mne zničí . . .“ Co Tomáš předpověděl, stalo se také.

Zatím však se byli také biskupové celého Anglicka k volbě nového arcibiskupa shromáždili, kde na výslovnou žádost královu jeho kancléře zvolili arcibiskupem v Kanterbury. Tomáš musil se podrobiti a odejel ihned z Normandie do nového svého sídla.

Nový úřad, nové povinnosti; ale úřad arcibiskupův má ty nejtěžší. To věděl Tomáš dobře, a proto hledal nové nabytí síly. Především vrhl se na modlitbu prose o pomoc s hůry. Vstav z rána obětoval ihned ty první pokojné chvíle obcování s Bohem a pak rozjímal o pravdách sv. náboženství. Nebo biskup a kněz vůbec jako učitel věřících musí býti povždy jako studnice vod,

z níž žízniví se napájejí. Musí tedy ustavičně do ní přitékati voda z čistého pramene. Proto i sv. Tomáš sám dříve čerpal a pil z nevyvážitelné studně božského osvětlení, aby pak čisté a ryzé učení udíleti mohl stádcí sobě svěřenému. S nábožnou myslí četl a studoval v knihách svatých až do té chvíle, kdy ho k řízení úředních záležitostí zavolali.

Jak to vysoký jeho stav žádal, musil Tomáš jakožto říšský kancléř a arcibiskup odívati se ve skvostný a nádherný šat, ale Bůh vševidoucí viděl pod tímto úředním šatem jiné roucho na jeho těle a sice roucho kající z hrubé a drsné srsti, jež na nahém těle až do své smrti nosil.

Rovněž jsa v čele veškeré duchovní i státní rady, musel panstvu, jak to mrav žádal, začasné hody strojiti a vznešené hosty obého stavu zváti, ale kdežto všichni za stolem si pochutnávali na výborných jídlech a nápojích, jež jim velmi štědře předkládal, vstával Tomáš sám od stolu hladov a žízniv. Tím lépe prospívala takovýmto sebezapíráním duše jeho nabývající síly k činům velikým. A těch bylo nyní třeba: ne-

boť církev v Anglicku byla o některé statky oloupena, jež se musely zpět získati. Nejedno biskupství zůstávalo po delší čas uprázdněno a král požíval jeho důchody. Proto usiloval Tomáš na krále, aby se co nejrychleji místa ta obsadila a spolu vydaly zadržené statky církevní. Dále utlačovalo panstvo kněze a i královští soudcové nedbajíce výsad a práv církve volali duchovní osoby před soudy své.

Proti všemu tomuto bezpráví vystupoval Tomáš se vší rázností, z čehož však povstal veliký hluk, stěžování a žaloby na arcibiskupa. A tu vypukly první rozmíšky mezi ním a králem. Když pak Tomáš složiv úřad kancléřský odeslal pečeť říšskou králi, bylo mu to na zlé vykládáno. Král podněcován závistníky počal hráti na uraženého a požadoval nyní leccos, co se přičilo právům církve svaté. Ačkoliv někteří biskupové a páni, soudíce, že nutno rozhořčenému a rozezlenému králi v něčem aspoň povoliti, podepsali žádosti jeho, zůstal Tomáš sám nepohnut a nepodepsal ničeho. Ihned svolal král sobě oddané biskupy a šlechtice v sněm, a ti vyřkli ortel nad To-

mášem, prohlásivše ho všech statků zbavena. Král pak nad to zakázal pod nejtěžšími tresty svým poddaným arcibiskupovi jakoukoliv ochranu neb pomoc poskytnouti. Tu nezbývalo Tomáši nic jiného, než opustit zem a utéci do Francie.

M í s t e č k o o d p o č i n k u.

Někdejší kancléř celého Anglicka a arcibiskup Kanterburský stojí tu ode všech opuštěn, osočen a z rodné země vyobcován — vyhnán!

Mnohému ze čtenářů dere se tu snad mimoděk na jazyk otázka: proč asi všechny ty ošemetné nástrahy nepřátel proti takovému řádnému, svatému muži tak výborně se podařily a naopak jeho spravedlivá věc tak ohavným způsobem jest potlačena? — Ovšem, z nás nikdo neseseděl tam v radě Boží, když pojednával záležitost služebníka svého, a proto se nikdo nemůže odvážiti na otázku tu odpovědět a říci „p r o t o a p r o t o“. Ale sv. Pavel vtržen jsa až do třetího nebe, zaslechl tam něco o tom a praví: „T ě m, k d o B o h a m i l u j í, s l o u ž í v š e c k o

k d o b r é m u !“ To je, milý čtenáři, důkladná odpověď na tu naši všetečnou otázku tam svrchu, tu si dobře zapamatujme a zatím se můžeme v dalším životě Tomášově přesvědčiti, jak dalece ono slovo pravdivo jest. Co myslíš, tedy, že by bylo pro něho to nejlepší bývalo?

Kdo se jen trochu v životech svatých zná, musí dle mého zdání říci, že by to nejlepší a jemu také nejmilejší bylo: „z lásky k Bohu hodně trpěti, pak blaženou smrtí zemřítí a tak již zde na zemi blaženosti nebeské jistým býti.“

A hle, to vše a ještě více dopřál Bůh věrnému sluhovi svému v pronásledování, jež naň byl dopustil. Poslyšme.

Přišel do Francie odebral se Tomáš bez meškání k papeži Alexandru III., jenž se tu právě zdržoval.

Před ním a velikým shromážděním pánů vyprávěl, co se mezi ním a králem stalo; líčil smutné postavení a zkázu církve v Anglii a posléze prosil sv. Otce, aby sňal s beder jeho břímě úřadu arcibiskupského a tak usmířiv krále, církvi též žádoucího pokoje zjednal. Papež obejmuv vypovězence

pochválil jeho věrnost a zmužilost, napomenul ho k vytrvalosti a slíbil spolu vyrovnati spor jeho s králem; prozatím odkázal ho opatu v Pontigai. Avšak král Jindřich dověděl se, že tamější mnichové s největší ctí a ochotou Tomáše přijali, mstil se i na jejich klášteřích v zemi anglické a hrozil všechny zrušiti, nevypoví-li soka jeho z Pontigni. Aby nevinní řeholníci k vůli němu netrpěli, byl Tomáš nucen opustiti klášter jejich. Ale král francouzský Ludvík VII. sám osobně uvedl ho do kláštera svaté Kolumby, kde pod záštitou Francie odpočinul si vypovězenec po několik let a spolu k novým bojům se posilnil.

Ovšem, byl to odpočinek prapodivný. Tomáš na př. spal na holé zemi, kámen za podušku pod hlavou; po kratičkém spánku povstav se modlil prve sám a plakal mnoho za svého krále a celou jeho zem, napotom obcoval nábožně i hodinkám, jež mniši v chrámě konali. Ve dne pak obstarával v klášteře služby a práce nejnižší, živ jsa jako každý jiný mnich.

Jednoho dne, když odsloužil mši svatou kleče u oltáře dlouho a dlouho se modlil,

zjevil se mu Pán řka: „Tomáši, ty oslavíš mou církev krví svou!“ načež vroucí modlitbou odpověděl sluha Boží: „Ó, kéž se mi stane podle slova Pána mého!“

A prosba ta se brzy vyplnila.

N á v r a t d o v l a s t i .

Sedm let žil Tomáš jako vypovězenec vzdálen své vlasti a svého stádce, až se konečně podařilo francouzskému králi a papeži pohnouti Jindřicha k tomu, že slíbil uloupené statky církvi navrátiti a jeho na arcibiskupský stolec zase dosaditi. Přátelé sice varovali Tomáše, aby nedůvěřoval vrtkavé a prchlivé povaze králově, že nepřátelé v Anglii vynaloží u krále všechny síly své ke zkáze jeho. Tomáš znal to nejlépe a proto, když mu jednou hrabě Boulognský představoval, že odváží-li se zpět do Kanterbury, dojistá stane se brzo obětí nenávisi, odpověděl: „To nic nedělá, milý synu! Nebojím se ani muk ani smrti. Dosti na tom, že stádce mé již po 7 let zbaveno jest svého pastýře; a proto, kdybych měl býti na kusy rozsekán, nic mne nezdrží od návratu k němu!“

Tak se vydal Tomáš na cestu do vlasti anglické, ale jeho duše toužila ještě dále, ještě výše, tam do té krásnější vlasti nebeské, a každý krok blíže tam k hvězdám nebeským. Když se blížil ku svému sídlu, spěchal mu všecken lid celé diecése, duchovní i světští, vznešení i prostí s takovou upřímnou radostí vstříc, jakoby se jim otec vracel. Ale pro sv. Tomáše bylo to vše čestným průvodem k radostnějšímu návratu do jiného domova. Bylo to „Hosanna“ květné neděle, jež brzy měl následovati velký pátek.

Nepřátelé jeho neustávali rozdmychovati jiskru hořkosti, která v srdci králově nebyla vyhasla, ale jako pod popelem doutnala, až vyšlehla v nový plamen, jenž oběť svou zachvátil a zahubil. Někteří dvořeníné již byli poznovu sv. arcibiskupa u krále očernili. Dozvěděl se o tom, vyřkl tento nad nimi na Boží Hod vánoční při službách Božích veřejnou klatbu.

To se brzo doneslo králi a ten v prchlivosti chtěje jaksi na kletbu kletbou odvětit, zvolal: „A já proklínám všechny ty, jež jsem až dosud svým přátelstvím poctil a

dobrodiním obsypal, že není mezi nimi ani jednoho, jenž by mne zbavil toho kněze, který samojediný více hněvu a mrzutostí mi působí, nežli všickni ostatní poddaní říše mé!“

Taková řeč z úst krále byla jako jiskra vhozená do prachu střelného. Čtyři z dvořenínů zapřisáhli se ihned arcibiskupa tak nenáviděného zprovoditi ze světa, v té naději, že se tím nemálo zavděčí pánu svému. Dne 29. prosince vnikli s četou zbrojnošů do arcibiskupské residence. Tomáš se právě modlil s kněžími nešpory. Tito chtěli hned kostel uzamknouti, ale Tomáš bránil tomu řka: „Přišli jsme sem trpět a nikoliv bojovat!“

V tom okamžení stáli již oděnci v chrámě a volali: „Kde jest Tomáš Becket, králův zrádce?“ — I předstoupil tento a vážně a něžně spolu, jako anděl s nebe pravil: „Zde jsem; ale žádný zrádce králův, nýbrž kněz jsem a ochoten pro Ježíše a pokoj církve i zemřít!“ — Ihned zasadil mu jeden z vrahů mečem ránu do hlavy, že se k zemi skácel. Druzí dva probodli tělo jeho. Tu, cítě svůj konec, vyslal Tomáš na rychlo ještě pozdrav, který by před ním zaklepal

na bránu nebeskou a zvolal: „Pro jméno Ježíše a na obranu církve Jeho umírám!“ To bylo poslední jeho slovo, více nepromluvil; nebo třetí rána rozpoltila hlavu jeho, takže krev a mozek na oltář vystříkly. Tak se stalo sv. Tomáši, arcibiskupu dne 29. prosince léta Páně 1170, když čítal 53 let svého věku.

Krále, jenž nerozvážným slovem dal podnět k vraždě, jakož i vrahy samé stihla brzy na to hrozná pomsta Boží! Než tu jsem chtěl toliko vypsati život svatého, nikoli jeho nepřátel, a proto ukončím. Postavím zde toliko ještě na hrob velikému tomu světci nápis, a přál bych ti, můj milý čtenáři, aby tentýž nápis jedenkrát i tvůj anděl strážce napsal na náhrobek, pod nímž ty odpočívati budeš, zníť: takto:

„D o b r ý b o j j s e m b o j o v a l, b ě h
j s e m d o k o n a l, v í r u j s e m z a c h o -
v a l. N a p o s l e d y s l o ž e n a j e s t m i
k o r u n a s p r a v e d l n o s t i, k t e -
r o u ž m i d á P á n v o n e n d e n s p r a -
v e d l i v ý s o u d c e; a n e t o l i k o
m n ě, a l e i t ě m, k t e ř í m i l u j í p ř í š -
t í j e h o.“

R. I. P.

Na rozloučenou.

A nyní, milý příteli, jsme u konce. Přichází mi to, jakobych byl u tebe na krátké návštěvě býval. S nápisem prvního článku: „N a s r o z u m ě n o u“ zaklepal jsem jaksi na dveře duše tvé, v měsíčních člancích, jakobych byl po boku tvém sedával a rozprávěl, a dnes po skončené rozmluvě jakobych s posledním ruky tisknutím ti „s Bohem“ dával. Jako před dvanácti měsíci stojím zase ve dveřích a tu na rozchodu mám ještě slovíčko s tebou promluvit.

Co jsme spolu letošního roku konali — to vzdělávání a osazování tvého srdce — nedomnívej se, drahý příteli, že to je věc snad jen tak pro zábavu, kterouž podle libosti můžeš pěstovati anebo kdy se ti zalíbí, zase nechati. Tomu není tak, nýbrž jest to záležitost ta nejdůležitější, týkající

se duše své pro čas i věčnost, a je-li dobře obstaraná, jest všecko dobře, pakli však nezdařená, je nezdařeno, zmořeno všecko.

A protož, co tuto psáno, není jako leccakýs román neb noviny, kteréž, jsou-li jednou přečteny, jako bezcenné se zahodí. Co tam tištěno bývá, to napsal spisovatel ze své hlavy, co ale já ti tuto po celý rok psal, nemám ze sebe, nýbrž vyřizoval jsem ti toliko rozkazy nebeského Mistra zahradníka, a co ti po mně vzkázal, to všecko zase jedenkrát před tvou duší předstoupí, buď k tvé radosti a útěše, pakli jsi to zachoval, aneb jako žaloba proti tobě, z níž se máš zodpovídati, pakli jsi ta naučení jako starý kalendář zahodil.

Příteli, rozvaž si to! Teď máš ještě čas a příležitost a můžeš si náležitě zahrádku svého srdce obstarati, ale přijde jednou hodina, kde nebudeš míti více času, a nalezne-li pak nebeský zahradník a Pán a Soudce tvůj zahrádku spustlou, koukolem a bejlím zarostlou, víš, co udělá? Pošle žence své a ti svážou koukal v snopky, hodí na oheň a ten ti bude hořeti, příteli, věčně bude hořeti na duši tvé!

Nenechej si tedy tu práci zahradnickou omrzeti a vytrvej třebas v potu a lopocení. Podívej se jen, jak mnohý „syn světa“ nalopotil se ve hříších a nemá naděje, že mu kdo jednou poděkuje, kdežto tobě odplatí Bůh každou krůpěj potu, kterou pro Něho a v Jeho službě vyleješ. Netrať myšli, když špatná povětrnost a bouře budou zuřiti a když sil ti bude ubývati, ne j si sám; nýbrž po boku tvém stojí anděl strážce tvůj a bdí nad tebou a tam nahoře prosí celá ta Společnost svatých k Bohu za tebe, aby práci tvou žehnal. Ó viz jen, jak pečlivě i Maria, ta dobrá Máti, se tebe ujímá! Tam pod křížem dala za tebe v oběť to nejdražší, Syna svého, aby Jeho krev ovlažila srdce tvé. I nyní nelze jí, aby na tě zapomněla. Ó viz a pohlížej každodenně na svého Mistra Krista Ježíše! On zná dobře bídu tvou, On zná — neb to sám prve zkusil, co to je, vypráhlou poušť srdce lidského proměnití ve kvetoucí, rozkošnou zahradu. On vlekl na zraněných ramenou těžký kříž za sebou, jako pluh, On si nechal své Srdce otevřítí a vylil do poslední krůpěje svou krev jako rosu nebeskou ku svlažení

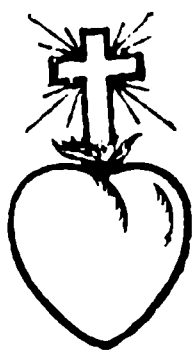
a oživení těch svadlých duší lidských. Protož důvěřuj v Jeho dobré, předobré Srdce. Odevzdej se Mu zúplna, poslouchej Jeho návodů, On tě nikdy neopustí, jistě ne, a a s Ním pak zmůžeš všecko!

Tak, teď jsem hotov! Teď mi podej v duchu ruku svou, zde je pravice. — Drahá duše má, shledáme-li pak se spolu ještě jednou tam na nebesích? Budou ti tam tato rozjímání položena na váhu tvých hříchů, aneb se budu moci radovati, že ti aspoň dosti málo ku spasení přispěla? Co? Budeš toho litovati, že jsi mne poslechl? Rozvaž si to ještě dnes, až odejdu.

A nyní, příteli, buď s B o h e m — a B ů h s t e b o u ! Poklekni v duchu na zem, já ti dám své kněžské požehnání a pomodlím se nad hlavou tvou onu modlitbu, kterou bude jedenkrát kněz nad tebou říkati, když byla duše tvá z těla vykročila:

P o r o u č í m t ě, n e j m í l e j š í b r a t ě (n e b s e s t r o), B o h u v š e m o h o u c í m u a o d e v z d á v á m t ě T o m u, J e h o ŝ t v o ř e n í m j s i. S t v o u d u š í, k d y ŝ z t ě l a v y j d e, p o t k e j s e, m í l o s t i v ý a s l a v n ý o b l i č e j

Krista Pána, aby tě přijal mezi své zástupy. Nechť nezkusíš ničeho, co ve tmách děsí, v ohni šlehá a v mukách trápí. Kristus Pán, Syn Boha živého, dej tobě místo uprostřed rozkoší ráje svého a mezi svými ovečkami poznej tě pravý pastýř. Vřaděn mezi zástupy blahoslavenců požívej před tváří Boží sladkých radostí na věky věků v. Amen.

OBSAH.

	Strana
Na srozuměnou	3
I. <i>Leden</i> : Zima, sníh a led	18
Obraz první: Sv. Angela	44
II. <i>Únor</i> : Obleva. Mýtění	59
Obraz druhý: Sv. Vilém	88
III. <i>Březen</i> : Co ještě třeba v zahrádce při- práviti	98
Obraz třetí: Sv. Benedikt	123
IV. <i>Duben</i> : Fialka, konvalinka, petrklíč	136
Obraz čtvrtý: Sv. Kateřina Sienská	159
V. <i>Květen</i> : Bílá růže	178
Obraz V.: Sv. Bernardin Sienský	201
VI. <i>Červen</i> : Odvodňování	217
Obraz šestý: Sv. František Regis	246
VII. <i>Červenec</i> : Červená růže	261
Obraz sedmý: Sv. Vincenc z Pauly	286
VIII. <i>Srpen</i> : Pomněnka	308
Obraz osmý: Sv. Františka Chantal	331
IX. <i>Září</i> : Resedka	347
Obraz devátý: Sv. Eleazar	372
X. <i>Říjen</i> : Zeměžluč	385
Obraz desátý: Sv. Marketa Alacoque	416
XI. <i>Listopad</i> : Rozmarina	435
Obraz jedenáctý: Dvě přítelkyně ubo- hých duší v očištění	462
XII. <i>Prosinec</i> : Zimostráz, břechtan, hvězdník	471
Obraz dvanáctý: Sv. Tomáš, arcibiskup kanterburý	493
Na rozlouče	511